

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Рахункової палати

від 10.10.2023 № 22-3

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання коштів
державного бюджету, виділених на заходи з реалізації державної
політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті,
забезпечення діяльності Національного меморіального комплексу Героїв
Небесної Сотні – Музею Революції Гідності та Галузевого державного архіву
Українського інституту національної пам'яті, функціонування
Національного музею Голодомору-геноциду та на будівництво
об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури**

Київ 2023

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	3
ПРЕАМБУЛА.....	9
ВСТУП	10
1. АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З РЕАЛІЗАЦІЄЮ ЗА РАХУНОК БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕМОРІАЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ І МУЗЕЇВ ТА НА БУДІВНИЦТВО ОБ'ЄКТІВ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ У ЦЬЙ СФЕРІ	11
2. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАХОДИ З РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕМОРІАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ ГЕРОЇВ НЕБЕСНОЇ СОТНІ – МУЗЕЮ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ ТА ГАЛУЗЕВОГО ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ, ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ ТА НА БУДІВНИЦТВО ОБ'ЄКТІВ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ.....	15
2.1. Стан планування та затвердження видатків державного бюджету за КПКВК 1809020 на 2019 рік та КПКВК 3809020 на 2019–2022 роки.....	19
2.2. Стан планування та затвердження видатків державного бюджету за КПКВК 1801190 на 2019 рік та КПКВК 3801190 на 2020–2022 роки (в частині функціонування Національного музею Голодомору-геноциду)	26
2.3. Стан планування та затвердження видатків державного бюджету за КПКВК 1801280 на 2018–2019 роки та КПКВК 3801280 на 2020–2022 роки	30
3. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ТА ВИКОНАННЯ ПАСПОРТІВ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ.....	37
3.1. Стан використання бюджетних коштів та виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 1809020 у 2019 році та КПКВК 3809020 у 2020–2022 роках	37
3.2. Стан використання бюджетних коштів і виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 1801190 у 2019 році та КПКВК 3801190 у 2020–2022 роках у частині функціонування Музею Голодомору-геноциду.....	65
3.3. Стан використання бюджетних коштів і стан виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 1801280 у 2018–2019 роках та КПКВК 3801280 у 2020–2022 роках	74
4. ОЦІНКА СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗПОРЯДНИКАМИ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ.....	116
ВИСНОВКИ	121
ПРОПОЗИЦІЇ	137

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Бюджетний кодекс	Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI
Галузевий державний архів	Галузевий державний архів Українського інституту національної пам'яті
Господарський кодекс	Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV
Граничний обсяг видатків	Граничний обсяг видатків та надання кредитів загального фонду державного бюджету
Дирекція	Державне унітарне підприємство «Дирекція з будівництва другої черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору»
Закон 185	Закон України від 21 вересня 2006 р. № 185 «Про управління об'єктами державної власності»
Закон 249	Закон України від 29 червня 1995 р. № 249/95-ВР «Про музеї та музейну справу»
Закон 294	Закон України від 14 листопада 2019 р. № 294-IX «Про Державний бюджет України на 2020 рік»
Закон 314	Закон України від 09 квітня 2015 р. № 314-VIII «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті»
Закон 315	Закон України від 09 квітня 2015 р. № 315-VIII «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років»
Закон 316	Закон України від 09 квітня 2015 р. № 316-VIII «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років»
Закон 317	Закон України від 09 квітня 2015 р. № 317-VIII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»
Закон 376	Закон України від 28 листопада 2006 р. № 376-V «Про Голодомор 1932–1933 років в Україні»
Закон 553	Закон України від 13 квітня 2020 р. № 553-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік»
Закон 822	Закон України від 25 серпня 2020 р. № 822-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік»
Закон 922	Закон України від 25 грудня 2015 р. № 922-VIII «Про публічні закупівлі»
Закон 962	Закон України від 17 квітня 1991 р. № 962-XII «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років»
Закон 996	Закон України від 16 липня 1999 р. № 996 «Про

	бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
Закон 1082	Закон України від 15 грудня 2020 р. № 1082-IX «Про Державний бюджет України на 2021 рік»
Закон 1434	Закон України від 29 квітня 2021 р. № 1434-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік»
Закон 1805	Закон України від 08 червня 2000 р. № 1805-III «Про охорону культурної спадщини»
Закон 1928	Закон України від 02 грудня 2021 р. № 1928-IX «Про Державний бюджет України на 2022 рік»
Закон 2059	Закон України від 23 травня 2017 р. № 2059-VIII «Про оцінку впливу на довкілля»
Закон 2246	Закон України від 07 грудня 2017 р. № 2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік»
Закон 2464	Закон України від 08 липня 2010 р. № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»
Закон 2629	Закон України від 23 листопада 2018 р. № 2629-VIII «Про Державний бюджет України на 2019 рік»
Закон 2778	Закон України від 14 грудня 2010 р. № 2778-VI «Про культуру»
Закон 3038	Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI «Про регулювання містобудівної діяльності»
Закон 3166	Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI «Про центральні органи виконавчої влади»
Закон 3814	Закон України від 24 грудня 1993 р. № 3814-XII «Про Національний архівний фонд та архівні установи»
Земельний кодекс Інструкція 333	Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 12 березня 2012 р. № 333, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 березня 2012 р. за № 456/20769
Інструкція 574	Інструкція про статус відповідальних виконавців бюджетних програм та особливості їх участі у бюджетному процесі, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 14 грудня 2001 р. № 574, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03 січня 2002 р. за № 3/6291
Інструкція 687	Інструкція з підготовки бюджетних запитів, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 06 червня 2012 р. № 687, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26 червня 2012 р. за № 1057/21369
КПКВК 1801190	«Забезпечення діяльності національних музеїв, національних і державних бібліотек та культурно-просвітницьких центрів»
КПКВК 1801280	«Будівництво об'єктів загальнодержавного значення у

	сфері культури, у тому числі організація та проведення архітектурного конкурсу, проектування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції гідності» (бюджетна програма 2018 року), «Будівництво об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури» (бюджетна програма 2019 року)
КПКВК 1809020	«Заходи з реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, забезпечення діяльності Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції гідності та Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті»
КПКВК 3801190	«Забезпечення діяльності національних музеїв, національних і державних бібліотек та культурно-просвітницьких центрів»
КПКВК 3801280	«Будівництво об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури» (бюджетна програма 2020–2021 років), «Фонд розвитку закладів загальнодержавного значення, в тому числі їх будівництво» (бюджетна програма 2022 року)
КПКВК 3809020	«Заходи з реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, забезпечення діяльності Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції гідності та Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті»
КПКВК (180)3801190	КПКВК 1801190, 3801190
КПКВК (180)3801280	КПКВК 1801280, 3801280
КПКВК (180)3809020	КПКВК 1809020, 3809020
Мінкультури	Міністерство культури та інформаційної політики України (МКІП), Міністерство культури, молоді та спорту України (МКМС), Міністерство культури України (МКУ)
Мінсоцполітики	Міністерство праці та соціальної політики України
Мінфін	Міністерство фінансів України
Музей Голодомору-геноциду	Національний музей Голодомору-геноциду
Музей Революції Гідності	Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності
Наказ 385	Наказ Міністерства культури і туризму України від 05 червня 2006 р. № 385 «Про умови оплати праці працівників національних закладів культури», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14 червня 2006 р. за № 709/12583
Наказ 745	Наказ Міністерства культури і туризму України від 18 жовтня 2005 р. № 745 «Про впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 27 жовтня 2005 р. за № 1285/11565
Наказ 1098	Наказ Міністерства фінансів України від 29 грудня 2002 р. № 1098 «Про паспорти бюджетних програм», зареєстрований

Національний стандарт 121	у Міністерстві юстиції України 21 січня 2003 р. за № 47/7368 Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 12 жовтня 2010 р. № 1202, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01 листопада 2010 р. за № 1017/18312
Основні засади внутрішнього контролю	Основні засади здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 р. № 1062
Податковий кодекс Положення 91	Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI Положення про галуzeвий державний архів Українського інституту національної пам'яті, затверджене спільним наказом Міністерства культури України та Міністерства юстиції України від 07 лютого 2019 р. № 91/372/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21 лютого 2019 р. за № 181/33152
Положення 754	Положення про преміювання керівників закладів культури, які належать до сфери управління Міністерства культури України, затверджене наказом Міністерства культури України від 29 серпня 2018 р. № 754
Положення 885	Положення про Міністерство культури та інформаційної політики України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019 р. № 885 «Деякі питання діяльності Міністерства культури та інформаційної політики»
Порядок 91	Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству культури та інформаційної політики для розвитку закладів загальнодержавного значення, в тому числі їх будівництво, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 07 лютого 2022 р. № 91
Порядок 147	Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для будівництва об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 147
Порядок 228	Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 р. № 228
Порядок 345	Порядок інформування Міжурядового комітету з охорони всесвітньої культурної і природної спадщини про наміри здійснити містобудівні перетворення на території об'єкта культурної спадщини, включеного до Списку всесвітньої спадщини, та/або в межах його буферної зони, затверджений наказом Міністерства культури України від 20 квітня 2018 р. № 345, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України

Порядок 421	06 липня 2018 р. за № 786/32238 Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів з реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 05 травня 2015 р. № 421
Порядок 1219	Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2015 р. № 1219 «Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16 січня 2016 р. за № 85/28215
Порядок 1764	Порядок державного фінансування капітального будівництва, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. № 1764
Постанова 91	Постанова Кабінету Міністрів України від 07 лютого 2022 р. № 91 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству культури та інформаційної політики для розвитку закладів загальнодержавного значення, в тому числі їх будівництво»
Постанова 117	Постанова Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2014 р. № 117 «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти»
Постанова 147	Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 147 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для будівництва об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури»
Постанова 245	Постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2022 р. № 245 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету»
Постанова 401	Постанова Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2022 р. № 401 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету»
Постанова 413	Постанова Кабінету Міністрів України від 03 квітня 2006 р. № 413 «Деякі питання оплати праці працівників національних закладів культури»
Постанова 466	Постанова Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. № 466 «Деякі питання виконання підготовчих і будівельних робіт»
Постанова 1000	Постанова Кабінету Міністрів України від 21 грудня 2016 р. № 1000 «Про створення галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті»
Постанова 1298	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 р. № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної

	тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери»
Правила 1098	Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2002 р. № 1098 «Про паспорти бюджетних програм», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21 січня 2003 р. за № 47/7368
Розпорядження 219	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2018 р. № 219 «Про визначення замовника проектування та будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності»
Розпорядження 314	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 314-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству культури на 2018 рік»
Розпорядження 499	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 499-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству культури на 2019 рік»
Розпорядження 739	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2018 р. № 739-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству культури на 2018 рік»
Розпорядження 1114	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1114-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству культури на 2019 рік»
Розпорядження 1144	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2021 р. № 1144-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству культури та інформаційної політики на 2021 рік»
Розпорядження 1144	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2021 р. № 1144-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству культури та інформаційної політики на 2021 рік»
Розпорядження 1182	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2021 р. № 1182-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству культури та інформаційної політики на 2021 рік»
ТОВ «Реставрація»	розпорядник бюджетних коштів нижчого рівня розпорядник бюджетних коштів нижчого рівня ТОВ «Спеціальна науково-реставраційна проектно-будівельно-виробнича майстерня «Україна-Реставрація»
УІНП	Український інститут національної пам'яті

ПРЕАМБУЛА

Підстава проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) (далі – аудит): стаття 98 Конституції України, статті 4, 7 Закону України «Про Рахункову палату», План роботи Рахункової палати на 2023 рік, затверджений рішенням Рахункової палати від 29.12.2022 № 29-1 (зі змінами), доручення члена Рахункової палати для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення контрольного заходу від 26.09.2022 № 08-50.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ та надання оцінки законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень, продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів на забезпечення реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, забезпечення діяльності Музею Революції Гідності та Галузевого державного архіву, функціонування Музею Голодомору-геноциду та на будівництво об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури.

Предмет аудиту:

кошти державного бюджету, що спрямовувалися за бюджетними програмами «Заходи з реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, забезпечення діяльності Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції гідності та Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті» (КПКВК 1809020 у 2019 році і КПКВК 3809020 у 2020–2022 роках), «Забезпечення діяльності національних музеїв, національних і державних бібліотек та культурно-просвітницьких центрів» (КПКВК 1801190 у 2019 році і КПКВК 3801190 у 2020–2022 роках) за напрямом «Забезпечення функціонування національних музеїв» в частині функціонування Музею Голодомору-геноциду, «Будівництво об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури, у тому числі організація та проведення архітектурного конкурсу, проєктування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції гідності» (КПКВК 1801280 у 2018 році), «Будівництво об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури» (КПКВК 1801280 у 2019 році і КПКВК 3801280 у 2020–2021 роках) та «Фонд розвитку закладів загальнодержавного значення, в тому числі їх будівництво» (КПКВК 3801280 у 2022 році);

управлінські рішення, нормативно-правові, організаційно-розпорядчі акти, що регламентують порядок використання коштів державного бюджету, бюджетна звітність, статистичні звіти, первинні документи бухгалтерського обліку, інші документи та дані, що стосуються видатків і використання коштів державного бюджету за вказаними бюджетними програмами;

внутрішній контроль розпорядників бюджетних коштів.

Об'єкти аудиту: МКІП, УІНП, Музей Революції Гідності, Дирекція, та Музей Голодомору-геноциду.

Критерії оцінки, які використовувалися під час аудиту:

продуктивність: встановлення співвідношення між результатами діяльності розпорядників та одержувача бюджетних коштів та обсягом використаних для досягнення запланованих результатів коштів державного бюджету за КПКВК 1801280 у 2018–2019 роках, 1801190, 1809020 у 2019 році та КПКВК 3801190, 3801280, 3809020 у 2020–2022 роках;

результативність: встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності розпорядників бюджетних коштів та одержувача бюджетних коштів запланованим результатам бюджетних програм, охоплених аудитом; стан досягнення запланованих результативних показників;

економність: стан досягнення розпорядниками бюджетних коштів та одержувачем бюджетних коштів запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного державним бюджетом обсягу коштів за бюджетними програмами, охопленими аудитом;

законність, своєчасність і повнота прийняття управлінських рішень: відповідність управлінських рішень розпорядників бюджетних коштів та одержувача бюджетних коштів щодо спрямування, отримання та використання коштів державного бюджету за бюджетними програмами, охопленими аудитом, положенням чинного законодавства; своєчасність і повнота прийняття управлінських рішень;

оцінка стану внутрішнього контролю: спроможність системи внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів запобігати неефективному, нецільовому та незаконному використанню коштів державного бюджету, досягнення визначених результативних показників бюджетних програм, охоплених аудитом.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту: 2019–2022 роки (стосовно програми за КПКВК 1801280 також 2018 рік).

Методи збирання даних: аналіз нормативно-правових, організаційно-розпорядчих актів та документів, пов'язаних з предметом аудиту; аналіз показників паспортів бюджетних програм за КПКВК 1801280 за 2018–2019 роки, КПКВК 1801190 і 1809020 за 2019 рік та звітів про їх виконання; КПКВК 3801190, 3801280, 3809020 за 2020–2022 роки та звітів про їх виконання; перевірка руху коштів Державного бюджету України; аналіз матеріалів попередніх перевірок об'єктів аудиту контролюючими органами та стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів; опрацювання матеріалів засобів масової інформації та спеціальних видань; опитування посадових осіб об'єктів аудиту.

ВСТУП

Як зазначається в аналітичному дослідженні Національного інституту стратегічних досліджень¹, в європейських країнах сфера культури вважається не тільки соціокультурною складовою в житті суспільства, а й є важливим чинником соціально-економічного розвитку та формування конкурентоспроможності країни в сучасному глобалізованому світі. Культура розглядається як складова при розв'язанні економічних, політичних і соціальних проблем.

Музеї – багатофункціональні заклади соціальної інформації, призначені для збереження культурно-історичних і природничо-наукових цінностей, накопичення

¹ Аналітична записка О. Кузьмук «Роль музеїв у культурному та соціально-економічному розвитку країни: зарубіжний досвід» (<https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/rol-muzeiv-u-kulturnomu-ta-socialno-ekonomichnomu-rozvitku>).

та поширення знань через вивчення і демонстрацію унікальних пам'яток матеріальної культури.

Україна має багату історико-культурну спадщину, однак значна кількість музеїв не використовує свого потенціалу повною мірою, зокрема, через недостатнє державне фінансування, безініціативність відповідальних осіб, відсутність зацікавлення і стимулів.

Отже, збереження національної ідентичності, формування толерантності у суспільстві та відновлення відчуття гордості і шани до пам'яті Українського народу є підставою для здійснення аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на найбільш значимі в останні роки музейні заклади – Музей Революції Гідності та Музей Голодомору-геноциду.

1. АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З РЕАЛІЗАЦІЄЮ ЗА РАХУНОК БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕМОРІАЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ І МУЗЕЇВ ТА НА БУДІВНИЦТВО ОБ'ЄКТІВ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ У ЦІЙ СФЕРІ

Відповідно до Закону 3166 Мінкультури є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Довідково. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 02 вересня 2019 р. № 829 «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» ліквідовано Міністерство культури України (МКУ) та утворено Міністерство культури, молоді та спорту України (МКУМ), реорганізувавши шляхом перетворення Міністерство інформаційної політики України та поклавши на утворений центральний орган виконавчої влади завдання та функції МКУ і Міністерства молоді та спорту України (ММСУ), що ліквідуються, одночасно визначивши МКУМ правонаступником майна, прав і обов'язків МКУ і ММСУ. Згодом постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 216 «Деякі питання Міністерства молоді та спорту» відмінено попереднє рішення Уряду щодо ліквідації ММСУ, виключивши його з переліку центральних органів виконавчої влади, що ліквідуються, та постановою від 23 березня 2020 р. № 238 «Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади» МКУМ перейменовано на Міністерство культури та інформаційної політики України (МКІП).

Мінкультури є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію визначеної Кабінетом Міністрів України державної політики у сферах культури, державної мовної політики, популяризації України у світі, державного іномовлення, інформаційного суверенітету України та інформаційної безпеки, а також державної політики у сферах відновлення та збереження національної пам'яті, мистецтв, охорони культурної спадщини, музейної справи, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей.

Діяльність Мінкультури врегульовано Положенням 885, яким визначені основні завдання та функції.

Стаття 11 Конституції України передбачає, що держава сприяє консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури.

Головними нормативними актами України, які регламентують діяльність у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, є закони 962, 376, 314, 315, 316 і 317, нормативно-правові акти, видані на їх виконання, та інші акти, що регулюють

діяльність у сфері відновлення та збереження національної пам'яті Українського народу; питання збереження національної пам'яті регулюються законами 2778, 3814, 249 та 1805.

✓ ***Щодо функціонування Музею Голодомору-геноциду (КПКВК (180)3801190)***

Визнаючи Голодомор 1932–1933 років в Україні відповідно до Конвенції від 09 грудня 1948 р. про запобігання злочину геноциду та покарання за нього як цілеспрямований акт масового знищення людей, Верховною Радою України прийнятий Закон 376.

Згідно із статтею 4 Закону 376 держава забезпечує умови для проведення досліджень та здійснення заходів з увічнення пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років в Україні на основі відповідної загальнодержавної програми², кошти на виконання якої щорічно передбачаються в державному бюджеті.

Водночас до цього часу, протягом 17 років, загальнодержавна програма щодо увічнення пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років не затверджена.

Крім того, Мінкультури протягом 17 років не визначено потреби держави та нормативи, що гарантують належний рівень музейного обслуговування, передбачені статтею 26 Закону 249.

Зазначені нормативні акти Мінкультури не розроблені і, відповідно, не затверджені, що свідчить про неналежне виконання покладених на Мінкультури підпунктом 82⁴ пункту 4 Положення 885 завдань і повноважень.

Відповідно пункту 10 статті 87 Бюджетного кодексу до видатків, що здійснюються з Державного бюджету України, належать видатки на культуру і мистецтво, зокрема державні культурно-освітні програми, у т. ч. національні музеї, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України, державну архівну справу та страховий фонд документації.

Постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2001 р. № 1557 затверджені перелік закладів культури і мистецтва, які утримуються або яким надається фінансова підтримка з державного бюджету, та перелік заходів у сфері культури і мистецтва, видатки на які здійснюються з державного бюджету, до якого включено, зокрема, Національний музей «Меморіал пам'яті жертв голодоморів в Україні». **Незважаючи на те, що назва цього музею неодноразово змінювалась, до вказаного переліку зміни не внесені. Отже, це питання потребує відповідного нормативного врегулювання.**

На виконання статті 23 Закону 2778 наказом Мінкультури від 17.06.2016 № 450 затверджений Перелік закладів культури базової мережі загальнодержавного рівня (розділ «Музеї»), до якого включено Національний музей «Меморіал жертв Голодомору», проте із зміною назви цього музею відповідних змін до переліку не внесено, що потребує нормативного врегулювання.

² Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2008 р. № 364-р схвалено Концепцію Загальнодержавної національно-культурної програми дослідження Голодомору 1932–1933 років в Україні та увічнення пам'яті його жертв на період до 2012 року. Пунктом 2 цього розпорядження УНП разом із заінтересованими центральними органами виконавчої влади доручалося розробити і подати у тримісячний строк Кабінетові Міністрів України проект Загальнодержавної національно-культурної програми дослідження Голодомору 1932–1933 років в Україні та увічнення пам'яті його жертв на період до 2012 року.

Отже, є низка нормативних актів, що потребують нормативного врегулювання в частині коригування назви Музею Голодомору-геноциду. Зазначене свідчить про неналежне виконання покладених на Мінкультури пунктом 4 Положення 885 завдань та повноважень, оскільки зміни до наказу, яким затверджений Перелік закладів культури базової мережі загальнодержавного рівня, **протягом 3,5 років від дати зміни назви музею не внесені.**

Постановою 413 передбачено: починаючи з 01.01.2006, для визначення граничних розмірів посадових окладів окремих категорій працівників національних закладів культури згідно з додатком, умови оплати праці яких затверджено Постановою 1298, застосовуються додаткові коефіцієнти підвищення посадових окладів, зокрема, для керівників структурних підрозділів, професіоналів, фахівців, висококваліфікованих робітників, які забезпечують та безпосередньо виконують творчі, музейні, науково-дослідні, науково-освітні функції, а також функції охорони культурної спадщини, – 2–3,7 (абзац другий підпункту 1 пункту 1).

Додатком до Постанови 413 є Перелік національних закладів культури, для працівників яких при визначенні посадових окладів застосовується додатковий коефіцієнт підвищення посадових окладів, до якого включено: **Національний музей «Меморіал жертв Голодомору»** (Музей Голодомору-геноциду).

На виконання Постанови 413 Мінкультури Наказом 385 встановлено, що для працівників національних закладів культури (згідно з додатком) умови оплати праці та схеми тарифних розрядів посад (професій) визначаються відповідно до Наказу 745 про впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки (із змінами).

Незважаючи на те, що з 01.01.2019 до Постанови 413 внесені зміни в частині застосовування додаткових коефіцієнтів підвищення посадових окладів, зокрема, для інших працівників закладів культури, під час визначення граничних розмірів посадових окладів окремих категорій працівників національних закладів культури відповідні зміни до Наказу 385 не внесені. До цього часу (протягом чотирьох років) у додатку до Наказу 385 Музей Голодомору-геноциду не зазначений. Це питання потребує нормативного врегулювання.

✓ ***Щодо функціонування Музею Революції Гідності (КПКВК (180)3801280)***

Відповідно до частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу Кабінет Міністрів України Постановою 147³ затвердив Порядок 147, яким визначено Мінкультури головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем бюджетної програми.

За пропозицією Мінкультури Кабінет Міністрів України Розпорядженням 219 замовником проєктування та будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності визначено державний заклад – Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності (Музей Революції Гідності).

Постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 2018 р. № 431 внесено зміни до пункту 3 Порядку 147 (чинна з 07.06.2018) та замовниками будівництва об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури, зокрема, визначено:

³ Набрала чинності 21.03.2018, втратила чинність з 07.02.2022.

1) **Мінкультури** – в частині організації та проведення міжнародного відкритого архітектурного конкурсу проєктів на кращу проєктну пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності»;

2) **державне унітарне підприємство «Дирекція з будівництва другої черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору»**, що є одержувачем бюджетних коштів у частині реконструкції першої черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом другої черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні. Видатки на утримання замовника будівництва визначаються з урахуванням вимог ДСТУ БД.1.1-1:2013.

3) **державний заклад «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності»**, що є розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня, в частині проєктування та будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності.

Аудитом встановлено, що **у порушення вимог частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу, Порядок 147 (із змінами) не містить положень** щодо підстав та/або критеріїв залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної програми, визначення заходів впливу у разі невиконання бюджетної програми, погашення бюджетної заборгованості за наявності.

Постановою 91 визнано Постанову 147 такою, що втратила чинність, та затверджено Порядок 91, який визначає механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою «Фонд розвитку закладів загальнодержавного значення, у т. ч. їх будівництво».

У порушення вимог частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу, Порядок 91 не містить положень щодо підстав та/або критеріїв залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної програми, визначення заходів впливу у разі невиконання бюджетної програми, погашення бюджетної заборгованості за наявності.

Отже, нормативно-правове врегулювання питань надання та використання у 2018–2022 роках бюджетних коштів за КПКВК (180)3801280 загалом було достатнім для забезпечення ефективного управління та використання коштів і досягнення відповідної мети бюджетної програми, проте мало низку певних недоліків. Зокрема, у порушення вимог частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу в порядках 147 та 91 не визначено заходів впливу у разі невиконання бюджетної програми, а також шляхів погашення бюджетної заборгованості за наявності, що створило ризики своєчасного погашення наявної дебіторської заборгованості.

✓ ***Щодо функціонування УІНП (КПКВК (180)3809020)***

Згідно зі статтею 4 Закону 316 держава гарантує право кожного на доступ до архівної інформації репресивних органів. Кабінет Міністрів України, УІНП, інші державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, архівні установи реалізують державну політику у сфері забезпечення доступу до архівної інформації репресивних органів у межах своєї компетенції.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону 316 галузевий державний архів УІНП створюється для безпосереднього забезпечення права на доступ до архівної інформації репресивних органів. Порядок утворення УІНП визначається цим Законом.

Організацію, повноваження та порядок діяльності центральних органів виконавчої влади України визначає Закон 3166.

Статтею 1 Закону 3166 встановлено, що систему центральних органів виконавчої влади складають міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Частиною першою статті 16 Закону 3166 у редакції до 29.12.2019 було визначено, що центральні органи виконавчої влади утворюються для **виконання окремих функцій реалізації державної політики як служби, агентства, інспекції.**

Крім цього, статтею 24 Закону 3166 передбачено утворення Кабінетом Міністрів України **органів зі спеціальним статусом.**

Разом з тим згідно із **постановою Кабінету Міністрів України від 09 липня 2014 р. № 292** «Питання Українського інституту національної пам'яті» утворено УІНП як центральний орган виконавчої влади з реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Мінкультури.

Закон 3166 не передбачає створення такого центрального органу виконавчої влади, як Український інститут пам'яті, хоча в країнах Центральної та Східної Європи подібні інститути функціонують як державні інституції зі спеціальним статусом.

Отже, внаслідок того, що норми Закону 3166 **не відповідають сьогоденню, УІНП за формальними ознаками не може бути центральним органом виконавчої влади. Зазначене питання потребує відповідного нормативного врегулювання.**

2. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАХОДИ З РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕМОРІАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ ГЕРОІВ НЕБЕСНОЇ СОТНІ – МУЗЕЮ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ ТА ГАЛУЗЕВОГО ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ, ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ ГОЛОДОМОРУ- ГЕНОЦИДУ ТА НА БУДІВНИЦТВО ОБ'ЄКТІВ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ

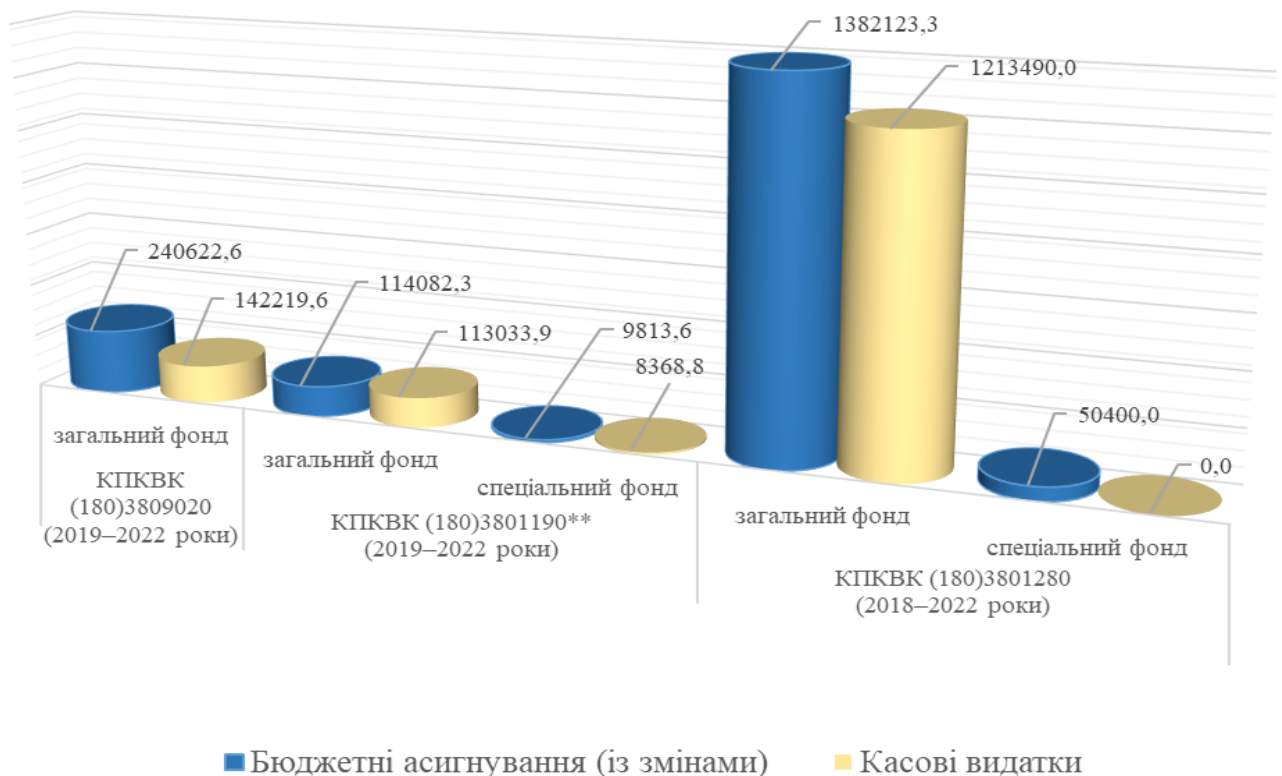
Мета аудиту – встановлення фактичного стану справ та надання оцінки законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень, продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів на забезпечення реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, забезпечення діяльності Музею Революції Гідності та Галузевого державного архіву, функціонування Музею Голодомору-геноциду та на будівництво об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури.

Аудитом досліджено ці питання: у діаграмах 1–3 наводиться інформація про планування, використання коштів державного бюджету, що спрямовувалися за бюджетними програмами «Заходи з реалізації державної політики у сфері відновлення

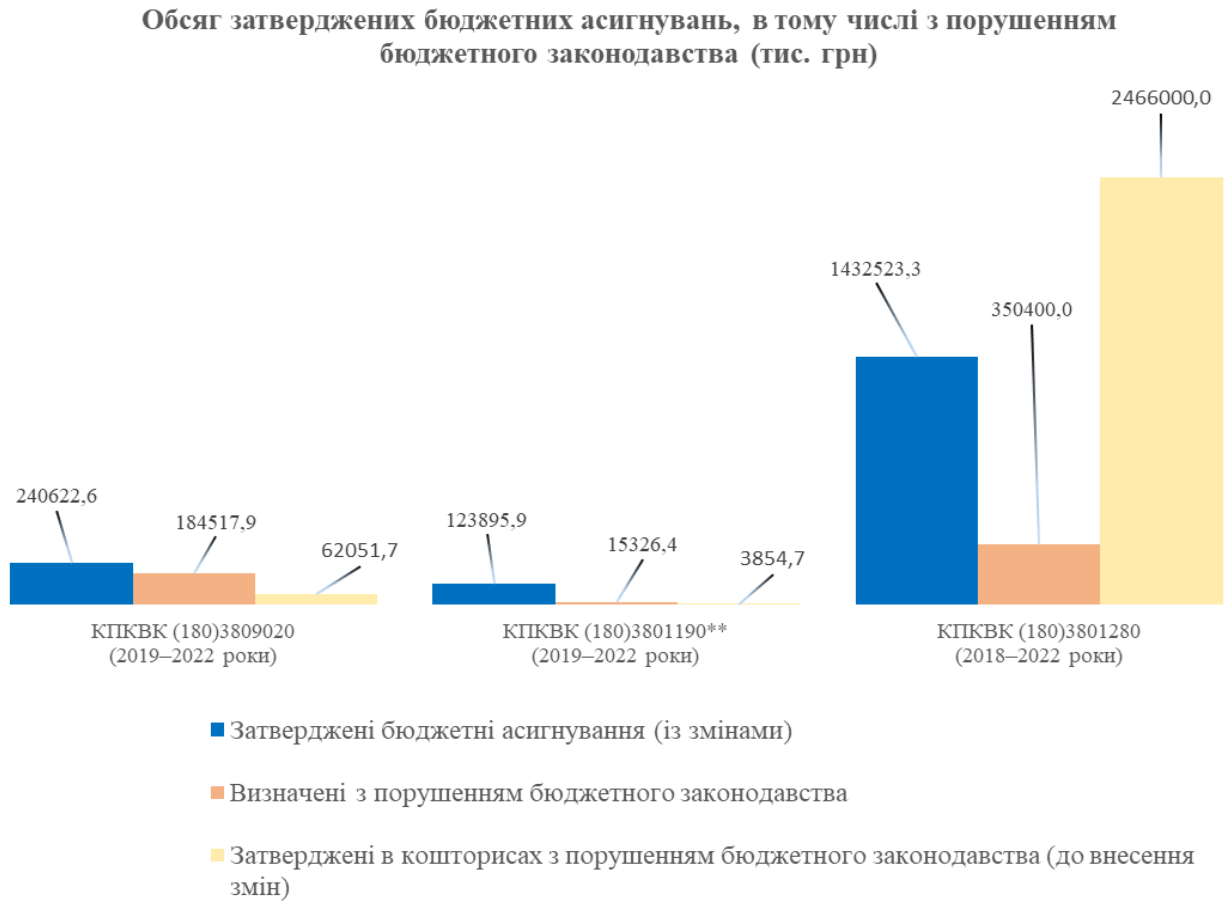
та збереження національної пам'яті, забезпечення діяльності Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності та Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті» (КПКВК 1809020 у 2019 році і КПКВК 3809020 у 2020–2022 роках), «Забезпечення діяльності національних музеїв, національних і державних бібліотек та культурно-просвітницьких центрів» (КПКВК 1801190 у 2019 році і КПКВК 3801190 у 2020–2022 роках) за напрямом «Забезпечення функціонування національних музеїв» у частині функціонування Музею Голодомору-геноциду, «Будівництво об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури, у тому числі організація та проведення архітектурного конкурсу, проектування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності» (КПКВК 1801280 у 2018 році), «Будівництво об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури» (КПКВК 1801280 у 2019 році і КПКВК 3801280 у 2020–2021 роках) та «Фонд розвитку закладів загальнодержавного значення, в тому числі їх будівництво» (КПКВК 3801280 у 2022 році), а також встановлені Рахунковою палатою обсяги порушень при освоєнні асигнувань за цими бюджетними програмами.

Діаграма 1

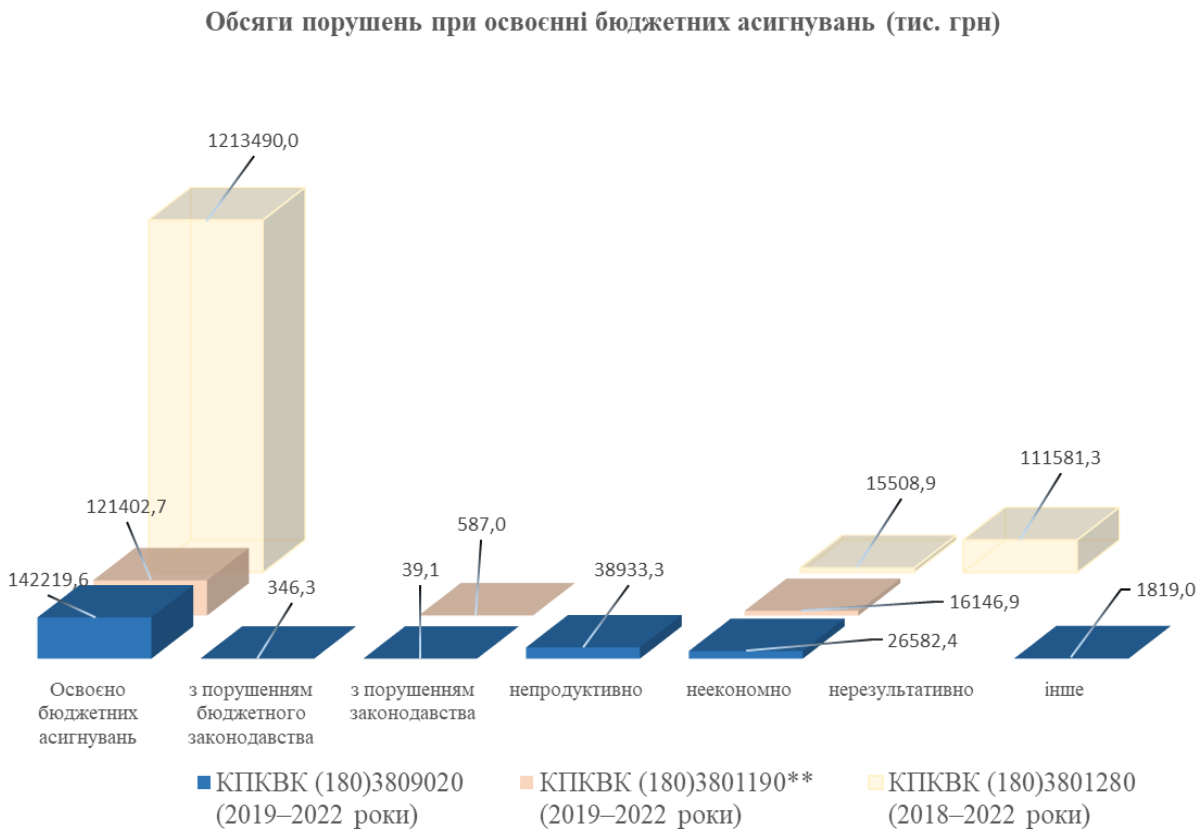
Обсяги затверджених та витрачених коштів державного бюджету, передбачені на виконання бюджетних програм (тис. грн)

Діаграма 2

Діаграма 3

Законами про державний бюджет на 2018–2022⁴ роки відповідальним виконавцем бюджетної програми за КПКВК 1809020 у 2019 році та 3809020 у 2020–2022 роках визначався УІНП – розпорядник нижчого рівня, який забезпечує виконання бюджетної програми у системі головного розпорядника (Мінкультури); за КПКВК 1801190 у 2019 році та 3801190 у 2020–2022 роках – Мінкультури – головний розпорядник бюджетних коштів за бюджетною програмою, виконання якої забезпечується його апаратом; подібно за КПКВК 1801280 у 2018–2019 роках та 3801280 у 2020–2022 роках.

Узагальнені дані за охоплений аудитом період щодо обсягів затверджених і використаних коштів державного бюджету за КПКВК (180)3809020, (180)3801190, (180)3801280 наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

**Дані щодо обсягів затверджених та витрачених коштів державного бюджету,
передбачених на виконання бюджетних програм**

тис. грн

Бюджетна програма	Бюджетні призначення (бюджетні асигнування*)		Видатки бюджету (касові)	Виконання бюджету (виконання кошторису*)	
	на початок року	на кінець року		відс.	відхилення
КПКВК (180)3809020 за 2019–2022 роки					
Всього за КПКВК	371 595,8	⁵ 240 622,6	142 219,6	59,1	-98 403,0
загальний фонд	371 595,8	240 622,6	142 219,6	59,1	-98 403,0
спеціальний фонд	0	0	–	–	–
КПКВК (180)3801190** за 2019–2022 роки					
Всього за КПКВК	114 339,5	⁶ 123 895,9	121 402,7	98,0	-2 493,2
загальний фонд	112 796,8	114 082,3	113 033,9	99,1	-1 048,4
спеціальний фонд	1 542,7	9 813,6	8 368,8	85,3	-1 444,8
КПКВК (180)3801280 за 2018–2022 роки					
Всього за КПКВК	3 727 700,0	⁷ 1 432 523,3	1 213 490,0	84,7	-219 033,3
загальний фонд	3 677 300,0	1 382 123,3	1 213 490,0	87,8	-168 633,3
спеціальний фонд	50 400,0	50 400,0	0,0	0,0	-50 400,0
РАЗОМ за КПКВК	4 213 635,3	1 797 041,8	1 477 112,3	82,2	-319 929,5
загальний фонд	4 161 692,6	1 736 828,2	1 468 743,5	84,6	-268 084,7
спеціальний фонд	51 942,7	60 213,6	8 368,8	13,9	-51 844,8

* У частині повноваження Музею Голодомору-геноциду, наданого відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення витрат бюджету.

** У частині бюджетних асигнувань Музею Голодомору-геноциду.

Згідно із даними таблиці 1 виконання бюджетів за бюджетними програмами становило 82,2 відс., загальний залишок невикористаних бюджетних коштів – 319 929,5 тис. грн, в т. ч. за КПКВК (180)3801280 – 219 033,3 тис. грн (15,3 відс. бюджетних призначень), КПКВК (180)3809020 – 98 403 тис. грн (40,9 відс.), КПКВК (180)3801190 – 2 493,2 тис. грн (2 відс. бюджетних асигнувань, встановлених для Музею Голодомору-геноциду).

Як засвідчив аудит, утворення залишків невикористаних коштів бюджету є наслідком незабезпечення учасниками бюджетного процесу ефективного управління бюджетними коштами на всіх стадіях бюджетного процесу, що зумовлено неналежною організацією та незабезпеченням ними ефективного внутрішнього контролю за дотриманням бюджетного законодавства у бюджетному

⁴ Закони 2246, 2629, 294, 1082, 1928.

⁵ Підстава: закони 553 та 822; Розпорядження 1144; постанови 245 та 401.

⁶ Підстава: довідки про внесення змін до кошторису на підставі змін до розпису бюджету.

⁷ Підстава: закони 553, 822, 1434; розпорядження 314, 739, 499, 1114, 1144, 1182, Постанова 245.

процесі, зокрема за обґрунтованістю планування потреби в коштах бюджету, ефективністю використання та управління бюджетними коштами, та внутрішнього аудиту – за ефективністю функціонування системи внутрішнього контролю.

2.1. Стан планування та затвердження видатків державного бюджету за КПКВК 1809020 на 2019 рік та КПКВК 3809020 на 2019–2022 роки

УІНП забезпечував щорічне складання бюджетних запитів на планові 2019–2022 роки за КПКВК (180)3809020 та їх подання до Мінкультури відповідно до бюджетних повноважень, наданих як відповідальному виконавцю бюджетної програми, визначених Інструкцією 574.

Згідно з організаційними заходами складання УІНП бюджетних запитів забезпечувалося за участі двох йому підпорядкованих розпорядників нижчого рівня – Музею Революції Гідності та Галузевого державного архіву, а також його апаратом (в частині виконання бюджетної програми, що забезпечується ним), на підставі опрацьованих отриманих від них бюджетних пропозицій на відповідні планові бюджетні періоди.

Встановлено, що проекти кошторисів за бюджетною програмою, дані яких є базовими для складання УІНП бюджетних запитів, Музеєм Революції Гідності, Галузевим державним архівом та апаратом УІНП в порушення вимог пункту 14 Порядку 228 не склалися, що згідно із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства, і, відповідно, до УІНП не подавалися.

Попри належні організаційні заходи, УІНП не забезпечив всупереч власним настановам та в порушення вимог пункту 11 Порядку 228 складення підпорядкованими розпорядниками нижчого рівня та його апаратом таких проектів кошторисів, що згідно із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства, та їх отримання для подальшого опрацювання і складання проектів зведених кошторисів.

За таких обставин УІНП не забезпечив реалізації повноваження із розгляду показників проектів кошторисів розпорядників нижчого рівня щодо законності та правильності розрахунків, доцільності запланованих видатків бюджету, правильності їх розподілу відповідно до економічної класифікації видатків бюджету, повноти надходження доходів, додержання діючих ставок (посадових окладів), норм, цін, лімітів, а також інших показників згідно із законодавством, що не відповідало пункту 12 Порядку 228 та мало наслідки включення до бюджетних запитів необґрунтованих бюджетних показників, а за їх затвердження законами про державний бюджет на відповідний рік – неефективне використання та управління ними. Зазначене згідно із пунктом 40 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

За даними бюджетних запитів на планові 2019–2022 роки, поданих до Мінфіну, загальний обсяг щорічних пропозицій за КПКВК (180)3809020, визначених на підставі граничних обсягів видатків, становив (табл. 2) 362 268 тис. грн: на 2019 рік – 85 316,5 тис. грн (41,5 відс. загальної потреби в коштах), на 2020 рік – 96 908,9 тис. грн (36,5 відс.), на 2021 рік – 44 128 тис. грн (74,9 відс.), на 2022 рік – 135 914,6 тис. грн (33,3 відс.).

**Пропозиції до проєкту державного бюджету
за КПКВК (180)3809020 на відповідний плановий бюджетний період**

тис. грн

Бюджетний період (рік)	Загальна потреба в коштах бюджетної програми			З них, в межах граничного обсягу					
	всього	в т. ч. за видатками		всього	відс.	в т. ч. за видатками			
		споживання	розвитку			споживання	відс.	розвитку	відс.
2019	205 403,5	46 133,5	159 270,0	85 316,5	41,5	27 416,5	59,4	57 900,0	36,4
2020	265 540,0	204 264,8	61 275,2	96 908,9	36,5	38 908,9	19,0	58 000,0	94,7
2021	58 931,2	49 580,9	9 350,3	44 128,0	74,9	34 778,0	70,1	9 350,0	100,0
2022	408 177,3	47 589,1	360 588,2	135 914,6	33,3	35 914,6	75,5	100 000,0	27,7
Всього	938 052,0	347 568,3	590 483,7	362 268,0	38,6	137 018,0	39,4	225 250,0	38,1

Дані таблиці 2 свідчать, що сформована в межах граничного обсягу потреба в коштах бюджетної програми задовольняла загальну потребу у видатках споживання лише на рівні 39,4 відс., видатки розвитку – на 38,1 відс., в т. ч. потребу 2019 року – на 59,4 і 36,4 відс., 2020 року – на 19 і 94,7 відс., 2021 року – на 70,1 і 100 відс., 2022 року – на 75,5 і 27,7 відс. відповідно. Інша частка щорічних пропозицій, що не забезпечена граничними обсягами видатків, визначалася як додаткова потреба в коштах бюджету.

Аудитом встановлено, що до бюджетних запитів на планові 2019–2022 роки УІНП включено всупереч пункту 5 частини першої статті 7 Бюджетного кодексу (щодо принципу обґрунтованості) необґрунтованих 184 517,9 тис. грн (2019 рік – 83 439,6 тис. грн, 2020 рік – 30 326,1 тис. грн, 2021 рік – 37 728,1 тис. грн, 2022 рік – 33 024,1 тис. грн) (50,9 відс. граничного обсягу) планових видатків, у структурі яких 150 407,9 тис. грн (41,5 відс.) – не підтверджені детальними розрахунками (2019 рік – 76 967,2 тис. грн, 2020 рік – 24 228,2 тис. грн, 2021 рік – 24 413,3 тис. грн, 2022 рік – 24 799,2 тис. грн); 21 669,4 тис. грн (5,6 відс.) – з недостовірно визначеними обсягами (на 2019 рік – 3 990,6 тис. грн, на 2020 рік – 4 695,6 тис. грн, 2021 рік – 6 389,9 тис. грн, на 2022 рік – 6 593,3 тис. грн); 12 440,6 тис. грн (3,4 відс.) – економічно та за доцільністю необґрунтовані (2019 рік – 2 481,8 тис. грн, 2020 рік – 1 402,3 тис. грн, 2021 рік – 6 924,9 тис. грн, 2022 рік – 1 631,6 тис. грн), що згідно із пунктами 3, 40 частини першої статті 116 цього Кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Зазначене зумовлено недотриманням УІНП вимог підпункту 2 пункту 5 розділу I Інструкції 574 щодо забезпечення складання бюджетного запиту відповідно до вимог Інструкції 687, а саме пунктів 2.1, 2.3 цієї Інструкції в частині здійснення розрахунку обсягів видатків з дотриманням принципів, на яких ґрунтується бюджетна система, зокрема принципу обґрунтованості витрат «від першої гривні», який передбачає детальні розрахунки з урахуванням норм, нормативів, зобов'язань за договорами тощо, порушення вимог якого згідно із пунктом 40 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства, а також незабезпеченням усіма учасниками бюджетного процесу (Мінкультури, УІНП, Музеєм Революції Гідності, Галузевим державним архівом) реалізації вимог статті 26 цього Кодексу щодо організації та забезпечення контролю за обґрунтованістю планування витрат бюджету.

Так, за підсумками аналізу в межах аудиту пропозицій розпорядників нижчого рівня, залучених УІНП до формування за бюджетною програмою бюджетних запитів, встановлено надання ними бюджетних показників:

✓ не підтверджених детальними розрахунками – на суму 150 407,9 тис. грн (2019 рік – 76 967,2 тис. грн, 2020 рік – 24 228,2 тис. грн, 2021 рік – 24 413,3 тис. грн, 2022 рік – 24 799,2 тис. грн).

Так, Музеєм Революції Гідності не обґрунтовано детальними розрахунками бюджетні показники за видатками на загальну суму 59 633,9⁸ тис. грн (2019 рік – 11 672,9 тис. грн, 2020 рік – 12 373,4 тис. грн, 2021 рік – 15 929,1 тис. грн, 2022 рік – 19 658,5 тис. грн), Галузевим державним архівом – 66 307,9⁹ тис. грн (2019 рік – 56 248,7 тис. грн, 2020 рік – 2 809,2 тис. грн, 2021 рік – 3 569,5 тис. грн, 2022 рік – 3 680,5 тис. грн), апаратом УІНП – 24 466,1¹⁰ тис. грн (2019 рік – 9 045,6 тис. грн, 2020 рік – 9 045,6 тис. грн, 2021 рік – 4 914,7 тис. грн, 2022 рік – 1 460,2 тис. грн);

✓ визначених за відсутності підстав (правочинів) виникнення бюджетних зобов'язань на суму 1 206,8 тис. грн (2019 рік – 270,1 тис. грн, 2020 рік – 292,8 тис. грн, 2021 рік – 326,8 тис. грн, 2022 рік – 317,1 тис. грн), тобто є недостовірно визначеними бюджетними показниками.

На цей обсяг УІНП до бюджетних запитів включено потребу в бюджетних коштах на оплату Галузевим державним архівом комунальних послуг та енергоносіїв без права власності в останнього на нерухоме майно та/або іншого правочину на користування (оренди) таким майном, що є передумовою виникнення бюджетних зобов'язань перед надавачами відповідних послуг;

✓ визначених всупереч законодавчим нормам на суму 20 462,6 тис. грн (2019 рік – 3 720,5 тис. грн, 2020 рік – 4 402,8 тис. грн, 2021 рік – 6 063,1 тис. грн, 2022 рік – 6 276,2 тис. грн), тобто є недостовірно визначеними бюджетними показниками, а саме:

1) внаслідок застосування Музеєм Революції Гідності всупереч визначеним Постановою 413 (зі змінами) коефіцієнтів підвищення посадових окладів до всіх без винятку працівників закладу, в т. ч. до посадових окладів персоналу, зайнятого виключно адміністративними функціями забезпечення діяльності закладу (юристи, економісти, програмісти, інженери, прибиральниці, двірники тощо), тобто діяльність якого не віднесена Законом 2778 до сфери культури, у пропозиціях до проєктів бюджету на 2019–2022 роки визначено необґрунтовану потребу в коштах загального фонду бюджету на оплату праці у сумі 16 078,6 тис. грн (2019 рік – 2 732,2 тис. грн, 2020 рік – 3 251,7 тис. грн, 2021 рік – 4 956,6 тис. грн, 2022 рік –

⁸ Планові видатки на оплату праці (КЕКВ 2110).

⁹ Планові видатки на оплату праці (КЕКВ 2110) – 9 759,9 тис. грн (2019 рік – 2 016,4 тис. грн, 2020 рік – 2 137,4 тис. грн, 2021 рік – 2 742,7 тис. грн, 2022 рік – 2 863,4 тис. грн), на сплату ЄСВ (КЕКВ 2120) – 448,2 тис. грн (2019 рік), на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю (КЕКВ 2210) – 500 тис. грн (2019 рік), на оплату послуг (крім комунальних) (КЕКВ 2240) – 1 206,8 тис. грн (2019 рік – 14 тис. грн, 2020 рік – 379 тис. грн, 2021 рік – 500 тис. грн, 2022 рік – 500 тис. грн), на оплату комунальних послуг та енергоносіїв (КЕКВ 2270) – 1 206,8 тис. грн (2019 рік – 270,1 тис. грн, 2020 рік – 292,8 тис. грн, 2021 рік – 326,8 тис. грн, 2022 рік – 317,1 тис. грн), на капітальні видатки (КЕКВ 3000) – 53 000 тис. грн (2019 рік).

¹⁰ Планові показники видатків на заходи з реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку (КЕКВ 2282).

5 138 тис. грн), відповідно, розрахунок обсягу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – ЄДС) завищений на 3 537,3 тис. грн;

2) за наявності працевлаштованої на постійній основі особи з інвалідністю, Музеєм Революції Гідності у пропозиціях до проєктів бюджету на 2019–2022 роки потреба в коштах ЄДС визначена всупереч частині тринадцятої статті 8 Закону 2464 понад нормативу на 39,7 тис. грн (2019 рік – 8,5 тис. грн, 2020 рік – 7,4 тис. грн, 2021 рік – 16 тис. грн, 2022 рік – 7,8 тис. грн);

3) за результатами аналізу дотримання Музеєм Революції Гідності нормативів чисельності працівників при формуванні структури та штатних розписів на 2019–2020 роки встановлено, що штатна чисельність відділу бухгалтерського обліку та звітності (затверджена у штатних розписах, введених у дію 01.01.2019 та 01.01.2020, в кількості 4 шт. од.) завищувалася щорічно на одну одиницю, сектору юридичної служби (2 шт. од.) – подібно, що зумовлено недотриманням вимог пункту 12 та розділу 2 «Нормативи чисельності працівників бухгалтерського обліку» Міжгалузових норм чисельності працівників бухгалтерського обліку, затверджених наказом Мінсоцполітики від 26 вересня 2003 р. № 269, пункту 12 та розділу 2 «Нормативи чисельності працівників юридичних підрозділів» Міжгалузових норм чисельності працівників юридичної служби, затверджених наказом Мінсоцполітики від 11 травня 2004 р. № 108, відповідно (зазначені порушення усунені Музеєм Революції Гідності шляхом введення у дію 24.11.2020 нового штатного розпису).

Ці обставини при складанні проєктів державного бюджету на 2019, 2020 роки спричинили визначення Музеєм Революції Гідності необґрунтованої (завищеної) потреби у коштах загального фонду бюджету, отримання зайвих бюджетних асигнувань і, відповідно, їх використання.

Так, у проєктах бюджету на 2019–2020 роки визначено 807,1 тис. грн (2019 рік – 378,7 тис. грн, 2020 рік – 428,3 тис. грн) необґрунтованої потреби в бюджетних коштах на оплату праці (661,5 тис. грн) та нарахувань на неї (145,5 тис.) внаслідок порушення зазначених регуляторних актів Мінсоцполітики в частині кількості штатних одиниць;

✓ визначених без дотримання принципу жорсткої економії бюджетних коштів при розрахунках обсягів видатків на суму 12 440,6 тис. грн (2019 рік – 2 481,8 тис. грн, 2020 рік – 1 402,3 тис. грн, 2021 рік – 6 924,9 тис. грн, 2022 рік – 1 631,6 тис. грн), тобто є економічно, або за доцільністю необґрунтованими (з них потребу в коштах на суму 5 196,3 тис. грн не аргументовано управлінським рішенням розпорядника бюджетних коштів про зменшення кошторисних асигнувань, тобто їх доцільність не підтверджено), а саме:

1) на етапі складання проєкту державного бюджету на відповідний рік у Музеї Революції Гідності вакантною була певна кількість посад (2018 рік – 11 од., 2019 рік – 5 од., 2020 рік – 5 од., 2021 рік – 4 од.), заходи щодо їх закриття не вживалися, посади залишалися вакантними у відповідному бюджетному році. Визначений за ними та включений до бюджетних пропозицій на 2019–2022 роки фонд оплати праці становив 5 938 тис. грн (2019 році – 2 034,3 тис. грн, 2020 році – 1 149,4 тис. грн, 2021 році – 1 416,9 тис. грн, 2022 рік – 1 337,4 тис. грн), тобто обсяг планових видатків визначений з недотриманням вимог підпункту 2 пункту 5 розділу I Інструкції 574, відповідно, розрахунок обсягу ЄДС завищений на 1 306,4 тис. грн;

Довідково. Музеєм Революції Гідності інформація¹¹ про попит на робочу силу (вакансії) до органу, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, починаючи з 2018 року, жодного разу не подавалася, вимоги пункту 4 частини третьої статті 50 Закону України від 05 липня 2012 р. № 5067-VI «Про зайнятість населення» ігнорувалися. Подання до центру зайнятості такої інформації сприяє збільшенню пропозицій щодо роботи для громадян та реалізації їх прав на працю та соціальний захист. Зазначена інформація уточнюється центром зайнятості не менше ніж двічі на місяць.

2) Музею Революції Гідності на 2021 рік на реалізацію бюджетної програми доведено на забезпечення потреби у капітальних видатках 9 350 тис. грн бюджетних асигнувань, але вже на початку бюджетного року (у першій декаді лютого) ним ініційовано без належного управлінського, правового та економічного обґрунтування зменшення частини таких асигнувань на 5 196,3 тис. грн шляхом перерозподілу на користь Галузевого державного архіву, що погоджено УІНП без зауважень.

Отже, у бюджетних запитах у структурі загального обсягу необґрунтованих щорічних бюджетних показників за КПКВК (180)3809020 на 2019–2022 роки УІНП закладено значні резерви – 18,5 відс., або 34 110 тис. грн, необґрунтованої потреби в бюджетних ресурсах, чим створено ризики неефективного використання та управління ними.

Бюджетні запити на відповідний плановий бюджетний період, подані УІНП до Мінкультури, останнім як головним розпорядником бюджетних коштів включалися до складу бюджетного запиту та подавалися до Мінфіну.

Мінкультури у порушення вимог пункту 1.5 Інструкції 687 не забезпечило подання разом із бюджетними запитами за КПКВК (180)3809020 детальних розрахунків (інше під час аудиту документально не підтверджено), що є необхідними для здійснення Мінфіном аналізу цих запитів і дотримання настанов, чим порушило також вимоги пунктів 1.14, 2.1 цієї Інструкції, що згідно із пунктом 40 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Відповідно до пункту 1.21 Інструкції 687 бюджетні запити, складені з порушенням вимог цієї Інструкції, підлягали поверненню для приведення у відповідність із вимогами, проте таких управлінських рішень Мінфін не ухвалював, що згідно із пунктом 40 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Цим створено передумови для недотримання Мінфіном принципу обґрунтованості планування видатків державного бюджету на відповідний плановий бюджетний період. Як наслідок, визначення видатків з порушенням затверджених методик та правил у подальшому призводило до неефективного управління та використання бюджетних призначень з порушенням законодавства.

Також аудитом виявлено незадіяні в бюджетному процесі резерви потенційних надходжень коштів за бюджетною програмою до спеціального фонду бюджету (складова державного бюджету згідно із частиною четвертою статті 13 Бюджетного кодексу), надходження та видатки за якими у бюджетних запитах на 2019–2022 роки УІНП взагалі не визначалися. Лише за 2019–2021 роки обсяг

¹¹ Форма № 3-ПН «Інформація про попит на робочу силу (вакансії)», затверджена наказом Міністерства соціальної політики України від 31 травня 2013 р. № 316 (наказ втратив чинність на підставі наказу Мінекономіки № 827-22 від 12 квітня 2022 р.) та наказом Міністерства економіки України від 12 квітня 2022 р. № 827-22.

втраченої вигоди щодо потенційних надходжень до державного бюджету становив 1 783,7 тис. грн (2019 рік – 839,5 тис. грн, 2020 рік – 387,2 тис. грн, у 2021 році – 557 тис. гривень).

Так, за наявності відповідного правового механізму Музеєм Революції Гідності не ухвалювалися належні управлінські рішення про встановлення (надання) платних послуг, зокрема, у сфері експонування власних музейних предметів та проведення екскурсійних заходів.

Враховуючи кількість осіб, які у 2019–2021 роках безкоштовно відвідали майданчики експонування музейних предметів, отримали групові екскурсійні послуги (кількість задокументована у звітах діяльності музею), втрачено надходжень до державного бюджету від незапровадження та ненадання платних послуг щонайменше 1 783,7 тис. грн (2019 рік – 839,5 тис. грн, 2020 рік – 387,2 тис. грн, у 2021 році – 557 тис. грн), і це без урахування додаткових джерел надходжень (виготовлення і реалізація сувенірної продукції, надання супутніх послуг з фотокопіювання, репродукування, ксерокопіювання, мікрофільмування музейних експонатів, документів з фондів музею тощо).

Це вказує на невиконання УІНП бюджетних повноважень щодо координації роботи розпорядників нижчого рівня та внутрішнього контролю за повнотою надходжень до бюджету, чим порушено вимоги підпунктів 8–9 пункту 5 розділу І Інструкції 574, що свідчить про неналежну організацію та незабезпечення його керівником і керівником Мінкультури ефективного внутрішнього контролю, чим порушено вимоги статті 26 Бюджетного кодексу. Мінкультури не реалізовано основних засад державної політики у сфері культури в частині залучення коштів від надання платних послуг (стаття 3 Закону 2778).

Ухвалення Музеєм Революції Гідності ефективних управлінських рішень щодо встановлення (надання) платних послуг забезпечить отримання ним в інтересах держави власних доходів, що дасть змогу збалансувати потребу у фінансових ресурсах між загальним і спеціальним фондами державного бюджету на забезпечення фінансування статутної діяльності і одночасно зменшить навантаження на державний бюджет за видатками загального фонду бюджету, а за умов дефіциту фінансування із загального фонду бюджету, його покриття по мірі забезпечення надходжень від плати за послуги.

З прийняттям законів про державний бюджет на 2019–2022 роки для УІНП на видатки за КПКВК (180)3809020 встановлювалися такі призначення загального фонду бюджету (табл. 3): на 2019 рік – 95 425 тис. грн, на 2020 рік – 96 908,9 тис. грн, із змінами – 35 527,2 тис. грн (–61 381,7 тис. грн), на 2021 рік – 43 347,3 тис. грн, на 2022 рік – 135 914,6 тис. грн, загалом бюджетних призначень (із змінами) – 310 214,1 тис. гривень.

Таблиця 3

**Бюджетні призначення на 2019–2022 роки за КПКВК (180)3809020
за загальним фондом бюджету та стан забезпечення ними потреби в коштах**

тис. грн

Найменування показників		Всього	У т. ч. на видатки	
			споживання	розвитку
2019 рік				
Бюджетні призначення на початок/кінець року		95 425,0	37 525,0	57 900,0
стан забезпечення граничного обсягу потреби	відс. (сума відхилення)	+111,8 (+10 108,5)	+136,9 (+10 108,5)	100
стан забезпечення загального обсягу потреби		-46,5 (-109 978,5)	-81,3 (-8 608,5)	-36,4 (-101 370,0)

Продовження таблиці 3
тис. грн

Найменування показників		Всього	У т. ч. на видатки	
			споживання	розвитку
2020 рік				
Бюджетні призначення на початок року		96 908,9	38 908,9	58 000,0
стан забезпечення граничного обсягу потреби	відс. (сума відхилення)	100	100	100
стан забезпечення загального обсягу потреби		-36,7 (-168 631,1)	-19,0 (-165 355,9)	-94,7 (-3 275,2)
Бюджетні призначення із змінами на кінець року		35 527,2	35 126,2	401,0
відхилення	відс. (сума)	-63,3 (-61 381,7)	-9,7 (-3 782,7)	-99,3 (-57 599,0)
2021 рік				
Бюджетні призначення на початок/кінець року		43 347,3	33 997,3	9 350,0
стан забезпечення граничного обсягу потреби	відс. (сума відхилення)	98,2 (-780,7)	97,8 (-780,7)	100
стан забезпечення загального обсягу потреби		73,6 (-15 583,9)	68,6 (-15 583,6)	100,0 (-0,3)
2022 рік				
Бюджетні призначення на початок/кінець року		135 914,6	35 914,6	100 000,0
стан забезпечення граничного обсягу потреби	відс. (сума відхилення)	100	100	100
стан забезпечення загального обсягу потреби		33,3 (-272 262,7)	75,5 (-11 674,5)	27,7 (-260 588,2)
Разом за 2019–2022 роки				
Бюджетні призначення на початок року		371 595,8	146 345,8	225 250,0
Бюджетні призначення на кінець року (із змінами)		310 214,1	142 563,1	167 651,0
відхилення	відс. (сума)	-16,5 (-61 381,7)	-2,6 (-3 782,7)	-25,6 (-57599,0)

Згідно із даними таблиці 3 потреба в коштах бюджету на 2019 рік, визначена в межах граничного обсягу асигнувань (гранична потреба), забезпечена бюджетними призначеннями на 111,8 відс., або на понад 10 108,5 тис. грн (8,4 відс. додаткової потреби, яка не була забезпечена граничним обсягом асигнувань). Бюджетними призначеннями 2020 року граничну потребу задоволено повністю, а з урахуванням внесених змін – на третину, на 36,7 відс. (-61 381,7 тис. грн (табл. 4)), 2021 року – на 98,2 відс. (-780,7 тис. грн), 2022 року – на 100 відсотків.

Окрім змін у бюджетних призначеннях, внесених відповідними законами, Розпорядженням 1144 видатки за бюджетною програмою на 2021 рік (табл. 4) додатково збільшені на 34 000 тис. грн (+78,4 відс.); видатки 2022 року згідно із постановами 245 та 401 зменшені на 103 591,5 тис. грн (-76,2 відс.) та становили 77 347,3 та 32 323,1 тис. грн відповідно.

Таблиця 4

Видатки за КПКВК (180)3809020 на 2019–2022 роки з урахуванням змін

тис. грн

Найменування показників	Всього	У т. ч. на видатки	
		споживання	розвитку
2019 рік			
Бюджетні призначення на початок/кінець року	95 425,0	37 525,0	57 900,0
2020 рік			
Бюджетні призначення на початок року	96 908,9	38 908,9	58 000,0
зміни (Закон 553)	-61 729,9	-4 130,9	-57 599,0
зміни (Закон 822)	348,2	348,2	0
Всього видатків	35 527,2	35 126,2	401,0
2021 рік			
Бюджетні призначення на початок року	43 347,3	33 997,3	9 350,0
зміни (Розпорядження 1144)	34 000,0	0	34 000,0
Всього видатків	77 347,3	33 997,3	43 350,0
2022 рік			
Бюджетні призначення на початок року	135 914,6	35 914,6	100 000,0
зміни (Постанова 245)	-100 000,0	0	-100 000,0
зміни (Постанова 401)	-3 591,5	-3 591,5	0
Всього видатків	32 323,1	32 323,1	0,0
Разом (2019–2022 роки)			
Бюджетні призначення (із змінами)	310 214,1	142 563,1	167 651,0
зміни у видатках за рішенням Уряду	-69 591,5	-3 591,5	-66 000,0
Всього видатків	240 622,6	138 971,6	101 651,0

Отже, згідно із даними таблиці 4 УІНП упродовж 2019–2022 років на реалізацію бюджетної програми доведено 240 622,6 тис. грн бюджетних коштів (2019 рік – 95 425 тис. грн, 2020 рік – 35 527,2 тис. грн, 2021 рік – 77 347,3 тис. грн, 2022 рік – 32 323,1 тис. грн), фінансування якої з урахуванням змін зменшено на 130 973,2 тис. грн, або на 35,2 відс. (видатки споживання – на 7 374,2 тис. грн (5 відс.), видатки розвитку – на 123 599 тис. грн (54,9 відс.)).

2.2. Стан планування та затвердження видатків державного бюджету за КПКВК 1801190 на 2019 рік та КПКВК 3801190 на 2020–2022 роки (в частині функціонування Національного музею Голодомору-геноциду)

Мінфіном при формуванні проєкту державного бюджету на відповідний рік доведено до Мінкультури як головного розпорядника бюджетних коштів для складання бюджетних запитів граничні обсяги видатків за КПКВК (180)380, за якими останнім визначені граничні обсяги видатків за КПКВК (180)3801190: на 2019 рік – 679 646,3 тис. грн (за спеціальним фондом потреба визначена в обсязі 50 589 тис. грн); 2020 рік – 744 468 тис. грн (54 688,5 тис. грн); 2021 рік – 956 847,5 тис. грн (60 252,1 тис. грн); 2022 рік – 1 044 000,8 тис. грн (58 668 тис. гривень).

Встановлено, що підтвердні документи та матеріали щодо визначення зазначеної потреби у коштах, зокрема детальні розрахунки, результати аналізу ринкових пропозицій тощо, Мінкультури разом із бюджетними запитами на 2019–2022 роки за КПКВК (180)3801190 до Мінфіну не подавалися, що є порушенням вимог пункту 1.5 Інструкції 687: з бюджетним запитом головний розпорядник подає необхідну для здійснення Мінфіном аналізу бюджетного запиту детальну інформацію за формами, які щороку доводяться Мінфіном до головних розпорядників, а також підтвердні документи та матеріали, зокрема детальні розрахунки, результати аналізу ринкових пропозицій, перелік обладнання та інвентарю тощо.

Мінкультури з метою формування на плановий бюджетний період за КПКВК (180)3801190 бюджетних запитів надсило до Музею Голодомору-геноциду, настанови (вказівки) про підготовку і терміни подання бюджетних пропозицій у формі бюджетних запитів з відповідними розрахунками і обґрунтуваннями показників видатків.

Хоча в листах Мінкультури зазначалося про доведення граничних показників видатків, фактично ці показники жодного року Міністерством до Музею Голодомору-геноциду, не доводилися, чим порушено вимоги пункту 11 Порядку 228, що згідно із пунктом 40 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Законами про державний бюджет на 2019–2022 роки (закони 2629, 294, 1082 та 1298) Мінкультури за КПКВК (180)3801190 затверджені бюджетні призначення: на 2019 рік – 760 235,3 тис. грн (загальний фонд – 709 646,3 тис. грн, з них видатки розвитку – 30 000 тис. грн, спеціальний – 50 589 тис. грн, з них видатки розвитку – 3 109,9 тис. грн); 2020 рік – 799 156,5 тис. грн (загальний фонд – 744 468 тис. грн, спеціальний – 54 688,5 тис. грн, з них видатки розвитку – 5 833,1 тис. грн), 2021 рік – 987 540,2 тис. грн (загальний фонд – 927 288,1 тис. грн, спеціальний – 60 252,1 тис. грн, з них видатки розвитку – 5 142,9 тис. грн), 2022 рік – 1 102 668,8 тис. грн (загальний

фонд – 1 044 000,8 тис. грн, спеціальний – 58 668 тис. грн, з них видатки розвитку – 3 272,6 тис. гривень).

Довідково. Відповідно до мережі розпорядників та одержувачів коштів державного рівня Музей Голодомору-геноциду включено до мережі головного розпорядника бюджетних коштів – Мінкультури, рівень розпорядника бюджетних коштів – 3.

Законом 822 видатки загального фонду бюджету за КПКВК (180)3801190 на 2020 рік збільшені на 12 915 тис. грн; на 2021 рік згідно із розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2021 р. № 1578-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству культури та інформаційної політики на 2021 рік» – на 7 776,7 тис. грн (видатки споживання – 3 036,5 тис. грн, видатки розвитку – 4 740,2 тис. грн); на 2022 рік – розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 03 червня 2022 р. № 441-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству культури та інформаційної політики на 2022 рік» – на 5 065,9 тис. грн (видатки споживання), від 23 серпня 2022 р. № 804-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству культури та інформаційної політики на 2022 рік» – на 8 123,3 тис. гривень.

Загальна інформація про потреби у коштах та обсяги затверджених на 2019–2022 роки бюджетних асигнувань за КПКВК (180)3801190, у т. ч. Музею Голодомору-геноциду, наведена у таблиці 5.

Таблиця 5

**Інформація про потреби у коштах та обсяги затверджених
на 2019–2022 роки бюджетних асигнувань за КПКВК (180)3801190,
в т. ч. Музею Голодомору-геноциду**

тис. грн

Бюджетний період/рік	Потреба, визначена в бюджетних запитах			Затверджено			Задоволення потреби (відс.)	
	всього	в т. ч.		всього	в т. ч.		Всього	загальний фонд
		загальний фонд	спецфонд		загальний фонд	спецфонд		
КПКВК (180)3801190								
2019	1 120 143,6	1 069 554,6	50 589,0	760 235,3	709 646,3	50 589,0	67,9	66,3
2020	1 315 816,1	1 261 127,6	54 688,5	799 156,5	744 468,0	54 688,5	60,7	59,0
2021	2 122 701,8	2 062 449,7	60 252,1	987 540,2	927 288,1	60 252,1	46,5	45,0
2022	2 357 046,9	2 298 378,9	58 668,0	1 102 668,8	1 044 000,8	58 668,0	46,8	45,4
Всього	6 915 708,4	6 691 510,8	224 197,6	3 649 600,8	3 425 403,2	224 197,6	52,8	51,2
у т. ч. Музей-Голодомору-геноциду								
2019	18 283,6	17 934,6	349,0	20 388,8	20 039,8	349,0	111,5	111,7
2020	31 986,3	31 608,5	377,8	26 788,0	26 410,2	377,8	83,7	83,6
2021	42 486,8	42 088,9	397,9	33 573,3	33 175,4	397,9	79,0	78,8
2022	48 751,3	48 333,3	418,0	33 589,4	33 171,4	418,0	68,9	68,6
Всього	141 508,0	139 965,3	1 542,7	114 339,5	112 796,8	1 542,7	80,8	80,6

Дані таблиці 5 свідчать, що потреба Мінкультури у видатках загального фонду за КПКВК (180)3801190 у 2019–2022 роках задоволена на рівні 51,2 відсотка.

Найбільше задоволено потребу у видатках загального фонду у цілому за програмою у 2019 році – 66,3 відс. та 2020 році – 59 відс. потреби, найменше у 2021 та 2022 роках – 45 та 45,4 відс. потреби відповідно.

Водночас потреба Музею Голодомору-геноциду у коштах загального фонду за КПКВК (180)3801190 у 2019–2022 роках задоволена на рівні 80,6 відс., зокрема, у 2019 році – 111,7 відс., що зумовлено зміною структури і штатного розпису (збільшення чисельності працівників із 34 до 64 шт. од. у зв'язку зі створенням структурного підрозділу «Філіал Інститут дослідження Голодомору», що не було

враховано Музеєм при визначенні потреби на 2019 рік у серпні 2018 року), 2020 році – на 83,6 відс., 2021 році – на 78,8 відс. 2022 році – на 68,6 відсотка.

Протягом 2019–2022 років до затверджених обсягів асигнувань за загальним і спеціальним фондами за КПКВК (180)3801190 відповідними довідками вносилися зміни. Загальна інформація щодо задоволення потреби та затверджених на 2019–2022 роки обсягів з урахуванням внесених змін за КПКВК (180)3801190, у т. ч. Музею Голодомору-геноциду, наведена у таблиці 6.

Таблиця 6

**Інформація про потреби у коштах та обсяги затверджених
на 2019–2022 роки бюджетних асигнувань з урахуванням внесених змін
за КПКВК (180)3801190, в т. ч. Музею Голодомору-геноциду**

тис. грн

Бюджетний період/рік	Потреба, визначена в бюджетних запитах			Затверджено (зі змінами)			Задоволення потреби (відс.)	
	всього	в т. ч.		всього	в т. ч.		всього	загальний фонд
		загальний фонд	спецфонд		загальний фонд	спецфонд		
КПКВК (180)3801190								
2019	1 120 143,6	1 069 554,6	50 589,0	811 939,5	708 862,0	103 077,5	72,5	66,3
2020	1 315 816,1	1 261 127,6	54 688,5	837 423,0	757 383,0	80 040,0	63,6	60,1
2021	2 122 701,8	2 062 449,7	60 252,1	1 032 206,3	935 064,8	97 141,5	48,6	45,3
2022	2 357 046,9	2 298 378,9	58 668,0	1 059 548,5	974 770,4	84 778,1	45,0	42,4
Всього	6 915 708,4	6 691 510,8	224 197,6	3 741 117,3	3 376 080,2	365 037,1	54,1	50,5
у т. ч. Музей-Голодомору-геноциду								
2019	18 283,6	17 934,6	349,0	22 203,4	21 039,8	1 163,6	121,4	117,3
2020	31 986,3	31 608,5	377,8	30 126,4	26 807,0	3 319,4	94,2	84,8
2021	42 486,8	42 088,9	397,9	35 836,2	33 100,6	2 735,6	84,3	78,6
2022	48 751,3	48 333,3	418,0	35 729,9	33 134,9	2 595,0	73,3	68,5
Всього	141 508,0	139 965,3	1 542,7	123 895,9	114 082,3	9 813,6	87,6	81,5

Дані таблиці 6 свідчать, що при зменшенні у 2019–2022 роках обсягу задоволення потреби у видатках загального фонду за КПКВК (180)3801190 з 51,2 до 50,5 відс. (на 0,7 відс.), потребу Музею Голодомору-геноциду збільшено з 80,6 до 81,5 відс. (на 0,9 відсотка).

Аудитом встановлено, що розрахунки граничних обсягів видатків проводилися безпосереднього Музеєм Голодомору-геноциду з урахуванням рекомендацій та настанов Мінфіну та Мінкультури, при цьому Музею головним розпорядником бюджетних коштів (Мінкультури) ці дані не доводилися.

Фактично Музеєм Голодомору-геноциду у 2019–2022 роках визначалась потреба у видатках загального та спеціального фондів та надавались пропозиції до проєкту державного бюджету на відповідний рік у формі бюджетних запитів, бюджетних пропозицій.

У цілому бюджетні пропозиції Музею Голодомору-геноциду (у формі бюджетних запитів) та проєкти щорічних кошторисів на 2019–2022 роки підтверджені розрахунками показників видатків. Водночас деякі показники за окремими кодами економічної класифікації видатків у проєкті кошторису (бюджетному запиті) розраховані з порушенням бюджетного законодавства та не містять підтвердних документів і обґрунтувань щодо необхідної кількості та ціни товарів, робіт і послуг, на закупівлю яких передбачено спрямувати кошти державного бюджету, що не дало змоги здійснити належний аналіз розрахунків і підтвердити достовірність правильності розрахованих обсягів видатків (потреби).

Так, була визначена потреба в коштах бюджету на 2019 рік за КЕКВ 2111 на видатки для оплати послуг за договорами цивільно-правового характеру у сумі 84 тис. грн, КЕКВ 2210 – 514 тис. грн на закупівлю предметів, матеріалів,

обладнання та інвентарю, КЕКВ 2240 – 615,1 тис. грн на закупівлю послуг (крім комунальних), КЕКВ 2250 – 75,9 тис. грн на відшкодування витрат на відрядження, КЕКВ 3110 – 63 тис. грн на придбання оргтехніки (45 тис. грн) та господарського обладнання (18 тис. грн), КЕКВ 3160 – 450 тис. грн на придбання програмного забезпечення для обліку музейних фондів, загалом на суму 1 802 тис. грн (за загальним фондом 1 471,5 тис. грн; спеціальним – 330,5 тис. грн), чим порушено вимоги пункту 22 Порядку 228, що згідно із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Аудитом встановлено, що на 2019 рік потреба Музею Голодомору-геноциду в коштах загального фонду бюджетними асигнуваннями задоволена на 111,7 відс., з урахуванням змін – на 117,3 відсотка. При цьому потребу у сумі 418,7 тис. грн на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю, 58,1 тис. грн – на здійснення видатків на відрядження, 3 591,3 тис. грн – на капітальні видатки видатками не забезпечено.

Поряд з цим затвердження головним розпорядником бюджетних коштів (Мінкультури) в кошторисі видатків загального фонду (із змінами) на оплату послуг (крім комунальних) (КЕКВ 2240) у сумі 1 324,4 тис. грн, які не містять економічних обґрунтувань (підтвердних документів щодо необхідної кількості та ціни), є порушенням пункту 29 Порядку 228, що згідно із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Подібно за спеціальним фондом бюджету на суму 330,5 тис. грн, в т. ч.: за КЕКВ 2111 – 84 тис. грн, КЕКВ 2210 – 95,3 тис. грн, КЕКВ 2240 – 133,4 тис. грн, КЕКВ 2250 – 17,8 тис. гривень.

Аналогічні порушення бюджетного законодавства виявлені у визначеній Музеєм Голодомору-геноциду потребі в коштах бюджетної програми на 2020–2022 роки, відображеній в проєктах кошторисах без економічних обґрунтувань, та затверджених Мінкультури асигнуваннях у відповідних кошторисах. Так, у порушення вимог пункту 22 Порядку 228 необґрунтовано визначено потребу в бюджетних асигнуваннях (табл. 7): на 2020 рік – 3 685,3 тис. грн, 2021 рік – 4 637,7 тис. грн, 2022 рік – 5 201,4 тис. грн, загалом – 13 524,4 тис. грн (за загальним фондом 12 472,9 тис. грн, спеціальним – 1 051,5 тис. грн); пункту 29 Порядку 228 відображено в проєктах кошторисів та затверджено у кошторисах асигнувань (табл. 7): на 2020 рік – 641,9 тис. грн, 2021 рік – 768,9 тис. грн, 2022 рік – 789 тис. грн, загалом – 2 229,8 тис. грн (за загальним фондом 1 178,5 тис. грн, спеціальним – 1 051,3 тис. гривень). Встановлені порушення згідно із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Таблиця 7

Інформація про обсяги видатків, за якими встановлені порушення бюджетного законодавства в розрізі їх економічної класифікації та за роками

тис. грн

КЕКВ	Порушення Порядку 228	
	вимог пункту 22	вимог пункту 29
2019 рік		
2111 «Заробітна плата»	84,0	84,0
2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар»	514,0	95,3
2240 «Оплата послуг (крім комунальних)»	615,1	1 457,8
2250 «Видатки на відрядження»	75,9	17,8
3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування»	63,0	-
3160 «Придбання землі та нематеріальних активів»	450,0	-

Продовження таблиці 7
тис. грн

КЕКВ	Порушення Порядку 228	
	вимог пункту 22	вимог пункту 29
2019 рік		
Всього за рік	1 802,0	1 654,9
загальний фонд	1 471,5	1 324,4
спеціальний фонд	330,5	330,5
2020 рік		
2111 «Заробітна плата»	95,8	95,8
2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар»	1 103,4	20,9
2240 «Оплата послуг (крім комунальних)»	1 987,7	507,9
2250 «Видатки на відрядження»	175,4	17,3
3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування»	323,0	-
Всього за рік	3 685,3	641,9
загальний фонд	3 406,1	392,7
спеціальний фонд	279,2	249,2
2021 рік		
2111 «Заробітна плата»	99,6	99,6
2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар»	1 142,4	187,8
2240 «Оплата послуг (крім комунальних)»	1 721,0	462,8
2250 «Видатки на відрядження»	18,7	18,7
3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування»	1 656,0	-
Всього за рік	4 637,7	768,9
загальний фонд	4 261,5	392,9
спеціальний фонд	376,2	376,0
2022 рік		
2111 «Заробітна плата»	99,6	99,6
2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар»	1 220,6	189,7
2240 «Оплата послуг (крім комунальних)»	422,5	481,0
2250 «Видатки на відрядження»	78,7	18,7
3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування»	3 380,0	-
Всього за рік	5 201,4	789,0
загальний фонд	4 805,3	392,9
спеціальний фонд	396,1	396,1
Разом за 2019–2022 роки	15 326,4	3 854,7
загальний фонд	13 944,4	2 502,9
спеціальний фонд	1 382,0	1 351,8

У цілому Мінкультури в порушення бюджетного законодавства затвердило Музею Голодомору-геноциду в кошторисах за КПКВК (180)3801190 на 2019–2022 роки без підтвердження розрахунками та економічними обґрунтуваннями видатків на суму 3 854,7 тис. грн (загальний фонд – 2 502,9 тис. грн, спеціальний – 1 351,8 тис. гривень).

2.3. Стан планування та затвердження видатків державного бюджету за КПКВК 1801280 на 2018–2019 роки та КПКВК 3801280 на 2020–2022 роки

Бюджетні призначення за КПКВК (180)3801280 на 2018 рік затверджені (Закон 2246) Мінкультури (головний розпорядник коштів) в обсязі 523 000 тис. грн (за загальним фондом на видатки розвитку), у т. ч. на організацію та проведення архітектурного конкурсу, проектування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності – 200 000 тис. грн, на 2019 рік – 500 000 тис. грн (Закон 2629), на 2020 рік – 554 000 тис. грн (Закон 294), із змінами – 100 000 тис. грн, на 2021 рік – 300 000 тис. грн (Закон 1082), із змінами –

600 000 тис. грн, на 2022 рік – 1 850 400 тис. грн (Закон 1928) (за загальним фондом на видатки розвитку – 1 800 000 тис. грн, спеціальним – 50 400 тис. грн).

Планування коштів та затвердження відповідними законами про державний бюджет бюджетних призначень Мінкультури протягом періоду, що досліджувався (2018 рік – 523000 тис. грн, 2019 рік – 500 000 тис. грн, 2020 рік – 554000 тис. грн, 2021 рік – 300 000 тис. грн, 2022 рік – 1 850 400 тис. грн), здійснювалося з урахуванням окремих показників відповідних бюджетних запитів Мінкультури, що склалися за встановленими формами. У низці випадків бюджетні призначення затверджувалися цими законами в обсягах, що перевищували потребу у коштах державного бюджету, визначену у відповідних бюджетних запитах Мінкультури.

Разом з тим запитуваними під час аудиту документами за 2018–2020 роки наявність розрахунків до них не підтверджено.

Відсутність низки запитуваних документів (бюджетних запитів тощо) Мінкультури пояснюється, зокрема, реорганізаційними процесами, зміною системи електронного документообігу, технічними факторами (пожежа в будівлі міністерства) тощо.

Зокрема, до аудиту не надано бюджетних запитів з відповідними розрахунками на 2018 та 2019 роки. При цьому належних обґрунтувань та розрахунків показників щодо обсягу потреби у бюджетних коштах, відображених у бюджетних запитах Мінкультури (на 2020, 2021 та 2022 роки) стосовно витрат для реалізації бюджетної програми за КПКВК (180)3801280, також немає. Цим самим Мінкультури у порушення вимог пункту 1.5 Інструкції 687 не забезпечило подання разом із бюджетними запитами детальних розрахунків (інше під час аудиту документально не підтверджено), які є необхідними для здійснення Мінфіном аналізу цих запитів, і дотримання настанов, чим порушено вимоги пунктів 1.14, 2.1 цієї Інструкції, що згідно із пунктом 40 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Наприклад: відповідно до бюджетного запиту Мінкультури на 2022 рік плановий обсяг видатків за бюджетною програмою за КПКВК (180)3801280 визначено у сумі 350 400 тис. грн, а законом про державний бюджет на 2022 рік – 1 850 400 тис. грн, або у понад 5 разів більше.

Це не сприяло ефективному управлінню Мінкультури коштами державного бюджету, а також зумовило недостатню обґрунтованість затверджених показників у кошторисах (зокрема, кошторис Мінкультури на 2021 рік затверджений Державним секретарем на суму 300 000 тис. грн, на 2022 рік – заступником Міністра на суму 1 850 400 тис. грн), показники видатків у яких не підтверджені належними розрахунками та економічними обґрунтуваннями, чим порушено вимоги пункту 29 Порядку 228, що згідно із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Протягом 2019–2022 років відповідними наказами Мінкультури за погодженням з Мінфіном затверджувалися паспорти бюджетних програм за КПКВК (180)3801280, у відповідних бюджетних періодах за наявності підстав вносилися зміни до показників паспортів бюджетних програм, а також склалися звіти про виконання паспортів бюджетних програм.

У порушення вимог статті 20 Бюджетного кодексу паспорт бюджетної програми

на 2018 рік затверджений Мінкультури на 40 днів пізніше гранично встановленого строку – наказ від 26 березня 2018 р. № 239/385, 2019 рік – на 35 днів – наказ від 21 березня 2019 р. № 236, 2020 рік – на 211 днів – наказ від 29 грудня 2020 р. № 2432, 2021 рік – на 26 днів – наказ від 12 березня 2021 р. № 190, 2022 рік – на 211 днів – наказ від 13 жовтня 2022 р. № 377, що згідно із пунктом 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Метою бюджетної програми є запровадження заходів щодо увічнення пам'яті жертв та постраждалих від Голодомору 1932–1933 років в Україні та вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні в Україні, у 2022 році, зокрема, реалізація у рамках програми «Велике будівництво» заходів, спрямованих на збереження культурної спадщини та розвиток культурного потенціалу України.

З урахуванням перерозподілу Кабінетом Міністрів України у 2018 році видатків державного бюджету, наказами Мінкультури від 26 вересня 2018 р. № 841/779 та від 14 листопада 2018 р. № 990/890 внесені зміни до паспорта бюджетної програми на 2018 рік у частині зменшення обсягу бюджетного призначення за загальним фондом з 523 000 до 427 300 тис. грн, у т. ч. за напрямками використання бюджетних коштів: реконструкція першої черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні – до 294 400 тис. грн; проєктування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності – до 115 600 тис. грн; організація та проведення Міжнародного відкритого архітектурного конкурсу проєктів на кращу проєктну пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності» залишився без змін (17 300 тис. гривень).

Відповідні зміни за подібних підстав внесені і до паспортів бюджетної програми на 2019 і 2021 роки:

наказом від 06 серпня 2019 р. № 614 – до паспорта бюджетної програми на 2019 рік, яким зменшено обсяг бюджетного призначення за загальним фондом з 500 000 до 367 299,2 тис. грн, у т. ч. за напрямками використання бюджетних коштів: проєктування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності – до 62 787,2 тис. грн; реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні залишився без змін (300 000 тис. грн) та передбачено новий напрям використання коштів – виплата премій переможцям та покриття витрат, понесених на розробку конкурсного проєкту (конкурсу на музей), учасникам Міжнародного відкритого архітектурного конкурсу проєктів на кращу проєктну пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності» – 4 512 тис. грн;

наказами Мінкультури від 30 червня 2021 р. № 478 та від 18 листопада 2021 р. № 908 – до паспорта бюджетної програми у частині збільшення обсягу бюджетного призначення за загальним фондом з 300 000 до 551 000 тис. грн, у т. ч. за напрямками використання бюджетних коштів: реконструкція I черги Меморіального комплексу

пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні – збільшено до 525 000 тис. грн; проектування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності – зменшено до 26 000 тис. гривень.

Звіт про виконання паспорта бюджетної програми за 2018 рік на суму 427 300 тис. грн до аудиту не наданий, що вказує на його відсутність. Під час проведення аудиту надано Інформацію про досягнення головним розпорядником коштів державного бюджету запланованої мети, завдань та результативних показників бюджетної програми на 2018 рік за підписом заступника Міністра (до листа Мініфіну від 01.02.2019 № 04210-09-5/2860), в якій міститься недостатньо обґрунтований узагальнений висновок про виконання бюджетної програми – мета та завдання досягнуті. Зокрема, за результатами аналізу вказаної Інформації встановлено: завдання програми щодо реконструкції I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні у запланованих обсягах не досягнені.

Наприклад, щодо затвердженого показника 5 055 м² площі збудованих будівель другої черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні зазначено про відсутність фактичних результатів його виконання (відхилення – 5055 м²), розбіжність (відхилення) пояснено тим, що будівництво ще не розпочато. Подібно щодо показника площі забудови (16 135 м²) Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності (відхилення – 16 135 м²), розбіжність (відхилення) пояснено тим, що забудова не розпочата, кошти у сумі 115,6 млн грн витрачені на вишукувальні роботи – 529,7 тис. грн, історико-містобудівне обґрунтування – 101,1 тис. грн, розробку та виготовлення проєктно-кошторисної документації – 3387,8 тис. грн, авансовий платіж на будівельні роботи на 8 місяців – 111 581,3 тис. грн з погашенням у 2019 році.

Слід зазначити, що вказаного показника площі забудови Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності не досягнуто і донині, зокрема, через неефективне управління коштами державного бюджету.

Також встановлено, що досягнуто лише частину відповідних затверджених результативних показників. Зокрема, за показниками «продукту» не досягнуто 3 із 5 показників, «ефективності» – 1 із 2, «якості» – 4 із 5.

Так, за показником «якості» не досягнуто у затвердженому обсязі показники щодо рівня виконання робіт з реконструкції I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею – Меморіал жертв голодомору, затверджено – 38,1 відс., виконано – 22,2 відс.; виконання робіт з реконструкції I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв голодоморів в Україні, затверджено – 100 відс., виконано – 66,6 відс.; готовності проєктно-кошторисної документації з будівництва II черги Національного музею – Меморіалу жертв голодомору, затверджено – 100 відс., виконано – 60 відс.; виконання робіт з будівництва II черги Національного музею – Меморіалу жертв голодомору,

затверджено – 37,7 відс., виконано – 15,6 відсотка. За показником «ефективності» при затвердженому показникові щодо середніх витрат на 1 м² реконструкції будівель I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв голодоморів в Україні 4,4 тис. грн, фактично становив 84,7 тис. грн, або у понад 19 разів більше.

У 2019 році Розпорядженням 1114 здійснено перерозподіл видатків державного бюджету, передбачених Мінкультури, та зменшено обсяг видатків розвитку за бюджетною програмою на 63 475,9 тис. грн, у т. ч. Музею Революції Гідності – на 62 783,5 тис. грн, Дирекції – на 692,4 тис. гривень.

При цьому після зазначеного перерозподілу видатків нової редакції паспорта бюджетної програми не складено, що не відповідає пункту 10 розділу I Правил 1098.

Як наслідок, звіт про виконання паспорта бюджетної програми станом на 01.01.2020 (за підписом Державного секретаря А. Біденко) містить необґрунтовану інформацію щодо загального обсягу коштів державного бюджету у сумі 367 299,2 тис. грн (тобто без урахування перерозподілу видатків Розпорядженням 1114 та зменшення на 63475,9 тис. грн), касових видатків – 219500,8 тис. грн, відхилення – 147798,4 тис. гривень. Зокрема, обсяг коштів, відображений у цьому звіті у сумі 367299,2 тис. грн, не відповідає показникові у звітності за формою № 2д – 303823,3 тис. грн (на 63475,9 тис. грн менший).

За напрямками використання бюджетних коштів касові видатки згідно зі звітом становлять: 1) реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні – 215146,9 тис. грн (відхилення – 84853,1 тис. грн), 2) проєктування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності – 3,7 тис. грн (відхилення – 62783,5 тис. грн), 3) виплата премій переможцям та покриття витрат, понесених на розробку конкурсного проєкту (конкурсу на музей), учасникам Міжнародного відкритого архітектурного конкурсу проєктів на кращу проєктну пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності» – 4350,2 тис. грн (відхилення – 161,8 тис. гривень).

Крім того, у звіті про виконання паспорта бюджетної програми станом на 01.01.2020 в порушення пункту 8 розділу III Правил 1098 немає узагальненого висновку про виконання бюджетної програми, який має містити інформацію про ступінь досягнення мети та стан виконання завдань бюджетної програми.

За результатами аналізу вказаного звіту встановлено, що досягнуто лише частину затверджених результативних показників. Зокрема, за показником «продукту» не досягнуто 8 із 10, «ефективності» – досягнуто 4, «якості» – не досягнуто у затвердженому обсязі жодного із 6 показників.

Звіт про виконання паспорта бюджетної програми на 2020 рік (за підписом Державного секретаря Мінкультури) містить інформацію щодо загального обсягу коштів державного бюджету, затвердженого у паспорті бюджетної програми, у сумі 100 000 тис. грн, касові видатки – 29 999,7 тис. грн, відхилення – 70 000,3 тис. грн (у т. ч. за таким напрямом, як реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні).

Розбіжності щодо виконання результативних показників пояснюються у звіті, зокрема, невиконанням запланованих робіт у повному обсязі.

У звіті про виконання паспорта бюджетної програми станом на 2020 рік у порушення пункту 8 розділу III Правил 1098 немає узагальненого висновку про виконання бюджетної програми, який має містити інформацію про ступінь досягнення мети та стан виконання завдань бюджетної програми.

За результатами аналізу вказаного звіту встановлено, що досягнуто лише частину затверджених результативних показників. Зокрема, за показником «продукту» не досягнуто 2 із 3 показників, «ефективності» – досягнуто 2 показники, «якості» – не досягнуто 5 із 6 показників.

Звіт про виконання паспорта бюджетної програми станом на 2021 рік (за підписом т. в. о. Державного секретаря Мінкультури) містить інформацію щодо загального обсягу коштів державного бюджету, затвердженого у паспорті бюджетної програми, у сумі 551 000 тис. грн, касові видатки – 525 099 тис. грн, відхилення – 25901 тис. грн, у т. ч. за напрямками використання бюджетних коштів: 1) реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні – затверджено 525 000 тис. грн, касові видатки – 524 998,8 тис. грн (відхилення – 0,2 тис. грн), 2) проєктування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності – затверджено 26 000 тис. грн, касові видатки – 99,2 тис. грн (відхилення – 25900,8 тис. гривень).

Розбіжності щодо виконання результативних показників пояснюються, зокрема, за напрямом 2 тривалою процедурою тендерних закупівель щодо розробки проєктно-кошторисної документації та невиконанням робіт у звітному періоді. Звіт про виконання паспорта бюджетної програми на 2021 рік містить узагальнений висновок про виконання бюджетної програми – виконання бюджетної програми у 2021 році здійснювалося відповідно до чинних нормативно-правових актів.

За результатами аналізу вказаного звіту встановлено, що досягнуто лише частину затверджених результативних показників. Зокрема, за показником «продукту» не досягнуто у затверджених обсягах усіх 4 показників, «ефективності» – 1 із 2, «якості» – 5 із 6 показників. Наприклад, за показником «якості» затверджений рівень готовності проєктно-кошторисної документації з будівництва Музею Революції Гідності становить 47,3 відс., фактичне виконання – 0 відс.; затверджений рівень виконання проєктно-вишукувальних робіт з будівництва Музею Революції Гідності – 100 відс., фактичне виконання – 3,8 відсотка.

Звіт про виконання паспорта бюджетної програми на 2022 рік (за підписом заступника Міністра) містить інформацію щодо загального обсягу коштів державного бюджету, затвердженого у паспорті бюджетної програми, у сумі 50 400 тис. грн, касові видатки – 22366,8 тис. грн, відхилення – 28033,2 тис. гривень. Розбіжності щодо виконання результативних показників пояснюються, зокрема, довготривалою процедурою виготовлення проєктно-кошторисної документації, тривалим терміном видачі дозвільної документації та проведення тендерних процедур. Звіт містить узагальнений висновок про виконання бюджетної програми – в цілому результативні показники програми виконані на належному рівні відповідно до чинних нормативно-

правових актів.

За результатами аналізу вказаного звіту встановлено, що досягнуто лише частину затверджених результативних показників. Зокрема, за показником «продукту» не досягнуто у затверджених обсягах 3 із 4 показників, «якості» – 1 із 2 (зокрема, за показником «якості» затверджений рівень частки реалізованих до відібраних проєктів з придбання основних засобів становить 50 відс., фактичне виконання – 0 відсотків). Показники «ефективності» у паспорті бюджетної програми не затверджувалися.

Аналіз бюджетної звітності свідчить, що протягом 2018–2022 років Мінкультури затверджувалися бюджетні призначення за КПКВК (180)3801280 для виконання бюджетної програми та досягнення її мети, показники звітів відображають стан надходження та використання коштів державного бюджету та наявну бюджетну заборгованість, що виникла за результатами реалізації бюджетної програми. Детальна інформація (починаючи з 2018 бюджетного року) щодо результативних фінансових показників виконання бюджетної програми у частині затверджених обсягів бюджетних призначень, надходження коштів, касових видатків та бюджетної заборгованості наведена у таблиці 8.

Таблиця 8

**Дані про затверджені обсяги бюджетних призначень, надходження коштів,
касові видатки та бюджетну заборгованість за КПКВК (180)3801280**

тис. грн

Бюджетний період/рік	Затверджений обсяг бюджетних призначень у законі про державний бюджет	Затверджений обсяг бюджетних призначень з урахуванням перерозподілів коштів		Надійшло коштів за звітний рік		Касові видатки за звітний рік		Бюджетна заборгованість	
		сума	відс.	сума	відс.	сума	відс.	Д-т	К-т
2018	523 000	427 300	81,7	416 527	97,5	416 527	100	318 278	-
2019	500 000	303 823	60,8	219 500	72,2	219 500	100	368 731	-
2020	100 000	100 000	100	29 999	30	29 999	100	183 152	-
2021	600 000	551 000	91,8	525 098	95,3	525 098	100	403 233	-
2022	1 850 400 (ЗФ – 1 800 000; СФ – 50 400)	СФ – 50 400	2,7	22 366	44,4	22 366	100	*318 818	-
Разом	3 573 400	1 423 523	39,8	1 213 490	85,2	1 213 490	100	318 818	0

* прострочена бюджетна заборгованість.

Показники таблиці 8 свідчать, що протягом 2019–2022 років відповідними законами про державний бюджет затверджено Мінкультури загалом 3573400 тис. грн, при цьому затверджений обсяг бюджетних призначень з урахуванням перерозподілів коштів становить 1423523 тис. грн (або 39,8 відс.), показники щодо обсягу коштів, які надійшли за звітний рік, та касових видатків відповідають один одному та становлять 1 213 490 тис. грн (або 85,2 відс. затвердженого обсягу бюджетних призначень з урахуванням перерозподілу коштів). Зокрема, у 2022 році за результатами перерозподілу коштів Мінкультури загальний обсяг бюджетних призначень у сумі 1850400 тис. грн (за загальним фондом – 1 800 000 тис. грн, спеціальним – 50 400 тис. грн) зменшено за загальним фондом на 1 800 000 тис. грн, обсяг бюджетних призначень становив 50 400 тис. грн (за спеціальним фондом), або 2,7 відс. початкового затвердженого обсягу.

Протягом 2019–2022 років обліковувалась дебіторська заборгованість за КПКВК (180)3801280, яка коливалася на кінець відповідних бюджетних періодів від 183 152 до 403 233 тис. грн, на 01 січня 2023 року становила 318 818 тис. грн

та обліковується як прострочена дебіторська бюджетна заборгованість. Вказана заборгованість утворилася за результатами проведення Музеєм Революції Гідності та Дирекцією відповідних розрахунків з контрагентами (підрядними організаціями).

Зокрема, з 2018 року і станом на 01.01.2023 та донині обліковується дебіторська заборгованість за результатами проведення попередньої оплати будівельних робіт музеєм у сумі 111 581,3 тис. грн, яка утворилася внаслідок ухвалення необґрунтованих та неефективних управлінських рішень розпорядником коштів (Музей) за погодженням з головним розпорядником коштів (Мінкультури) щодо здійснення попередньої оплати будівельних робіт ТОВ «Реставрація» за договором від 22.12.2018 № 2-МК.

Ці будівельні роботи були заплановані на земельних ділянках, які перебували на час здійснення такої передоплати у грудні 2018 року під накладеним судом арештом із заборобою проведення на них, зокрема, будівельних та інших робіт (з червня 2019 року на зазначені земельні ділянки накладено арешт апеляційним судом із заборобою вчинення на них будь-яких дій, що триває досі). Крім того, станом на 01.01.2023 прострочена дебіторська заборгованість у сумі 207 237,2 тис. грн утворилася за результатами проведення попередньої оплати будівельних робіт за двома договорами будівельного підряду, укладених Дирекцією з ТОВ «ОСНОВА» (№ 09/09 від 09.09.2019 – 175 432,4 тис. грн та № 28/12 від 28.12.2021 – 31 804,8 тис. гривень).

3. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ТА ВИКОНАННЯ ПАСПОРТІВ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ

3.1. Стан використання бюджетних коштів та виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 1809020 у 2019 році та КПКВК 3809020 у 2020–2022 роках

УІНП (відповідальним виконавцем бюджетної програми) після затвердження за КПКВК (180)3809020 на відповідний бюджетний період бюджетних призначень забезпечено щорічне складання та подання до Мінкультури відповідних зведених кошторисів на 2019–2022 роки, що є підсумком затверджених Музеєм Революції Гідності, Галузевому державному архіву та апарату УІНП індивідуальних кошторисів відповідно до розподілів бюджетних асигнувань.

Згідно з даними зведених кошторисів (із змінами) за 2019–2022 роки (табл. 9) найбільшу частку асигнувань загального фонду бюджету становили видатки споживання – 57,8 відс., з яких 27,8 відс. – на оплату праці; інша 42,2 відс. – на видатки розвитку, у т. ч. 38,2 відс. – на реконструкцію та реставрацію об'єктів.

Таблиця 9

Дані зведених кошторисів (із змінами) за КПКВК (180)3809020 у підсумку за 2019–2022 роки, їх аналіз

тис. грн

КЕКВ	Зведений кошторис УІНП (Мінкультури)		Індивідуальний кошторис Галузевого державного архіву			Індивідуальний кошторис Музею Революції Гідності			Індивідуальний кошторис УІНП (апарат)		
	сума	частка у звед. кошторисі	сума	частка у кошторисі	частка у звед. кошторисі	сума	частка у кошторисі	частка у звед. кошторисі	сума	частка у кошторисі	частка у звед. кошторисі
Всього	240 622,6	100,0	108 794,6	100,0	45,2	108 238,8	100,0	45,0	23 589,2	100,0	9,8
2110	66 927,1	27,8	9 152,7	8,4	13,7	57 774,4	53,4	86,3			
2120	14 728,7	6,1	2 032,2	1,9	13,8	12 696,5	11,7	86,2			
2210	9 809,8	4,1	1 380,0	1,3	14,1	8 429,8	7,8	85,9			
2240	19 606,7	8,1	1 848,0	1,7	9,4	17 758,7	16,4	90,6			
2250	1 500,7	0,6	258,6	0,2	17,2	1 242,1	1,1	82,8			

Продовження таблиці 9
тис. грн

КЕКВ	Зведений кошторис УІНП (Мінкультури)		Індивідуальний кошторис Галузевого державного архіву			Індивідуальний кошторис Музею Революції Гідності			Індивідуальний кошторис УІНП (апарат)		
	сума	частка у звед. кошторисі	сума	частка у кошторисі	частка у звед. кошторисі	сума	частка у кошторисі	частка у звед. кошторисі	сума	частка у кошторисі	частка у звед. кошторисі
2270	2 754,4	1,1	1 098,8	1,0	39,9	1 655,6	1,5	60,1			
2282	23 589,2	9,8							23 589,2	100,0	100,0
2800	55,0	0,02				55,0	0,1	100,0			
3110	6 260,7	2,6	759,0	0,7	12,1	5 501,7	5,1	87,9			
3142	91 960,3	38,2	91 960,3	84,5	100,0						
3143	700,0	0,3				700,0	0,6	100,0			
3160	2730,0	1,1	305,0	0,3	11,2	2 425,0	2,2	88,8			

Дані таблиці 9 свідчать: за чотири звітні бюджетні періоди на реалізацію бюджетної програми найбільші обсяги асигнувань надано Галузовому державному архіву – 108 794,6 тис. грн (45,2 відс.) та Музею Революції Гідності – 108 238,8 тис. грн (45 відс.), найменше – 23 589,2 тис. грн (9,8 відс.) – апарату УІНП.

Аналізом стану виконання зведених кошторисів (табл. 10) встановлено, що асигнування 2019 року освоєно на 45,4 відс., обсяг неосвоєних асигнувань – 52 071,1 тис. грн (видатки споживання – 4 241,3 тис. грн (11,3 відс.), видатки розвитку – 47 829,8 тис. грн (82,6 відс.)); 2020 року – на 88,5 відс. (31 434,1 тис. грн), обсяг неосвоєних асигнувань – 4 093,1 тис. грн (100 відс. – видатки споживання); 2021 року – на 53,5 відс. (41 417,2 тис. грн), обсяг неосвоєних асигнувань – 35 930,1 тис. грн (видатки споживання – 1 898,7 тис. грн (5,6 відс.), видатки розвитку – 34 031,4 тис. грн (78,5 відс.)); 2022 року – на 80,5 відс. (26 014,4 тис. грн), обсяг неосвоєних асигнувань – 6 308,7 тис. грн (100 відс. – видатки споживання). Загалом за 2019–2022 роки виконання зведених кошторисів становило 59,1 відс. (142 219,6 тис. грн), обсяг неосвоєних асигнувань – 98 403 тис. грн (видатки споживання – 16 541,7 тис. грн (11,9 відс.), видатки розвитку – 81 861,2 тис. грн (80,5 відс.)).

Таблиця 10

Виконання зведених кошторисів (із змінами) за КПКВК (180)3809020 у підсумку за 2019–2022 роки та у розрізі учасників бюджетного процесу за роками

тис. грн

КЕКВ	Зведений кошторис УІНП (Мінкультури)				Індивідуальний кошторис Галузевого державного архіву				Індивідуальний кошторис Музею Революції Гідності				Індивідуальний кошторис УІНП (апарат)			
	асигнув.	видатки	відс.	відхил.	асигнув.	видатки	відс.	відхил.	асигнув.	видатки	відс.	відхил.	асигнув.	видатки	відс.	відхил.
Разом за 2019–2022 роки																
Всього	240622,6	142219,6	59,1	-98403	108794,6	27584,7	25,4	-81209,9	108238,8	93864,2	86,7	-14374,6	23589,2	20770,7	88,1	-2818,5
2110	66927,1	65724,2	98,2	-1202,9	9152,7	9073,7	99,1	-79	57774,4	56650,5	98,1	-1123,9				
2120	14728,7	14314,7	97,2	-414	2032,2	1970,8	97	-61,4	12696,5	12343,9	97,2	-352,6				
2210	9809,8	7039,5	71,8	-2770,3	1380	1133,4	82,1	-246,6	8429,8	5906,1	70,1	-2523,7				
2240	19606,7	12867,5	65,6	-6739,2	1848	1441,1	78	-406,9	17758,7	11426,3	64,3	-6332,4				
2250	1500,7	544,7	36,3	-956	258,6	153,4	59,3	-105,2	1242,1	391,3	31,5	-850,8				
2270	2754,4	1162,6	42,2	-1591,8	1098,8	0	0	-1098,8	1655,6	1162,6	70,2	-493				
2282	23589,2	20770,7	88,1	-2818,5									23589,2	20770,7	88,1	-2818,5
2800	55	6	10,9	-49					55	6	10,9	-49				
3110	6260,7	5540,9	88,5	-719,8	759	557	73,4	-202	5501,7	4983,9	90,6	-517,8				
3142	91960,3	13175,2	14,3	-78785,1	91960,3	13175,2	14,3	-78785,1								
3143	700	516,5	73,8	-183,5					700	516,5	73,8	-183,5				
3160	2730	557,2	20,4	-2172,8	305	80	26,2	-225	2425	477,2	19,7	-1947,8				
2019 рік																
Всього	95425	43353,9	45,4	-52071,1	56173,7	8945,6	15,9	-47228,1	29205,7	24796,4	84,9	-4409,3	10045,6	9611,9	95,7	-433,7
2110	13689,4	13687,2	100	-2,2	1566,4	1564,4	99,9	-2	12123	12122,8	100	-0,2				
2120	3016,3	2944,5	97,6	-71,8	348,2	328,7	94,4	-19,5	2668,1	2615,8	98	-52,3				
2210	3269,1	2882,1	88,2	-387	500	325	65	-175	2769,1	2557,1	92,3	-212				
2240	6583,8	3627,7	55,1	-2956,1	419	314,9	75,2	-104,1	6164,8	3312,8	53,7	-2852				
2250	360,7	326,9	90,6	-33,8	70	36,6	52,3	-33,4	290,7	290,3	99,9	-0,4				
2270	560,1	203,5	36,3	-356,6	270,1	0	0	-270,1	290	203,5	70,2	-86,5				
2282	10045,6	9611,9	95,7	-433,7									10045,6	9611,9	95,7	-433,7
3110	3557	3556,7	100	-0,3	557	557	100	0	3000	2999,7	100	-0,3				

Продовження таблиці 10
тис. грн

КЕКВ	Зведений кошторис УІНП (Мінкультури)				Індивідуальний кошторис Галузевого державного архіву				Індивідуальний кошторис Музею Революції Гідності				Індивідуальний кошторис УІНП (апарат)			
	асигнув.	видатки	відс.	відхил.	асигнув.	видатки	відс.	відхил.	асигнув.	видатки	відс.	відхил.	асигнув.	видатки	відс.	відхил.
3142	52363	5739	11	-46624	52363	5739	11	-46624								
3143	300	267,3	89,1	-32,7					300	267,3	89,1	-32,7				
3160	1680	507,2	30,2	-1172,8	80	80	100	0	1600	427,2	26,7	-1172,8				
2020 рік																
Всього	35527,2	31434,1	88,5	-4093,1	4468,9	4037,7	90,4	-431,2	24043,6	21396,5	89	-2647,1	7014,7	5999,9	85,5	-1014,8
2110	14796,2	14762	99,8	-34,2	2266,5	2234,1	98,6	-32,4	12529,7	12527,9	100	-1,8				
2120	3255,3	3221,6	99	-33,7	498,7	484,5	97,2	-14,2	2756,6	2737,1	99,3	-19,5				
2210	3269,1	2174	66,5	-1095,1	500	499,9	100	-0,1	2769,1	1674,1	60,5	-1095				
2240	5718,8	4585,3	80,2	-1133,5	479	413,1	86,2	-65,9	5239,8	4172,2	79,6	-1067,6				
2250	464,9	38	8,2	-426,9	73,9	5,2	7	-68,7	391	32,8	8,4	-358,2				
2270	607,2	252,4	41,6	-354,8	249,8	0	0	-249,8	357,4	252,4	70,6	-105				
2282	7014,7	5999,9	85,5	-1014,8									7014,7	5999,9	85,5	-1014,8
3142	401	401	100	0	401	401	100	0								
2021 рік																
Всього	77347,3	41417,2	53,5	-35930,1	44043,1	11005,7	25	-33037,4	28089,5	25416,4	90,5	-2673,1	5214,7	4995,1	95,8	-219,6
2110	18171,8	18126	99,7	-45,8	2742,7	2698,4	98,4	-44,3	15429,1	15427,6	100	-1,5				
2120	3997,8	3952,3	98,9	-45,5	618,4	603,4	97,6	-15	3379,4	3348,9	99,1	-30,5				
2210	1579,8	1504,9	95,3	-74,9	200	130,6	65,3	-69,4	1379,8	1374,3	99,6	-5,5				
2240	3818,2	3106,2	81,4	-712	500	476	95,2	-24	3318,2	2630,2	79,3	-688				
2250	355,3	93,6	26,3	-261,7	65,1	62	95,2	-3,1	290,2	31,6	10,9	-258,6				
2270	804,7	314,4	39,1	-490,3	293,6	0	0	-293,6	511,1	314,4	61,5	-196,7				
2282	5214,7	4995,1	95,8	-219,6									5214,7	4995,1	95,8	-219,6
2800	55	6	10,9	-49					55	6	10,9	-49				
3110	2703,7	1984,2	73,4	-719,5	202				2501,7	1984,2	79,3	-517,5				
3142	39196,3	7035,2	17,9	-32161,1	39196,3	7035,2	17,9	-32161,1								
3143	400	249,2	62,3	-150,8					400	249,2	62,3	-150,8				
3160	1050	50	4,8	-1000	225	0	0	-225	825	50	6,1	-775				
2022 рік																
Всього	32323,1	26014,4	80,5	-6308,7	4108,9	3595,7	87,5	-513,2	26900	22254,9	82,7	-4645,1	1314,2	163,8	12,5	-1150,4
2110	20269,7	19149	94,5	-1120,7	2577,1	2576,8	100	-0,3	17692,6	16572,2	93,7	-1120,4				
2120	4459,3	4196,3	94,1	-263	566,9	554,2	97,8	-12,7	3892,4	3642,1	93,6	-250,3				
2210	1691,8	478,5	28,3	-1213,3	180	177,9	98,8	-2,1	1511,8	300,6	19,9	-1211,2				
2240	3485,9	1548,3	44,4	-1937,6	450	237,1	52,7	-212,9	3035,9	1311,1	43,2	-1724,8				
2250	319,8	86,2	27	-233,6	49,6	49,6	100	0	270,2	36,6	13,5	-233,6				
2270	782,4	392,3	50,1	-390,1	285,3	0	0	-285,3	497,1	392,3	78,9	-104,8				
2282	1314,2	163,8	12,5	-1150,4									1314,2	163,8	12,5	-1150,4

Згідно з даними таблиці 10 найбільше неосвоєних у 2019 році залишків асигнувань за кошторисом Галузевого державного архіву – 84,1 відс. (47 228,1 тис. грн), Музею Революції Гідності – 15,1 відс. (4 409,3 тис. грн), апарату УІНП – 4,3 відс. (433,7 тис. грн); у 2020 році найбільше – за кошторисом апарату УІНП – 14,5 відс. (1014,8 тис. грн), Музею Революції Гідності – 11 відс. (2 647,1 тис. грн), Галузевого державного архіву – 9,6 відс. (931,2 тис. грн); у 2021 році найбільше – за кошторисом Галузевого державного архіву – 75 відс. (33 037,4 тис. грн), Музею Революції Гідності – 9,5 відс. (2 673,1 тис. грн), апарату УІНП – 4,2 відс. (219,6 тис. грн); у 2022 році найбільше – за кошторисом апарату УІНП – 87,5 відс. (1 150,4 тис. грн), Музею Революції Гідності – 17,3 відс. (4 645,1 тис. грн), Галузевого державного архіву – 12,5 відс. (513,2 тис. гривень).

Невиконання кошторисів є наслідком затвердження УІНП у порушенням вимог пункту 29 Порядку 228 у кошторисах неналежно економічно обґрунтованих видатків, що згідно із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства, а також незабезпечення Мінкультури всупереч вимогам пунктів 7–9 частини п'ятої статті 22 цього Кодексу повноважень щодо здійснення управління бюджетними коштами та контролю за повнотою взяття бюджетних зобов'язань, УІНП як відповідальним виконавцем бюджетної програми – подібних повноважень, визначених підпунктами 8–9 пункту 5 розділу I Інструкції 574,

усіма учасниками бюджетного процесу (Мінкультури, УІНП, Музеєм Революції Гідності, Галузевим державним архівом) – належної реалізації вимог статті 26 Бюджетного кодексу щодо організації та забезпечення контролю за обґрунтованістю планування витрат бюджету.

Так, за підсумками аналізу в межах аудиту дотримання учасниками бюджетного процесу порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ встановлено ряд порушень бюджетного законодавства:

✓ ***За результатами перевірки Музею Революції Гідності***

У порушення вимог пункту 27 Порядку 228 УІНП лімітні довідки про бюджетні асигнування на 2019–2022 роки за бюджетною програмою для Музею Революції Гідності не доводив, що згідно з пунктом 18 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства. Бюджетні асигнування доводилися в інший спосіб, що не підтверджено документально.

Доведеними асигнуваннями у такий спосіб на 2019 рік потребу Музею Революції Гідності (31 736,4 тис. грн) забезпечено частково – на 94,9 відс. (–1 605,7 тис. грн): видатки споживання (26 836,4 тис. грн) – на 94 відс. (–1 605,7 тис. грн), у т. ч. на оплату праці – на 81,2 відс. (–2 699,3 тис. грн), комунальних послуг та енергоносіїв – на 103,8 відс. (+10,6 тис. грн), інші видатки споживання – на 108,9 відс., що понад потреби на 1 083 тис. грн; видатки розвитку (4 900 тис. грн) – на 100 відс. (кошторис затверджено головою УІНП).

Зважаючи на викладене, включення в кошторис та затвердження у кошторисі Музею Революції Гідності бюджетних асигнувань, доведених на видатки споживання, не зумовлених потребою, – 1 093,6 тис. грн, є наслідком недотримання УІНП вимог пункту 5 частини першої статті 7 Бюджетного кодексу та порушення пункту 29 Порядку 228, що згідно із пунктами 16 і 40 частини першої статті 116 цього Кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Невід'ємною частиною до кошторисів були розрахунки показників видатків. За результатами аналізу таких розрахунків на відповідність вимогам бюджетного законодавства встановлено випадки неналежного обґрунтування окремих показників видатків бюджету, включених до проєктів кошторисів на 2019–2022 роки, – загалом на 33 135 тис. грн (21,7 відс. обсягу встановлених на початок відповідного року бюджетних асигнувань – 152 615,4 тис. грн) (2019 рік – 5 841,8 тис. грн¹² (18,4 відс.); 2020 рік – 5 353¹³ тис. грн (12,9 відс.); 2021 рік – 1 190 тис. грн¹⁴ (3 відс.); 2022 рік – 20 750,2 тис. грн¹⁵ (52,9 відс.)), чим порушено вимоги пункту 22 Порядку 228 на етапі складання проєкту кошторисів, а затвердження цих кошторисів з показниками видатків, не підтверджених розрахунками, є наслідком порушенням УІНП вимог пункту 29 цього Порядку, недотримання вимог яких згідно

¹² КЕКВ 2120 – 8,5 тис. грн, КЕКВ 2210 – 255 тис. грн, КЕКВ 2240 – 2 252,6 тис. грн, КЕКВ 2250 – 325,7 тис. грн, КЕКВ 3110 – 2 500 тис. грн, КЕКВ 3143 – 300 тис. грн, КЕКВ 3160 – 200 тис. гривень.

¹³ КЕКВ 2120 – 7,4 тис. грн, КЕКВ 2210 – 602,6 тис. грн, КЕКВ 2240 – 4 743 тис. гривень.

¹⁴ КЕКВ 2120 – 16 тис. грн, КЕКВ 2240 – 1 174 тис. гривень.

¹⁵ КЕКВ 2110 – 19 624 тис. грн, КЕКВ 2120 – 8,5 тис. грн, КЕКВ 2210 – 459,8 тис. грн, КЕКВ 2240 – 657,9 тис. гривень.

із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Так, за результатами аналізу видатків кошторису на 2021 рік, розрахунків до них встановлено порушення щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету: у затвердженому кошторисі до структури видатків за КЕКВ 3142 «Реконструкція та реставрація інших об'єктів» на суму 9 350 тис. грн 4 500 тис. грн (48,1 відс.) віднесено на закупівлю обладнання і предметів довгострокового користування, 400 тис. грн (4,3 відс.) – на реставрацію пам'яток культури, історії та архітектури, 4 450 тис. грн (47,6 відс.) – на придбання нематеріальних активів, що згідно з Інструкцією 333 мали бути розмежованими/розподіленими та відображеними/віднесеними за КЕКВ 3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування», КЕКВ 3143 «Реставрація пам'яток культури, історії та архітектури» та КЕКВ 3160 «Придбання землі та нематеріальних активів» відповідно. Отже, кошторисні показники видатків бюджету проєкту кошторису, включені Музеєм Революції Гідності до кошторису за КЕКВ 3142 в обсязі 9 350 тис. грн, необґрунтовано відповідними розрахунками, що є порушенням вимог пункту 22 Порядку 228, недотримання вимог якого згідно із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Виявлено, що затверджений 21.01.2021 у встановленому порядку кошторис Музею Революції Гідності є ідентичним кошторису Музею Революції Гідності, розробленому саме УІНП (за підписами голови УІНП та заступника начальника відділу фінансово-бухгалтерського та технічного забезпечення) та затвердженому УІНП ще 18.01.2021 (за підписом голови УІНП). Доведення для Музею Революції Гідності такого кошторису є недотриманням вимог пунктів 28, 29 та підпункту 9 пункту 33 Порядку 228, що згідно із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства. Отже, неналежне застосування (порушення) Музеєм Революції Гідності економічної класифікації видатків бюджету є, зокрема, наслідком недотримання учасниками бюджетного процесу норм та вимог законодавства.

Довідково. На підтвердження зазначеного УІНП листом від 22.01.2021 № 161/06-28-21 поінформовано Музей Революції Гідності: «У кошторисі Вашої установи на 2021 рік помилково затверджені бюджетні призначення за КЕКВ 3142 в сумі 9 350 тис. гривень. Помилка виникла у зв'язку з технічним збо'єм програмного забезпечення під час складання розписів та кошторисів на 2021 рік. Зазначена технічна помилка буде виправлена в найкоротші терміни, про що Вас буде повідомлено додатково, та кошторис установи на 2021 рік приведено у відповідність до бюджетного запиту і розрахунків до кошторису на 2021 рік, поданих Вашою установою».

Таким чином, зазначене зумовлене недотриманням учасниками бюджетного процесу (Музеєм Революції Гідності та УІНП) положень Інструкції 333, УІНП, зокрема, – вимог пунктів 12 та 29 Постанови 228 (у редакції постанов Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2004 р. № 549 та від 21 березня 2012 р. № 217), що згідно із пунктами 16 та 31 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Згодом до кошторису внесено зміни і бюджетні асигнування за капітальними видатками (КЕКВ 3000) у цілому зменшено до 3 726,7 тис. грн (–5 623,3 тис. грн/60,1 відс.), у т. ч. за КЕКВ 3142 – до 0 грн, або на 9 350 тис. грн (100 відс.), які частково, на суму 3 726,7 тис. грн (39,9 відс.), перерозподілено для забезпечення потреби Музею

Революції Гідності між КЕКВ 3110 – 2 501,7 тис. грн, КЕКВ 3143 – 400 тис. грн та КЕКВ 3160 – 825 тис. грн (касові операції за КЕКВ 3142 не здійснювалися). Підставою для зменшення обсягу кошторисних асигнувань за капітальними видатками, зокрема на суму 5 196,3 тис. грн, було відповідне звернення Музею до УІНП.

Звернення Музею Революції Гідності до УІНП щодо зменшення встановлених бюджетних асигнувань за капітальними видатками по суті є односторонньою відмовою на початку бюджетного періоду від цих асигнувань, тобто відступом у взятті бюджетних зобов'язань. Як наслідок, при плануванні Музеєм Революції Гідності потреби в коштах бюджетної програми на видатки розвитку на суму 5 196,3 тис. грн порушено вимоги пункту 5 частини першої статті 7 Бюджетного кодексу (щодо принципів обґрунтованості), а УІНП під час розгляду та затвердження цього кошторису – пункту 29 Порядку 228, що згідно із пунктами 16 і 40 частини першої статті 116 цього Кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

За підсумками відповідного звітного бюджетного періоду обсяг відкритих асигнувань у 2019 році становив 86 відс., 25 126,1 тис. грн (–4 079,6 тис. грн); у 2020 році – 92,8 відс., 22 319,8 тис. грн (–1 723,8 тис. грн); у 2021 році – 100 відс., 28 089,5 тис. грн; у 2022 році – 90,5 відс., 24 349,1 тис. грн (–2 550,9 тис. гривень).

Із загального обсягу неосвоєних у 2019 році кошторисних асигнувань (4 409,3 тис. грн), 3/4 з них (72,7 відс., або 3 203,5 тис. грн) становили призначення за видатками споживання, інша частка – 1/4 (27,3 відс., або 1 205,9 тис. грн) – за видатками розвитку. Значні залишки таких асигнувань становили призначення кошторису на оплату послуг (крім комунальних) (КЕКВ 2240) – 2 852 тис. грн, що майже половина (46,3 відс.) затверджених цільових видатків, а також на придбання нематеріальних активів (КЕКВ 3160) – 1 172,8 тис. грн, або 3/4 (73,3 відс.) відповідних призначень, та на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю (КЕКВ 2210) – 212 тис. грн (7,7 відсотка).

Щодо причин неосвоєння окремих бюджетних асигнувань встановлено, що залишок асигнувань:

за КЕКВ 2240 (2 852 тис. грн) не освоєно на 92,5 відс., 2 636,8 тис. грн, через невзяття належних бюджетних зобов'язань на суму 2 801,8 тис. грн, з яких 165 тис. грн витрачено на цілі/послуги, не передбачені розрахунками до кошторису; на 7,5 відс. (215,2 тис. грн) – економічно необґрунтовану в розрахунках до кошторису вартість двох предметів закупівлі, яку завищено/економічно необґрунтовано на суму 215,2 тис. грн (вартість згідно з розрахунком до кошторису – 398,9 тис. грн, фактична – 183,7 тис. грн);

за КЕКВ 3160 (1 172,8 тис. грн) не освоєно на 98,8 відс., 1 158,8 тис. грн, через невзяття належних бюджетних зобов'язань на суму 1 300 тис. грн, з яких 141,2 тис. грн витрачено на цілі/нематеріальні активи, що не передбачені розрахунками до кошторису; на 7,2 відс. (14 тис. грн) – укладання договору з контрагентом за економічно вигідною пропозицією щодо придбання предмета закупівлі (економія коштів при закупівлі).

Прийняття рішення про взяття бюджетних зобов'язань і здійснення платежів у сумі 306,2 тис. грн, які не визначалися розрахунками видатків до кошторису, є порушенням абзацу першого пункту 46 Порядку 228, що згідно з

пунктом 40 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

У 2020 році з неосвоєного обсягу асигнувань (2 647,1 тис. грн) 95,2 відс. (2 520,8 тис. грн) становили призначення за незахищеними видатками бюджету, інша частка – 4,8 відс. (126,3 тис. грн) – за захищеними. Значні залишки неосвоєних асигнувань утворилися за призначеннями кошторису на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю (КЕКВ 2210) – 1 095 тис. грн, що становило понад 1/3 (39,5 відс.) затверджених цільових видатків, а також на оплату послуг (крім комунальних) (КЕКВ 2240) – 1 067,6 тис. грн, або 1/5 (20,4 відс.) відповідних призначень, та на оплату відряджень (КЕКВ 2250) – 358,2 тис. грн (91,6 відсотка).

За поясненням заступника головного бухгалтера, причиною утворення залишків неосвоєних окремих асигнувань (2 162,6 тис. грн, у т. ч. за КЕКВ 2210 – 1 095 тис. грн, КЕКВ 2240 – 1 067,6 тис. грн) були ухвалені з метою вжиття заходів з непоширення коронавірусної інфекції управлінські рішення про скасування проведення запланованих публічних заходів і забезпечення їх проведення онлайн, відміну закупівель матеріальних активів.

Зазначене свідчить про зміни у реальній потребі Музею Революції Гідності у коштах бюджетної програми (річних бюджетних асигнуваннях, затверджених кошторисом). При цьому Музей Революції Гідності не ініціював перед УІНП зменшення бюджетних асигнувань, затверджених у кошторисі на початок року.

У звітному 2021 році із загального обсягу неосвоєних кошторисних асигнувань (2 673,1 тис. грн, 9,5 відс.) 46 відс. (1 229,8 тис. грн) становили призначення за видатками споживання, 54 відс. (1 443,3 тис. грн) – за видатками розвитку. Значні залишки неосвоєних асигнувань становили призначення кошторису на придбання нематеріальних активів (КЕКВ 3160) – 775 тис. грн, або 93,9 відс. затверджених цільових видатків, а також на оплату послуг (крім комунальних) (КЕКВ 2240) – 688 тис. грн, або 1/5 (20,7 відс.) відповідних призначень, на придбання обладнання і предметів довгострокового користування (КЕКВ 3110) – 517,5 тис. грн (20,7 відс.) та на оплату відряджень (КЕКВ 2250) – 258,6 тис. грн (89,1 відсотка).

За поясненням головного бухгалтера Музею Революції Гідності, залишок не освоєних на кінець звітного бюджетного періоду асигнувань є частковим відшкодуванням у такий спосіб порушень, виявлених та відображених в акті Північного офісу Держаудитслужби про результати ревізії фінансово-господарської діяльності Музею Революції Гідності за 2016–2019 роки.

Виявлені ревізією порушення класифікувалися як порушення бюджетного законодавства, за які до розпорядника бюджетних коштів застосовуються заходи впливу, визначені статтею 117 Бюджетного кодексу.

На забезпечення вимог статті 117 Бюджетного кодексу Північним офісом Держаудитслужби за результатами ревізії видано розпорядження від 09.04.2020 № 6 «Про зупинення операцій з бюджетними коштами» та доведено лист-вимогу¹⁶ про усунення порушень і лист-попередження¹⁷ про неналежне виконання бюджетного законодавства.

¹⁶ Лист Північного офісу Держаудитслужби від 10.04.2020 № 26-04-14-14/2313-2020.

¹⁷ Лист Північного офісу Держаудитслужби від 13.04.2020 № 26-04-14-14/2319-2020.

У період ведення Музеєм Революції Гідності позовної роботи предметом оскарження були заходи впливу, що застосовувалися за результатами ревізії (рішення Окружного адмінсуду міста Києва від 24.06.2021 № 640/8952/20).

Рішенням суду адміністративний позов Музею Революції Гідності задоволений частково: судом визнано протиправними та скасовано зазначені розпорядження та лист-попередження, у задоволенні інших позовних вимог, у т. ч. щодо результатів ревізії та листа-вимоги про усунення порушень, виявлених ревізією, відмовлено. Апеляційна скарга на рішення Окружного адмінсуду міста Києва не подавалася.

На підтвердження усунення порушень Музеєм Революції Гідності надіслано листа¹⁸ до Північного офісу Держаудитслужби, яким повідомлено про часткове усунення за результатами ревізії порушень на суму 2 673,1 тис. грн шляхом повернення коштів до державного бюджету (як встановлено під час аудиту, шляхом автоматичного списання органом казначейської служби з рахунка в кінці бюджетного року неосвоєних відкритих асигнувань), з наданням казначейської виписки за звітний 2021 рік.

Із загального обсягу не освоєних у 2022 році кошторисних асигнувань (4 645,1 тис. грн, 17,3 відс.) 2/3, або 68,2 відс. (3 169,5 тис. грн), становили призначення за незахищеними видатками бюджету, 31,8 відс. (1 475,5 тис. грн) – за захищеними. Значні залишки неосвоєних асигнувань становили призначення кошторису на оплату послуг (крім комунальних) (КЕКВ 2240) – 1 724,8 тис. грн, або 56,8 відс. затверджених цільових видатків, а також на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю (КЕКВ 2210) – 1 211,2 тис. грн, або 80,1 відс. відповідних призначень, на оплату праці (КЕКВ 2110) та нарахувань на оплату праці (КЕКВ 2120) – 1 120,4 тис. грн (6,3 відс.) і 250,3 тис. грн (6,4 відс.) відповідно.

Довідково. Із зазначеного обсягу неосвоєних відкритих асигнувань (2 094,2 тис. грн), 70,5 відс. (1 475,5 тис. грн) становили призначення за захищеними видатками бюджету, 29,5 відс. (618,6 тис. грн) – за незахищеними. Значні залишки не освоєних у звітному бюджетному періоді відкритих асигнувань утворилися за призначеннями кошторису на оплату праці та нарахувань на неї (КЕКВ 2100) – 1 370,7 тис. грн (КЕКВ 2111 – 1 120,4 тис. грн, КЕКВ 2120 – 250,3 тис. грн), що становило 6,4 відс. відкритих на цю мету асигнувань, а також на оплату послуг (крім комунальних) (КЕКВ 2240) – 488,9 тис. грн, або 27,2 відс. відповідних призначень (згідно із пояснювальною запискою до бюджетної звітності заборгованості з виплати заробітної плати немає).

Музеєм Революції Гідності до Північного офісу Держаудитслужби надіслано листа¹⁹, яким повідомлено про повне усунення за результатами ревізії порушень на суму 3 022,2 тис. грн шляхом повернення коштів до державного бюджету (як встановлено під час аудиту, шляхом автоматичного списання органом казначейської служби з рахунка в кінці бюджетного року неосвоєних відкритих асигнувань).

Усунення Музеєм Революції Гідності встановлених ревізією порушень у непередбачений бюджетним законодавством спосіб, погоджений, за усним поясненням головного бухгалтера, з Північним офісом Держаудитслужби, шляхом списання в кінці року органом казначейства з рахунка залишку невикористаних відкритих асигнувань (таке управлінське рішення Музею Революції Гідності не підтверджено документально), не спростовує наслідків неефективного управління бюджетними коштами, що призвели до утворення значних залишків неосвоєних бюджетних асигнувань, на які не взято відповідно до бюджетних призначень належних

¹⁸ Лист Музею Революції Гідності від 17.01.2022 № 01/02-15/21.

¹⁹ № 01/02-15/06 від 09.01.2023.

бюджетних зобов'язань (у 2021 році – 2 673,1 тис. грн, у 2022 році – 4 645,1 тис. грн), що мають кількісні, часові та цільові обмеження.

Аудит засвідчив: утворення у 2019–2022 роках 14 374,6 тис. грн залишків неосвоєних бюджетних асигнувань, з яких досліджених 12 531,8 тис. грн (2019 рік – 4 024,8 тис. грн, 2020 рік – 2 162,6 тис. грн, 2021 році – 2 673,1 тис. грн, 2022 рік – 3 671,3 тис. грн), є наслідком неефективного управління бюджетними коштами, зокрема в частині прийняття неефективних управлінських рішень щодо забезпечення взяття бюджетного зобов'язання відповідно до бюджетного призначення, а також неналежної організації внутрішнього контролю за правильністю складання кошторисів та ефективністю реалізації наданого відповідно до бюджетного призначення повноваження на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження, що є недотриманням вимог статті 26 та частини третьої статті 47 Бюджетного кодексу, а отже, є порушенням бюджетного законодавства (пункт 40 частини першої статті 116 цього Кодексу).

Зазначене також є наслідком незабезпечення головним розпорядником коштів бюджетної програми (Мінкультури) всупереч вимогам пунктів 7 і 9 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу повноважень щодо здійснення управління бюджетними коштами та контролю за повнотою взяття бюджетних зобов'язань, а також відповідальним виконавцем бюджетної програми (УІНП) подібних повноважень, визначених підпунктами 8–9 пункту 5 Інструкції 574. Недотримання учасниками бюджетного процесу цих норм бюджетного законодавства згідно з пунктом 40 частини першої статті 116 цього Кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Станом на 01.01.2023 консолідована дебіторська заборгованість за коштами бюджетної програми (табл. 11) становила 6 тис. грн, що порівняно з початком 2022 року менше на 5 тис. грн, кредиторська заборгованість – 880,2 тис. гривень. Це пояснюється незабезпеченням органом казначейської служби належних платежів після видання постанови Кабінету Міністрів України від 09 червня 2021 р. № 590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану».

Таблиця 11

**Дані про консолідовану бюджетну заборгованість за КПКВК (180)3809020
станом на 01.01.2023 та в розрізі учасників бюджетного процесу**

тис. грн

КЕКВ	Дебіторська заборгованість		Кредиторська заборгованість		Зареєстровані бюджетні фінансові зобов'язання на кінець звітного періоду (року)
	на початок звітного року	на кінець звітного періоду (року)	на кінець звітного періоду (року)		
			усього	з неї прострочена	
Мінкультури (консолідована/зведена)					
Всього	11,4	6,0	880,2	297,1	880,2
2210	5,4	-	3,9	3,9	3,9
2240	-	-	436,3	293,2	436,3
2280	-	-	440,0	-	440,0
2282	-	-	440,0	-	440,0
2800	6,0	6,0	-	-	-
Апарат УІНП					
Всього	-	-	440,0	-	440,0
2282	-	-	440,0	-	440,0
Музей Революції Гідності					
Всього	11,4	6,0	388,6	297,1	388,6
2210	5,4	-	3,9	3,9	3,9
2240	-	-	384,7	293,2	384,7
2800	6,0	6,0	-	-	-
Галузевий державний архів					
Всього	-	-	51,6	-	51,6
2240	-	-	51,6	-	51,6

Порушення бюджетного законодавства, що мають систематичний характер, свідчить про недотримання Музеєм Революції Гідності – розпорядником бюджетних коштів (в особі його керівника гендиректора) вимог пункту 6 частини першої та частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу та незабезпечення керівником Музею Революції Гідності, який згідно з бюджетним законодавством має права та обов'язки з управління бюджетними коштами, обов'язку, визначеного пунктом 2.1.14. Контракту від 20.09.2016 № 1 або від 23.09.2021 № б/н, щодо дотримання встановлених чинним законодавством фінансових і бюджетних правових норм.

Водночас виявлені у Музеї Революції Гідності порушення вимог бюджетного законодавства є також наслідком недотримання УІНП та Мінкультури вимог частини другої статті 19 (здійснення контролю на всіх стадіях бюджетного процесу) та пункту 6 частини першої і частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу (контроль за обґрунтованістю планування надходжень/витрат бюджету та забезпечення здійснення внутрішнього контролю).

За 2019–2022 роки на видатки з оплати праці (КЕКВ 2110) Музеєм Революції Гідності спрямовано 56 650,4 тис. грн із загального фонду бюджету, або половину (52,3 відс.) кошторисних асигнувань (2019 рік – 41,5 відс., 12 122,8 тис. грн, 2020 рік – 52,1 відс., 12 527,9 тис. грн, 2021 рік – 54,9 відс., 15 427,6 тис. грн, 2022 рік – 61,6 відс., 16 572,2 тис. гривень). Кошториси за видатками на оплату праці виконано на 98,1 відс., неосвоєний обсяг встановлених на цю мету асигнувань становив 1 124 тис. грн (2019 рік – 0,2 тис. грн, 2020 рік – 1,9 тис. грн, 2021 рік – 1,5 тис. грн, 2022 рік – 1 120,4 тис. грн, 6,3 відс.).

Половину обсягу (57,7 відс./32 683,5 тис. грн) у структурі нарахованого фонду оплати праці становили нарахування за посадовими окладами, чверть (23,6 відс., 13 345,5 тис. грн) – стимулюючі виплати, незначну частку – виплати відпускних (6,4 відс., 3 652,1 тис. грн), матеріальної допомоги (5,3 відс., 3 000 тис. грн) та інші виплати.

Пунктом 1 Постанови 413 встановлено: «...починаючи з 1 січня 2006 року для визначення граничних розмірів посадових окладів окремих категорій працівників національних закладів культури згідно з додатком²⁰, умови оплати праці яких затверджено Постановою 1298, застосовуються додаткові коефіцієнти підвищення посадових окладів:...1) для керівників закладів та їх заступників, артистичного і художнього персоналу – 2,2–4; для інших працівників закладів культури – 2–3,7;...».

Довідково. Положення абзацу другого підпункту 1 пункту 1 в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 179 «Про внесення змін до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2006 р. № 413» застосовуються з 1 січня 2019 року.

До набрання чинності змінами результатами ревізії Північного офісу Держаудитслужби за період 01.01.2016 – 31.12.2019 фінансово-господарської діяльності Музею Революції Гідності (акт від 05.03.2020 № 04-30/140) виявлено порушення у застосуванні підвищуючих коефіцієнтів до посадових окладів працівників, посади яких не передбачено Переліком посад працівників державних і комунальних музеїв, які провадять культурно-освітню та науково-дослідну діяльність, пов'язану з комплектуванням музейних зібрань, експозиційною, фондовою, видавничою, реставраційною, пам'яткоохоронною роботою, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 22 січня

²⁰ Переліком визначено, зокрема Музей Революції Гідності (заклад, внесений до Переліку постановою Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2017 р. № 555 «Про внесення зміни в додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2006 р. № 413»).

2005 р. № 82 «Про реалізацію окремих положень частини другої статті 28 Закону України «Про музеї та музейну справу». Як наслідок, з 01.01.2018 по 31.12.2018 загальному фонду бюджету завдано матеріальної шкоди (втрат) на 2 648,8 тис. грн (КЕКВ 2110 – 2 171,1 тис. грн, КЕКВ 2120 – 477,7 тис. гривень). Актом ревізії від 12.11.2021 № 04-30/531 за період 01.01.2020–31.07.2021 таких порушень не виявлено.

При цьому під час аудиту встановлено: додаткові коефіцієнти підвищення посадових окладів фактично застосовані до всіх без винятку окладів працівників Музею Революції Гідності, в т. ч. персоналу, який зайнятий виключно адміністративними функціями забезпечення діяльності закладу (юристи, економісти, програмісти, інженери, прибиральниці двірники тощо).

Внаслідок затвердження УІНП у штатних розписах Музею Революції Гідності на 2019–2022 роки додаткових коефіцієнтів підвищення посадових окладів працівників, до функціональних обов'язків яких не належить забезпечення та безпосереднє здійснення музейних функцій, додаткові витрати на оплату праці та нарахування на неї за рахунок коштів загального фонду державного бюджету впродовж 2019–2022 років становили, за розрахунками, 19 615,8 тис. грн (КЕКВ 2110 – 16 078,6²¹ тис. грн, 8,6 відс., 1 384,7 тис. грн – лише за посадовими окладами; КЕКВ 2120 – 3 537,3²² тис. грн), що є неекономічним використанням бюджетних коштів.

Музеєм Революції Гідності визначено в бюджетних пропозиціях до проєктів бюджету на 2019–2022 роки необґрунтовану потребу в коштах загального фонду бюджету на оплату праці та нарахування на неї, зважаючи на завищені посадові оклади окремим категоріям працівників, у сумі 19 615,8 тис. гривень.

Відповідно, включення УІНП та Мінкультури до бюджетних запитів на планові 2019, 2020 роки з подальшим їх поданням до Мінфіну для формування показників проєктів державного бюджету на відповідний плановий рік економічно необґрунтованих 19 615,8 тис. грн бюджетних коштів є порушенням пункту 5 частини першої статті 7 Бюджетного кодексу, пункту 2.1 Інструкції 687, що згідно з пунктами 3 та 40 частини першої статті 116 цього Кодексу є порушенням бюджетного законодавства, що і призвело до неекономічного використання бюджетних коштів.

Водночас затвердження УІНП у кошторисах Музею Революції Гідності на відповідний рік економічно необґрунтованих бюджетних асигнувань на загальну суму 19 615,8 тис. грн (2019 рік – 3 333,3 тис. грн, 2020 рік – 3 967,1 тис. грн, 2021 рік – 6 047,1 тис. грн, 2022 рік – 6 268,4 тис. грн) видатків на оплату праці та нарахування на неї (КЕКВ 2110 – 16 078,6 тис. грн (2019 рік – 2 732,2 тис. грн, 2020 рік – 3 251,7 тис. грн, 2021 рік – 4 956,6 тис. грн, 2022 рік – 5 138 тис. грн): КЕКВ 2120 – 3 537,3 тис. грн (2019 рік – 601,1 тис. грн, 2020 рік – 715,4 тис. грн, 2021 рік – 1 090,5 тис. грн, 2022 рік – 1 130,4 тис. грн)) є порушенням вимог пункту 29 Порядку 228, що згідно із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Згідно з даними журналу реєстрації договорів та реєстру бюджетних зобов'язань (із змінами) у 2019–2022 роках обліковано 547 господарських договорів

²¹ 2019 рік – 2 732,2 тис. грн, 2020 рік – 3 251,7 тис. грн, 2021 рік – 4 956,6 тис. грн, 2022 рік – 5 138 тис. гривень.

²² 2019 рік – 601,1 тис. грн, 2020 рік – 715,4 тис. грн, 2021 рік – 1 090,5 тис. грн, 2022 рік – 1 130,4 тис. гривень.

(2019 рік – 208, 2020 рік – 138, 2021 рік – 166, 2022 рік – 35) про придбання товарів (робіт і послуг) загальною вартістю 24 472,6 тис. грн (2019 рік – 9 767,6 тис. грн, 2020 рік – 6 098,7 тис. грн, 2021 рік – 6 602,3 тис. грн, 2022 рік – 2 004 тис. гривень). Касові видатки за договірними зобов'язаннями забезпечено в повному обсязі. Кредиторська заборгованість на кінець 2022 бюджетного року становила 388,6 тис. грн (1,6 відс.) відповідно до зареєстрованих бюджетних фінансових зобов'язань.

Протягом періоду, що підлягав аудиту, з метою організації та проведення процедур закупівель у Музеї Революції Гідності одночасно діяли тендерний комітет та уповноважена особа (відповідальний за організацію та проведення спрощених і допорогових закупівель).

Встановлено, що упродовж 2019–2022 років Музеєм Революції Гідності забезпечено закупівлі товарів, робіт і послуг, зокрема, за:

8-ма процедурами відкритих торгів очікуваною вартістю 2 782,3 тис. грн, за результатами яких укладено 8 господарських договорів загальною вартістю 2 598,4 тис. грн (економія бюджетних коштів – 183,9 тис. грн);

25-ма переговорними процедурами очікуваною вартістю 2 992,6 тис. грн, за результатами яких укладено 25 договорів вартістю 2 992,6 тис. грн;

25-ма процедурами спрощених закупівель очікуваною вартістю 2 782,3 тис. грн, за результатами яких укладено 25 господарських договорів вартістю 2 238,1 тис. грн (економія бюджетних коштів – 420,5 тис. гривень).

Під час дослідження закупівлі (UA-2021-09-20-012753-b) з придбання вантажного автомобіля Volkswagen Crafter (ДК021-2015:34130000-7 Мототранспортні вантажні засоби), за результатами якої між переможцем конкурентних торгів ТОВ «Інтер Авто Центр» і Музеєм Революції Гідності укладено договір про закупівлю товару від 21.10.2021 № 001440 (договір № 001440) на суму 1 193,7 тис. грн, встановлено.

Відповідно до обґрунтувань, що є невід'ємною частиною кошторису за КПКВК 3809020 на 2021 рік, на закупівлю автомобіля передбачалось спрямувати за КЕКВ 3110 1 025,3 тис. грн, що на 168,4 тис. грн менше фактичної вартості закупленого вантажного автомобіля, тобто ухвалення рішення про взяття бюджетних зобов'язань і здійснення платежів у сумі 168,4 тис. грн, які не визначалися розрахунками видатків до кошторису, є порушенням абзацу першого пункту 46 Порядку 228, що згідно з пунктом 40 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Довідково. За поясненням заступника головного бухгалтера Музею Революції Гідності, «кошторисом на 2021 році було заплановано придбання вантажного автомобіля вартістю 1 025 300 гривень. По результатах відкритих торгів автомобіль був придбаний за 1 193 700 гривень. Різницю між запланованою вартістю та фактичною було перерозподілено з запланованих видатків: на придбання кондиціонерів – 128 400 грн; на придбання ПК – 40 000 гривень».

Згідно з планом закупівлі на 2019 рік (зі змінами) за переговорною процедурою передбачено проведення 15 закупівель з придбання творів мистецтва загалом на суму 2 084,8 тис. грн (ДК 021:2015:92310000-7 – Послуги зі створювання та інтерпретування мистецьких і літературних творів).

Фактично у 2019 році забезпечено 14 переговорних процедур з придбання творів мистецтва та за їх результати укладено 14 договорів на суму 1 999,6 тис. гривень. Договір від 16.07.2019 № 24 вартістю 85,2 тис. грн укладено з громадянином-резидентом без застосування переговорної процедури закупівлі, чим порушено

вимоги частини сьомої статті 2 Закону 922 (у редакції, чинній станом на 01.01.2019 і на 01.12.2019), відповідно до якої забороняється придбання товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур, визначених цим Законом, та укладання договорів, що передбачають оплату замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур, визначених цим Законом.

Визначення вартості предмета закупівлі (творів мистецтва) у 2019 році здійснювалося на підставі рішень фондово-закупівельної комісії Музею Революції Гідності, які базувалися на висновках експертів та мистецтвознавчих дослідженнях.

Встановлено, що у 2019 році визначення предмета закупівлі за переговорною процедурою здійснювалося з недотриманням вимог абзацу другого пункту 1 розділу II Порядку 454, а саме: фактичним предметом закупівлі був товар (готові твори мистецтва), оплату якого здійснено за КЕКВ 3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування», а не послуга за кодом ДК 021:2015:92310000-7 – Послуги зі створювання та інтерпретування мистецьких і літературних творів. Вартість закупівлі становила 2 084,8 тис. гривень. Крім того, визначення предмета закупівлі здійснювалося без зазначення в дужках конкретної назви товару з частковим розподілом виду предмета закупівлі на послуги і товар.

Довідково. Послуга у розумінні Закону 922 – це будь-який предмет закупівлі, крім товарів і робіт, зокрема транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-дослідні або дослідно-конструкторські розробки, медичне та побутове обслуговування, лізинг, найм (оренда), а також фінансові та консультаційні послуги, поточний ремонт.

Закупівля творів мистецтва, як зазначено вище, здійснюється за КЕКВ 3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування».

Із 14 розміщених у 2019 році на сайті ProZorro оголошень і звітів про результати проведення процедури закупівлі у 10 предмет закупівлі визначено як товар, у 4 – як послугу.

Крім того, назву предмета закупівлі в цих оголошеннях і звітах про результати проведення процедури закупівлі визначено як твори мистецтва із зазначенням ім'я та прізвища художника (скульптора), але не вказано назви конкретного витвору мистецтва.

Наприклад: при закупівлі творів мистецтва (UA-2019-08-06-001882-b) вартістю 420 тис. грн у дужках не зазначено конкретної назви товару: «Картина «Той, що піднімає стяг» та «Картина «Різня на Хаосі»; UA-2019-11-06-001854-c вартістю 100 тис. грн – «Полотно художнє. Без назви»; UA-2019-11-29-000258-a вартістю 85 тис. грн, – «Скульптура «Воїн Майдану».

Відповідно до актів приймання-передачі предметів, твори мистецтва (музейні предмети) у кількості 256 од. вартістю 2 084,8 тис. грн передано до відділу фондової роботи Музею Революції Гідності на постійне зберігання. Зобов'язання сторін за укладеними договорами виконано в повному обсязі.

Подібно організовано закупівлю творів мистецтва і у 2021 році: визначення предмета закупівлі за переговорною процедурою здійснювалося з недотриманням пункту 3 розділу I Порядку 454 – фактичним предметом закупівлі був товар (готові твори мистецтва), оплату якого здійснено за КЕКВ 3110, а не послуга за кодом ДК 021:2015:92310000-7. Вартість закупівлі становила 635,1 тис. гривень.

Із 9 розміщених у 2021 році на сайті ProZorro оголошень та звітів про результати проведення процедури закупівлі у 8 предмет закупівлі визначено як послугу і лише в 1 – як товар.

Довідково. У 2020 і 2022 роках кошти державного бюджету на закупівлю творів мистецтва для поповнення музейних фондів не планувались і не виділялися.

Отже, код закупівлі ДК 021:2015:92310000-7 – Послуги зі створювання та інтерпретування мистецьких і літературних творів не відповідає сутності закупівлі, оскільки оплата послуг відповідно до Інструкції 333 здійснюється за КЕКВ 2240, а не КЕКВ 3110. Крім того, назва у предмета закупівлі у цих оголошеннях і звітах про результати проведення процедури закупівлі визначена як твори мистецтва, при цьому не вказано імені та прізвища художника (скульптора) і назви конкретного витвору мистецтва.

Усього у 2019–2021 роках для поповнення музейних фондів закуплено 284 твори мистецтва (музейні предмети), на закупівлю яких з державного бюджету за КЕКВ 3110 фактично спрямовано 2 719,9 тис. гривень.

Встановлено, що відповідно до пунктів 2.2 і 2.3 укладених договорів твори, створені автором, згідно зі статтями 325 і 328 Цивільного кодексу України належать автору на праві особистої приватної власності. Музей Революції Гідності отримує виключні права на використання творів, дозвіл або заборону на використання творів іншими особами в обсязі, визначеному статтею 15 Закону України від 23 грудня 1993 р. № 3792-ХІІ «Про авторське право та суміжні права». При цьому Музей Революції Гідності не володіє документами, які б підтверджували право власності на твори мистецтва, такі документи в авторів не вимагалися, що створило ризики заявлення претензій до Музею Революції Гідності, а отже, додаткових непередбачуваних витрат державного бюджету і, відповідно, завдання збитків державному бюджету.

Музеєм Революції Гідності 14.09.2021 згідно зі статтями 4 і 14 Закону 922 (у редакції від 01.07.2021) оголошено тендер і розпочато проведення спрощеної закупівлі (UA-2021-09-14-003033-а).

Відповідно до умов оголошення про проведення спрощеної закупівлі назва предмета закупівлі із зазначенням коду за Єдиним закупівельним словником – ДК 021:2015:92520000-2 Послуги музеїв та послуги зі збереження історичних пам'яток і будівель (Реставрація музейних предметів); кількість – 2 послуги; очікувана вартість предмета закупівлі – 199,9 тис. гривень.

Довідково. Згідно з частиною третьою статті 14 Закону 922 в оголошенні про проведення спрощеної закупівлі, що оприлюднюється замовником відповідно до статті 10 цього Закону, обов'язково вказуються, зокрема, назва предмета закупівлі із зазначенням коду за Єдиним закупівельним словником (у разі поділу на лоти такі відомості повинні зазначатися щодо кожного лота) та назви відповідних класифікаторів предмета закупівлі і частин предмета закупівлі (лотів) (за наявності).

Національним науково-дослідним реставраційним центром України (ННДРЦУ) 23.09.2021 подано тендерну пропозицію, відповідно до якої вартість робіт за ДК 021:2015:92520000-2 Послуги музеїв та послуги зі збереження історичних пам'яток і будівель (Реставрація музейних предметів) визначено в сумі 199,8 тис. грн, та інші документи, наявність яких передбачена оголошенням про проведення спрощеної закупівлі. Зокрема, ННДРЦУ в пакеті документів надав лист- згоду від 22.09.2021 № 596/24/01-13/2021, відповідно до якого ознайомився з проектом договору закупівлі UA-2021-09-14-003033-а (ДК 021:2015: 92520000-2 Послуги

музеїв та послуги зі збереження історичних пам'яток і будівель (Реставрація музейних предметів) та погоджується укласти договір.

Встановлено, що 12.10.2021 між Музеєм Революції Гідності та ННДРЦУ укладено договір про виконання реставраційних робіт від 12.10.2021 № Д-Р/8-86-21 (договір № Д-Р/8-86-21) вартістю 199,8 тис. грн, в якому назва предмета закупівлі відрізняється від назви пропозиції учасника (ННДРЦУ) та назви предмета закупівлі, вказаного в оголошенні про проведення спрощеної закупівлі: в пропозиції учасника (ННДРЦУ) та оголошенні замовника (Музею Революції Гідності) назва предмета закупівлі «ДК 021:2015:92520000-2 Послуги музеїв та послуги зі збереження історичних пам'яток і будівель (Реставрація музейних предметів)», а в договорі № Д-Р/8-86-21 – «Виконання реставраційних робіт предметів з колекції Замовника (ДК 021-2015:92520000-2 Послуги музеїв та послуги зі збереження історичних пам'яток і будівель)». Таким чином, договір № Д-Р/8-86-21 на суму 199,8 тис. грн укладено з порушенням вимог частини четвертої статті 41 Закону 922.

Відповідно до вимог частини сімнадцятої статті 14 Закону 922 цю закупівлю необхідно було відмінити у зв'язку з неможливістю усунення порушень.

Натомість уповноваженою особою Музею Революції Гідності М. Гречанюком протоколом від 18.10.2021 № 96 внесено зміни до істотних умов договору № Д-Р/8-86-21 у частині виправлення технічної (механічної) помилки. При цьому додаткова угода до договору не укладалася. Замовник (Музей Революції Гідності) використав умову щодо внесення змін до договору, якої фактично не було, що суперечить вимогам статті 41 Закону 922.

Довідково. Відповідно до пункту 3 частини п'ятої статті 41 Закону 922 істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків покращення якості предмета закупівлі, за умови, що таке покращення не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю.

Крім того, Закон 922 і система ProZorro не передбачають внесення змін до істотних умов договору шляхом розміщення протоколу уповноваженої особи.

Із загальної кількості укладених Музеєм Революції Гідності у 2019–2022 роках господарських договорів, що виконувалися, під час аудиту вибірково досліджено та надано оцінку дотримання Музеєм Революції Гідності розрахункової дисципліни за 11 договорами загальною вартістю 184,7 тис. грн, предметом закупівлі яких були охоронні послуги Управління поліції охорони в м. Києві.

За результатами дослідження повного пакета первинних документів встановлено: за договірними умовами з Управлінням поліції охорони м. Києва (виконавець) Музей Революції Гідності (замовник) забезпечував щомісяця попередню оплату (авансування) від вартості місячної послуги, на підставі наданих виконавцем сформованих посеред відповідного поточного календарного місяця актів прийому-передачі виконаних робіт/послуг за поточний місяць. Загальна вартість оплати становила 184,7 тис. грн, що відповідало договірній вартості послуг, з них на суму 158,4 тис. грн (85,8 відс.) – попередня оплата, 26,3 тис. грн – за фактом наданих послуг за відповідний звітний місяць.

Як встановлено аудитом, унаслідок невідображення Музеєм Революції Гідності в порушення частини п'ятої статті 9 Закону № 996-XIV в бухгалтерському обліку на рахунках господарської операції суми попередньої оплати, що не

підтверджена відповідними актами приймання-передачі виконаних робіт/послуг за звітний місяць, до бюджетної звітності включено недостовірні показники щодо дебіторської заборгованості на загальну суму 35,3 тис. грн, у т. ч. за звітний 2019 рік – 9,4 тис. грн, 2020 рік – 11,1 тис. грн, 2021 рік – 14,8 тис. грн, що згідно з пунктом 33 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Крім того, враховуючи вимоги пункту 1 Постанови 117 про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти (втратила чинність з 01.01.2020 відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 04 грудня 2019 р. № 1070), щомісячна попередня оплата охоронних послуг у 2019 році (за договорами № 121/29/18/ОБ/ОС від 11.02.2019, № 122/29/18/ОБ/ТС від 11.02.2019, № 123/29/18/ОБ/ПС від 11.02.2019)²³ на загальну суму 40,1 тис. грн (75 відс. вартості усіх договорів – 53,5 тис. грн) Музеєм Революції Гідності здійснена в порушення вимог Постанови 117, що згідно з пунктом 22 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є бюджетним правопорушенням.

Перевіркою окремих розрахунків з контрагентами щодо дотримання положень постанови Кабінету Міністрів України від 20 березня 2020 р. № 224 «Про затвердження переліку товарів (у т. ч. лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання), необхідних для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, операції з ввезення яких на митну територію України та/або операції з постачання яких на митній території України звільняються від оподаткування податком на додану вартість та які звільняються від сплати ввізного мита» та пункту 71 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу (звільнення від оподаткування податком на додану вартість окремих товарів, спрямованих на подолання коронавірусної хвороби) встановлено: умови цих регуляторних актів не дотримано, як наслідок, державі завдано матеріальної шкоди (втрат) на суму 3,8 тис. гривень.

Так, Музеєм Революції Гідності у 2020 році на виконання договірних зобов'язань щодо постачання ТОВ «Епіцентр-К» (договори № 16 від 25.03.2020, № 35 від 01.04.2020, № 46 від 19.10.2020) медичних виробів, дезінфекційних засобів та антисептиків проведено розрахунки коштом бюджетної програми (КЕКВ 2210) за поставлений товар вартістю з ПДВ (ПДВ – 3,8 тис. гривень).

Посадовими особами Музею Революції Гідності, якими здійснено правопорушення, забезпечено повне відшкодування матеріальної шкоди (втрат), заподіяної державі, що підтверджено відповідною банківською випискою про зарахування коштів до державного бюджету.

Встановлено, що для поповнення фондів Музею Революції Гідності у 2019 та 2021 роках у державному бюджеті за КПКВК (180)3809020 (КЕКВ 3110) затверджено 2 800 тис. грн, з яких на закупівлю 284 од. творів мистецтва (музейних предметів: художніх картин, скульптур тощо) спрямовано 2 719,9 тис. грн

²³ Договори підписані генеральним директором.

(2019 рік – 2 084,8 тис. грн, закуплено 256 од. музейних предметів, 2021 році – 635,1 тис. грн, закуплено 28 од. музейних предметів).

Аналіз чинних нормативно-правових актів у частині бухгалтерського обліку музейних фондів засвідчив, що згідно з підпунктом 3.2.1 пункту 3 розділу II Національного стандарту 121 і пунктом 1.2 розділу II Методичних рекомендацій музейні фонди віднесені до інших необоротних активів основних засобів.

Згідно з Порядком 1219 для обліку музейних фондів у складі інших необоротних матеріальних активів визначено субрахунок 1111 (1121) «Музейні фонди».

Відповідно до Інструкції 333 за кодом 3100 «Придбання основного фонду» передбачаються видатки на придбання або створення основних засобів, окремих інших необоротних матеріальних активів, збільшення вартості активів внаслідок поліпшення об'єкта (модернізація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), капітальний ремонт, створення державних запасів і резервів, придбання землі та нематеріальних активів (КЕКВ 3110).

При цьому під час аудиту встановлено, що вартість творів мистецтва, які є частиною музейного фонду закуплені Музеєм Революції Гідності у 2019 і 2021 роках за рахунок коштів загального фонду, державного бюджету (КПКВК (180)3809020, КЕКВ 3110) для поповнення музейного фонду загалом на суму 2 719,9 тис. грн, за даними бухгалтерського обліку в складі інших необоротних активів основних засобів не відображені та після їх придбання списані на фінансовий результат (рахунок 8013).

Слід зазначити, що Порядком 1219 передбачено: на субрахунках 1111 (1121) «Музейні фонди» ведеться облік музейних цінностей (незалежно від вартості), крім предметів мистецтва та природознавства, старовини і народного побуту та експонатів наукового, історичного і технічного значення, які обліковуються у порядку, встановленому для обліку цих цінностей у державних музеях.

Отже, предмети мистецтва, які підлягають/не підлягають бухгалтерському обліку, трактуються неоднозначно.

Під час аудиту в Мінкультурі досліджено питання бухгалтерського обліку музейних фондів і встановлено, що музейні цінності станом на 31.12.2019, 31.12.2020, 31.12.2021 і на 31.12.2022 перебували на бухгалтерському обліку (субрахунок 1111 «Музейні фонди») не постійно, а лише тимчасово (до прийняття рішення фондо-закупівельною комісією, що музейні предмети становлять культурну чи історичну цінність, з подальшою передачею їх до фондів Музею Революції Гідності, де застосовується облік музейних предметів, визначений Інструкцією з організації обліку музейних предметів, затвердженою наказом Мінкультури від 21.07.2016 № 280, яка не передбачає вартісного обліку музейних фондів).

За поясненням начальника відділу бухгалтерського обліку, статистики, звітності та закупівель – головного бухгалтера Мінкультури, «на разі в обліку музейних предметів існує декілька підходів. Музейні предмети, які надходять до фондів Музею Революції Гідності на безоплатній основі від приватних осіб чи організацій, не відображаються на бухгалтерському обліку. Інша ситуація з предметами музейного значення, придбаними за кошти державного бюджету (загального чи спеціального фондів) й інших джерел, не заборонених законодавством. Наприклад, після придбання за рахунок коштів музею або коштів бюджету нові предмети мистецтва тимчасово обліковуються на субрахунку 1111 «Музейні фонди», де ведеться облік музейних

цінностей (незалежно від вартості), крім предметів мистецтва та природознавства, старовини і народного побуту та експонатів наукового, історичного і технічного значення. Після прийняття рішення фондово-закупівельної комісії (колегіальний, дорадчий та координуючий орган музеїв з питань науково-фондової роботи) на підставі обґрунтувань та експертних висновків про те, що ці предмети становлять культурну чи історичну цінність, є меморіальними пам'ятками тощо, актом приймання-передавання закуплені предмети списуються із субрахунку 1111 «Музейні фонди» та переходять в облік музейних предметів. Через неоднозначне трактування понять «предметів мистецтва», вартість придбаних музейних предметів (у т. ч. творів мистецтва) не відображається за даними бухгалтерського обліку. Це, в свою чергу, призводить до заниження вартості інших необоротних матеріальних активів».

При цьому Мінкультури у 2019–2022 роках не зверталось до Мінфіну щодо урегулювання ситуації з бухгалтерським обліком музейних предметів (творів мистецтва) і відображення їх вартості в балансі Музею Революції Гідності у складі інших необоротних активів основних засобів, внаслідок чого створено ризики невизначення суми реальних збитків у разі втрати або пошкодження творів мистецтва, особливо в період воєнного часу в Україні, що свідчить про неухвалення ефективних управлінських рішень як керівництвом відділу бухгалтерського обліку, статистики, звітності та закупівель, так і Міністерства у цілому.

Таким чином, через неоднозначне трактування понять «предметів мистецтва», неузгодженість капітальних видатків з обліком музейних предметів, зволікання Мінкультури з вирішенням питань відображення вартості творів мистецтва у складі інших необоротних активів основних засобів, вартість придбаних Музеєм Революції Гідності у 2019 і 2021 роках за рахунок коштів загального фонду державного бюджету (КПКВК (180)3809020, КЕКВ 3110) музейних предметів (у т. ч. творів мистецтва) загалом на суму 2 719,9 тис. грн за даними бухгалтерського обліку не відображено, що занизило реальну вартість інших необоротних матеріальних активів на вказану суму.

✓ *За результатами перевірки Галузовому державному архіву*

Як засвідчив аудит, Галузовий державний архів утворено як юридичну особу 25.06.2019 і включено (у липні) до мережі УІНП як розпорядника нижчого рівня за КПКВК (180)3809020.

УІНП щороку відповідно до розподілу асигнувань за бюджетною програмою затверджував Галузовому державному архіву кошториси: на 2019 рік (затверджено 24.07.2019) – з обсягом видатків у сумі 56 248,7 тис. грн, на 2020 рік – 61 853,4 тис. грн, на 2021 рік – 4 394,8 тис. грн та на 2022 рік – 104 565,6 тис. грн, загалом на 227 062,5 тис. гривень.

Враховуючи дату створення Галузового державного архіву, кошторис на 2019 рік затверджений на річну суму асигнувань, з яких видатки на заробітну плату та нарахування на неї (КЕКВ 2120, 2020) у сумі 883,1 тис. грн передбачалися на попередні місяці та затверджені УІНП в порушення вимог пункту 5 частини першої статті 7 Бюджетного кодексу, пункту 29 Порядку 228, що згідно з пунктами 16 і 40 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Довідково. УІНП після ревізії, проведеної Північним офісом Держаудитслужби, з метою усунення зазначеного порушення зменив Галузевому державному архіву кошторисні асигнування на 2021 рік: за КЕКВ 2110 на 550 тис. грн, КЕКВ 2240 – на 333,1 тис. гривень.

З урахуванням змін, унесених упродовж бюджетного періоду до кошторисів, обсяг річних бюджетних асигнувань на 2019 рік становив 56 173,7 тис. грн (–75 тис. грн), на 2020 рік – 4 468,9 тис. грн (–57 384,5 тис. грн), на 2021 рік – 44 043,1 тис. грн (+39 648,3 тис. грн), на 2022 рік – 4 108,9 тис. грн, (–100 456,7 тис. грн), загалом – 108 794,6 тис. грн, що менше на 47,9 відс. (на 116 267,9 тис. гривень).

При цьому у 2019 році (табл. 10) не освоєно 84,1 відс., або 47 228,1 тис. грн, кошторисних асигнувань (у т. ч. найбільше за КЕКВ 2270 – 270,1 тис. грн (100 відс.), КЕКВ 3142 – 46 624 тис. грн (89 відс.), КЕКВ 2250 – 33,4 тис. грн (47,7 відс.), КЕКВ 2210 – 175 тис. грн (35 відс.), КЕКВ 2240 – 104,1 тис. грн (24,8 відс.)); у 2020 році – 9,6 відс., або 431 тис. грн (КЕКВ 2270 – 249,8 тис. грн (100 відс.), КЕКВ 2250 – 68,7 тис. грн (93 відс.)); у 2021 році – 75 відс., або 33 037,5 тис. грн (КЕКВ 2270 – 293,6 (100 відс.), КЕКВ 3142 – 32 161,1 тис. грн (82,1 відс.), КЕКВ 3160 – 225 тис. грн (100 відс.)); у 2022 році – 12,5 тис. грн, або 513,3 тис. грн (КЕКВ 2270 – 285,3 тис. грн (100 відс.), КЕКВ 2240 – 212,9 тис. грн (47,3 відс.)), що є результатом неефективного управління бюджетними коштами внаслідок, зокрема, неухвалення ефективних управлінських рішень щодо забезпечення взяття бюджетного зобов'язання відповідно до бюджетного призначення, а також неналежної організації внутрішнього контролю за правильністю складання кошторисів та ефективністю реалізації наданого відповідно до бюджетного призначення повноваження щодо взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження, чим не дотримано вимог статті 26 і частини третьої статті 47 Бюджетного кодексу.

Зазначене також є наслідком незабезпечення Мінкультури як головним розпорядником коштів бюджетної програми всупереч вимогам пунктів 7–9 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу повноважень щодо здійснення управління бюджетними коштами та контролю за повнотою взяття бюджетних зобов'язань і УІНП як відповідальним виконавцем бюджетної програми – подібних повноважень, визначених підпунктами 8 та 9 пункту 5 Інструкції 574.

Встановлено, що УІНП у кошторисах Галузевого державного архіву на 2019–2022 роки без економічних обґрунтувань і детальних розрахунків затверджено 1 173,9 тис. грн видатків (2019 рік – 270,3 тис. грн, 2020 рік – 292,8 тис. грн, 2021 рік – 293,6 тис. грн, 2022 рік – 317,2 тис. грн) на оплату комунальних послуг та енергоносіїв, які ним не споживалися, що є порушенням вимог пункту 5 частини першої статті 7 Бюджетного кодексу, пункту 29 Порядку 228, що згідно з пунктами 16 і 40 частини першої статті 116 цього Кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

За поясненням головного бухгалтера УІНП, «Галузевому державному архіву визначалася потреба до бюджетних запитів та надавались розрахунки до кошторису на видатки загального фонду за КЕКВ 2270 чотири роки поспіль, оскільки передбачалося взяття в оренду приміщень для розміщення його працівників».

Встановлено, що створений у 2019 році Галузевий державний архів не забезпечував виконання основних завдань, визначених пунктом 7 Положення 91: пошук, приймання, передавання, формування, облік та зберігання профільних документів; забезпечення права на доступ до інформації, що міститься в профільних документах та довідковому апараті.

При цьому за бюджетною програмою на забезпечення діяльності та зміцнення матеріально-технічної бази Галузевого державного архіву витрачено 27 183,7 тис. грн (видатки споживання – 12 369,9 тис. грн, розвитку – 13 411,2 тис. грн), що є **непродуктивним використанням коштів державного бюджету.**

Аудит засвідчив, що всупереч вимогам абзацу другого пункту 2 Постанови 1000 питання розміщення архівної установи Галузевого державного архіву не вирішено.

Мінкультури на виконання пункту 3 Постанови 1000 лише через два роки після утворення Галузевого державного архіву почало спрямовувати кошти державного бюджету на забезпечення функціонування цієї установи.

Протягом 2019–2022 років Галузевий державний архів не орендував приміщень через відсутність придатних. На час аудиту Галузевий державний архів продовжував пошук приміщень та провадив діяльність у приміщенні УІНП.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 427-р «Про передачу нежитлових приміщень у м. Києві до сфери управління Українського інституту національної пам'яті» до сфери управління УІНП передано нежитлові приміщення у будівлі (корпус № 5) на вул. Пухівській, 7, м. Київ, загальною площею 11 109,9 м², закріплені на праві господарського відання за НБУ.

Згідно з актом приймання-передачі нежитлові приміщення (корпус № 5) для розміщення архівної установи потребують реконструкції.

Відповідно до витягу з Єдиного реєстру об'єктів державної власності зазначене майно 05.09.2019 закріплене на праві оперативного управління за Галузовим державним архівом.

Встановлено, що через незабезпечення належним приміщенням Галузевий державний архів не зберігає і не має на обліку експонатів, тобто з дня створення і на момент аудиту не виконувалось основного завдання, визначеного підпунктом 1 пункту 7 Положення 91, – забезпечення пошуку, приймання, формування, обліку та зберігання профільних документів, а також використання інформації в них. Як наслідок, Галузевий державний архів не забезпечує права на доступ до інформації, що міститься в профільних документах і довідковому апараті.

Відповідно до Закону 316 про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років Галузевий державний архів забезпечує ведення обліку і зберігання носіїв архівної інформації та ведення державного обліку документів Національного архівного фонду та зобов'язаний прийняти від таких установ, як Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство оборони України, Мін'юстиції, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Генеральна прокуратура України, Державна судова адміністрація, Державна пенітенціарна служба, Адміністрація Державної прикордонної служби (розпорядники відповідної архівної інформації), документи репресивних органів періоду 1917–1991 років і забезпечити до них відкритий доступ.

Постановою Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2007 р. № 1004 «Про проведення експертизи цінності документів» передбачено, що передавання зазначених документів до Галузевого державного архіву має проводитися за списками архівних фондів (архівних документів), погоджених Державною архівною службою України.

Рішенням колегії Державної архівної служби України від 23.09.2020 № 2/2 керівникам галузових державних архівів, що зберігають носії архівної інформації

репресивних органів, надано доручення протягом 2020–2021 років забезпечити підготовку списків фондів, які підлягають передаванню до Галузевого державного архіву. Однак на час аудиту списки Державною архівною службою України не погоджені і до Галузевого державного архіву не надходили, а отже, передавання і прийом документів не здійснювалися.

Галузевим державним архівом з метою контролю за процесом підготовки установами-розпорядниками документів репресивних органів до передавання надіслано запит Державній архівній службі України щодо виконання пункту 2 рішення колегії (№ 2/2) та листа від 10.06.2021 № 3478/2.01-19/0 (інформування про стан підготовки списків фондів, що надалі підлягатимуть передаванню до Галузевого державного архіву).

Наказом УІНП від 14.08.2019 № 67-адм Галузевий державний архів віднесено до III групи за оплатою праці керівників і спеціалістів на підставі показників для віднесення архівних установ України до груп за оплатою праці керівників і спеціалістів, затверджених наказом Мін'юсту від 15.11.2011 № 3327/5.

Відповідно до звітів про виконання паспорта бюджетної програми чисельність працівників Галузевого державного архіву за штатної чисельності 30 шт. од. не перевищувала 34 відс., з яких спеціалістів у цій сфері – 9–23 відсотки.

За чотири роки на оплату праці працівникам Галузевого державного архіву витрачено 9 073,7 тис. грн, що на 79 тис. грн менше затвердженого обсягу (9 152,7 тис. грн) та становить 99,1 відс. фонду оплати всіх працівників.

При цьому працівникам Галузевого державного архіву виплачено стимулюючих надбавок та доплат на понад 554,1 тис. грн затвердженого кошторисом обсягу на відповідний рік (затверджено – 335,7 тис. грн, виплачено – 889,8 тис. гривень).

Крім того, за чотири роки працівникам виплачено премій на загальну суму 5 482,5 тис. грн, обсяги видатків на які не визначались.

Таким чином, Галузевим державним архівом без належного забезпечення основної діяльності (збереження архівних документів) під час запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, у 2020 році, а також дистанційної роботи у 2022 році у зв'язку із введенням воєнного стану, на стимулюючі надбавки та премії працівникам неекономно використано 6 036,6 тис. грн загального фонду державного бюджету.

За подібних обставин директорів Галузевого державного архіву за погодженням з УІНП виплачено загалом 930 тис. грн премії, що є неекономним використанням бюджетних коштів.

УІНП наказом від 13.09.2019 № 77-адм «Про визначення замовника з розроблення проєктної документації та проведення реконструкції об'єкту» визначив Галузевий державний архів замовником з розробки проєктної документації та проведення реконструкції об'єкта «Реконструкція нежитлових приміщень у будівлі (корпус № 5) для розміщення Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті по вул. Пухівській, 7 у м. Києві».

У 2019 році Галузевим державним архівом за процедурою відкритих торгів укладено договір від 12.12.2019 № 11 з ТОВ «ПК «Проектний комплекс» на виконання робіт з «розробки проєктної документації стадії «Проект» та стадії «Робоча

документація» по об'єкту «Реконструкція нежитлових приміщень у будівлі (корпус № 5) для розміщення Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті по вул. Пухівській, 7 у м. Києві» вартістю 10 948,8 тис. гривень. У 2019 році здійснено оплату за розроблення проєктно-кошторисної документації (стадія «Проект») на суму 3 941,6 тис. гривень.

За кошторисними асигнуваннями КЕКВ 3142 касові видатки у 2019 році на реконструкцію об'єкта становили 5 739 тис. грн (затверджено – 52 363 тис. грн), у 2020 році – 401 тис. грн (на проведення експертизи проєктно-кошторисної документації).

У 2020 році укладено додаткову угоду з ПК «Проектний комплекс» у зв'язку зі скороченням видатків державного бюджету за бюджетною програмою (підстава – Закон 553).

Встановлено, що питання реконструкції будівлі Галузевого державного архіву включено до плану пріоритетних дій Уряду на 2021 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 276-р, плану заходів щодо підтримки сфери культури, охорони культурної спадщини, розвитку креативних індустрій та туризму, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03 лютого 2021 р. № 84, а також Національної економічної стратегії на період до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. № 179.

Кабінет Міністрів України видав Розпорядження 1144 про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Мінкультури, відповідно до якого видатки на реконструкцію цієї будівлі у 2021 році збільшено на 34 000 тис. гривень.

У 2021 році за виготовлення проєктно-кошторисної документації сплачено 7 035,2 тис. грн бюджетних коштів. Крім того, за договором із ПП «Геодезична інжинірингова агенція» від 28.12.2021 № 20211228 (28 тис. грн) оновлено інженерно-топографічні плани. Загалом у 2021 році на виготовлення проєктно-кошторисної документації з державного бюджету витрачено 7 063,2 тис. гривень.

У 2021 році перші за процедурою відкриті торги з реконструкції об'єкта не відбулися через неподання учасниками тендерних пропозицій.

За результатами оголошеної у жовтні 2021 року за процедурою відкритих торгів (UA-2021-10-11-005960-с) закупівлі робіт з реконструкції об'єкта (очікуваною вартістю 605 000 тис. грн) всі чотири тендерні пропозиції відхилені (двома учасниками подано скарги до Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг, за результатами розгляду скарги відхилено).

У 2022 році Галузовим державним архівом планувалось здійснити коригування проєктної документації (технічних умов) і було оголошено переговорну процедуру закупівлі (UA-2022-02-22-013903-b), але у зв'язку з введенням Указом Президента України 24 лютого 2022 р. № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» воєнного стану та необхідністю спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету згідно з Постановою 401, процедуру закупівлі відмінено.

Довідково. Проєктно-кошторисна документація вимагає коригування у зв'язку зі змінами, внесеними до ДБН А.2.2-3-2014, та вимогами законодавства щодо наявності бомбосховища.

Отже, на момент аудиту для проведення реконструкції приміщення розроблено проєктну документацію і отримано експертний звіт.

При цьому реконструкція не проводиться через недофінансування. Для здійснення реконструкції у 2019–2022 роках з державного бюджету виділено

249 559,3 тис. грн, але відповідно до Закону 553 і Постанови 401 видатки на цю мету зменшено на 157 599 тис. гривень.

Станом на 01.01.2023 проектно-кошторисна документація потребує коригування у зв'язку із змінами, внесеними до ДБН А.2.2-3-2014, та вимогами законодавства щодо наявності бомбосховища.

Відповідно до Експертного звіту щодо розгляду проектної документації за проектом «Реконструкція нежитлових приміщень у будівлі (корпус № 5) для розміщення Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті по вул. Пухівська, 7 у м. Києві» загальна кошторисна вартість реконструкції – 685 665,7 тис. гривень.

Загалом проектна документація на реконструкцію нежитлових приміщень, яка потребує коригування, враховуючи девальвацію національної валюти, зростання цін на будівельні матеріали, енергоносії тощо, втратила актуальність, а витрачені з 2019 по 2022 рік кошти державного бюджету в сумі 11 749,6 тис. грн є **непродуктивними витратами**.

Для належного функціонування Галузевого державного архіву потребують вирішення такі питання:

забезпечення приймання документів репресивних органів через відсутність приміщення. Передане архіву приміщення не придатне для приймання документів та потребує реконструкції.

Через незабезпечення УІНП належним приміщенням Галузевий державний архів не зберігає і не веде обліку експонатів. З дня створення і до сьогодні Галузовим державним архівом не виконується основне завдання, визначене у підпункті 1 пункті 7 Положення 91, – забезпечення пошуку, приймання, формування, обліку та зберігання профільних документів, а також використання інформації в них. Як наслідок, Галузевий державний архів не забезпечує право доступу до інформації, що міститься в профільних документах та довідковому апараті;

отримання в тимчасове користування офісного приміщення для здійснення діяльності його апаратом на період проведення реконструкції наявного майна;

впорядкування умов оплати праці та штатної чисельності працівників.

Отже, станом на 01.01.2023 Галузевий державний архів не забезпечує встановленого статтею 12 Закону 316 права доступу до архівної інформації репресивних органів. Залишаються невиконаними визначені в законах 3814 та 316 вимоги щодо передачі архівних документів (носії архівної інформації) репресивних органів, що належать державі, на зберігання до Галузевого державного архіву.

✓ *За результатами перевірки апарату УІНП*

Кошторис УІНП на 2019 рік за КПКВК 1809020 14.01.2019 затверджений Головою УІНП на суму 65 294,3 тис. грн, що становило 68 відс. загального обсягу призначень на рік за програмою. Із цієї суми на здійснення заходів апаратом затверджено видатки за КЕКВ 2282 в обсязі 9 045,6 тис. грн (14 відс. затверджених кошторисом), а також видатки за іншими КЕКВ для Галузевого державного архіву, який станом на 01.01.2019 не був зареєстрований як юридична особа, – 56 248,7 тис. гривень.

Встановлено, що УІНП у кошторисах свого апарату на реалізацію у 2019–2022 роках заходів (КЕКВ 2282) без економічних обґрунтувань і детальних розрахунків затверджено 25 766,1 тис. грн (2019 рік – 10 045,6 тис. грн, 2020 рік – 9 045,6 тис. грн, 2021 рік – 5 214,7 тис. грн, 2022 рік – 1 460,2 тис. грн), що є порушенням вимог пункту 5 частини першої статті 7 Бюджетного кодексу, пункту 29 Порядку 228, порушення яких згідно з пунктами 16 і 40 частини першої статті 116 цього Кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Аналіз стану виконання кошторисів (табл. 12) засвідчив: асигнування 2019 року освоєно на 95,7 відс., обсяг неосвоєних асигнувань становив 433,7 тис. грн; 2020 року – на 85,5 відс., обсяг неосвоєних асигнувань – 1 014,7 тис. грн; 2021 року – на 95,8 відс., обсяг неосвоєних асигнувань – 219,6 тис. грн; 2022 року – на 12,5 відс., обсяг неосвоєних асигнувань – 1 150,4 тис. гривень. Загалом за 2019–2022 роки виконання кошторисів становило 88,1 відс., обсяг неосвоєних асигнувань – 2 818,4 тис. гривень.

Таблиця 12

**Виконання кошторисів (із змінами)
за КПКВК (180)3809020 протягом 2019–2022 років**

тис. грн

Роки	КПКВК (180)3809020 КЕКВ 2282						
	Потреба	Затверджено		Відхилення затверджених видатків	Касові видатки		
		початково	зі змінами		сума	відс.	відхилення
2019	15213	9045,6	10045,6	1000	9611,9	95,7	-433,7
2020	16338,8	9045,6	7014,7	-2030,9	6000	85,5	-1014,7
2021	11914,7	4914,7	5214,7	300	4995,1	95,8	-219,6
2022	8914,7	1460,2	1314,2	-146	163,8	12,5	-1150,4
Всього	52 381,20	24466,1	23589,2	-876,9	20770,8	88,1	-2818,4

Згідно з даними таблиці 12 невиконання кошторисів зумовлено затвердженням УІНП у кошторисах у порушення вимог пункту 29 Порядку 228 неналежно економічно обґрунтованих видатків, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства та незабезпеченням Мінкультури (головним розпорядником коштів бюджету) всупереч вимогам пунктів 7–9 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу повноважень щодо здійснення управління бюджетними коштами і контролю за повнотою взяття бюджетних зобов'язань, УІНП (відповідальним виконавцем бюджетної програми) – подібних повноважень, визначених підпунктами 8–9 пункту 5 Інструкції 574, та всіма учасниками бюджетного процесу – належної реалізації вимог статті 26 цього Кодексу щодо організації та забезпечення контролю за обґрунтованістю планування витрат бюджету.

Порядок 421 визначає механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті за КПКВК (180)3809020 для здійснення заходів з реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті.

Такі заходи у 2019–2022 роках проводились на підставі укладених між УІНП та виконавцями договорів. Наказом УІНП від 30.01.2019 № 1-адм затверджені методичні рекомендації щодо порядку укладення договорів та інших правочинів та типова форма договору на надання послуг.

Встановлено, що за третім напрямом Порядку 421 УІНП у 2020–2021 роках видатки в паспорті бюджетної програми за КПКВК 3809020 не затверджувались та заходи зі створення баз УІНП не здійснювалися. У 2019 році на реалізацію

третього напрямку в кошторисі були затверджені 50 тис. грн видатків бюджету, в кінці бюджетного року асигнування зменшені на цей обсяг, оскільки кошти на створення бази даних не використовувалися. Працівниками УІНП самостійно розроблені форми таблиці (формат XLS файл) для даних осіб, які брали участь у захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, жертв Голодомору 1932–1933 років, масового голоду 1921–1923 років, 1946–1947 років та політичних репресій і баз даних щодо свідчень очевидців політичних репресій і забезпечення увічнення їх пам'яті (прізвища, імена та по батькові загиблих; їхні посади, назви підрозділів, в яких служили; дата й місце загибелі; місце поховання та інформація про прижиттєві та посмертні нагороди).

Пунктом 6 Порядку 421 передбачено: бюджетні кошти використовуються в межах відповідних бюджетних призначень згідно із затвердженням УІНП планом заходів з реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті (план заходів).

Відповідно до Порядку 421 УІНП видає для проведення кожного заходу наказ, в якому зазначається найменування заходу, особа, відповідальна за його проведення, дата і місце проведення, необхідний обсяг фінансування на підготовку та проведення. До наказу додається кошторис витрат на підготовку та проведення заходу, але Порядком не визначено форми кошторису та вимог до складання.

При цьому, як засвідчив аудит, УІНП у пункті 12 Методичних рекомендацій щодо порядку укладення договорів та інших правочинів в Українському інституті національної пам'яті та типової форми договору на надання послуг, затверджених наказом УІНП від 30.01.2019 № 1-адм, визначені вимоги до складання специфікації (орієнтовного кошторису), що є невід'ємною частиною договору. У специфікації зазначено докладний перелік, обсяг, вартість, технічні або інші характеристики послуг або товарів (робіт), що закуповуються. У разі якщо предметом договору є закупівля товарів або послуг, пов'язаних з організацією та проведенням заходу УІНП, чи результатом надання послуг має бути створення певної продукції, яка буде передана УІНП за актом приймання-передачі, додаток оформляється у формі орієнтовного кошторису витрат.

Встановлено, що накази, видані УІНП для проведення кожного заходу, містять найменування заходу, особу, відповідальну за його проведення, дату і місце проведення, необхідний обсяг фінансування. До наказів додані кошториси витрат на підготовку та проведення заходу, які є формальними, оскільки не деталізують витрат на проведення заходів, а здебільшого містять лише напрям використання (однойменний заходу). Загалом УІНП у 2019–2022 роках за КПКВК (180)3809020 на проведення заходів затверджено 23 589,2 тис. грн видатків загального фонду державного бюджету (з урахуванням змін).

У планах заходів на кожен рік УІНП не визначались обсяги фінансування на підготовку та проведення кожного заходу. Крім того, у планах заходів УІНП на 2019 і 2020 роки заходи не розмежовані за напрямками використання коштів. На 2021 і 2022 роки заходи за напрямками використання коштів, визначеними в Порядку 421, чітко розмежовані.

Аудит засвідчив: у порушення пункту 10 Порядку 421 Міністерства культури не розроблено та не затверджено форми подання УІНП інформації про виконання плану

заходів. Як наслідок, УІНП надавав Мінкультури інформацію у довільній формі. При цьому заходи в інформації не згруповано відповідно до напрямів використання коштів, визначених у Порядку 421, а наведено їх загальний перелік, орієнтовну суму, затверджену наказом УІНП, відкриті асигнування та фактично використані кошти за кожним заходом. Зазначене унеможливило аналіз кількості заходів, проведених за кожним напрямом використання коштів окремо.

Відповідно до інформації у 2019 році УІНП проведено 71 захід (78,9 відс.), касові видатки становили 9 611,9 тис. грн (95,7 відс.), на виконання заходів укладено 152 договори; у 2020 році – 81 захід (65,3 відс.), касові видатки – 5 999,9 тис. грн (85,5 відс.), укладено 130 договорів; у 2021 році – 77 заходів (71,9 відс.), касові видатки – 4 995,1 тис. грн (95,8 відс.), укладено 112 договорів; у 2022 році – 14 заходів (51,8 відс.), касові видатки – 163,8 тис. грн (12,5 відс.), укладено 15 договорів. Отже, УІНП упродовж чотирьох звітних бюджетних періодів не забезпечено повного виконання затверджених щорічних планів заходів, що фінансувалися з державного бюджету.

Водночас залишок невикористаних УІНП асигнувань за КПКВК (180)3809020 за 2019 рік становив 433,7 тис. грн, 2020 рік – 1 014,8 тис. грн, 2021 рік – 219,6 тис. грн, 2022 рік – 1 150,4 тис. грн, загалом – 2 818,4 тис. грн, управління якими УІНП не забезпечувалося до завершення бюджетного періоду. Це зумовлено затвердженням УІНП у кошторисах у порушення вимог пункту 29 Порядку 228 неналежно економічно обґрунтованих видатків, що згідно з пунктами 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства, а також незабезпеченням Мінкультури (головним розпорядником коштів бюджету) всупереч вимогам пунктів 7–9 частини п'ятої статті 22 цього Кодексу повноважень щодо здійснення управління бюджетними коштами і контролю за повнотою взяття бюджетних зобов'язань, УІНП (відповідальним виконавцем бюджетної програми) – подібних повноважень, визначених підпунктами 8–9 пункту п'ятого Інструкції 574, та всіма учасниками бюджетного процесу – належної реалізації вимог статті 26 цього Кодексу щодо організації та забезпечення контролю за обґрунтованістю планування витрат бюджету.

У порушення цих вимог Бюджетного кодексу паспорт бюджетної програми на 2019 рік затверджений Мінкультури на 13 днів пізніше гранично встановленого строку (наказ від 27.02.2019 № 145), на 2020 рік – на 19 днів (наказ Мінкультури від 04.03.2020 № 1322), на 2021 рік – на 5 днів (наказ Мінкультури від 19.02.2021 № 123), що згідно з пунктом 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Незважаючи на зміни, внесені до кошторисних асигнувань на 2019, 2022 роки, зміни до паспорта бюджетної програми на 2019, 2022 роки в частині обсягів видатків за напрямами здійснення заходів та кількості результативних показників продукту не вносилися (УІНП до Мінкультури проект змін до паспорта не подавав), що є порушенням вимоги пункту 10 Правил 1098, що згідно із пунктом 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Паспорт бюджетної програми на 2022 рік затверджений наказом Мінкультури від 04.02.2022 № 61 у визначений законодавством строк.

Аудит засвідчив: у 2019 році за всіма 7-ма напрямками використання бюджетних коштів, затвердженими паспортом, касові видатки становили 43 353,9 тис. грн (45,4 відс. затверджених – 95 425 тис. грн), не використано 52 071,1 тис. гривень.

Як наслідок, у звітних даних про виконання паспорта бюджетної програми станом на 01.01.2020 результативні показники продукту за другим напрямком використання бюджетних коштів і обсяг затверджених видатків за ним та загалом за КЕКВ 2282 були нижчі затверджених кошторисом на 2019 рік на 1 000 тис. гривень.

Паспортом бюджетної програми на 2019 рік визначено результативні показники бюджетної програми, зокрема, затрат – 24 показники, продукту – 13, ефективності – 6, якості – 6.

Із 24 затверджених показників затрат значення трьох показників перевиконано, за десятьма фактичні значення менші від запланованих та трьома не виконані; із 13 затверджених показників продукту один перевиконано, за шістьма фактичні значення менші від запланованих та за трьома не виконано; із шести затверджених показників ефективності значення трьох показників перевиконано, по одному – фактичні значення менші від запланованих та двох – не виконано; із шести затверджених показників якості значення трьох перевиконано, за одним – значення менші від запланованих та за двома – не виконано.

Як свідчать дані аудиту, у 2019 році виконання результативних показників бюджетної програми становило у середньому 28 відс., при цьому показники ефективності та якості не виконані. Головні причини невиконання результативних показників – невиконання їх за напрямом забезпечення діяльності Галузевого державного архіву, необґрунтоване планування видатків на проведення заходів УІНП.

У 2020 році за всіма 6-ма напрямками використання бюджетних коштів, затвердженими паспортом, касові видатки становили 31 434,2 тис. грн (88,5 відс. затверджених – 35 527,2 тис. грн), не використано 4 093 тис. гривень. Із 17 затверджених показників затрат значення одного перевиконано, за 9 фактичні значення менші від запланованих; із 6 затверджених показників продукту значення трьох перевиконано, трьох – не виконано; із п'яти затверджених показників ефективності значення чотирьох менші від запланованих, один показник – не виконано; із двох затверджених показників якості один виконаний і один на 13,4 відс. більший від запланованого.

Слід зазначити, що паспортом бюджетної програми за КПКВК 3809020 на 2020 рік затверджено лише два показники якості, які в цілому не характеризують якісного використання коштів за бюджетною програмою. Затверджені два показники якості бюджетної програми 2020 року не характеризують динаміки досягнення мети та виконання завдань бюджетної програми, що суперечить пункту 5 Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Мініну від 10 грудня 2010 р. № 1536 «Про результативні показники бюджетної програми», і згідно з пунктом 40 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Крім того, всупереч вимогам пункту 7 розділу III Правил 1098 звіт про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 3809020 за 2020 рік не містить пояснення розбіжностей (відхилення) між фактичними результативними показниками, досягнутими за звітний період, і затвердженими в паспорті бюджетної програми.

Дані аудиту свідчать, що результативні показники бюджетної програми у 2020 році виконано в середньому на 46 відс., при цьому показники продукту та ефективності не виконано. Головна причина невиконання результативних показників у 2020 році – невиконання показників за напрямом забезпечення діяльності та матеріально-технічного забезпечення Галузевого державного архіву, несвоєчасне отримання дозволів та ліцензій виконавцями заходів для УІНП на здійснення заходів з упорядкування та збереження місць поховань.

У 2021 році за всіма 7-ма напрямами використання бюджетних коштів, затвердженими паспортом, касові видатки становили 41 417,2 тис. грн (53,5 відс. затверджених – 77 347,3 тис. грн), не використано 35 930,1 тис. гривень. Із 21 затвердженого показника затрат два перевиконано, 11 показників мають значення менші від запланованих, один – не виконано; із 12 затверджених показників продукту п'ять перевиконано, три мають фактичні значення менші від запланованих, два – не виконано; із 7 затверджених показників ефективності 4 мають фактичні значення менші від запланованих, два – не виконано; із 8 затверджених показників якості 2 перевиконано, один має фактичне значення менше від запланованого, два – не виконано.

Як свідчать дані аудиту, у 2021 році виконання результативних показників бюджетної програми становило в середньому 25 відсотків. Головна причина невиконання результативних показників у 2021 році – невиконання показників за напрямом забезпечення діяльності та матеріально-технічного забезпечення Галузевого державного архіву, неусунення порушень, виявлених ревізією Північного офісу Держаудитслужби.

У 2022 році за всіма 5-ма напрямами використання бюджетних коштів, затвердженими паспортом, касові видатки становили 26 014,4 тис. грн (19,1 відс. затверджених – 135 914,6 тис. грн), не використано 109 900,2 тис. гривень. Із 18 затверджених показників затрат один перевиконаний, 6 – мають фактичні значення менші від запланованих, два – не виконано; із 7 затверджених показників продукту один перевиконано, один – має фактичне значення менше від запланованого, два – не виконано; із 6 затверджених показників ефективності два – перевиконано, три – мають фактичне значення менше від запланованих, один – не виконано; із 5 затверджених показників якості виконаний лише один.

Як свідчать дані аудиту, у 2022 році виконання результативних показників бюджетної програми становило в середньому 38 відсотків. Головні причини невиконання результативних показників у 2022 році – широкомасштабне вторгнення РФ і введення воєнного стану в Україні, непроведення заходів у I півріччі 2022 року, невнесення змін до паспорта бюджетної програми.

Отже, невиконання низки окремих показників паспортів бюджетної програми на відповідний рік вказує на недосягнення учасниками бюджетного процесу (Музей Революції Гідності, Галузевий державний архів, УІНП, Мінкультури) мети бюджетної програми через неналежну організацію та незабезпечення здійснення внутрішнього контролю.

3.2. Стан використання бюджетних коштів і виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 1801190 у 2019 році та КПКВК 3801190 у 2020–2022 роках у частині функціонування Музею Голодомору-геноциду

Зведено інформацію щодо використаних у 2019–2022 роках бюджетних асигнувань (касові видатки) за КПКВК (180)3801190, у т. ч. Музеєм Голодомору-геноциду, наведено в таблиці 13.

Таблиця 13

Інформація щодо використаних у 2019–2022 роках бюджетних асигнувань (касові видатки) за КПКВК (180)3801190, у т. ч. Музеєм Голодомору-геноциду

тис. грн

Бюджетний період/рік	Затверджено (зі змінами)			Використано (касові видатки)			Відхилення (відс.)	
	всього	в т. ч.		всього	в т. ч.		всього	загальний фонд
		загальний фонд	спецфонд		загальний фонд	спецфонд (ф.4-1; 4-2)		
КПКВК (180)3801190								
2019	811 939,5	708 862,0	103 077,5	767 965,3	686 923,3	81 042,0	94,6	96,9
2020	837 423,0	757 383,0	80 040,0	792 405,5	736 942,8	55 462,7	94,6	97,3
2021	1 032 206,3	935 064,8	97 141,5	998 608,8	924 594,5	74 014,3	96,7	98,9
2022	1 059 548,5	974 770,4	84 778,1	997 347,6	952 368,2	44 979,4	94,1	97,7
Всього	3 741 117,3	3 376 080,2	365 037,1	3 556 327,2	3 300 828,8	255 498,4	95,1	97,8
у т. ч. Музей-Голодомору-геноциду								
2019	22 203,4	21 039,8	1 163,6	21 388,6	20 768,6	620,0	96,3	98,7
2020	30 126,4	26 807,0	3 319,4	29 375,2	26 367,7	3 007,5	97,5	98,4
2021	35 836,2	33 100,6	2 735,6	35 302,8	32 995,7	2 307,1	98,5	99,7
2022	35 729,9	33 134,9	2 595,0	35 336,1	32 901,9	2 434,2	98,9	99,3
Всього	123 895,9	114 082,3	9 813,6	121 402,7	113 033,9	8 368,8	98,0	99,1

Виконання бюджетної програми за загальним фондом бюджету у 2019 році становило 96,9 відс. (асигнування – 708 862 тис. грн, видатки – 686 923,3 тис. грн), у 2020 році – 97,3 відс. (асигнування – 757 383 тис. грн, видатки 736 942,8 тис. грн), у 2021 році – 98,9 відс. (асигнування – 935 064,8 тис. грн, видатки – 924 594,5 тис. грн), у 2022 році – 97,7 відс. (асигнування – 974 770,4 тис. грн, видатки – 952 368,2 тис. грн); водночас виконання Музеєм Голодомору-геноциду кошторису за загальним фондом на 2019 рік – 98,7 відс. (асигнування – 21 039,8 тис. грн, видатки – 20 768,6 тис. грн), 2020 рік – 98,4 відс. (асигнування – 26 807 тис. грн, видатки – 26 367,7 тис. грн), 2021 рік – 99,7 відс. (асигнування – 33 100,6 тис. грн, видатки – 32 995,7 тис. грн), 2022 рік – 99,3 відс. (асигнування – 33 134,9 тис. грн, видатки – 32 901,9 тис. гривень).

З обсягу затверджених за загальним фондом бюджету Музею Голодомору-геноциду видатків 90 відс. – видатки на оплату праці з нарахуваннями (2019 рік – 89 відс., 2020 рік – 93,3 відс., 2021 рік – 94,5 відс., 2022 рік – 87,9 відс.), інша частка – видатки на оплату послуг (крім комунальних), комунальних послуг та енергоносіїв.

Кошти на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю (КЕКВ 2210), на відрядження (КЕКВ 2250) та капітальні видатки (КЕКВ 3000) за загальним фондом не виділялись, потреба Музею Голодомору-геноциду забезпечувалась за рахунок спеціального фонду бюджету.

На кінець 2019 року не використано 11 тис. грн асигнувань (КЕКВ 2240 – 9,6 тис. грн; КЕКВ 2273 – 1,4 тис. грн), 2020 року – 309,6 тис. грн (КЕКВ 2120 – 100,5 тис. грн, КЕКВ 2240 – 18,2 тис. грн, КЕКВ 2271 – 13,1 тис. грн, КЕКВ 2272 – 19,8 тис. грн, КЕКВ 2273 – 155,8 тис. грн, КЕКВ 2275 – 2,2 тис. грн), 2021 року – 66,3 тис. грн (КЕКВ 2240 – 0,9 тис. грн, КЕКВ 2271 – 9,5 тис. грн, КЕКВ 2272 – 8 тис. грн, КЕКВ 2273 – 47,7 тис. грн, КЕКВ 2275 – 0,2 тис. грн), 2022 року – 67,8 тис. грн (КЕКВ 2240 – 27,9 тис. грн, КЕКВ 2271 – 7,4 тис. грн, КЕКВ 2272 –

11,4 тис. грн, КЕКВ 2273 – 21 тис. грн, КЕКВ 2275 – 0,1 тис. грн), загалом – 454,7 тис. грн, що спричинено неефективним управлінням керівником Музею Голодомору-геноциду бюджетними коштами внаслідок ухвалення неефективних управлінських рішень про забезпечення взяття бюджетного зобов'язання відповідно до бюджетного призначення, а також неналежної організації внутрішнього контролю за правильністю складання кошторисів та ефективністю реалізації наданого відповідно до бюджетного призначення повноваження на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження, чим не дотримано вимог статті 26 та частини третьої статті 47 Бюджетного кодексу, що згідно з пунктом 40 частини першої статті 116 цього Кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Зазначене також є наслідком незабезпечення головним розпорядником коштів бюджетної програми (Мінкультури) всупереч вимогам пунктів 7 і 9 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу повноважень щодо здійснення управління бюджетними коштами та контролю за повнотою взяття бюджетних зобов'язань. Недотримання учасниками бюджетного процесу цих норм законодавства згідно з пунктом 40 частини першої статті 116 цього Кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Отже, на забезпечення функціонування Музею Голодомору-геноциду за загальним фондом за КПКВК (180)3801190 у 2019–2022 роках спрямовано касових видатків у сумі 113 033,9 тис. грн, що становить 99,1 відс. затверджених видатків (114 082,3 тис. грн) і забезпечує 80,8 відс. визначеної Музеєм потреби на цей період (139 965,3 тис. гривень).

Слід зазначити, що кошти загального фонду спрямовувалися виключно на задоволення потреби в поточних видатках. Фактично за рахунок цих коштів здійснювалася оплата праці працівників з нарахуваннями, питома вага якої у загальних видатках становила 91,6 відс. (103 575,2 тис. грн); на оплату послуг, у т. ч. комунальних та енергоносіїв, спрямовано 8,4 відс. (9 458,7 тис. гривень).

Потреба в капітальних видатках Музею Голодомору-геноциду забезпечувалася частково за рахунок наявних коштів спеціального фонду, отриманих як плата за послуги, та інших джерел.

Зведена інформація щодо дебіторської та кредиторської заборгованостей за загальним фондом за КПКВК (180)3801190, у т. ч. Музею Голодомору-геноциду, наведена в таблиці 14.

Таблиці 14

**Інформація щодо дебіторської та кредиторської заборгованостей
за загальним фондом за КПКВК (180)3801190, у т. ч. Музею Голодомору-геноциду**

тис. грн

Станом на	Дебіторська заборгованість (за видатками)			Кредиторська заборгованість (за видатками)			Зареєстровані бюджетні фінансові зобов'язання
	на початок року	на кінець періоду		на початок року	на кінець періоду		
		усього	з неї прострочена		усього	з неї прострочена	
КПКВК (180)3801190							
01 січня 2020	2 248,1	178,8	129,4	4,0	2 294,5	-	2 290,5
01 січня 2021*	-	191,5	129,4	-	1 587,2	1 587,2	-
01 січня 2022	191,5	526,2	129,4	1 587,2	1 547,5	1 547,5	-
01 січня 2023	526,2	261,6	129,4	1 547,5	3 319,9	1 547,5	1 772,5
у т. ч. Музей-Голодомору-геноциду							
01 січня 2020	15,1	44,0	-	-	-	-	-
01 січня 2021**	-	59,1	-	-	-	-	-
01 січня 2022	59,1	-	-	-	-	-	-
01 січня 2023	-	73,3	-	0	5,0	-	5,0

* У зв'язку з ліквідацією МКУ, дебіторська заборгованість у сумі 178,8 тис. грн на початок 2021 року у звітній формі міністерства не відображена, оскільки змінений код бюджетної програми з 1801190 на 3801190.

** У зв'язку з ліквідацією МКУ, дебіторська заборгованість у сумі 44 тис. грн на початок 2021 року у звітній формі міністерства не відображена, оскільки змінений код бюджетної програми з 1801190 на 3801190.

Дані таблиці 14 свідчать, що дебіторська заборгованість за загальним фондом за КПКВК (180)3801190 постійно зменшувалася. Якщо станом на 01.01.2020 заборгованість становила 2 248,1 тис. грн, то на 01.01.2022 зменшилася на 2056,6 тис. грн і становила 191,5 тис. грн, з неї прострочена – 129,4 тис. гривень. На 01.01.2023 дебіторська заборгованість за загальним фондом за КПКВК (180)3801190 на початок 2022 року визначена в сумі 526,2 тис. грн, на кінець 2022 року зменшилася до 261,6 тис. грн, з неї прострочена – 129,4 тис. гривень. При цьому збільшилась кредиторська заборгованість. Якщо на початок 2019 року така заборгованість становила 4 тис. грн, то на кінець року збільшилась до 2 294,5 тис. грн (на 2 290,5 тис. гривень). На початок 2021 року кредиторська заборгованість зменшилася до 1 587,2 тис. грн, з яких 1 547,5 тис. грн на кінець року – прострочена. На кінець 2022 року кредиторська заборгованість збільшилася до 3 319,9 тис. грн, з яких 1 547,5 тис. грн на кінець року – прострочена.

Щодо дебіторської заборгованості Музею Голодомору-геноциду, то станом на кінець 2019 року порівняно з початком року заборгованість збільшилася з 15,1 до 44 тис. гривень. На кінець 2021 року дебіторська заборгованість Музею Голодомору-геноциду становила 59,1 тис. грн і на кінець 2022 року збільшилася до 73,3 тис. грн (на 14,2 тис. гривень).

Станом на 01.01.2020, 01.01.2021, 01.01.2022 кредиторська заборгованість в Музеї Голодомору-геноциду не обліковувалась, на кінець 2022 року становила 5 тис. грн як бюджетні фінансові зобов'язання, зареєстровані в ДКСУ.

Зведена інформація щодо дебіторської заборгованості за спеціальним фондом за КПКВК (180)3801190, у т. ч. Музею Голодомору-геноциду, наведена у таблиці 15.

Таблиця 15

**Інформація щодо дебіторської заборгованості за спеціальним фондом
за КПКВК (180)3801190, у т. ч. Музею Голодомору-геноциду**

тис. грн

Станом на	Дебіторська заборгованість (за видатками)			Кредиторська заборгованість (за видатками)			Зареєстровані бюджетні фінансові зобов'язання
	на початок року	на кінець періоду		на початок року	на кінець періоду		
		усього	з неї прострочена		усього	з неї прострочена	
КПКВК (180)3801190							
01 січня 2020	262,6	135,6	-	117,7	116,7	-	-
01 січня 2021	-	3,0	-	-	-	-	-
01 січня 2022	3,0	247,8	-	-	-	-	-
01 січня 2023	247,8	117,8	20,0	-	525,2	92,5	525,2
у т. ч. Музей-Голодомору-геноциду							
01 січня 2020	-	-	-	-	-	-	-
01 січня 2021	-	-	-	-	-	-	-
01 січня 2022	-	5,0	-	-	-	-	-
01 січня 2023	5,0	11,5	-	-	-	-	-

Дані таблиці 15 свідчать, що на 01.01.2020 дебіторська заборгованість за спеціальним фондом за КПКВК (180)3801190 становила 262,6 тис. грн, на 01.01.2021 заборгованості не було, на 01.01.2022 – 3 тис. грн, на початок 2022 року заборгованість збільшилася до 247,8 тис. грн, а на кінець року зменшилася до 117,8 тис. грн, з яких 20 тис. грн – прострочена.

При цьому кредиторська заборгованість за КПКВК (180)3801190 на початок 2019 року становила загалом 117,7 тис. грн, на кінець 2019 року її розмір

зменшився до 116,7 тис. грн (на 1 тис. гривень). Станом на кінець 2022 року ця заборгованість збільшилася до 525,2 тис. грн, з яких 92,5 тис. грн – прострочена.

Дебіторської заборгованості у Музеї Голодомору-геноциду станом на 01.01.2020, на 01.01.2021, на 01.01.2022 не було. На кінець 2022 року розмір заборгованості збільшився до 11,5 тис. грн, або на 6,5 тис. грн порівняно з початком року.

Кредиторська заборгованість за спеціальним фондом у Музеї Голодомору-геноциду станом на 01.01.2020, на 01.01.2021, на 01.01.2022, на 01.01.2023 не обліковувалась.

Під час аудиту, проведеного в Музеї Голодомору-геноциду, встановлено, що через незабезпечення контролю уповноваженим органом (Мінкультури) за об'єктами державної власності, переданими в оперативне управління, керівництвом Музею Голодомору-геноциду наказ Мінкультури від 09.02.2012 № 93 належно не виконано. Вартість будівництва I черги оприбуткована за даними бухгалтерського обліку як один об'єкт, без визначення в бухгалтерському обліку окремих об'єктів основних засобів. Як наслідок, Музеєм отримано технічний паспорт на нежитловий будинок (приміщення) за адресою: м. Київ, вул. Лаврська, 3 літера «А», виготовлений 18.07.2012 Київським міським бюро технічної інвентаризації та реєстрації права власності на об'єкти нерухомого майна (інвентарна справа 117205), загальна площа будинку (підвал) – 857,3 м² (основна – 525,9 м², допоміжна – 331,4 м²), тобто на Залу пам'яті.

При цьому споруда «Свіча пам'яті», оточена комплексом художніх композицій (лелеки, залізні хрести, кам'яні брили, плити із викарбуваними роками злочину проти українського народу), яка побудована над приміщенням Зали пам'яті, в технічному паспорті на нежитловий будинок (приміщення) не визначена.

Крім того, отримано свідоцтво (серія СТА 205186 від 03.12.2014, індексний номер 30378487) про право власності на нерухоме майно – нежитловий будинок (літера А) за адресою: м. Київ, вул. Лаврська, 3, загальною площею 857,3 м², власник – держава в особі Мінкультури, видане Реєстраційною службою Головного управління юстиції в м. Києві, тобто на Залу пам'яті. Згідно з витягом з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію права власності від 03.12.2014, індексний номер 30378702, реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна – 517493280000.

Таким чином, станом на 31.12.2022 за даними бухгалтерського обліку Музею (рах. 1013) обліковується лише 1 об'єкт основних засобів – нежитловий будинок (приміщення літера «А»), інвентарний номер 101300001, первісною вартістю 143 034,735 тис. грн (Зала пам'яті). Станом на 31.12.2022 сума зносу (накопиченої амортизації) – 30 988,9 тис. грн (22 відсотки).

Внаслідок невизначення в бухгалтерському обліку частин нерухомого майна «Будівництво I черги «Меморіальний комплекс пам'яті жертв голодоморів в Україні» як окремих об'єктів основних засобів, до Мінкультури як до уповноваженого органу, що веде облік об'єктів державної власності, які належать до сфери його управління, у 2019–2022 роках подавалась викривлена інформація про вартість нежилого приміщення (літера «А»).

Аналізом витрат на оплату праці працівників Музею Голодомору-геноциду встановлено: видатки на оплату праці протягом періоду, що досліджувався,

здійснювались за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, які затверджені згідно з кошторисами за КПКВК (180)3801190 за напрямом «Забезпечення функціонування національних музеїв» (КЕКВ 2111, 2120), а також за рахунок доходів, отриманих від діяльності Музею.

Аудит засвідчив, що в період, який підлягав аудиту, Мінкультури погоджувалось з преміюванням генерального директора Музею Голодомору-геноциду «С» в розмірі 100 відс. посадового окладу в межах фонду оплати праці з урахуванням пункту 11 Заходів щодо ефективного та раціонального використання державних коштів, передбачених для утримання органів державної влади та інших державних органів, утворених органами державної влади підприємств, установ та організацій, які використовують кошти державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 р. № 710 «Про ефективне використання державних коштів», та обмежень розміру місячної оплати праці, встановлених постановою Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2020 р. № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2».

При цьому в порушення вимог пункту 1 розділу II Положення 754 нарахування премії генеральному директору Музею Голодомору-геноциду «С» з березня 2019 року по червень 2020 року здійснювалось без урахування фактично відпрацьованого часу. Як наслідок, «С» зайво нараховано та виплачено 116,8 тис. грн премії (разом з нарахуванням ЄСВ), з них за 2019 рік – 79 тис. грн; за 2020 рік – 37,8 тис. гривень.

Крім того, в порушення вимог абзацу п'ятого пункту 3 Наказу 754, абзацу другого пункту 4 розділу III Положення 754 преміювання в. о. генерального директора «С» у січні 2019 року в розмірі 55,9 тис. грн та лютому 2019 року в сумі 15,4 тис. грн, загалом на суму 87 тис. грн (71,3+15,7 (ЄСВ)), проведено без погодження з Мінкультури.

Загальний розмір зайво нарахованої та нарахованої з порушенням законодавства премії директору «С» становить 203,8 тис. грн, які мають бути відшкодовані до державного бюджету в установленому законодавством порядку. Зазначене свідчить про неналежний внутрішній контроль і службову бездіяльність посадових осіб Музею.

Аналізом правильності виплати допомоги на оздоровлення при наданні щорічної відпустки, матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань та грошової винагороди за сумлінну працю, зразкове виконання трудових обов'язків встановлено, що у 2019 році в порушення вимог частини третьої статті 29 Закону 2778, абзацу восьмою частини другої статті 28 Закону 249 та пункту 4 постанови Кабінету Міністрів України від 22 січня 2005 р. № 82 «Про реалізацію окремих положень частини другої статті 28 Закону України «Про музеї та музейну справу», генеральному директору «С» згідно з умовами контракту вдруге за рік виплачена (за погодженням з Мінкультури) допомога на оздоровлення в розмірі 28 тис. грн при наданні щорічної відпустки.

Внаслідок неналежного внутрішнього контролю та службової бездіяльності посадових осіб Музею з порушенням законодавства використано 34,1 тис. грн (у т. ч.

22 відс. ЄСВ). Отже, зайво сплачена матеріальна допомога на оздоровлення директорів «С» становила 34,1 тис. грн, які мають бути відшкодовані до державного бюджету в установленому законодавством порядку.

Відповідно до пункту 62 Статуту Музею Голодомору-геноциду до завдань та обов'язків генерального директора віднесено, зокрема, призначення і звільнення з посад працівників Музею згідно із законодавством про працю, укладення з ними трудових договорів. При цьому пунктом 2.1.10 контракту від 15.02.2019 № 720 визначено: керівник зобов'язаний призначати на посаду та звільняти з посади своїх заступників, юрисконсульта, головного зберігача фондів Музею за погодженням з Мінкультури у порядку, визначеному законодавством.

Під час аудиту в Музеї Голодомору-геноциду встановлено, що генеральним директором «С» призначення на посаду заступників генерального директора «К» і «Г», першого заступника генерального директора/заступника генерального директора «В», перших заступників генерального директора «Б» і «З» та звільнення з посади заступників генерального директора «З», «Б», «Г» не погоджені з Мінкультури, що є недотриманням вимог пункту 62 Статуту.

Як зазначалося, контракт із генеральним директором «С» розірвано 24.06.2022 (наказ Мінкультури від 24.06.2022 № 268-к).

Виконувачем обов'язків генерального директора Музею Голодомору-геноциду до призначення керівника наказом Мінкультури від 19.07.2022 № 318-к з 20.07.2022 призначено «Г» з окладом згідно з штатним розписом.

Кодексом законів про працю України норми щодо виконання обов'язків за вакантною посадою не визначено. Всупереч вимогам пункту 2 спільного роз'яснення Державного комітету Ради Міністрів СРСР із питань праці та заробітної плати та Секретаріату Всесоюзної Центральної Ради Професійних Спілок від 29.12.1965 № 30/39 «Про порядок оплати тимчасового заступника» керівництво Музеєм Голодомору-геноциду з 20.07.2022 по 31.12.2022 та на момент проведення аудиту здійснювалось в. о. генерального директора «Г», призначеного наказом Міністерства.

При цьому Мінкультури як уповноваженим органом у порушення вимог частини шостої статті 26 Закону 249, пункту 1 статті 21 Закону 2778, пункту 4 частини першої статті 6 Закону 185 у вересні-грудні 2022 року та на дату проведення аудиту рішення про необхідність проведення конкурсного відбору на заміщення вакантної посади генерального директора Музею Голодомору-геноциду або призначення на посаду генерального директора із застосуванням частини п'ятої статті 10 Закону України від 12 травня 2015 р. № 389 «Про правовий режим воєнного стану» (на період дії воєнного стану, без проведення конкурсу і на умовах дії строкового трудового договору) не ухвалювалось. Як наслідок, за виконання обов'язків генерального директора з 01.10.2022 по 31.12.2022 «Г» нараховано 349,1 тис. грн (у т. ч. 22 відс. ЄСВ), що є порушенням законодавства.

Відповідно до Постанови 413 для визначення граничних розмірів посадових окладів окремих категорій працівників національних закладів культури згідно з додатком, умови оплати праці яких затверджено Постановою 1298, застосовуються додаткові коефіцієнти підвищення посадових окладів:

для керівників закладів та їх заступників – 2,2–4;

для інших працівників закладів культури – 2–3,7 (абзац другий підпункту 1

пункту 1 в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 179 застосовується з 1 січня 2019 року).

Через невизначення в Постанові 413 переліку посад працівників, які забезпечують та безпосередньо здійснюють музейні функції, заробітна плата працівників, які не є музейниками, прирівняна до оплати праці музейних працівників.

На виконання вимог Постанови 413 Мінкультури Наказом 385 установлено, що для працівників національних закладів культури умови оплати праці та схеми тарифних розрядів посад (професій) визначаються відповідно до Наказу 745.

Згідно з підпунктом 1 пункту 2 Наказу 385 при визначенні граничних розмірів посадових окладів окремих категорій працівників національних закладів культури застосовуються додаткові коефіцієнти підвищення посадових окладів:

для керівників закладів та їх заступників, артистичного і художнього персоналу – 2,2–4;

для керівників структурних підрозділів, професіоналів, фахівців, висококваліфікованих робітників, які забезпечують та безпосередньо здійснюють творчі, музейні, науково-дослідні, науково-освітні функції, а також функції з охорони культурної спадщини, – 2–3,7.

Водночас Наказом 385 не конкретизовано посад працівників, які забезпечують та безпосередньо здійснюють музейні функції, що дає змогу національним закладам культури при встановленні посадових окладів застосовувати додатковий коефіцієнт від 2 до 3,7 усім фахівцям.

Аналізом штатного розпису на 2019 рік (зі змінами станом на 01.07.2019 і на 01.12.2019) встановлено, що з 01.01.2019 коефіцієнт підвищення посадового окладу відповідно до Постанови 413 застосовано для 57 із 64 посад працівників.

Додаткові коефіцієнти підвищення посадових окладів не застосовувались до таких посад: завідувач сектору кадрової роботи, військового обліку та діловодства, провідний інспектор з кадрів та діловодства, водій легкового автомобіля, електромонтер, прибиральник службових приміщень, двірник (всього 7 штатних одиниць).

З 01.07.2019 коефіцієнт підвищення посадового окладу відповідно до Постанови 413 застосовано до всіх 64 посад працівників.

Аналіз встановлення додаткових коефіцієнтів підвищення посадових окладів засвідчив, що відповідно до затверджених уповноваженим органом управління (Мінкультури) штатних розписів Музею на 2019–2022 роки додаткові коефіцієнти в межах від 2,2 до 3,7 застосовано до посад працівників, які згідно з Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників (Випуск 1) «Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності», затвердженим наказом Мінпраці від 29.12.2004 № 336, є загальними для всіх видів економічної діяльності.

Так, відповідно до цього Довідника посади головного бухгалтера, головного енергетика, головного інженера, економіста, інженера з охорони праці, інженера, художника-конструктора (дизайнера), юрисконсульта, інспектора з кадрів, адміністратора, секретаря керівника, двірника, електромонтера з ремонту та обслуговування устаткування, прибиральника службових приміщень тощо належить до професій, які є загальними для всіх видів економічної діяльності.

Таким чином, внаслідок затвердження уповноваженим органом (Мінкультури) в штатних розписах Музею Голодомору-геноциду на 2019–2022 роки додаткових

коефіцієнтів підвищення посадових окладів працівників до обов'язків яких не належить забезпечення та безпосереднє здійснення музейних функцій, додаткові витрати Музею на оплату праці за рахунок коштів загального фонду державного бюджету за 2019–2022 роки становили, за розрахунками, 16 146,9 тис. грн²⁴ (разом з нарахуванням ЄСВ), що є додатковими витратами загального фонду державного бюджету.

Видатки на оплату послуг з охорони Музею Голодомору-геноциду за потреби на 2019 рік у сумі 299,9 тис. грн затверджено кошторисом за загальним фондом у сумі 269,9 тис. грн (90 відс. потреби).

За рахунок економії за КЕКВ 2240, що утворилася у результаті проведення закупівель на суми, які нижчі, ніж обґрунтовані розрахунками до кошторису, укладено договори про послуги з охорони. Потреба в цих послугах обумовлена необхідністю створення додаткового поста охорони у зв'язку з початком реконструкції Зали пам'яті.

На 2020 рік видатки на оплату послуг з охорони Музею Голодомору-геноциду за потреби 1 186,4 тис. грн затверджено кошторисом за загальним фондом (КЕКВ 2240) у сумі 636,8 тис. грн (53,7 відс. потреби).

Отже, забезпечення Мінкультури потреби у видатках на оплату послуг з охорони Музею у 2020 році лише на 53,7 відс. унеможливило укладання договорів з державними структурами. Як наслідок, Музеєм Голодомору-геноциду укладено договір з приватною структурою, при цьому з 01.01.2020 по 10.03.2020 фізична охорона (цілодобове спостереження за Музеєм Голодомору-геноциду) не здійснювалася, протидія злочинним посяганням на майно та персонал Музею Голодомору-геноциду в разі виникнення потреби не забезпечена, що створило ризики втрати (пошкодження) як державного майна, так і музейного фонду.

На 2021 рік видатки на оплату послуг з охорони Музею Голодомору-геноциду за потреби 1 282,4 тис. грн затверджено кошторисом за загальним фондом (КЕКВ 2240) у сумі 636,6 тис. грн (49,6 відс. потреби). Внаслідок забезпечення Мінкультури потреби у видатках на оплату послуг з охорони Музею Голодомору-геноциду у 2021 році лише на 49,6 відс., унеможливлено укладання договорів з державними структурами. У результаті Музеєм Голодомору-геноциду укладено договір з приватною структурою, при цьому вартість цілодобового спостереження за об'єктом за 1 добу зменшилась з 3,4 тис. грн до 1,8 тис. гривень. Забезпечення охорони здійснювалось лише одним працівником, не озброєним бойовою вогнепальною зброєю та не оснащеним спеціальними засобами індивідуального захисту. Отже, протидія злочинним посяганням на майно та персонал Музею належно не забезпечена.

На 2022 рік видатки на оплату послуг з охорони Музею за потреби 1 386,4 тис. грн затверджено кошторисом за загальним фондом (КЕКВ 2240) у сумі 636,6 тис. грн (45,9 відс. потреби). Внаслідок забезпечення Мінкультури потреби у видатках на оплату послуг з охорони Музею Голодомору-геноциду у 2022 році лише на 45,9 відс., унеможливлено укладання договорів з державними структурами. У результаті Музеєм Голодомору-геноциду укладено договір з

²⁴ 2019 рік – 2 577,8 тис. грн, 2020 рік – 3 723,8 тис. грн, 2021 рік – 4 604,8 тис. грн, 2022 рік – 5 240,5 тис. гривень.

приватною структурою ТОВ «САТИШ», який у зв'язку з воєнним станом з ініціативи виконавця розірвано. Довідкою до кошторису внесено зміни, згідно з якими видатки за КЕКВ 2240 на оплату послуг з охорони збільшено на 2 340 тис. грн і визначено в сумі 2 976,7 тис. гривень.

У порушення вимог статті 20 Бюджетного кодексу паспорт бюджетної програми на 2019 рік затверджений Мінкультури з недотриманням 45-денного строку – на 12 днів пізніше (наказ від 26.02.2019 № 142), на 2020 рік – на 6 днів (наказ від 21.02.2020 № 1017), на 2021 рік – на 5 днів (наказ Мінкультури від 21.02.2020 № 1017), що згідно із пунктом 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства. Паспорт на 2022 рік затверджений Мінкультури з дотриманням встановленого строку (наказ від 04.02.2022 № 63).

Паспортами бюджетної програми на 2019–2022 роки визначено таку мету: забезпечення реалізації прав громадян на бібліотечне обслуговування, вивчення, збереження і використання матеріальної та духовної культури, забезпечення культурно-мистецьких, культурологічних, культурно-освітніх акцій. При цьому реалізація прав громадян у частині музейного обслуговування не віднесена до мети бюджетної програми.

До завдань щорічної бюджетної програми, зокрема, віднесено створення умов для задоволення культурних потреб громадян, сприяння професійному та освітньому розвитку громадян.

Паспортами визначалися напрями використання бюджетних коштів (2019 рік – 9, 2020 рік – 8, 2021 рік – 7, 2022 рік – 7).

Мінкультури доводило (листами) керівникам національних музеїв, у т. ч. Музею Голодомору-геноциду, затверджені паспорти бюджетної програми та зміни до них, але напрями використання бюджетних коштів та результативні показники на 2019 рік Музею Голодомору-геноциду не визначалися.

Обсяги фінансування за напрямами розраховувалися самостійно Музеєм Голодомору-геноциду при поданні пропозицій до проєкту державного бюджету на відповідний рік (бюджетних запитів тощо).

Згідно з пунктом 2 Порядку здійснення оцінки ефективності бюджетних програм головними розпорядниками коштів державного бюджету, затвердженого наказом Мінфіну від 19 травня 2020 р. № 223 «Про оцінку ефективності бюджетних програм державного бюджету» (далі – Порядок 223), оцінка ефективності бюджетних програм здійснюється на всіх стадіях бюджетного процесу і передбачає заходи з моніторингу, аналізу та контролю за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів.

Відповідно до результатів оцінки ефективності бюджетної програми за КПКВК 3801190 (узагальнюючий висновок) за 2020 рік (за підписом Державного секретаря Мінкультури), 2021 рік (за підписом т. в. о. державного секретаря Мінкультури) та за 2022 рік (за підписом заступника Міністра) щорічна бюджетна програма за 2020–2022 роки загалом виконана.

Водночас результати оцінки ефективності щорічних бюджетних програм не передбачали заходів з моніторингу, аналізу виконання результативних показників у розрізі музеїв, у т. ч. аналізу виконання результативних показників Музеєм

Голодомору-геноциду, що є недотриманням вимог пункту 2 Порядку 223 (проведення Мінкультури такого моніторингу документально не підтверджено).

Встановити ступінь досягнення головним розпорядником коштів державного бюджету запланованої мети в частині діяльності музейних закладів, у т. ч. функціонування Музею Голодомору-геноциду (забезпечення реалізації прав громадян на бібліотечне обслуговування, вивчення, збереження і використання матеріальної та духовної культури, забезпечення культурно-мистецьких, культурологічних, культурно-освітніх акцій) не є можливим, оскільки реалізація прав громадян у частині музейного обслуговування не віднесена до мети бюджетної програми.

Враховуючи, що напрями використання бюджетних коштів і результативні показники, які необхідно досягнути Мінкультури на 2022 рік, до Музею Голодомору-геноциду не доводилися, а визначалися Музеєм одноосібно, підтвердити повноту їх виконання також не є можливим.

3.3. Стан використання бюджетних коштів і стан виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 1801280 у 2018–2019 роках та КПКВК 3801280 у 2020–2022 роках

Відповідно до частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу Кабінет Міністрів України затвердив Порядок 147, яким, зокрема, визначив Мінкультури головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем бюджетної програми.

Розпорядженням 219 за пропозицією Мінкультури замовником проєктування та будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності визначено державний заклад Музей Революції Гідності.

Довідково. Визначення у 2018 році Кабінетом Міністрів України у Розпорядженні 219 Музею Революції Гідності (за пропозицією Мінкультури) замовником проєктування та будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності не відповідало (майже протягом 3 місяців) пункту 3 Порядку 147 (у першій редакції без змін), згідно з яким, замовником будівництва об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури є, зокрема, Мінкультури – в частині організації та проведення міжнародного відкритого архітектурного конкурсу проєктів на кращу проєктну пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності», проєктування та будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності.

Видання у 2018 році Розпорядження 219 не забезпечило законності та ефективності управління коштами державного бюджету та здійснено під час незавершеного кримінального провадження № 42013110000001029 у «справі Майдану», слідчі дії за яким здійснюються на окремих земельних ділянках, виділених для будівництва зазначеного меморіально-музейного комплексу, відкритого за фактами злочинного перешкоджання проведенню зборів та мітингів у листопаді 2013 року – лютому 2014 року на Майдані Незалежності і м. Києві, перевищення службових повноважень працівниками правоохоронних органів при використанні фізичної сили і спеціальних засобів до громадян, що спричинило тяжкі наслідки, організацію умисного вбивства протестувальників.

Постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 2018 р. № 431 внесені зміни до пункту 3 Порядку 147 (редакція набрала чинності з 07.06.2018) і замовниками будівництва об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури, зокрема,

визначено Мінкультури – в частині організації та проведення міжнародного відкритого архітектурного конкурсу проєктів на кращу проєктну пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності»; державне унітарне підприємство «Дирекція з будівництва другої черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору», що є одержувачем бюджетних коштів (Дирекція), – в частині реконструкції I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні. Видатки на утримання замовника будівництва визначаються з урахуванням вимог ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва»²⁵; державний заклад «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності», що є розпорядником нижчого рівня, – в частині проєктування та будівництва «Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності». При цьому встановлено, що до структури Музею не включено підрозділу із забезпечення виконання функцій замовника будівництва.

Порядок 147 у порушення частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу не містить положень щодо підстав та/або критеріїв залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної програми; заходів впливу у разі невиконання бюджетної програми; шляхів погашення бюджетної заборгованості за її наявності.

Відповідно до пункту 4 Порядку 147 бюджетні кошти спрямовуються на здійснення витрат, пов'язаних з організацією та проведенням міжнародного відкритого архітектурного конкурсу проєктів на кращу проєктну пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності»; проєктуванням та будівництвом Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності; реконструкцією I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні.

Згідно з пунктом 6 Порядку 147 видатки на фінансування проєктування та будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності та реконструкцію I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні здійснюються відповідно до Порядку 1764.

Довідково. Пункт 19 Порядку 1764 доповнено такими положеннями: «Для закупівлі товарів, робіт і послуг з проєктування та будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності замовники можуть здійснювати попередню оплату в розмірі 100 відс. їх вартості за договорами (контрактами) на строк не більш як вісім місяців». Станом на час проведення аудиту пунктом 19 Порядку 1764 (із змінами), зокрема, передбачено здійснення попередньої оплати відповідних робіт у Музеї в розмірі 80 відс. вартості договору на строк не більше 47 місяців. При цьому норма щодо проведення за погодженням з головним розпорядником коштів

²⁵ Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05 липня 2013 р. № 293 «Про прийняття національного стандарту ДСТУ Б Д.1.1-1:2013» втратив чинність згідно з наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 01.11.2021 № 281 «Про затвердження кошторисних норм України у будівництві». При цьому зміни до Порядку 147 не внесені.

попередньої оплати відповідних робіт у Музеї визначена ще у 2017 році у підпункті 4 пункту 1 Постанови 117 (із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 923) і передбачає здійснення попередньої оплати на строк не більше 8 місяців, зокрема, щодо послуг з організації та проведення архітектурного конкурсу, проектування та будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності у розмірі 100 відс. їх вартості. Пунктом 9 Порядку 1764 визначено: титули об'єктів складаються згідно з Порядком затвердження титулів об'єктів, будівництво яких здійснюється із залученням бюджетних коштів, коштів державних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 08 вересня 1997 р. № 995.

Згідно з пунктом 8 Порядку 147 Мінкультури щокварталу до 20 числа місяця, що настає за звітним періодом, подає Мінфіну інформацію про стан використання бюджетних коштів. Дирекція щокварталу до 10 числа місяця, що настає за звітним періодом, подає Мінкультури звіти про використання бюджетних коштів та фактично виконані роботи.

Відповідно до статті 1 Закону 3038 замовник будівництва – фізична або юридична особа, яка має намір щодо забудови території (однієї чи декількох земельних ділянок) і подала в установленому законодавством порядку заяву.

Довідково. Після внесення змін згідно з пунктом 4 частини першої статті 1 в редакції Закону від 15 серпня 2022 р. № 2518-IX замовник будівництва – фізична чи юридична особа, яка має у власності чи користуванні одну чи декілька земельних ділянок або у власності чи управлінні будівлю/споруду і має намір щодо виконання підготовчих та/або будівельних робіт.

Частиною четвертою статті 26 Закону 3038 передбачено: право на забудову земельної ділянки реалізується її власником або користувачем за умови використання земельної ділянки відповідно до вимог містобудівної документації. Згідно з частиною п'ятою статті 26 Закону 3038 проектування та будівництво об'єктів здійснюється власниками або користувачами земельних ділянок у такому порядку: 1) отримання замовником або проєктувальником вихідних даних; 2) розроблення проєктної документації та проведення у випадках, передбачених статтею 31 цього Закону, її експертизи; 3) затвердження проєктної документації; 4) виконання підготовчих та будівельних робіт; 5) прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів; 6) реєстрація права власності на об'єкт містобудування.

Довідково. Частиною першою статті 35 Закону 3038 визначено, що після набуття права на земельну ділянку та відповідно до її цільового призначення замовник може виконувати підготовчі роботи, визначені будівельними нормами і правилами, з повідомленням органу державного архітектурно-будівельного контролю. Пунктом 5 Порядку виконання підготовчих та будівельних робіт, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. №466 «Деякі питання виконання підготовчих і будівельних робіт» (Порядок 466), передбачено, що будівельні роботи можуть виконуватися замовником після отримання документа, що посвідчує право власності чи користування земельною ділянкою, або договору суперфіції та подання повідомлення про початок виконання будівельних робіт – щодо об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з незначними наслідками (СС1) та об'єктів, будівництво яких здійснюється на підставі будівельного паспорта; видачі замовнику дозволу на виконання будівельних робіт – щодо об'єктів, які за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками або підлягають оцінці впливу на довкілля відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Аудит засвідчив, що згідно з витягами з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію іншого речового права земельні ділянки (кадастрові номери: 8000000000:82:074:0044; 8000000000:82:008:0056; 8000000000: 82:071:0005), розташовані за адресою: вул. Лаврська, 3, м. Київ (на яких проводиться реконструкція

І черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом ІІ черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні), належать на праві постійного користування Національному музею «Меморіал жертв голодомору» на підставі рішень Київської міської ради від 06.10.2016 № 228/1232 та від 14.09.2017 № 10/3017. Право державної власності на земельні ділянки зареєстроване у Державному земельному кадастрі, належить Київській міській державній адміністрації.

Отже, право замовника будівництва на цих земельних ділянках за їх цільовим призначенням відповідно до Закону 3038 має Національний музей «Меморіал жертв голодомору».

Слід зазначити, що Дирекція не отримувала права власності чи користування вказаними земельними ділянками, відповідні угоди (суперфіцію тощо) з власником (КМДА) або правокористувачем (Національним музеєм «Меморіал жертв голодомору», на сьогодні – Музеєм Голодомору-геноциду) не укладала.

На підставі викладеного визначення пунктом 3 Порядку 147 Дирекції замовником будівництва об'єкта загальнодержавного значення у сфері культури та повноважень щодо будівництва ІІ черги – Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» не відповідає частинам четвертій та п'ятій статті 26, частині першій статті 35 Закону 3038, а також пункту 5 Порядку 466.

Постановою 91, зокрема, визнано такою, що втратила чинність, Постанову 147, а також затверджено Порядок 91, який визначає механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою «Фонд розвитку закладів загальнодержавного значення, в тому числі їх будівництво».

Довідково. Пунктом 2 Порядку 91 головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем бюджетної програми визначено Мінкультури. За напрямом, визначеним підпунктом 2 пункту 3 Порядку 91, розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та/або одержувачами бюджетних коштів є державні підприємства, установи і організації, що належать до сфери управління Мінкультури. За напрямом, визначеним підпунктом 3 пункту 3 Порядку 91, розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня є державний заклад «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності».

Згідно з пунктом 3 Порядку 91 бюджетні кошти спрямовуються на реконструкцію І черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом ІІ черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні (підпункт 2 пункту 3); проектування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності (підпункт 3 пункту 3).

Відповідно до пункту 4 Порядку 91 замовник робіт і заходів, визначених підпунктом 2 пункту 3 цього Порядку, – державне унітарне підприємство «Дирекція з будівництва другої черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору», що є одержувачем бюджетних коштів, – у частині реконструкції І черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом ІІ черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні; підпункту 3 пункту 3 Порядку 91 – державний заклад «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності» – в частині проектування та будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності».

***Довідково.** На відміну від положень Порядку 147 Порядком 91 (пункт 15) визначено, що розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачі бюджетних коштів за результатами проведення процедури закупівлі укладають в установленому порядку з переможцем процедури (виконавець) закупівлі договір про закупівлю товарів, робіт і послуг, в якому, зокрема, передбачаються умови щодо недопущення включення до собівартості робіт витрат, які безпосередньо не пов'язані з виконанням таких робіт, або витрат щодо необґрунтованого збільшення їх вартості; відповідальність виконавця за порушення строків виконання умов договору; можливість коригування визначеної в ньому суми у разі зменшення бюджетних призначень; застосування штрафних санкцій за невиконання або несвоєчасне виконання виконавцем своїх зобов'язань. Невід'ємною частиною договору є кошторис витрат з необхідними розрахунками і обґрунтуваннями. Крім того, пунктом 16 Порядку 91 встановлено, що у разі недотримання виконавцем умов договору виконавець повертає суму коштів, спрямовану на виконання робіт до загального та/або спеціального фонду державного бюджету. Водночас Порядок 91 у порушення частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу також не містить положень щодо підстав та/або критеріїв залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної програми; заходів впливу в разі невиконання бюджетної програми; шляхів погашення бюджетної заборгованості за її наявності.*

Встановлено, що наказом Мінкультури від 08.08.2019 № 625 назву Національний музей «Меморіал жертв Голодомору» змінено на «Національний музей Голодомору-геноциду» (Музей Голодомору-геноциду).

***Довідково.** Назва цього музею з початку створення неодноразово змінювалася: 2009 рік – Державний музей «Меморіал жертв голодоморів в Україні», 2010 рік – Національний музей «Меморіал жертв голодоморів в Україні», 2015 рік – Національний музей «Меморіал жертв голодомору», 2019 рік – Музей Голодомору-геноциду. Статут Музею Голодомору-геноциду (нова редакція) затверджений наказом Мінкультури від 23.08.2022 № 298.*

Як наслідок, із серпня 2019 року назва «Національний музей «Меморіал жертв Голодомору», зазначена в напрямках використання коштів державного бюджету (пункту 4 Порядку 147 і пункту 3 Порядку 91) та у відповідній проєктній документації, не відповідає новій назві музею – «Національний музей Голодомору-геноциду» (Музей Голодомору-геноциду).

***Довідково.** Проєктна документація цього об'єкта, схвалена та затверджена у 2019–2022 роках на усіх стадіях проєктування з назвою «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва». Отже, коригування проєктної документації після зміни назви музею здійснювалось необґрунтовано, враховувалась стара назва музею.*

Враховуючи зазначене, протягом 2020–2022 років частина коштів державного бюджету недостатньо обґрунтовано спрямовувалася на будівництво II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору», тобто на будівництво неіснуючого за назвою музею, що створює відповідні ризики.

***Довідково.** Протягом 2020–2022 років на будівництво II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» спрямовано понад 240 млн гривень. Слід зазначити, що назва державного унітарного підприємства «Дирекція з будівництва другої черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» частково не відповідає з 2019 року назві Музею Голодомору-геноциду, а також не узгоджується частково з назвою реконструкції I черги будівництва музею.*

Зазначене свідчить про неналежний контроль головного розпорядника коштів державного бюджету (Мінкультури) за відповідністю ухвалених власних управлінських рішень положенням розроблених Міністерством проєктів рішень Уряду про затвердження та внесення змін до відповідних порядків використання коштів державного бюджету, а також про неефективне управління частиною

коштів державного бюджету за КПКВК (180)3801280 протягом 2019–2022 років, що є недотриманням положень пункту 9 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу, згідно з якими головний розпорядник коштів здійснює контроль за витрачанням коштів державного бюджету їх одержувачами (зокрема, Дирекцією).

Довідково. Письмові пояснення причин неврахування з 2019 року назви «Національний музей Голодомору-геноциду» в порядках 147 і 91, а також у проєктній та іншій документації під час коригування Мінкультури не надані.

Протягом 2019–2022 років Музею Революції Гідності з державного бюджету на забезпечення ним завдань і функцій для виконання бюджетної програми за КПКВК (180)3801280 спрямовано/виділено 141 603,7 тис. грн (4 відс. обсягу бюджетних призначень). Детальна інформація про обсяги затверджених бюджетних призначень і встановлених асигнувань за КПКВК (180)3801280 у розрізі років наведена в таблиці 16.

Таблиця 16

**Інформація про обсяги затверджених бюджетних призначень
і встановлених асигнувань за КПКВК (180)3801280 у розрізі років**

тис. грн

Бюджетний період/рік	Бюджетні призначення		Обсяги встановлених <i>(затверджених)</i> асигнувань			Відсоток
	всього	з них по спецфонду	всього	в т. ч.		
				загальний фонд	спецфонд	
2018	523 000,0		115 600,0	115 600,0		22,1
2019	500 000,0		3,7	3,7		0,001
2020	100 000,0					
2021	600 000,0		26 000,0	26 000,0		4,3
2022	1 850 400,0	50 400,0				
Всього	3 573 400,0	50 400,0	141 603,7	141 603,7	0	4,0

Із загального обсягу спрямованих у 2018–2022 роках асигнувань загального фонду бюджету відкриті асигнування за КПКВК (180)3801280 становили 115702,7 тис. грн (100 відсотків). Загальний обсяг неосвоєних відкритих асигнувань на кінець відповідного бюджетного року (списані органом казначейської служби) за КПКВК (180)3801280 становив 0,1 тис. гривень. Детальна інформація про стан освоєння відкритих асигнувань за бюджетною програмою у розрізі років наведена в таблиці 17.

Таблиця 17

Інформація про стан освоєння відкритих асигнувань за КПКВК (180)3801280 у розрізі років

тис. грн

Бюджетний період/рік	Встановлені річні (піврічні) асигнування за загальним фондом бюджету	з них відкритий обсяг асигнувань		Відкриті асигнування, що забезпечені касовими видатками		Залишок неосвоєних відкритих асигнувань	
		сума	відс.	сума	відс.	сума	відс.
КПКВК (180)3801280							
2018	115 600	115 600	100	115 599,9	100	-0,091	0
2019	3,7	3,7	99	3,7	99,9	-0,003	-0,1
2020	0						
2021	26 000	99,2	0,4	99,2	100	-0,001	0
2022	0						
Всього	141 603,7	115 702,8	81,7	115 702,7	100	-0,1	0

Водночас виконання кошторисів (за загальним/спеціальним фондами бюджету) відповідно до взятих у 2018–2022 роках бюджетних зобов'язань та зареєстрованих бюджетних фінансових зобов'язань, що забезпечені фактичними видатками бюджету, становило за КПКВК (180)3801280 81,7 відс. (115 702,7 тис. гривень). Отже, невиконання кошторисів на кінець 2018–2022 років за КПКВК (180)3801280 – 18,3 відс. (25 901 тис. гривень). Детальна інформація про стан виконання кошторисів у розрізі джерел фінансування та років наведена в таблиці 18.

Таблиця 18

**Інформація про стан виконання кошторисів за КПКВК (180)3801280
у розрізі джерел фінансування та років**

тис. грн

Бюджетний період/рік	Річні (піврічні) кошторисні асигнування			Фактичні видатки			Виконання кошторису					
	всього	в т. ч.		всього	в т. ч.		всього		в т. ч.			
		загальний фонд	спецфонд		загальний фонд				спецфонд			
					відс.	+/-	відс.	+/-	відс.	+/-		
КПКВК (180)3801280												
2018	115 600,0	115 600,0		115 599,9	115 599,9		100,0	-0,1	100,0	-0,1		
2019	3,7	3,7		3,7	3,7		98,9	-0,04	98,9	0,0		
2020	х											
2021	26 000,0	26 000,0		99,2	99,2		0,4	-25 900,8	0,4	-25 900,8		
2022	х											
Всього	141 603,7	141 603,7		115 702,7	115 702,7		81,7	-25 901,0	81,7	-25 901,0		

Водночас станом на 01.01.2023 за видатками бюджету за КПКВК (180)3801280 обліковувалася дебіторська заборгованість минулих років у сумі 111 581,3 тис. грн (зареєстрована у грудні 2018 року). Детальна інформація про бюджетну заборгованість (за загальним фондом бюджету), стан її погашення за роками наведена в таблиці 19.

Таблиця 19

**Інформація про бюджетну заборгованість за КПКВК (180)3801280 (загальний фонд),
стан її погашення за роками**

тис. грн

Бюджетний період/рік	Дебіторська заборгованість			Кредиторська заборгованість				бюджетні фінансові зобов'язання на кінець звітного періоду (року)
	на початок звітного року	на кінець звітного періоду (року)	з них прострочена	на початок звітного року	на кінець звітного періоду (року)			
					усього	з неї		
						прострочена	термін оплати якої не настав	
КПКВК (180)3801280								
2018		111 581,3						
2019	111 581,3	111 581,3						
*2020		111 581,3						
2021	111 581,3	111 581,3						
2022	111 581,3	111 581,3	111 581,3	0	0	0	0	0

* Зміна коду бюджетної програми 1801280 на 3801280.

✓ **2018 рік**

За результатами проведення Міжнародного відкритого архітектурного конкурсу проєктів на кращу проєктну пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності (м. Київ)» переможцем у номінації 1 «Меморіал Героїв Небесної Сотні» було визначено проєкт архітектурного бюро M!studio (архітектори Ірина Волинець (Львів) та Марія Процик (Роттердам)), якому розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.02.2018 № 280-р встановлено виплату 672 тис. грн за рахунок коштів державного бюджету.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.07.2017 № 501-р Мінкультури організовано конкурс та визначено дві номінації: I: «Меморіал героїв Небесної сотні», II: «Музей Революції гідності». При цьому згідно із Законом України від 21 лютого 2017 р. № 1854-VIII «Про внесення зміни до розділу V «Прикінцеві положення» Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» щодо заходів із забезпечення вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні» будівництво меморіально-музейного комплексу має бути здійснено відповідно до проєкту, розробленого за результатами відкритого конкурсу на кращий проєкт цього комплексу, тобто передбачено єдиний проєкт будівництва.

Встановлено, що надання Музею у постійне користування земельних ділянок у

м. Києві для будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності здійснювалося на підставі рішень Київської міської ради та розпоряджень виконавчого органу Київської міської ради.

Довідково. У 2017 році рішенням Київської міської ради від 09.02.2017 № 815/1819 Музею надано дозвіл на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки орієнтовною площею 1,23 га на Алеї Героїв Небесної Сотні (вул. Інститутська), 3, у Печерському районі м. Києва для будівництва, експлуатації та обслуговування меморіально-музейного комплексу.

Рішенням Київської міської ради від 14.09.2017 № 9/3016 Музею передано у постійне користування (у державну власність) земельну ділянку площею 1,2260 га на Алеї Героїв Небесної Сотні (вул. Інститутська), 3, у Печерському районі м. Києва для будівництва, експлуатації та обслуговування меморіально-музейного комплексу (кадастровий № 8000000000:82:012:0027), що відповідає Закону 1854.

Протягом 2017–2018 років приймалися рішення про виділення Музею (крім земельної ділянки з кадастровим № 8000000000:82:012:0027) низки додаткових земельних ділянок (з іншими кадастровими номерами), розташованих на Алеї Героїв Небесної Сотні від Майдану Незалежності до Алеї Героїв Небесної Сотні, 3-5, у Печерському та Шевченківському районах м. Києва, а також земельної ділянки у Печерському районі м. Києва на Алеї Героїв Небесної Сотні, 4.

Довідково. Після прийняття Закону 1854 рішенням Київської міської ради від 22.06.2017 № 605/2767 Музею Революції Гідності надано дозвіл на розроблення ще одного проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок на Алеї Героїв Небесної Сотні від Майдану Незалежності до Алеї Героїв Небесної Сотні, 3-5, у Печерському та Шевченківському районах м. Києва для облаштування та експлуатації пішохідної зони, благоустрою та озеленення території у складі меморіально-музейного комплексу (0,51 га, 0,53 га та 0,32 га), **що не відповідало Закону 1854**, яким передбачено надання земельної ділянки на Алеї Героїв Небесної Сотні (вул. Інститутська), 3, у Печерському районі міста Києва в користування Національному меморіальному комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності для будівництва, експлуатації та обслуговування меморіально-музейного комплексу.

У 2018 році рішенням Київської міської ради від 22.03.2018 № 363/4427 Музею передано у постійне користування (із комунальної власності громади м. Києва у державну власність) земельні ділянки на Алеї Героїв Небесної Сотні від Майдану Незалежності до Алеї Героїв Небесної Сотні, 3-5, у Печерському та Шевченківському районах м. Києва для облаштування та експлуатації пішохідної зони, благоустрою та озеленення території у складі меморіально-музейного комплексу: у Печерському районі – площею 0,5352 га (кадастровий № 8000000000:82:012:0079) і 0,5949 га (кадастровий № 8000000000:82:485:0001); у Шевченківському районі – 0,2272 га (кадастровий № 8000000000:76:016:0005).

У цьому році прийнято ще одне рішення про надання Музею земельної ділянки у Печерському районі м. Києва на Алеї Героїв Небесної Сотні, 4.

Довідково. Відповідно до розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації від 16.08.2018 № 1498 «Про надання в постійне користування земельних ділянок на Алеї Героїв Небесної Сотні, 4 у Печерському районі м. Києва для експлуатації та обслуговування готелю та для будівництва, експлуатації та обслуговування меморіально-музейного комплексу» Музею Революції Гідності надано у постійне користування земельну ділянку площею 0,0729 га (кадастровий № 8000000000:76:021:0050) із земель державної власності за рахунок частини земельної ділянки, право користування якою припинено згідно із пунктом 1 цього розпорядження (категорія земель – землі історико-культурного призначення, код КВЦПЗ 08.02).

Музеєм протягом 2017–2018 років вживались заходи щодо державної реєстрації зазначених земельних ділянок. Зокрема, згідно з наданими під час аудиту Музеєм витягами (інформацією) з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію іншого речового права, Музей

Революції Гідності є суб'єктом іншого речового права щодо відповідних земельних ділянок (витяг від 19.09.2018 № 138290460 щодо кадастрового номера земельної ділянки 8000000000:76:021:0050, витяги від 11.05.2018: № 123527352 щодо кадастрового номера 8000000000:76:016:0005; № 123522653 щодо кадастрового номера 8000000000:82:485:0001; № 123503998 щодо кадастрового номера 8000000000:82:012:0079, інформація від 17.01.2022 № 295016234 щодо кадастрового номера 8000000000:82:012:0027). Протягом періоду, що досліджувався, Музей Революції Гідності надавав відповідну звітність органу управління – УІНП за формою № 26 (д) «Відомості про нерухоме державне майно», зокрема станом на 01.01.2019, 01.01.2020, 01.01.2021, 01.01.2022 і 01.01.2023. За результатами останньої інвентаризації, проведеної 17.08.2021, загальна залишкова вартість цих земельних ділянок становить 306 780,1 тис. гривень.

Мінкультури листом від 04.06.2018 № 1424/15/14-18 надіслано УІНП на опрацювання оригінал лімітної довідки про бюджетні асигнування на 2018 рік за КПКВК (180)3801280 з проханням надати проєкт кошторису на 2018 рік з обґрунтованими розрахунками витрат (потреб) згідно з визначеними завданнями (роботами).

***Довідково.** Лімітна довідка на 2018 рік (затверджена 30.05.2018 заступником Міністра) видана УІНП за КПКВК 1801280 на суму 115 600 тис. грн із помісячними обсягами фінансування УІНП з червня по листопад 2018 року.*

Лімітна довідка Музею Революції Гідності за КПКВК (180)3801280 на суму 115 600 тис. грн із помісячними обсягами фінансування з червня по листопад 2018 року для уточнення проєкту кошторису і складання проєкту плану асигнувань загального фонду бюджету на 2018 рік не видавалася.

***Довідково.** На відміну від 2018 року, у 2019 році лімітна довідка за КПКВК 1801280 Мінкультури видана безпосередньо Музею.*

Музеєм кошторис за КПКВК (180)3801280 на 2018 рік та план асигнувань загального фонду бюджету на суму 115 600 тис. грн складені (у подальшому затверджені 13.06.2018 першим заступником Міністра культури та підписані заступником гендиректора Музею з будівництва) без виданої Музею Революції Гідності лімітної довідки. Недоведення Мінкультури Музею Революції Гідності лімітної довідки за КПКВК (180)3801280 на суму 115 600 тис. грн є порушенням пункту 27 Порядку 228, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства та свідчить про неналежний внутрішній контроль головного розпорядника бюджетних коштів (Мінкультури).

***Довідково.** Письмових пояснень щодо причин недоведення Мінкультури Музею лімітної довідки за КПКВК (180)3801280 на суму 115600 тис. грн під час аудиту не надано.*

Слід зазначити, що обґрунтованих розрахунків до проєкту кошторису Музею Революції Гідності на суму 115 600 тис. грн немає, що є порушенням вимоги пункту 22 Порядку 228, що згідно з пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства. Затвердження кошторису Музею Революції Гідності на суму 115 600 тис. грн з показниками видатків, не підтверджених розрахунками, є наслідком порушення Мінкультури вимог пункту 29 Порядку 228, що згідно із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

***Довідково.** Мінкультури здійснювало планування видатків без затвердженої проєктно-кошторисної документації, а також було замовником будівництва на початок 2018 року. При цьому Розпорядженням 219 Музей Революції Гідності вперше визначений замовником робіт наприкінці лютого 2018 року. Проєктно-кошторисна документація розроблена за замовленням Музею*

Революції Гідності у 2018 році, зокрема 16.11.2018 документація одержала позитивний висновок від ДП «Спеціалізована державна експертна організація – Центральна служба Української державної будівельної експертизи» та затверджена Мінкультури 01.12.2018 за № 1175/10-2/61-18.

Упродовж 2018 року до кошторису вносилися зміни, зокрема, довідкою про зміни до кошторису на 2018 рік від 10.07.2018 № 9 кошторисні призначення за КЕКВ 3122 зменшено на 95 100 тис. грн та збільшено їх на цю суму за КЕКВ 3142 «Реконструкція та реставрація інших об'єктів», а довідкою від 30.11.2018 № 15-4-1906 кошторисні призначення за КЕКВ 3122 зменшено на 20 398,9 тис. грн та на цю суму збільшено видатки за КЕКВ 3142. З урахуванням змін попередньо заплановані кошторисні призначення (лист Музею Революції Гідності від 07.05.2018 № 01/122) для реалізації заходу щодо проєктування та будівництва Музею Революції Гідності на загальну суму 20 300 тис. грн за КЕКВ 3122 зменшені. На підставі змін, внесених до кошторису Музею Революції Гідності на 2018 рік, видатки за КЕКВ 3142 затверджені в сумі 115 498,9 тис. грн, а за КЕКВ 3122 становили 101,1 тис. гривень.

Довідково. Слід зазначити, що станом на час проведення аудиту проєктно-кошторисної, дозвільної документації або її копії по вказаному об'єкту в Музеї Революції Гідності не надано, оскільки ці документи вилучені правоохоронними органами – слідчим слідчого управління ГУНП у м. Києві у межах досудового розслідування, внесеного до ЄРДР за № 42020100000000260 від 01.07.2020, та на підставі ухвали слідчого судді Голосіївського районного суду м. Києва Т. Шевченко від 02.11.2020.

Досудове розслідування на момент аудиту не завершено, вилучені документи не повернені.

Наприкінці 2018 року, за результатами наради, проведеної під головуванням віцепрем'єр-міністра України – Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 23.11.2018 надано низку доручень.

При цьому протягом 2018 року наявними були значні ризики неможливості будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності через незавершення розслідування (кримінальне провадження № 42013110000001029) у «справі Майдану», накладання арешту на ці земельні ділянки та заборону проведення робіт до завершення розслідування.

Довідково. Слід зазначити, що у 2018 році в умовах незавершеного розслідування у «справі Майдану», Музей Революції Гідності від Генеральної прокуратури України листами (в окремих випадках з додатками – відповідними копіями ухвали суду, зокрема, лист від 12.11.2018 № 23/1-32773-14) неодноразово одержував інформацію про заборону проведення робіт та накладання арешту на земельні ділянки.

За таких умов Музей Революції Гідності як замовник будівництва та розпорядник коштів державного бюджету за КПКВК (180)3801280 вживав заходів для виконання окремих доручень, проведення публічних закупівель, укладання договірних відносин та здійснення попередньої оплати робіт підрядної організації наприкінці 2018 року у розмірі 80 відс. загальної вартості договору.

Постановою Кабінету Міністрів України від 26 травня 2021 р. № 766 утворено міжвідомчу робочу групу з питань реалізації проєкту «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності» (далі – міжвідомча робоча група). Відповідно до положення міжвідомча робоча група є тимчасовим консультативно-дорадчим органом, утвореним Кабінетом Міністрів України з метою узгодження позицій заінтересованих сторін, вироблення спільних рішень для реалізації проєкту «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності».

Аудитом встановлено, що протягом 2018 року Музеєм Революції Гідності було укладено 15 договорів на загальну суму 153 700,2 тис. грн, зокрема: договір від 22.12.2018 № 2-МК (далі – договір № 2-МК) за КЕКВ 3142 на суму 148 808 тис. грн, договір від 12.04.2018 № 767-2018 за КЕКВ 3122 на суму 101,1 тис. гривень. Акти виконаних робіт складені за 14 договорами, крім договору № 2-МК. Перерахування коштів проведено за усіма 15 договорами на загальну суму 115 579,2 тис. гривень.

Довідково. Враховуючи внесення змін до кошторису Музею на 2018 рік в частині зменшення видатків за КЕКВ 3122 до 101,1 тис. грн, протягом року використання коштів за цим КЕКВ проводилося лише по одному договору від 12.04.2018 № 767-2018 про здійснення проєктно-вишукувальних робіт з розробки історико-містобудівного обґрунтування щодо будівництва музею на Алеї Героїв Небесної Сотні, 3.

Зокрема, у грудні 2018 року за результатами відкритих торгів²⁶ визначено переможця закупівель – генерального підрядника з будівництва – ТОВ «Спеціальна науково-реставраційна проєктно-будівельно-виробнича майстерня «Україна-Реставрація», з яким Музеєм Революції Гідності укладено договір № 2-МК (заступник генерального директора з будівництва Музею) про виконання будівельних робіт (з відповідними додатками) на суму 148 808 тис. грн по об'єкту «Проектування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні-Музей Революції Гідності» щодо реконструкції Алеї Героїв Небесної Сотні, 3-5 з облаштуванням пішохідної зони, благоустрою та озеленення території в складі Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності.

Довідково. Музей Революції Гідності відповідно до цього договору є замовником робіт, а ТОВ «Реставрація» – генпідрядником. Термін виконання робіт – з грудня 2018 року по серпень 2019 року. Замовник зобов'язаний надати генпідряднику фронт робіт, передати дозвіл та проєктну документацію. Генпідрядник зобов'язаний до початку виконання робіт перевірити комплектність та відповідність проєктної документації установленим вимогам. У разі виявлення невідповідності, генпідрядник повідомляє про це замовника. Фронт робіт надається генпідряднику замовником, про що складається акт. Додаток 1 до договору – календарний графік виконання робіт, 2 – договірна ціна, 3 – план фінансування.

Також 22.12.2018 Музеєм Революції Гідності та ТОВ «Реставрація» укладено додаткову угоду № 1 до цього договору, якою передбачено, зокрема, доповнити договір пунктом 10.3: замовник може надавати генпідряднику попередню оплату (аванс) на виконання робіт по об'єкту відповідно до Постанови 117 та Порядку 1764.

Листом від 22.12.2018 № 01/74 Музей Революції Гідності звернувся до головного розпорядника коштів (Мінкультури), з проханням надати дозвіл на проведення попередньої оплати (до 80 відс.) для виконання будівельних робіт на об'єкті.

Довідково. Листом від 26.12.2018 № 6316/15-4/13-18 Мінкультури повідомлено, що наказом Міністерства від 07.07.2014 № 530 визначено: керівники підприємств, установ, організацій, які знаходяться у сфері управління Мінкультури, вправі передбачати у відповідних договорах попередню оплату з урахуванням вимог пунктів 1 і 2 Постанови 117 самостійно, без погодження з Міністерством. Також зазначено, що при здійсненні попередньої оплати слід керуватися наказом Міністерства від 07.07.2014 № 530 (зі змінами від 19.02.2018 №132).

Наприкінці 2018 року (з відома головного розпорядника коштів (Мінкультури)) Музей Революції Гідності платіжним дорученням від 27.12.2018 № 16 на суму 111 581,3 тис. грн здійснив попередню оплату ТОВ «Реставрація» за договором № 2-МК

²⁶ UA-2018-10-24-001228-а.

(з урахуванням додаткової угоди від 22.12.2018 № 1 до договору), що зумовило значні ризики утворення дебіторської заборгованості на невизначений час, оскільки така попередня оплата необґрунтовано проведена під час дії ухвали Печерського районного суду м. Києва від 23.10.2018 № 757/518885/18-К про накладання арешту на відповідні земельні ділянки (кадастрові №№ 8000000000:82:012:0079; 8000000000:82:485:0001; 8000000000:76:016:0005) та заборону проведення будь-яких дій на них.

Довідково. Зазначена ухвала діяла до 21.02.2019. Хоча 22.02.2019 за клопотанням Музею Революції Гідності арешт з цих ділянок знято Печерським районним судом м. Києва, відповідні роботи за договором не проводилися. Музей Революції Гідності спільно з генпідрядником ТОВ «Реставрація» надавали допомогу та сприяли проведенню слідчих експериментів у «справі Майдану», які здійснювалися на цих ділянках правоохоронними органами. Ухвалою Київського апеляційного суду від 20.06.2019 у справі № 11-сс/824/2652/ 2019 за поданням ГПУ накладено арешт на ці земельні ділянки та заборонено вчиняти будь-які дії на території будівництва, спрямовані на пошкодження, псування, знищення чи перетворення рельєфу місцевості, об'єктів, зелених насаджень, вчиняти інші дії, які можуть призвести до знищення статистичних доказів обставин вчинення злочинів 18–20.02.2014 чи призвести до зміни обстановки на цій ділянці, до завершення слідчих дій. Ця ухвала діє донині.

Слід зазначити, що укладання між генеральним підрядником ТОВ «Реставрація» та Музеєм Революції Гідності договору № 2-МК (з відповідними додатками) на суму 148 808 тис. грн по об'єкту з урахуванням результатів проведення Міжнародного відкритого архітектурного конкурсу проєктів на кращу проєктну пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності (м. Київ)» у номінації 1 «Меморіал Героїв Небесної Сотні» не узгоджується із положеннями пункту 6-2 розділу V «Прикінцеві положення» Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» (із змінами), якими передбачено: будівництво меморіально-музейного комплексу має бути здійснено відповідно до проєкту, розробленого за результатами відкритого конкурсу на кращий проєкт цього меморіально-музейного комплексу. Цим Законом передбачено реалізацію єдиного проєкту будівництва меморіально-музейного комплексу, а не декількох проєктів, визначених у різних номінаціях міжнародного конкурсу, з поділом меморіально-музейного комплексу на дві частини – Меморіал Героїв Небесної Сотні та Музей Героїв Небесної Сотні.

Укладання Музеєм Революції Гідності договору № 2-МК було необґрунтованим під час дії ухвали Печерського районного суду (№ 757/518885/18-К). Цим створено, зокрема, ризики непрогнозованого у часі виконання робіт та нерезультативного витрачання коштів державного бюджету.

Музею Революції Гідності було надано також іншу земельну ділянку на Алеї Героїв Небесної Сотні, 3 (кадастровий № 8000000000:82:012:0027) у Печерському районі м. Києва із земель комунальної власності в користування Національному меморіальному комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності для будівництва, експлуатації та обслуговування меморіально-музейного комплексу. При цьому будівництва комплексу на цій ділянці протягом 5 років так і не проведено, під арештом ця ділянка не перебуває.

2019 рік

У 2019 році лімітна довідка від 06.02.2019 Мінкультури видана безпосередньо Музею Революції Гідності за КПКВК (180)3801280 на суму 200 000 тис. грн (видатки розвитку загального фонду бюджету) із помісячними обсягами фінансування з травня

по грудень 2019 року для складання проєкту кошторису та плану асигнувань загального фонду.

Музеєм Революції Гідності складено проєкт кошторису на суму 200 000 тис. грн та план асигнувань загального фонду бюджету на 2019 рік (затверджені 08.02.2019 заступником Міністра та підписані заступником гендиректора з будівництва та головним бухгалтером), подібно з 2018 роком. Початково кошторисні призначення Музею без належних обґрунтованих розрахунків до кошторису затверджені 08.02.2019 головним розпорядником коштів (Мінкультури) на суму 200 000 тис. грн за КЕКВ 3122 «Капітальне будівництво (придбання) інших об'єктів» у порушення вимог пункту 29 Порядку 228, що згідно із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Довідково. У подальшому протягом року, починаючи із липня, до кошторису внесено низку змін, зокрема, довідками про зміни до кошторису на 2019 рік зменшено видатки Музею Революції Гідності (від 25.07.2019 № 7 на 4 512 тис. грн, від 30.07.2019 № 9 на 132 700,8 тис. грн, від 27.12.2019 № 18 на 62 783,5 тис. грн) загалом на 199 996,3 тис. грн, залишок кошторисних призначень наприкінці бюджетного періоду становив лише 3,7 тис. гривень. Це спричинено, зокрема, накладанням відповідною ухвалою Київського апеляційного суду від 20.06.2019 арешту на земельні ділянки, де планувалося проведення реконструкції Меморіалу Героїв Небесної Сотні.

Протягом 2019 року Музеєм Революції Гідності укладено 6 договорів, половина з яких через внесення змін до кошторису не фінансувалася і роботи за ними не виконувалися. За трьома іншими проведено фінансування на суму 3,7 тис. грн та складено акти виконаних робіт.

У 2019 році (та донині) будівельні роботи за договором № 2-МК не проводилися через низку причин, зокрема арешт земельних ділянок.

Встановлено, що Музеєм Революції Гідності та ТОВ «Реставрація» окремі положення договору № 2-МК протягом 2019 року належно не виконувалися.

У порушення договору № 2-МК, акт про надання фронту робіт між генпідрядником та замовником не оформлено. Акт про передачу проєктної документації для виконання робіт наданий Музеєм Революції Гідності під час аудиту лише на частину документації: акт приймання-передачі документації від 23.01.2019, підписаний заступником генерального директора з будівництва та директором ТОВ «Реставрація», містить інформацію про передачу (книг 2, 4, 5 і 7 том 13) проєктної документації.

Отже, у порушення пунктів 29 та 69 Загальних умов укладання та виконання договорів підряду в капітальному будівництві, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 01 серпня 2005 р. № 668, із змінами, замовником не надано генпідряднику у належний спосіб будівельного майданчика (фронт робіт) та частково іншої (зокрема проєктну) документації, передбаченої договором № 2-МК.

У 2019 році, враховуючи накладання арешту на земельні ділянки, відведені під реалізацію проєкту Меморіалу, та накладання заборони на вчинення будь-яких дій, спрямованих на знищення чи перетворення рельєфу місцевості, Мінкультури листом від 04.07.2019 № 3565/15-4/13-19 з метою ефективного використання коштів, недопущення утворення простроченої заборгованості та втрат державного бюджету зобов'язано Музей розпочати роботу, спрямовану на повернення авансу у сумі 115 599,9 тис. грн, який Міністерство планувало повернути до державного

бюджету. Вказаний лист прийнято до виконання генеральним директором Музею Революції Гідності.

Довідково. Кошти державного бюджету у сумі 115 599,9 тис. грн витрачені Музеєм Революції Гідності на вишукувальні роботи – 529,7 тис. грн, історико-містобудівне обґрунтування – 101,1 тис. грн, виготовлення проєктно-кошторисної документації – 3387,8 тис. грн, авансовий платіж на будівельні роботи на 8 місяців, наданий ТОВ «Реставрація», – 111 581,3 тис. грн з погашенням у 2019 році.

Протягом 2019 року та станом на час проведення аудиту Музеєм Революції Гідності не забезпечено виконання зобов'язання Мінкультури щодо повернення сплаченого авансу, чим створено умови для неефективного (нерезультативного) використання коштів, утворення простроченої заборгованості, а також ризики втрат державного бюджету.

Вже через 7 днів після одержання вказаного листа Мінкультури, Музеєм укладено додаткову угоду № 3 від 12.07.2019 та замість проведення роботи з повернення авансу продовжено виконання робіт на 2 місяці до жовтня 2019 року.

У подальшому цей термін продовжено іншими додатковими угодами до серпня 2021 року. Зазначене призвело до неефективного (нерезультативного) витрачання коштів державного бюджету на суму 111 581,3 тис. грн через невиконання запланованих та авансованих робіт протягом п'яти років за договором № 2-МК.

Довідково. 12.07.2019 листом за № 02/328 Музей поінформував Мінкультури про виконання роботи, спрямованої на врегулювання питання звітування про кошти попередньої оплати, зокрема щодо внесення змін до договору № 2-МК шляхом укладання додаткової угоди. Наказом Музею Революції Гідності від 23.02.2021 № 19-ОС заступник гендиректора з будівництва звільнена із займаної посади.

Це свідчить, зокрема, про неналежний контроль головного розпорядника коштів (Мінкультури) за виконанням своїх рішень про забезпечення ефективного використання коштів, недопущення утворення простроченої заборгованості та втрат державного бюджету, керівника Музею Революції Гідності – за виконанням доручення.

На 22.05.2020 (майже 1,5 року від проведення авансування) залишок невикористаної попередньої оплати на рахунку ТОВ «Реставрація» становив 22 675,2 тис. грн, який відповідно до зобов'язання Мінкультури необхідно було повернути до державного бюджету.

Залишок невикористаної попередньої оплати міг бути повернений шляхом виконання пункту 10.3 договору № 2-МК: генпідрядник зобов'язується повернути замовнику після завершення установленого терміну авансування невикористані суми попередньої оплати. Роботу щодо повернення цієї оплати розпочато Музеєм Революції Гідності лише у 2022 році, зокрема, 28.11.2022 до Господарського суду м. Києва подано позов до ТОВ «Реставрація» про стягнення коштів у сумі 111 581,3 тис. гривень.

2020 рік

Протягом 2020 року бюджетні призначення Музею Революції Гідності за КПКВК (180)3801280 не затверджувалися та, відповідно, кошти не виділялися.

Довідково. Відповідно до звіту про заборгованість за бюджетними коштами (форма №7д) на 01.01.2021 (підписаний 13.01.2021 гендиректором та головним бухгалтером) за КПКВК (180)3801280 порівняно із початком року (заборгованість не відображена через зміну КПКВК 1801280 на КПКВК 3801280) обліковується дебіторська заборгованість за загальним фондом на суму 111 581,3 тис. грн за КЕКВ 3142. Кредиторської заборгованості немає. Вказана дебіторська заборгованість обліковується за розрахунками Музею Революції Гідності з ТОВ «Реставрація» за

результатами проведення попередньої оплати робіт за договором № 2-МК (додаткова угода №1 від 22.12.2018). Звіт про надходження та використання коштів загального фонду (форма № 2д) за 2020 рік не складався через відсутність відповідних надходжень.

2021 рік

У 2021 році Музеєм Революції Гідності складено проєкт кошторису за КПКВК (180)3801280 на суму 60 000 тис. грн та плану асигнувань загального фонду бюджету на 2021 рік (затверджені 18.05.2021 Державним секретарем Мінкультури та підписані гендиректором Музею Революції Гідності та головним бухгалтером). Протягом 2021 року до кошторису внесено низку змін (зокрема, довідками про зміни до кошторису на 2021 рік зменшено видатки (від 29.10.2021 № 5 на суму 15 000 тис. грн, від 29.10.2021 № 6 – 19 000 тис. грн)) загалом на суму 34 000 тис. грн, наприкінці бюджетного періоду становив 26 000 тис. гривень.

Довідково. Причиною цього було видання Кабінетом Міністрів України розпоряджень щодо перерозподілу видатків державного бюджету, якими зменшено видатки за КПКВК (180)3801280 на загальну суму 49 000 тис. грн (розпорядження 1144 на 34 000 тис. грн та 1182 на 15 000 тис. грн). Протягом 2021 року Музеєм Революції Гідності укладено 3 договори, один з яких не фінансувався, відповідно, акти виконаних робіт не підписувалися, за 2 договорами проведено фінансування на суму 99,2 тис. грн та підписано акти виконаних робіт.

Переможцем у номінації II «Музей Революції Гідності» за результатами Міжнародного відкритого архітектурного конкурсу визначено проєкт авторського колективу у складі двох осіб, К. і К., громадян Федеративної Республіки Німеччина, що затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 р. № 697-р.

Реалізацію об'єкта: «Проектування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності: Нове будівництво будівлі «Музей Революції Гідності» на Алеї Героїв Небесної Сотні, 3 в Печерському районі м. Києва в складі «Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності» заплановано на наданій (рішення Київської міської ради від 14.09.2017 № 9/3016) Музею у вересні 2017 року земельній ділянці (кадастровий № 8000000000:82:012:0027), розташованій за адресою: Алея Героїв Небесної Сотні, 3, у Печерському районі м. Києва.

За інформацією Музею Революції Гідності, протягом 2018–2021 років тривали перемовини із переможцем конкурсу в цій номінації щодо укладення договору на проектування. З огляду на недосконалість законодавства в сфері організації/проведення архітектурних конкурсів та процедур закупівель за їхніми результатами, проводились численні консультації з цього питання. 17.05.2021 відбулося підписання Музеєм договору про передачу майнових авторських прав К. і К. Національному Музею Революції Гідності. Після цього були розроблені технічне завдання та тендерна документація для проведення процедури закупівлі робіт. У листопаді 2021 року проведено відповідно до Закону 922 процедуру відкритих торгів через електронну систему закупівель ProZorro та обрано Генеральну проєктну організацію ТОВ «ОСНОВА-СОЛСІФ» для розробки проєктно-кошторисної документації.

Аудитом встановлено, що договір про передачу майнових авторських прав на Твір архітектури (проєктна пропозиція на будівництво Музею Революції Гідності) від 17.05.2021 (з додатками 1 та 2) підписаний (через 2,5 роки після проведення зазначеного міжнародного конкурсу) гендиректором Музею та двома представниками «Kleihues + Kleihues Gesellschaft von Architekten mbH» в особі К.

і Г., що діють на підставі статуту товариства. Відповідно до договору власник прав представляє авторів Твору проєктної пропозиції (ескізи, планування, креслення тощо проєкту будівництва) – К. і К. та гарантує належність йому всіх майнових авторських прав у повному обсязі на Твір-проєктну пропозицію.

Довідково. Відповідно до договору власник прав передає (відчужує) Музею Революції Гідності майнові права у повному складі згідно зі статтею 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права» на Твір-проєктну пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності (м. Київ)» у номінації II «Музей Революції Гідності» на весь строк дії авторського права на всю територію світу. Всі немайнові авторські права залишаються за власником прав. Договором передбачено, зокрема, можливість використання Твору для розробки проєктно-кошторисної документації та подальшого будівництва об'єкта архітектури – Музею Революції Гідності.

Договір був підписаний лише одним з авторів (К.), інший член цього колективу договір не підписував, що призвело до виникнення певного ризику щодо легітимності передачі авторських прав на вказаний твір.

Довідково. За поясненням заступника гендиректора Музею Революції Гідності, власником майнових авторських прав є архітектурне бюро «Kleihues + Kleihues Gesellschaft von Architekten mbH» (юридична особа), саме з юридичною особою – архітектурним бюро в особі двох архітекторів К. і Г. був укладений договір.

На сайті уповноваженого органу в електронній системі закупівель ProZorro відображена інформація про проведення закупівлі (UA-2021-09-08-005707-b) щодо виконання робіт з розроблення проєктної документації стадій «ЕП» (ескізний проєкт), «П» (проєкт) та «Р» (робоча документація) по об'єкту «Проектування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності: нове будівництво будівлі «Музей Революції Гідності» на Алеї Героїв Небесної Сотні, 3, в Печерському районі м. Києва в складі «Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності» на суму 54 994,1 тис. гривень. Зокрема, наведена інформація про результати проведення 07.10.2021 в цій системі закупівель аукціону серед 5 учасників, за результатами якого після третього раунду електронною системою визначено та оголошено результат мінімальної за вартістю пропозиції – ТОВ «Українські архітектурні технології» – 33 888 тис. гривень.

Довідково. Наступною за мінімальною пропозицією ТОВ «Українські архітектурні технології» електронною системою визначено пропозицію іншого учасника – ФОП А. Білик – 33 900 тис. гривень.

В електронній системі закупівель ProZorro 13.10.2021 відображено причину відміни закупівлі (UA-2021-09-08-005707-b) – відсутність подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт і послуг, а також коментар щодо відміни – відповідно до розпоряджень 1144 та 1182 здійснено перерозподіл видатків та зменшено видатки за КПКВК 3801280.

Довідково. Зазначена причина відміни закупівлі (UA-2021-09-08-005707-b) є недостатньо обґрунтованою та не узгоджується з протоколом засідання тендерного комітету Музею Революції Гідності № 4 від 13.10.2021 щодо визнання тендеру таким, що не відбувся, на підставі пункту 2 частини п'ятої статті 32 Закону 922 (скорочення видатків на здійснення закупівлі товарів, робіт чи послуг). При цьому зміни до кошторису Музею Революції Гідності (з урахуванням розпоряджень 1144 та 1182 щодо перерозподілу видатків головному розпоряднику коштів та їх зменшення за КПКВК (180)3801280)) внесені наприкінці жовтня 2021 року (видатки зменшено довідками від 29.10.2021 № 5 – 15 000 тис. грн, від 29.10.2021 № 6 – 19 000 тис. грн, загалом на 34 000 тис. грн, залишок кошторисних призначень становив 26 000 тис. гривень).

Недостатня обґрунтованість відміни закупівлі на суму 54 994,1 тис. грн підтверджується, зокрема, проведенням менш ніж через місяць (починаючи з 08.11.2021) тендерним комітетом Музею нової закупівлі цих робіт²⁷ з однаковою назвою предмета закупівель проектних робіт, сумою коштів (54 994,1 тис. грн), термінами виконання тощо.

Довідково. При цьому після часткового скорочення у жовтні 2021 року видатків за кошторисом Музею Революції Гідності за КПКВК 3801280 з 60 000 тис. грн до 26 000 тис. грн подальше збільшення кошторисних призначень Музею протягом року не відбулося.

За результатами проведення тендерних процедур укладено договір від 16.12.2021 № 01/12.21 (з додатками № 1–6) (далі – договір 01/12.21) між Музеєм Революції Гідності та ТОВ «ОСНОВА-СОЛСИФ» про виконання робіт щодо розробки проектно-кошторисної документації по об'єкту «Проектування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності: нове будівництво будівлі «Музей Революції Гідності» на Алеї Героїв Небесної Сотні, 3, в Печерському районі м. Києва в складі «Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності» на суму 49 396,9 тис. гривень.

Така реалізація у 2021 році тендерним комітетом з питань проектування та будівництва Музею Революції Гідності положень законодавства про публічні закупівлі не відповідає, зокрема, базовим принципам проведення публічних закупівель, визначеним статтею 5 Закону 922: забезпечення прозорості на всіх стадіях закупівель, максимальної економії та ефективності, чим створено умови для неекономного витрачання коштів державного бюджету, за результатами, розрахунково, на суму 15 508,9 тис. гривень.

Однією з головних причин недостатньо обґрунтованої відміни тендерним комітетом Музею Революції Гідності закупівлі (UA-2021-09-08-005707-b) була пропозиція органу управління – УІНП (враховуючи лист Мінкультури від 11.10.2021 № 12232/20.5) до Мінкультури, яким здійснено перерозподіл та часткове зменшення на 34 000 тис. грн видатків Музею за КПКВК 3801280.

Це не відповідає як пункту 2 Плану заходів із вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні на 2021–2025 роки (затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 р. № 112-р), яким визначено (зокрема, Мінкультури та УІНП) забезпечити проектування, будівництво та функціонування Музею Революції Гідності, так і рішенню (протокол засідання № 1 від 30.09.2021) міжвідомчої робочої групи (головавав на засіданні Міністр культури та інформаційної політики України), в якому, зокрема, (пункт 3) передбачено докласти необхідних зусиль для прискорення проектування та будівництва Музею Революції Гідності з метою належного увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні.

Відповідно до договору № 01/12.21 строк виконання робіт – 16 місяців, фінансування робіт здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, а саме: на 2021 рік – 1 250,3 тис. грн; 2022 рік – 36 624,9 тис. грн; 2023 рік – 11 503,7 тис. гривень.

Довідково. Про недостатню обґрунтованість визнання тендера UA-2021-09-08-005707-b таким, що не відбувся, свідчать і фактичні обсяги фінансування на 2021 рік – 1 250,3 тис. грн, затверджені договором № 01/12.21, оскільки обсяг затверджених кошторисних призначень Музею

²⁷ UA-2021-11-08-012307-b.

Революції Гідності на 2021 рік за КПКВК 3801280 – 26 000 тис. грн (з урахуванням їх скорочення з 60 000 тис. грн) були більші за потребу у фінансуванні цього договору на 2021 рік (1 250,3 тис. грн) на суму 24749,7 тис. гривень.

При цьому умови договору № 01/12.21 щодо підписання актів здачі-приймання виконаних проєктних робіт протягом 2021–2022 року належно сторонами не виконувалися. Оплата відповідних робіт, зокрема у 2021 році, Музеєм Революції Гідності також не здійснювалася (на 2022 та 2023 роки бюджетні призначення Музею Революції Гідності за КПКВК 3801280 не затверджувалися). Штрафні санкції щодо невиконання умов договору не застосовувалися.

Довідково. За даними Музею Революції Гідності, станом на 01.04.2022 виконані інженерно-геодезичні вишукувальні роботи масштабу 1:200 та інженерно-геодезичні вишукувальні роботи масштабу 1:500 на суму 163,2 тис. грн, інженерно-геологічні роботи на суму 1 087,1 тис. грн, частково розроблено проєктну документацію на I стадію «ЕП» – 9 ескізний проєкт. Проте ці роботи Музеєм не оплачені, зокрема у 2022 році, через відсутність підписаних актів виконаних робіт та затверджених Музею Революції Гідності бюджетних призначень за КПКВК 3801280.

Слід зазначити, що договором № 01/12.21 встановлено: вартість консультативних послуг, в т. ч. вартість погодження, у разі необхідності внесення змін у проєктну пропозицію переможця у номінації II та вартість витрат на відрядження авторів проєктної пропозиції (витрати на проїзд до місця відрядження і назад, витрати на проживання, добові витрати) враховуються при визначенні кошторисної вартості будівництва об'єкта («Інші витрати») Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності.

Отже, договором № 01/12.21 передбачено можливість збільшення кошторисної вартості будівництва об'єкта за рахунок коштів державного бюджету, оскільки за проєктну пропозицію переможця у номінації II відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 р. № 697-р сплачується 672 тис. грн авторському колективу та у подальшому проєктну пропозицію та майнові права передано безоплатно Музею Революції Гідності за договором передачі майнових авторських прав на Твір архітектури (проєктна пропозиція на будівництво Музею Революції Гідності) від 17.05.2021. Це створює відповідні ризики неефективного витрачання коштів державного бюджету.

2022 рік

Протягом 2022 року бюджетні призначення Музею Революції Гідності за КПКВК (180)3801280 не затверджувалися та, відповідно, кошти не виділялися.

Аудитом встановлено, що ТОВ «Реставрація» у січні 2019 року безпідставно з порушенням умов договору № 2-МК, зокрема Календарного графіка, ухвалило рішення про закупівлю дерев у кількості 100 шт. на суму 9 144 тис. гривень. При цьому жодної з низки першочергових будівельних робіт не проведено. Закупівля дерев (лип) здійснювалась за умов накладання судами арештів на земельні ділянки, на яких планувалося створення Меморіалу, та неможливості виконання робіт з озеленення.

Довідково. За даними Музею Революції Гідності, закуплені липи *Tilia cordata* Bohlje (Нідерланди) у кількості 100 шт. на суму 9 144 тис. грн знаходяться донині (протягом 5 років) на зберіганні у ТОВ «Біосфера-Л».

Слід зазначити, що у додатку (Календарний графік) до договору № 2-МК (з урахуванням додаткової угоди № 1 від 22.12.2018) передбачено протягом січня–квітня 2019 року проведення низки першочергових робіт (за 16 позиціями Календарного графіка із 32), а з травня по серпень 2019 року – робіт з озеленення (за 31 позицією

Календарного графіка). Проведення закупівлі дерев (лип) є порушенням умов виконання договору, що призвело до збитків держави у сумі 9 144 тис. гривень.

Станом на час проведення аудиту ТОВ «Реставрація» звернулася до Господарського суду міста Києва із позовом до Музею Революції Гідності про розірвання договору № 2-МК, щодо зобов'язань Музею прийняти закуплені під час виконання договору відповідні матеріали та стягнення з Музею додаткових понесених та непередбачених договором витрат у сумі 7 896,2 тис. грн, що створює ризики нанесення додаткових збитків в особливо великих розмірах державі.

Довідково. За поясненням Музею Революції Гідності, Музей звернувся до офісу Генерального прокурора з пропозицією вступити в справу для захисту інтересів держави (лист № 01/02-14/173 від 28.07.2022), адже ухвалення судом рішення про розірвання договору та стягнення з Музею додаткових коштів унеможливить у подальшому будівництво Меморіалу Героїв Небесної Сотні та призведе до додаткових витрат бюджетних коштів. Закуплені матеріали потребують великих площ складування – близько 900 м², відповідно, і значних фінансових затрат на їх утримання, орієнтовно 1 296 тис. грн на рік. Зокрема, вартість утримання дерев у розсаднику «Біосфера-Л» на підставі кошторису становила близько 881,8 тис. грн на рік. Тривале зберігання дерев без висадки на постійній основі зумовлює втрачання ними декоративного вигляду, повільний розвиток кореневої та вегетативної системи і в подальшому – можлива загибель. Максимальний термін зберігання дерев за таких умов – весна 2023 року. Невжиття належних заходів для вирішення цих питань призведе до додаткових суттєвих втрат бюджету. Це також створює значні ризики нанесення збитків в особливо великих розмірах державі (в особі Музею), які тільки зростатимуть у разі зволікань.

Під час огляду та проведення аудиту в Музеї Революції Гідності представниками Музею та ТОВ «Біосфера-Л» не надано оригіналу сертифіката походження цих ТМЦ (представлених як липа *Tilia cordata* Bohlje) та/або інших документів, що підтверджують країну походження та назву ТМЦ, ввезення на митну територію країни, дату прийняття на зберігання, власника ТМЦ. За умов ненадання відповідних документів, встановити необхідну інформацію неможливо.

Довідково. Директор ТОВ «Біосфера-Л» під час огляду поінформував, що вказані ТМЦ зберігаються з 2019 року (протягом 5 років) та придбані цим товариством у розплідника Ebben (Нідерланди) для подальшого продажу ТОВ «Реставрація». Станом на 01.03.2023 ТМЦ знаходяться на балансі ТОВ, оскільки ТОВ «Реставрація» сплатила кошти за ці ТМЦ, але не одержує їх в установленому порядку за актом через неможливість їх зберігання, догляду тощо. Товариство щорічно (протягом 5 останніх років) несе значні фінансові витрати на утримання цих дерев, які ТОВ «Реставрація» не компенсовано.

Під час огляду встановлено, що дерева у кількості 105 од. розміщені на земельній ділянці у 4 ряди та їх на 5 більше, ніж зазначено в інвентаризаційному акті № 1 від 28.11.2022 (100 од. на суму 9 144 тис. грн), складеному та підписаному директором ТОВ «Біосфера-Л», представниками ТОВ «Реставрація» та Музею Революції Гідності.

У порушення пункту 19 Порядку 1764, строк до сорока семи місяців, на який дозволено здійснювати попередню оплату в розмірі 80 відс. вартості закупівлі товарів, робіт і послуг з проектування та будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності за договором № 2-МК (з урахуванням додаткових угод), проведену у грудні 2018 року у розмірі 111 581,3 тис. грн, сплив у серпні 2022 року, при цьому протягом 2018–2022 років жодного передбаченого договором акта виконаних робіт в установленому порядку Музеєм Революції Гідності спільно з генпідрядником не підписано, не використані кошти ТОВ «Реставрація» на рахунок Музею не повернені. Зазначене також є порушенням умов договору (зокрема, пункту 10.3) щодо зобов'язання генпідрядника повернути замовнику після завершення

установленого терміну авансування невикористані суми попередньої оплати. Вказане згідно із пунктом 22 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Довідково. Згідно з розпорядженням Управління Державної казначейської служби України у Печерському районі від 12.07.2022 № 6, у зв'язку з ненаданням документів, які підтверджують виконання робіт, відповідно до яких здійснено авансування за договором № 2-МК в розмірі 111 581,3 тис. грн, операції з бюджетними коштами на рахунках Музею Революції Гідності за КПКВК (180)3809020 було зупинено. Водночас листом від 30.11.2022 № 01-06/2499 Управління Державної казначейської служби України у Печерському районі повідомило, що взято до відома інформацію про ведення Музеєм позовної роботи, спрямованої на усунення порушення вимог бюджетного законодавства (лист від 28.11.2022 № 01/02-15/377) та надіслано Музею розпорядження коштами від 30.11.2022 № 1-в про відновлення операцій з бюджетними за рахунками за бюджетною програмою за КПКВК (180)3809020.

Музей Революції Гідності 28.11.2022 подав до Господарського суду м. Києва зустрічний позов до ТОВ «Реставрація» про стягнення коштів у сумі 111 581,3 тис. гривень.

Слід зазначити, що відповідно до додаткової угоди № 5 від 19.10.2020 до договору № 2-МК строк дії договору – до 31 серпня 2021 року, виконання робіт за цим договором – з січня 2019 по серпень 2021 року. Оскільки після додаткової угоди № 5 у подальшому інші додаткові угоди не укладалися, виконання робіт мало завершитися 31 серпня 2021 року.

При цьому за умов не продовження виконання робіт згідно з договором № 2-МК (з урахуванням відповідних додаткових угод) після 31 серпня 2021 р., за результатами роботи (протокол №1 від 30.09.2021) міжвідомчої робочої групи видано постанову Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1429 «Про внесення зміни до пункту 19 Порядку державного фінансування капітального будівництва»: строк, на який дозволено Музею здійснювати попередню оплату в розмірі 80 відс. вартості робіт за договорами (контрактами), збільшено до сорока семи місяців (тобто до серпня 2022 року). Таке рішення Кабінету Міністрів України недостатньо обґрунтоване, оскільки після 31 серпня 2021 року виконання робіт за договором № 2-МК не передбачалось та не здійснювалося.

Це рішення Уряду не вирішує проблемних питань щодо будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності, а лише продовжує у часі та загострює проблеми, оскільки зростають витрати на збереження закуплених ТМЦ (дерева, вироби з каменю тощо) та, відповідно, створюються умови для збільшення збитків державі (в особі Музею).

Під час здійснення в Музеї Революції Гідності аудиту 07.12.2022 проведено огляд (з фотофіксацією) земельних ділянок, виділених Музею Революції Гідності рішенням Київської міської ради від 22.03.2018 № 363/4427 у постійне користування на Алеї Героїв Небесної Сотні від Майдану Незалежності до Алеї Героїв Небесної Сотні, 3-5 у Печерському та Шевченківському районах м. Києва для облаштування та експлуатації пішохідної зони, благоустрою та озеленення території у складі меморіально-музейного комплексу: в Печерському районі – ділянки 0,5352 га (8000000000:82:012:0079) та 0,5949 га (8000000000:82:485:0001); Шевченківському – ділянка 0,2272 га (8000000000:76:016:0005). Встановлено, що на цих ділянках передбачені договором № 2-МК роботи щодо реконструкції Алеї Героїв Небесної Сотні від Майдану Незалежності до Алеї Героїв Небесної Сотні, 3-5 з облаштуванням пішохідної зони, благоустрою та озеленення території в складі Національного

меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності не проведені. На інших земельних ділянках, наданих Музею Революції Гідності, роботи також не здійснені.

Довідково. Зокрема, протягом вказаного періоду Музеєм до Президента України надіслано 4 листи, Прем'єр-міністра України, Мінікультури та інших міністерств – 38, Генерального прокурора України та Державного бюро розслідувань – 33, УІНП (орган управління) – 13 листів.

Станом на травень 2023 року проблемні питання щодо будівництва Меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні залишаються невирішеними.

Довідково. За інформацією Музею Революції Гідності, генпідрядником здійснюється зберігання ТМЦ, придбаних для виконання договору № 2-МК, що зумовлює витрати, не передбачені договором.

Наприкінці 2022 року складено акт звіряння взаємних розрахунків станом на 24.01.2023 за договором № 2-МК між Музеєм Революції Гідності (підписаний заступником генерального директора та головним бухгалтером) та генпідрядником – ТОВ «Реставрація» (підписаний директором). Згідно з актом Музей підтверджує лише наявність оплати договору на суму 111 581,3 тис. грн (яку визнає як заборгованість на користь Музею), а ТОВ «Реставрація» – іншу заборгованість на користь Музею – 20 265,8 тис. грн, або на 91 315,5 тис. грн меншу.

Під час аудиту в Музеї Революції Гідності контрольною групою Рахункової палати в присутності заступника гендиректора, представника ТОВ «Реставрація» (завідувач відділу МТЗ) та начальника складу ТОВ «Інстех» (ТОВ, на території якого зберігаються ТМЦ за адресою: м. Київ, вул. Є. Маланюка, 114-А), проведено 28.02.2023 візуальний огляд з фотофіксацією ТМЦ, а саме виробів з білого граніту White Mount Airy, що придбавалися ТОВ «Реставрація» у межах виконання договору № 2-МК.

Довідково. З наданих під час аудиту Музеєм Революції Гідності 6 актів про проведення наприкінці 2022 року інвентаризації ТМЦ за договором № 2-МК, підписаних представниками Музею та ТОВ «Реставрація», один акт від 30.11.2022 засвідчує результати інвентаризації 156 найменувань цінностей на суму 29 030,4 тис. грн – бордюрів, бортових каменів, вертикальних стел, горизонтальних стел монументів, підпірних стінок, плит площадки, сходинок, тумб, які вироблені (як зазначено в цьому акті) з граніту White Mount Airy.

Оглядом встановлено, що за адресою: м. Київ, вул. Є. Маланюка, 114-А, зберігаються під відкритим небом (протягом 5 років) вироби з каменю світлого кольору різної форми та розмірів. Без оригіналу сертифіката походження цих товарів та/або інших документів встановити країну походження ТМЦ, назву матеріалу, з якого вони вироблені, дати ввезення на митну територію нашої країни, прийняття на зберігання, власника ТМЦ неможливо.

Довідково. На час огляду не виявлено маркувань на цих виробах (інвентарні номери тощо), лише є квадратні наліпки, на яких (за інформацією представника ТОВ «Інстех») колись була розміщена окрема інформація щодо цих виробів. За інформацією представника ТОВ «Інстех», на кожному виробі початково (у 2019 році) були нанесені відповідні маркування, проте на час огляду під впливом погодних умов вони стерлися.

Слід зазначити, що акт контрольної перевірки інвентаризації цінностей від 30.11.2022, складений за результатами інвентаризації 156 найменувань цінностей (у загальній кількості 1297 шт. бордюрів, бортових каменів, вертикальних стел, горизонтальних стел монументів, підпірних стінок, плит площадки, сходинок, тумб) на суму 29 030,4 тис. грн, містить за кожною з 156 позицій інформацію про вироблення їх з граніту White Mount Airy, а також інвентарні номери (наприклад, за № 7 – бордюр прямий 400x150x1270, відображено номер Б37, № 20 – бордюр прямий 400x150x620, відображено номер Б24). Водночас за відсутності таких номерів на

виробах, відображення та підтвердження їх в акті є недостатньо обґрунтованим.

Тривале зберігання під відкритим небом негативно вплинуло на збереження цих виробів, окремі вироби мають тріщини та сколи. Отже, придбання виробів з граніту White Mount Airy на загальну суму 29 030,4 тис. грн було нерезультативним.

Довідково. Наприклад, під час огляду виявлено виріб з каменю світлого кольору розмірами 2600 мм x 300 мм x 150 мм, який має пошкодження (скол) та тріщину. Враховуючи його розміри та інформацію, відображену в акті від 30.11.2022, такий виріб з каменю відповідає за розмірами номеру 146: сходинка 2600 мм x 300 мм x 150 мм, ціна за одиницю – 22,1 тис. грн (без ПДВ). Слід зазначити, що вироби з каменю розміщені на дерев'яних піддонах під відкритим небом, деякі у неналежному стані, що може спричинити пошкодження виробів у разі їх подальшого переміщення.

Пунктом 5 частини першої статті 6 Закону 185 передбачено, що уповноважений орган управління відповідно до покладених на них завдань затверджує стратегічні плани розвитку державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, управління корпоративними правами або контроль за діяльністю яких вони здійснюють, та здійснює контроль за їх виконанням.

Аудитом встановлено, що уповноважений орган управління (Мінкультури) у 2019–2022 роках всупереч вимогам законодавства не затверджував Дирекції стратегічних планів розвитку, що свідчить про неналежний внутрішній контроль Мінкультури та невиконання покладених на нього завдань, що є порушенням вимог пункту 5 частини першої статті 6 Закону 185.

Довідково. Відповідно до пояснень Дирекції, стратегічні плани розвитку підприємства уповноваженому органу управління (Мінкультури) не надавались, тому що їх Міністерство не вимагало. Вперше надано форми для підготовки стратегічного плану в грудні 2022 року. Згодом були надані нові форми, офіційно ці плани почало вимагати Міністерство економіки України вже у 2023 році.

Встановлено, що пунктом 9.11 Статуту Дирекції визначено: планування фінансово-господарської діяльності здійснюється шляхом складання річних фінансових планів, які затверджуються та погоджуються уповноваженим органом управління в установленому порядку (Мінкультури). Порядок складання, затвердження та контролю за виконанням фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки затверджений наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 02.03.2015 № 205 (у редакції наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 22 січня 2021 року № 122) (далі – Порядок 205).

Довідково. Пунктом 4 Порядку 205 передбачено, що проєкт фінансового плану підприємства разом з пояснювальною запискою подається до 01 червня року (у період воєнного стану та протягом трьох місяців після його припинення чи скасування – до 20 червня), що передуює плановому. Дирекцією за 2019–2022 роки проєкти фінансових планів не складалися та до уповноваженого органу управління з відповідними документами не подавалися, чим порушено вимоги пунктів 4 та 6 Порядку 205, що свідчить про незабезпечення уповноваженим органом управління (Мінкультури) належного внутрішнього контролю.

Абзацом 4 пункту 5 Порядку 205 визначено, що суб'єкти управління затверджують фінансовий план підприємства до 01 вересня року, що передуює плановому. Встановлено, що фінансові плани Дирекції на 2019–2020 роки затверджені у терміни, визначені пунктом 5 Порядку 205: на 2019 рік – 27.08.2018, на 2020 рік – 27.08.2019, водночас на 2021–2022 роки затверджені з порушенням термінів: на 2021 рік – 31.08.2021, 2022 рік – 28.12.2021. Це свідчить про порушення Мінкультури пункту 10 Порядку 205: контроль за своєчасним складанням фінансових

планів підприємств та виконанням показників затверджених фінансових планів підприємств здійснюють суб'єкти управління.

Зокрема, фінансовим планом Дирекції на 2019 рік (підписаний директором, затверджений 27.08.2018 заступником Міністра) передбачено доходів в обсязі 2 700 тис. грн (адміністративні витрати – 2 503,4 тис. грн та фінансовий результат від операційної діяльності – 196,6 тис. грн), витрати – 2 538,7 тис. грн (адміністративні витрати – 2 503,4 тис. грн, податок на прибуток – 35,3 тис. грн) та отримання чистого прибутку – 161,3 тис. гривень. Відповідно до звіту про виконання фінансового плану за 2019 рік отримано доходів у сумі 3 225 тис. грн, що більше на 525 тис. грн, або 119,4 відс., запланованого. Загальна сума витрат у 2019 році – 3 193 тис. грн, що на 654,3 тис. грн (125,8 відс.) більше, ніж заплановано (2 538,7 тис. гривень).

Фактично чистий фінансовий результат (прибуток) за 2019 рік отримано у сумі 32 тис. грн, що менше на 129,3 тис. грн, або 19,8 відс., запланованого (161,3 тис. грн). Капітальні інвестиції при запланованих 320 000 тис. грн становили 215 147 тис. грн, що на 104 853 тис. грн менше, або 67,2 відсотка.

Згідно із звітом про надходження та використання коштів загального фонду (форма № 2) за 2019 рік касові видатки за КЕКВ 3210 «Капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям)» становили 215 147 тис. грн, що відповідає даним звіту про виконання фінансового плану за 2019 рік (код рядка 4010 «Капітальне будівництво»). Адміністративні витрати у 2019 році становили 3 186 тис. грн при запланованих 2 503,4 тис. грн, або 127,3 відс. (перевищено на 682,6 тис. гривень). Відповідно до звіту про виконання фінансового плану за 2019 рік «Елементи операційних витрат» матеріальні витрати становили: витрати на сировину – 88 тис. грн, які фінансовим планом не передбачались; послуги зв'язку – 14,7 тис. грн, що на 2,7 тис. грн більше від запланованого (12,0 тис. грн, або 122,5 відс.); оплата праці – 2 564 тис. грн, що більше на 894 тис. грн (153,5 відс.) від запланованих 1 670 тис. грн; розрахунково-касове обслуговування – 7 тис. грн, що більше на 1 тис. грн від запланованих 6 тис. грн, відрахування на соціальні заходи – 356 тис. грн, що менше на 11,4 тис. грн від запланованих 367,4 тис. гривень. Загальна сума фактичних витрат за «Елементами операційних витрат» становила 3 186 тис. грн, або 156,4 відс., що на 1 148,6 тис. грн більше від запланованих 2 037,4 тис. гривень. Загальна сума сплачених податків, зборів до державного бюджету (податкові платежі) становила 1 628 тис. грн, або 119,8 відс. від запланованих 1 359,3 тис. гривень.

Отже, у фінансовому плані Дирекції на 2019 рік не передбачені витрати на загальну суму 195,4 тис. грн (організаційно-технічні послуги – 26 тис. грн, санаторно-курортне лікування – 81,4 тис. грн, канцтовари та витратні матеріали – 88 тис. грн). Дирекцією також проведено витрати, що перевищують заплановані на 897,7 тис. грн (оплата праці – 894 тис. грн, зв'язок – 2,7 тис. грн та розрахунково-касове обслуговування – 1 тис. грн), що є порушенням вимог пункту 1 статті 75 Господарського кодексу у частині виконання фінансових планів.

Фінансовим планом підприємства на 2020 рік (підписаний директором, затверджений 27.08.2019 заступником Міністра) передбачено доходів в обсязі 4 800 тис. грн (адміністративні витрати – 4 733 тис. грн та фінансовий результат від операційної діяльності – 67 тис. грн), витрат – 4 733 тис. грн, отримання чистого прибутку – 67 тис. гривень. Фінансовий план на 2020 рік із змінами протягом 2020 року

не підписаний директором підприємства та не затверджений уповноваженим органом. Слід зазначити, що Дирекцією листом від 12.02.2021 № 11 надіслано до Мінкультури на затвердження фінансовий план із змінами на 2020 рік. Встановлено, що зміни до цього плану вносилися з порушенням вимог абзацу першого пункту 8 Порядку 205: зміни до фінансового плану підприємства не можуть уноситись у періоди, календарний строк яких закінчився.

Довідково. Відповідно до пояснення в. о. директора Дирекції: зміни до фінансового плану на 2020 рік не були внесені вчасно, тому що інформація про фактичне фінансування була надана Мінкультури підприємству лише 29.12.2020 (наказ Мінкультури від 29.12.2020 № 2432). План із змінами на 2020 рік фактично розроблявся у січні 2021 року.

Під час аудиту встановлено, що звіт про виконання фінансового плану за 2020 рік сформовано відповідно до фінансового плану на 2020 рік із змінами, який не підписаний директором підприємства та не затверджений уповноваженим органом управління, що свідчить про відсутність внутрішнього контролю як керівництвом Дирекції, так і органом управління (Мінкультури). Відповідно до звіту про виконання фінансового плану за 2020 рік (підписаний директором без супровідного листа) отримано доходів у сумі 2 210 тис. грн, що більше на 10 тис. грн, або 100,5 відс., від запланованого (2 200 тис. грн), загальна сума витрат у 2020 році – 2 160 тис. грн, що на 8,4 тис. грн (100,4 відс.) більше від запланованих (2 151,6 тис. гривень).

Загальна сума фактичних витрат за «Елементами операційних витрат» становила 2 149 тис. грн, або 99,9 відс., що на 2,6 тис. грн менше запланованих витрат (2 151,6 тис. гривень). Загальна сума сплачених податків, зборів до державного бюджету (податкові платежі) – 1 098 тис. грн, або 144,5 відс. запланованих (759,6 тис. гривень). При цьому у фінансовому плані на 2020 рік не передбачені проведені Дирекцією витрати на суму 46 тис. гривень. Також здійснені витрати, що перевищують заплановані видатки на 15,4 тис. грн (інші операційні витрати – 14,4 тис. грн, відрасування на соціальні заходи – 1 тис. грн), що є порушенням вимог пункту 1 статті 75 Господарського кодексу у частині виконання фінансових планів.

Фінансовим планом підприємства на 2021 рік (за підписом директора Дирекції, затверджений 31.08.2021 державним секретарем Мінкультури) передбачено доходів в обсязі 5 746 тис. грн (адміністративні витрати – 5 688,2 тис. грн та фінансовий результат от операційної діяльності – 57,8 тис. грн), витрат – 5 698,6 тис. грн та отримання чистого прибутку – 47,4 тис. гривень. Відповідно до звіту про виконання фінансового плану за 2021 рік (підписаний директором) доходів отримано у сумі 3 911 тис. грн, що менше на 1 835 тис. грн, або 68,1 відс. запланованих 5 746 тис. гривень. Загальна сума витрат у 2021 році – 3 825 тис. грн, що на 1 873,6 тис. грн менше від запланованих (5 698,6 тис. грн), або 67,1 відсотка.

Довідково. Чистий фінансовий результат (прибуток) за 2021 рік отримано у сумі 86 тис. грн, що більше на 38,6 тис. грн, або 181,4 відс., від запланованого (47,4 тис. гривень). Усього виплати на користь держави у 2021 році становили 3 298 тис. грн, що на 363,7 тис. грн більше, ніж заплановано (2 934,3 тис. грн, 112,4 відсотка).

Аудитом встановлено, що у фінансовому плані на 2021 рік не передбачені проведені Дирекцією витрати на суму 20 тис. грн (інші операційні витрати – 16 тис. грн та амортизація основних засобів і нематеріальних активів загальногосподарського призначення – 4 тис. грн), що є порушенням вимог пункту 1 статті 75 Господарського

кодексу у частині виконання фінансових планів.

Фінансовим планом підприємства на 2022 рік (за підписом директора, затверджений 09.12.2021 в. о. державного секретаря, супровідний лист Дирекції від 23.12.2022 № 92) передбачено доходів в обсязі 5 746 тис. грн (адміністративні витрати – 5 688 тис. грн та фінансовий результат от операційної діяльності – 58 тис. грн), витрат – 5 698 тис. грн та отримання чистого прибутку – 48 тис. гривень. Відповідно до звіту про виконання фінансового плану за 2022 рік (підписаний директором) отримано чистого доходу від реалізації продукції у сумі 2 160 тис. грн, що менше на 3 586 тис. грн, або 38 відс., запланованих 5746 тис. гривень. Загальна сума витрат у 2022 році – 3 278 тис. грн, що менше на 2 420 тис. грн запланованих (5 698 тис. грн), або 58 відсотка.

Довідково. Чистий фінансовий результат (прибуток) за 2022 рік – 1 118 тис. грн, що менше на 1 166 тис. грн запланованих 48 тис. гривень. Усього виплати на користь держави у 2022 році становили 871 тис. грн, що на 2 063 тис. грн менше запланованих 2 934, тис. грн (30 відсотків).

Аудитом встановлено, що у фінансовому плані на 2022 рік не передбачені проведені Дирекцією витрати на суму 18 тис. грн (амортизаційні витрати), що є порушенням вимог пункту 1 статті 75 Господарського кодексу у частині виконання фінансових планів.

Згідно з пунктом 3 постанови Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. № 754 «Питання підготовки будівництва другої черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» (із змінами) Мінкультури мало: 1) розробити та подати у десятиденний строк Оргкомітету концепцію Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» для розгляду та схвалення; 2) забезпечити розроблення відповідно до схваленої концепції та затвердження в установленому порядку проєкту будівництва II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору»; 3) передбачати під час підготовки проєкту закону про Державний бюджет України на 2017 і наступні роки видатки на будівництво II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору», в т. ч. виготовлення проєктної документації.

Довідково. Згідно з пунктом 4 цієї постанови Київська міська державна адміністрація мала: 1) забезпечити завершення процедури надання Національному музею «Меморіал жертв Голодомору» у постійне користування земельної ділянки для експлуатації та обслуговування існуючих об'єктів Музею; 2) сприяти у вирішенні питання надання Національному музею «Меморіал жертв Голодомору» у постійне користування земельної ділянки для будівництва II черги Музею з подальшим обслуговуванням і експлуатацією всього комплексу. Зокрема, одним з основних завдань створеного постановою оргкомітету (п.3 Положення про Оргкомітет) було схвалення концепції Національного музею «Меморіал жертв Голодомору».

На час проведення аудиту інформації та відповідних документів про схвалення протягом 2016-2019 років в установленому порядку концепції Національного музею «Меморіал жертв Голодомору», а також розроблення відповідно до цієї концепції та затвердження в установленому порядку проєкту будівництва II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору», у Мінкультури та Дирекції немає.

Довідково. Проєкт концепції Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» розроблено у 2017 році керівництвом та відповідними працівниками Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» за участі консультантів і членів робочої групи (12 осіб). Отже, проєкт будівництва II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» затверджено Мінкультури без схваленої концепції Національного музею «Меморіал жертв Голодомору». Відповідно до інформації

Дирекції від 31.03.2023, наданої під час аудиту, Дирекція не здійснювала розроблення концепції Національного музею «Меморіал жертв Голодомору».

Частиною першою статті 35 Закону 3038 визначено, що після набуття права на земельну ділянку та відповідно до її цільового призначення замовник може виконувати підготовчі роботи, визначені будівельними нормами і правилами, з повідомленням органу державного архітектурно-будівельного контролю. Згідно з частиною другою цієї статті виконання підготовчих робіт може здійснюватися на підставі повідомлення про початок виконання будівельних робіт чи дозволу на виконання будівельних робіт.

Довідково. Під час аудиту Дирекцією надані документи щодо права постійного користування земельними ділянками, наданими Національному музею «Меморіал жертв голодомору».

Відповідно до статті 9 Земельного кодексу до повноважень Київської міської ради у сфері земельних відносин належить, зокрема, розпорядження землями територіальної громади міста; надання земельних ділянок у користування із земель комунальної власності.

Довідково. Згідно з частиною другою статті 20 Земельного кодексу віднесення земельних ділянок до певної категорії та виду цільового призначення здійснюється щодо земельних ділянок, якими розпоряджаються Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, – за рішенням відповідного органу.

Рішенням Київської міської ради від 06.10.2016 № 228/1232 комунальному підприємству «Дирекція реставраційно-відновлювальних робіт» припинено право постійного користування земельною ділянкою площею 2,2051 га (кадастровий № 8000000000:82:074:0044) на вул. І. Мазепи, 15-а, у Печерському районі м. Києва, наданою для будівництва Меморіалу пам'яті жертв голодоморів в Україні на вул. Січневого повстання, 15-а, у Печерському районі м. Києва, відповідно до рішень Київської міської ради від 25.01.2007 №41/702 і від 30.10.2008 №594/594. Крім того, рішенням Київської міської ради від 06.10.2016 № 228/1232 Національному музею «Меморіал жертв голодомору» надано у постійне користування вказану земельну ділянку на вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва (категорія земель – землі історико-культурного призначення) для експлуатації та обслуговування Національного музею «Меморіал жертв голодомору». Таким чином, цим рішенням змінено цільове призначення земельної ділянки – експлуатація та обслуговування Національного музею «Меморіал жертв голодомору» замість будівництва Меморіалу пам'яті жертв голодомору в Україні.

Довідково. Відповідно до витягу з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію іншого речового права № 80901378 від 21.02.2017 цю земельну ділянку площею 2,2051 га надано у постійне користування правокористувачеві Національному музею «Меморіал жертв голодомору» (землевласник – держава Україна в особі Київської міської державної адміністрації), цільове призначення – землі історико-культурного призначення; вид використання – для експлуатації та обслуговування Національного музею «Меморіал жертв голодомору».

Рішенням Київської міської ради від 14.09.2017 № 10/3017 Національному музею «Меморіал жертв голодомору» надано у постійне користування ще дві земельні ділянки на вул. Лаврській, 3, площею 0,778 га (кадастровий № 8000000000:82:008:0056) і 4,42 га (кадастровий № 8000000000:82:071:0005) у Печерському районі м. Києва (землі історико-культурного призначення) для експлуатації та обслуговування Національного музею «Меморіал жертв голодомору».

Довідково. У додатку 1 «План-схема до згоди на розроблення проєкту щодо відведення земельної ділянки» до рішення Київської міської ради від 08.12.2016 № 534/1538 про надання дозволу на розроблення проєкту землеустрою щодо відведення зазначених земельних ділянок Національному музею «Меморіал жертв голодомору» визначено: вид землекористування – постійне користування, цільове призначення земельних ділянок – для експлуатації та обслуговування Національного музею «Меморіал жертв голодомору».

Пунктом 5 цього рішення встановлено: попередити землекористувача, що використання землі не за цільовим призначенням тягне за собою припинення права користування нею відповідно до вимог статей 141 і 143 Земельного кодексу.

Довідково. Відповідно до витягів з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію іншого речового права № 100874627 і № 100876758 від 19.10.2017 земельні ділянки площею 0,778 га (кадастровий № 8000000000:82:008:0056), 4,42 га (кадастровий № 8000000000:82:071:0005) надані у постійне користування правокористувачеві Національному музею «Меморіал жертв голодомору» (землевласник – держава Україна в особі Київської міської державної адміністрації), цільове призначення – для розміщення та обслуговування музейних закладів, вид використання – для експлуатації та обслуговування Національного музею «Меморіал жертв голодомору». Згідно з витягом з Державного земельного кадастру № НВ-8000637032017 від 21.09.2017 ці земельні ділянки відносяться до земель історико-культурного призначення, а також зони особливого режиму забудови, цільове призначення – для розміщення та обслуговування музейних закладів, вид використання – для експлуатації та обслуговування Національного музею «Меморіал жертв голодомору».

Отже, зазначеними рішеннями Київської міської ради Національному музею «Меморіал жертв голодомору» надані у постійне користування 3 земельні ділянки для будівництва Національного музею «Меморіал жертв голодомору».

Водночас в один день з рішенням Київської міської ради від 14.09.2017 № 10/3017 було прийнято рішення Київської міської ради № 9/3016 про надання Національному меморіальному комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності земельної ділянки для будівництва, експлуатації та обслуговування меморіально-музейного комплексу на Алеї Героїв Небесної Сотні, 3, у м. Київ (кадастровий № 8000000000:82:012:0027).

Довідково. Згідно з витягом з Державного земельного кадастру № НВ-8000649662017 від 13.10.2017, земельна ділянка, надана Музею Революції Гідності, площею 1,226 га (кадастровий № 8000000000:82:012:0027) належить до земель історико-культурного призначення, цільове призначення – для розміщення та обслуговування музейних закладів, вид використання земельної ділянки – для будівництва, експлуатації та обслуговування меморіально-музейного комплексу.

При цьому наказом Мінікультури від 06.04.2017 № 280 зобов'язано Національний музей «Меморіал жертв голодомору» передати Дирекції функції замовника з проєктування та будівництва II черги та реконструкції I черги Національного музею «Меморіал жертв голодомору», що не відповідає цільовому призначенню виду використання цих земельних ділянок, визначеному в рішеннях Київської міської ради, зокрема від 14.09.2017 № 10/3017, та положенням статті 9 Земельного кодексу щодо повноважень Київської міської ради у сфері земельних відносин, які стосуються розпорядження землями територіальної громади міста, у т. ч. при наданні їх у користування. Це також не відповідає вимогам частини першої статті 35 Закону 3038: після набуття права на земельну ділянку та відповідно до її цільового призначення замовник може виконувати, зокрема, підготовчі роботи.

Довідково. До надання у 2016 році Національному музею «Меморіал жертв голодомору» земельна ділянка площею 2,2051 га (кадастровий № 8000000000:82:074:0044) відповідно до рішень Київської міської ради від 25.01.2007 № 41/702 та від 30.10.2008 № 594/594 належала комунальному

підприємству «Дирекція реставраційно-відновлювальних робіт» на праві постійного користування для будівництва Меморіалу пам'яті жертв голодоморів в Україні.

Як наслідок, через ухвалення Мінкультури недостатньо обґрунтованих управлінських рішень щодо передачі Дирекції функцій замовника з проєктування та будівництва II черги Національного музею «Меморіал жертв голодомору», протягом 2019–2022 років Дирекцією проводились підготовчі та будівельні роботи з будівництва II черги Національного музею «Меморіал жертв голодомору» на суму 561 831,9 тис. грн з порушенням вимог частини першої статті 35 Закону 3038 та рішення Київської міської ради від 14.09.2017 № 10/3017, яким проведення будівництва Національного музею «Меморіал жертв голодомору» на переданих земельних ділянках не передбачено.

Довідково. Під час аудиту в Дирекції надано низку дозволів уповноважених органів щодо проведення земляних та будівельних робіт на території пам'ятки, охоронюваній археологічній території, в зонах охорони, в історичних ареалах населених місць, з урахуванням яких здійснюються роботи на об'єкті будівництва «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва».

Зокрема, за результатами археологічних досліджень (проведені на ділянці проєктування, розташованій у межах Центрального історичного ареалу в зоні охоронюваного ландшафту на території пам'ятки історії національного значення та пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення парк Вічної Слави та в межах охоронної (буферної) зони пам'яток – об'єкта № 527 Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Київ: Собор Святої Софії та прилеглі монастирські будівлі, Києво-Печерської Лаври», а також пам'ятки місцевого значення «Історичний ландшафт Київських гір та долини р. Дніпро»), Інститутом археології НАН України надано Дирекції довідку-дозвіл від 07.11.2017 № 125/01-15-930 щодо проведення археологічних вишукувань, аналізу фондових матеріалів, досліджень, за результатами яких археологічних об'єктів та/або археологічного культурного шару не зафіксовано, об'єктів культурної спадщини, які підлягають консервації або музеєфікації, не виявлено. З урахуванням зазначеного Інститут не заперечує щодо продовження циклу земляних та будівельних робіт на земельній ділянці будівництва II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору».

Повідомлення Дирекції про початок виконання підготовчих робіт до будівництва «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва» отримано Державною архітектурно-будівельною інспекцією України 21.02.2018 за № 40-30/2103-16.

Мінкультури видано дозволи на проведення земляних робіт на території пам'ятки, охоронюваній археологічній території, в зонах охорони, в історичних ареалах населених місць від 30.03.2018 № 22-023/18з, від 14.01.2019 № 22-013/19з ТОВ «Основа» (договори підряду укладено з Дирекцією 15.03.2018 за №8/03, 26.12.2018 за №28/03) для виконання підготовчих, додаткових підготовчих та будівельних робіт на об'єкті «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва».

Замовнику (Дирекції) та генеральному підряднику (ТОВ «Основа») Державною архітектурно-будівельною інспекцією України надано дозволи на виконання будівельних робіт від 28.12.2018 № IV 113183622800, від 01.10.2019 № IV 113192741869 на об'єкті «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва» (I черга будівництва).

Листом Мінкультури від 26.06.2017 № 663/10/72-17 (відповідь на лист Дирекції від 14.06.2017 №16) надано роз'яснення щодо режимів забудови земельної

ділянки, на якій заплановано будівництво II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору».

Довідково. У цьому листі Дирекцію поінформовано, що земельна ділянка розташована на території Центрального історичного ареалу міста в зоні охоронного ландшафту в межах охоронної (буферної) зони архітектурного ансамблю Києво-Печерської Лаври – складової об'єкта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та на території пам'ятки історії, ландшафту місцевого значення «Історичний ландшафт Київських гір і долини р. Дніпро», та зазначено, що в охоронній (буферній) зоні забороняються нове будівництво, за винятком території, із садибною забудовою, та спорудження об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури; зміни історичного розпланування; порушення історичного силуету панорами Києво-Печерської Лаври; зменшення меж історичних зелених насаджень загального користування.

Відповідно до акта обстеження зелених насаджень, що підлягають видаленню, від 27.07.2017 № 376, складеного постійно діючою комісією з обстеження зелених насаджень м. Києва (наказ Департаменту міського благоустрою та збереження природного середовища виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) від 14.01.2013 № 8) (голова – начальник відділу обстеження зелених насаджень КО «Київзеленбуд», 7 членів комісії, а також представник заявника та представників КП УЗН Печерського району), оглянуто зелені насадження на території Печерського району м. Києва за адресою: вул. Лаврська, 3 (парк відпочинку на Дніпровських схилах), у зв'язку з розробленням проєкту «Будівництво другої черги Національного музею «Меморіал жертв голодомору» (лист-звернення Дирекції від 06.07.2017 № 27) та встановлено, які зелені насадження підлягають видаленню. Комісією визначено (п. 1 акта), що підлягають видаленню (зрізуванню) на відповідних ділянках (Аскольдова могила, парк Вічної Слави) загалом 516 дерев, 216 кущів та 1410 самосівів, а пересадженню – 8 дерев та 9 кущів. Зокрема, відновлювальна вартість вказаних зелених насаджень (п. 2 акта), що підлягають видаленню, становила 7 995 тис. грн (деревами – акація біла, в'яз шорсткий, груша звичайна, клен гостролистий, клен польовий, ясен звичайний, вишня, горобина, горіх грецький, клен, осика, бузина чорна, слива розлога, яблуня звичайна, ялина колюча, спірея верболиста), окремі дерева мала вік 50–70 років (наприклад, ясен звичайний, клен явір тощо), підлягали зрізуванню 55 акацій білих. Водночас у межах відведеної під забудову ділянки (п. 3 акта) мали лишитися 679 дерев, 140 кущів.

У висновку комісії (наведеному в цьому акті) зазначено, що акт не дає права на видалення зелених насаджень, а також вказано на необхідність до видалення деревно-чагарникової рослинності на території площею більше 0,12 га проведення обов'язкової екологічної експертизи відповідно до статті 13 Закону України «Про екологічну експертизу». Крім того, про початок та закінчення робіт письмово необхідно поінформувати Державну екологічну інспекцію у м. Києві. Результатів проведення обов'язкової екологічної експертизи з висновком державної екологічної експертизи Дирекція не має, що не відповідає статті 13 Закону України «Про екологічну експертизу»: здійснення державної екологічної експертизи є обов'язковим для видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку.

Закон України «Про екологічну експертизу» втратив чинність 18.12.2017 на підставі Закону 2059, який набрав чинності 18.06.2017 та введений у дію 18.12.2017.

Довідково. Відповідно до статті 3 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» до природно-заповідного фонду України належать природні території та об'єкти – природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища; штучно створені об'єкти – ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, пам'ятки природи, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва. Заказники, пам'ятки природи, ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки та парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва залежно від їх екологічної і наукової, історико-культурної цінності можуть бути загальнодержавного або місцевого значення.

У пункті 5 розділу Містобудівних умов та обмежень для проєктування об'єкта будівництва «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні

по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва» (затверджені наказом Департаменту містобудування та архітектури виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) від 02.11.2017 № 679) зазначено: ділянка проєктування знаходиться в межах центрального історичного ареалу в зоні охоронюваного ландшафту, на території пам'ятки історії національного значення та пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення – парк Вічної Слави, ділянка потрапляє в охоронну (буферну) зону пам'яток – об'єкта № 527 Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Київ: Собор Святої Софії та прилеглі монастирські будівлі, Києво-Печерської Лаври», земельна ділянка є складовою пам'ятки місцевого значення «Історичний ландшафт Київських гір та долини р. Дніпро».

Отже, об'єкт будівництва «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва» знаходиться в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону 2059 здійснення, зокрема, оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Пунктом 21 частини другої статті 3 Закону 2059 до першої категорії видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля, включено усі суцільні та поступові рубки головного користування та суцільні санітарні рубки на площі понад 1 гектар; усі суцільні санітарні рубки на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду.

***Довідково.** Під час аудиту Дирекцією надано лист Державної екологічної інспекції у м. Києві від 02.02.2018 № 290-04/12, в якому за результатами розгляду листа Дирекції від 17.01.2018 № 08 зазначено: заяву про наміри до проєкту підготовчих робіт «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва» Державна екологічна інспекція узгоджує за умови дотримання вимог природоохоронного законодавства та врахування громадських інтересів у складі проєктної документації. Дирекція у листі від 17.01.2018 № 08 просить погодити заяву про наміри знесення зелених насаджень, що підлягають видаленню, на проєктній ділянці 5,2 га по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі.*

Головне управління Держспродспоживслужби у м. Києві листом від 16.02.2018 № 05.2/2680 поінформувало Дирекцію (на лист від 06.02.2018 №18) про те, що експертизу проєктних матеріалів не здійснює. Водночас зазначено, що на підставі статті 10 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» з метою здійснення своїх повноважень, визначених статтями 5, 9, 14 цього Закону, уповноважений центральний орган та уповноважений територіальний орган можуть утворювати експертні комісії з оцінки впливу на довкілля, члени яких призначаються строком на три роки. Уповноважений центральний орган веде реєстр експертів, з числа яких можуть призначатися члени експертної комісії з оцінки впливу на довкілля. Листом від 02.04.2018 № 44 Дирекція поінформувала Державну екологічну інспекцію у м. Києві (вх. № 659 від 03.04.2018) про початок виконання робіт з видалення зелених насаджень.

На час проведення аудиту передбаченого статтею 9 Закону 2059 висновку з оцінки впливу на довкілля, що має видаватися уповноваженим органом, який є обов'язковим для виконання, а також звіту з оцінки впливу на довкілля, звіту про

громадське обговорення, які при підготовці висновку має розглядати уповноважений орган, у Дирекції немає.

Довідково. Відповідно до наданих 12.04.2023 пояснень, Дирекція подавала через ЦНАП заяву з листом від 08.12.2017 № 87 щодо отримання висновку державної екологічної експертизи та погодження заяви про наміри у складі ОВНС (оцінка впливу на навколишнє середовище). Через зміни у законодавстві (Закон України «Про екологічну експертизу» втратив чинність, а Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» введено в дію 18.12.2017) отримано відмову Управління екології та охорони природних ресурсів Департаменту міського благоустрою та збереження природного середовища ВО КМР (КМДА) від 18.12.2017 №064/1395-00, після чого додатково погоджено акт обстеження зелених насаджень, а потім і заяву про наміри знесення зелених насаджень (лист від 02.02.2018 №290-04/12) із Державною екологічною інспекцією у м. Києві. Дирекція повторно через ЦНАП подала заяву про наміри знесення зелених насаджень у складі розділу ОВНС проєктної документації до Управління екології та охорони природних ресурсів Департаменту міського благоустрою та збереження природного середовища ВО КМР (КМДА) й отримала 16.03.2018 відповідне погодження. Також у поясненнях зазначено, що повідомлення про наміри та заяву про екологічні наслідки видалення зелених насаджень замовником 18.09.2017 опубліковано у виданні «Aviso plus № 72 (1031)» (оприлюднено – проведено громадські обговорення), зауважень чи заперечень до яких не надходило. Дирекцією листом від 02.04.2018 № 44 повідомлено Державну екологічну інспекцію у м. Києві (вх. № 659 від 03.04.2018) про початок виконання робіт з видалення зелених насаджень.

Отже, у порушення частини шостої статті 3 Закону 2059 здійснюється заборонена законом господарська діяльність та втручання в природне середовище і ландшафт на відповідній території без висновку з оцінки впливу на довкілля та, відповідно, забезпечення в повному обсязі додержання екологічних умов, що мають бути передбачені у цьому висновку. Як наслідок, знесення (в межах виконання договору від 15.03.2018 № 8/03 про проведення підготовчих робіт між Дирекцією та ТОВ «Основа») зелених насаджень (за погодженням 16.03.2018 заяви про наміри з в. о. начальника Управління екології та охорони природних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради (КМДА)) на відповідній території проведено із порушенням законодавства та нанесено збитків (відновлювальна вартість зелених насаджень, що підлягали видаленню, на 27.07.2017 становила 7 995 тис. гривень).

Довідково. Відповідно до Виробничого календарного графіка виконання генпідрядником ТОВ «Основа» підготовчих робіт за договором від 15.03.2018 № 8/03 виконання робіт зі знесення зелених насаджень на загальну суму 746067,06 грн передбачено протягом листопада-грудня 2018 року та січня-лютого 2019 року. Вказані роботи проведено згідно з актом № 26 (форми КБ-2в) приймання виконаних будівельних робіт за листопад 2018 року та актом № 6 за січень 2019 року.

Відповідно до частини третьої статті 37² Закону України «Про охорону культурної спадщини» проведенню містобудівних, архітектурних та ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт на об'єкті всесвітньої спадщини, його території, в буферній зоні передуює інформування Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, рекомендації якого є обов'язковими при проведенні таких робіт.

Довідково. Листом від 24.04.2017 № 06 Дирекція звернулася до Мінкультури з проханням надіслати Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО відповідні інформаційні матеріали, проте такої інформації (необхідний пакет документів), передбаченої параграфом 172 Оперативних настанов із застосування Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини ЮНЕСКО, Дирекцією не надано. Листом від 06.06.2017 Мінкультури поінформувало Дирекцію про необхідність надання інформації (повного пакета документів) для інформування цього Комітету (з

переліком документації у додатку до листа). Лише через місяць листом від 06.07.2017 № 28 Дирекція надіслала низку документів для інформування Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Згодом Дирекція одержала листом Мінкультури від 30.10.2017 № 769/10/61-17 рекомендації ЦВС ЮНЕСКО, надіслані листом Міністерства закордонних справ України від 07.09.2017 №413/14-194/087-2485 (неофіційний переклад рекомендацій, без тексту рекомендацій мовою оригіналу). Зокрема, ЮНЕСКО вказано, що запропонована II черга «Меморіалу жертв Голодомору» в м. Києві є гідною ідеєю. Загалом можна стверджувати, що це не спричинить негативного впливу на визначну універсальну цінність об'єкта всесвітньої спадщини «Київ: Собор Святої Софії та прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська Лавра», проте рекомендовано здійснювати супроводження подальших проєктів як національними органами (органами влади м. Києва та Мінкультури, до компетенції яких належить впровадження охорони об'єкта всесвітньої спадщини), так і міжнародними експертними органами (Центр всесвітньої спадщини та ІКОМОС).

Це має бути виконано з особливою увагою до архітектурної якості як у дизайні, так і реалізації, а також забезпечити легкі та ефективні можливості для постійного обслуговування. Було б доцільно продовжувати консультації з відповідальним органом держави-сторони протягом всього процесу підготовки та виконання цього важливого проєкту. При цьому ЦВС ЮНЕСКО (ІКОМОС) запропонувало державі-стороні до реалізації проєкту надати на розгляд Центру всесвітньої спадщини та ІКОМОС більш детальний план, враховуючи коментарі, викладені у розділі аналізу технічної оцінки. Ці плани мають включати також проєкти/зображення, які відображають фасади будівлі, а найголовніше, вид зверху (як 5 фасад). ІКОМОС рекомендує також задокументувати, яким чином використання димоходів, вентиляційних труб та обладнання для кондиціонування повітря може вплинути на візуальну цілісність об'єкта. Державі-стороні також пропонується детально розробити всі рішення, які пов'язані з цими компонентами пропонованої будівлі.

Наприкінці 2017 року Дирекція (лист від 22.12.2017 № 91 поінформувала Мінкультури про опрацювання рекомендацій ЦВС ЮНЕСКО (ІКОМОС): спільно з проєктувальником (ТОВ «Проектні системи ЛТД») внесені зміни до проєктних рішень та згідно з Містобудівними умовами і обмеженнями завершено розробку ескізного проєкту «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва», що схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 866-р на підставі експертного звіту ДП «Укрдержбудекспертиза» від 03.11.2017 № 00-2113-17/ЦБ.

Також у цьому листі зазначено про надсилення Мінкультури скорегованих проєктних рішень на стадії «Проект», які необхідні для інформування ЦВС ЮНЕСКО про наміри реконструкції I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва, а також висловлено прохання направити Комітету у встановленому порядку ці матеріали згідно з параграфом 172 Оперативних настанов із застосування Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини ЮНЕСКО.

Параграфом 172 Оперативних настанов із застосування Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини ЮНЕСКО встановлено: інформування треба здійснити якомога раніше (наприклад, перед підготовкою базової документації для проєкту) та перед прийняттям рішень, які потім буде дуже важко скасувати, щоб Комітет мав можливість знайти рішення, яке б забезпечило повне збереження видатної універсальної цінності об'єкта.

Довідково. Відповідно до Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини, статті 16 Закону України «Про міжнародні договори», пункту 172 Настанови із застосування Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини у межах повноважень, визначених Положенням про Мінкультури (затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 № 495), у 2018 році наказом Мінкультури затверджений Порядок 345.

Відповідно до пункту 5 Порядку 345 Мінкультури у строк, що не перевищує 30 днів з дати надходження інформації, зазначеної у пункті 3 цього Порядку, надсилає її до Секретаріату Національної комісії України у справах ЮНЕСКО в письмовій формі у двох примірниках (один – англійською/французькою мовою, інший – українською) та на електронному носії. Мінкультури протягом 5 робочих днів з дати надходження від Секретаріату Національної комісії у справах ЮНЕСКО рекомендацій та/або інших документів Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО надсилає їх замовнику містобудівного перетворення мовою оригіналу (пункт 7 Порядку 345).

На час проведення аудиту у Дирекція немає відповіді Мінкультури на лист від 22.12.2017 № 91 та відповідної інформації Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО про результати опрацювання додаткової інформації, наданої на вимогу відповідного органу ЮНЕСКО, щодо скорегованих проєктних рішень з урахуванням рекомендацій, за результатами розгляду яких відповідно до частини третьої статті 37² Закону України «Про охорону культурної спадщини» мають проводитись роботи з реконструкції I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні.

Довідково. Відповідно до інформації Дирекції від 31.03.2023, наданої під час аудиту, за результатом опрацювання рекомендацій ІКОМОС до проєктних рішень внесено зміни та згідно з Містобудівними умовами і обмеженнями завершено розробку ескізного проєкту «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва», що схвалений Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 866-р на підставі експертного звіту ДП «Укрдержбудекспертиза» від 03.11.2017 № 00-2113-17/ЦБ. Скориговані проєктні рішення на стадії «Проєкт» та інформаційні матеріали згідно з параграфом 172 Оперативних настанов із застосування Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини ЮНЕСКО, що необхідні для інформування Центру всесвітньої спадщини ЮНЕСКО про наміри реконструкції I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні, Дирекцією в установленому порядку були надіслані Мінкультури листом від 22.12.2017 № 91 для подальшого направлення ЦВС ЮНЕСКО.

Відповіді від Мінкультури до Дирекції не надходило.

Під час проведення аудиту в Мінкультури письмових пояснень причин ненадання відповіді на лист Дирекції від 22.12.2017 № 91 не надано. Листи Міністерства про надсилання відповідних матеріалів Дирекції для розгляду ЦВС ЮНЕСКО, а також листів за результатами розгляду ЦВС ЮНЕСКО цих матеріалів з відповідними рекомендаціями (пропозиціями, висновками тощо) за результатами розгляду скорегованих проєктних рішень, проведених на вимогу ЦВС ЮНЕСКО, до аудиту не надано.

Це не відповідає вимогам пункту 7 Порядку 345: Мінкультури протягом 5 робочих днів з дати надходження від Секретаріату Національної комісії у справах ЮНЕСКО рекомендацій та/або інших документів Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО надсилає їх замовнику містобудівного перетворення мовою оригіналу, а також положенням частини третьої статті 37² Закону України «Про охорону культурної спадщини». Цим створено умови щодо реалізації скорегованого проєкту з порушенням вимог зазначеного Закону – без врахування рекомендації ЦВС ЮНЕСКО через ненадання відповіді Мінкультури на лист Дирекції від 22.12.2017 № 91 щодо результатів розгляду матеріалів ЦВС ЮНЕСКО, а також проведення протягом 2019–

2022 років будівельних робіт за рахунок коштів державного бюджету на суму 561 831,9 тис. гривень.

Постановою Кабінету Міністрів України від 08 травня 2019 р. № 593 «Деякі питання будівництва другої черги, облаштування музейного простору та розвитку Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» утворено організаційний комітет з питань будівництва II черги, облаштування музейного простору та розвитку Національного музею «Меморіал жертв Голодомору», затверджено відповідне Положення.

Довідково. Із виданням цієї постанови втратила чинність постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 № 754 «Питання підготовки будівництва другої черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору».

Згідно з пунктом 4 постанови Кабінету Міністрів України від 08 травня 2019 р. № 593 Мінкультури має: 1) забезпечити розроблення та затвердження в установленому порядку проєкту «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва»; 2) передбачати під час підготовки проєкту закону про державний бюджет на 2020 і наступні роки видатки на: реалізацію проєкту «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва», зокрема виготовлення проєктної документації; облаштування музейного простору; розвиток Національного музею «Меморіал жертв Голодомору».

Наказом Мінкультури від 20.12.2018 № 1133 затверджено проєкт «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва» (I черга) з відповідними техніко-економічними показниками.

Довідково. Зокрема, загальна кошторисна вартість будівництва – 148 476,9 тис. грн; площа забудови – 503 м²; корисна площа будівлі – 814,3 м²; тривалість будівництва – 12 місяців (тобто до грудня 2019 року). Повідомлення про початок виконання підготовчих робіт від 22.03.2018 по цьому об'єкту отримано Державною архітектурно-будівельною інспекцією України 21.03.2018 за № 40-30/2103-16.

Наказом Мінкультури від 22.08.2019 № 659 затверджено проєкт «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва» (II черга) з відповідними техніко-економічними показниками.

Довідково. Зокрема, площа земельної ділянки – 7,4031 га; площа забудови – 6824,24 м²; поверховість – 1,2,4 поверх; загальна площа будівлі музею – 15260 м²; корисна площа будівлі музею – 7530,0 м²; будівельний об'єм будівлі музею – 95646,0 м³; загальна кошторисна вартість будівництва в цінах станом на 08.08.2019 – 1479834,7 тис. грн; із загальної кошторисної вартості відповідно до довідки замовника виконано станом на 05.06.2019 – 136469,7 тис. грн; тривалість будівництва – 34 місяці (тобто до червня 2022 року).

Пунктом 2 наказу Мінкультури від 22.08.2019 № 659 затверджено зведення витрат за проєктом «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв

Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва» у цілому з такими економічними показниками: кошторисна вартість будівництва – 1 628 311,7 тис. грн (I черга – 148 476,9 тис. грн, II черга – 1 479 834,8 тис. грн), у т. ч. будівельних робіт – 1 092 476,9 тис. грн (I черга – 96173,3 тис. грн, II черга – 996 303,7 тис. грн); устаткування, меблів та інвентарю – 169458,8 тис. грн (I черга – 20266,2 тис. грн, II черга – 149192,6 тис. грн); інші витрати – 366 375,9 тис. грн (I черга – 32 037,5 тис. грн, II черга – 334 338,5 тис. грн); зворотні суми – 2 067,2 тис. грн (II черга). Економічні показники щодо кошторисної вартості будівництва по II черзі включені в цінах станом на 08.08.2019 на загальну суму 1 479 834,7 тис. грн, при цьому економічні показники щодо кошторисної вартості по I черзі включені у цінах станом на 19.12.2018 (наказом Мінкультури від 20.12.2018 № 1133), що є недостатньо обґрунтованим відображенням таких економічних показників.

Довідково. Пунктом 3 наказу Мінкультури від 22.08.2019 № 659 визнано таким, що втратив чинність, наказ Мінкультури від 19.12.2018 № 1128 «Про затвердження проекту підготовчих робіт за проектом «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва».

Через 3 роки було проведено коригування проекту «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва» (I черга), затвердженого наказом Мінкультури від 20.12.2018 № 1133. Наказом Мінкультури від 24.12.2021 № 1023 затверджено проєкт «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва (I черга). Коригування», погоджений листом Мінкультури від 15.11.2021 № 1171/6.11.1, з внесенням низки змін до техніко-економічних показників (з урахуванням експертного звіту ДП «Укрдержбудекспертиза» від 15.12.2021 № 00-0972/01-21).

Довідково. Зокрема, загальна кошторисна вартість будівництва зросла (порівняно з проектом затвердженим наказом Мінкультури від 20.12.2018 № 1133) з 148 476,9 тис. грн до 227 929,5 тис. грн, або на 35 відс. (79 452,6 тис. грн), а також збільшені показники (щодо площі забудови з 503 м² до 516,4 м²; корисної площі будівлі з 814,3 м² до 1 122,2 м²), що свідчить, зокрема, про недосконалість та недостатню обґрунтованість проєктних рішень, затверджених наказом Мінкультури від 20.12.2018 № 1133. Тривалість будівельних робіт, визначених проектом, затвердженим наказом Мінкультури від 20.12.2018 № 1133, становила 12 місяців (тобто до грудня 2019 року), при цьому коригування проєкту проведено через 2 роки після визначеного терміну, що свідчить про неналежне організаційне забезпечення реалізації цього проєкту в установлені терміни.

Це призвело до збільшення загальної кошторисної вартості (через коригування проєкту, зростання цін на будівництво з грудня 2018 року до грудня 2021 року) та створило умови для неекономного витрачання коштів державного бюджету на суму 79 452,6 тис. гривень. Під час проведення аудиту в Мінкультури письмових пояснень щодо причин та підстав для коригування проєкту не надано.

Згідно з пунктом 2 наказу Мінкультури від 24.12.2021 № 1023 Дирекція має забезпечити виконання проєкту «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва (I черга). Коригування» у визначені строки (до серпня 2022 року).

Частиною сьомою статті 37 Закону 3038 та пунктом 33 Порядку 466 визначено, якщо право на будівництво об'єкта передано іншому замовникові або змінено генерального підрядника чи підрядника (якщо будівельні роботи виконуються без залучення субпідрядників), а також у разі коригування проєктної документації, замовник протягом трьох робочих днів повідомляє про такі зміни відповідний орган державного архітектурно-будівельного контролю з поданням засвідчених у встановленому порядку копій документів, що підтверджують зазначені зміни. Продовження виконання будівельних робіт без такого повідомлення забороняється.

Довідково. У 2021 році наказом Мінкультури від 24.12.2021 № 1023 проведено коригування проєктної документації «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва (I черга). Коригування».

При цьому Дирекцією в порушення норм частини сьомої статті 37 Закону 3038 та пункту 33 Порядку 466 у 2021–2022 роках повідомлення (із відповідними документами) про внесення змін до дозволу на виконання будівельних робіт до органу державного архітектурно-будівельного контролю не надіслано. Як наслідок, відповідних змін до дозволу на виконання будівельних робіт № IV 113183622800 від 28.12.2018 в установленому порядку протягом 2022 та січня–березня 2023 років не внесено. Дирекцією порушено вимоги Закону 3038 щодо заборони подальшого виконання робіт: у 2022 році таких робіт виконано згідно з актами на суму 84 415,4 тис. гривень. На час завершення аудиту в Дирекції зазначене порушення законодавства усунуто.

Наприкінці 2022 року Дирекцією ухвалювались рішення про забезпечення внесення змін (коригування) до проєкту «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва» (II черга).

Дирекцією було укладено договір від 05.12.2022 № 5П-К з ТОВ «Проектні системи ЛТД» на суму 11 102,6 тис. гривень. У додатку 3 до договору встановлено Календарний графік виконання та фінансування робіт: у 2022 році передбачено фінансування етапу 1 стадії «П» (загальна пояснювальна записка) за рахунок власних коштів замовника (Дирекції) на суму 5,1 тис. грн (термін виконання – 31.12.2022), а у 2023 році – фінансування за рахунок коштів спеціального фонду державного бюджету за КПКВК 3801280 (після затвердження річних кошторисних призначень) етапу 2 стадії «П» (виконання коригування проєкту, зокрема генерального плану, архітектурних рішень, конструктивних рішень будівлі музею, пішохідного мосту, сходово-ліфтових вузлів, елементів благоустрою, а також коригування внутрішніх інженерних мереж тощо), етапу 3 стадії «П» (передача відкоригованого проєкту на

розгляд державної експертизи проєктів), етапу 4 стадії «П» (експертиза проєкту), етапу 5 стадії «П» (зняття зауважень експертизи, отримання експертного звіту та передача замовнику відкоригованої документації) загалом на суму 11 097,5 тис. грн (термін виконання останнього етапу – 31.12.2023).

Довідково. Протягом 2022 року та на час проведення аудиту (квітень 2023 року) кошторисні призначення за рахунок коштів державного бюджету за КПКВК 3801280 Дирекції не затверджувалися.

Враховуючи зазначене, Дирекцією укладено договір від 05.12.2022 № 5П-К з ТОВ «Проектні системи ЛТД» на суму 11 102,6 тис. грн (без затверджених бюджетних кошторисних призначень та із частковим співфінансуванням проєктних робіт за рахунок власних коштів, яке проведено у 2022 році на суму 5100 грн, або 0,0005 відс. суми договору) з порушенням пункту 3 Порядку 91, яким визначено спрямування виключно бюджетних коштів, зокрема, на реконструкцію I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні.

Довідково. Це підтверджується пунктом 16 Порядку 91: у разі недотримання виконавцем умов договору, виконавець повертає суму коштів, спрямовану на виконання робіт до загального та/або спеціального фонду державного бюджету. При цьому пунктом 3 Порядку 91 спрямування бюджетних коштів безпосередньо на коригування проєктної документації (проєктування) за напрямом «Реконструкції I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні» не передбачено.

У додатку 4 до цього договору встановлено завдання на коригування проєкту, у пункті 12 якого (Основні архітектурно-планувальні вимоги та характеристики об'єкту) визначено: необхідно виконати коригування проєкту та передбачити такі види робіт, зокрема: заміну залізобетонних балок плити перекриття на металеві балки будівлі музею у вісях Д-Ж/2-5; заміну залізобетонних балок плити покриття на металеві балки будівлі музею; зміну внутрішніх інженерних мережах; уточнення фундаментів мосту; уточнення рішень по дощовій каналізації; виключення зі складу робіт підпірних стін ПС-12, ПС-13, ПС-14, ПС-15, а також влаштування пішохідних паркових доріжок у зоні цих стін; за результатами коригування проєкту виконати перерахунок кошторисної вартості об'єкта; виконати експертизу скоригованого проєкту; за результатами коригування стадії «Проект» за окремим договором виконати (в т. ч. скоригувати) стадію «Робоча документація» тощо.

Необхідність внесення суттєвих змін до проєктних рішень щодо II черги будівництва об'єкта (необхідність коригування робочої документації за окремим договором та додаткового витрачання коштів) та коригування у 2021 році проєктних рішень щодо I черги свідчать про недосконалість проєктних рішень ТОВ «Проектні системи ЛТД», а також створює умови для неекономного витрачання коштів державного бюджету, зокрема, за договором від 05.12.2022 № 5П-К на суму 11 097,5 тис. грн (обсяг передбачених бюджетних коштів).

З огляду на коригування протягом 2019–2022 років проєктної документації, ухвалення управлінських рішень Кабінетом Міністрів України (за пропозиціями Київської міської держадміністрації) щодо проведення цього будівництва на зсувонебезпечній території в межах Дніпровського узвозу, Паркової дороги,

території парку Вічної Слави та мурів Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника було недостатньо обґрунтованим. Зокрема, зі складу будівельних робіт виключено підпірні стіни ПС-12, ПС-13, ПС-14, ПС-15, а також влаштування пішохідних паркових доріжок у зоні цих стін, оскільки це зсувонебезпечні ділянки у Панкратієвому Яру.

Отже, внаслідок ухвалення недостатньо обґрунтованих управлінських рішень Кабінетом Міністрів України, Мінкультури, Київською міською держадміністрацією щодо проведення будівництва на зсувонебезпечній території, а також недосконалого виконання проєктних робіт ТОВ «Проектні системи ЛТД», необхідне систематичне коригування проєктної документації, що призводить до неекономного витрачання коштів державного бюджету: протягом періоду, що досліджувався, суттєво збільшилась загальна вартість будівництва – з 1 628 311,7 до 1 707 764,3 тис. гривень.

Зокрема, наприкінці 2021 року за результатами коригування проєкту «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва» (I черга), затвердженого наказом Мінкультури від 24.12.2021 № 1023, збільшено загальну кошторисну вартість будівництва (порівняно з проєктом, затвердженим наказом Мінкультури від 20.12.2018 № 1133) на 79 452,6 тис. грн та створено умови для неекономного використання коштів державного бюджету.

Довідково. Для виконання проєктних робіт за рахунок коштів державного бюджету за КПКВК (180)3801280 «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні» між ТОВ «Проектні системи ЛТД» та Дирекцією укладено 12 договорів на загальну суму 41 696,1 тис. грн та проведено розрахунки за виконані роботи на суму 30 603,6 тис. грн (у т. ч. за договором від 05.12.2022 № 5П-К проведено розрахунки на суму 5,1 тис. грн за рахунок власних коштів Дирекції).

Встановлено, що недостатньо обґрунтоване проведення будівництва на зсувонебезпечній території обумовило неекономне витрачання коштів державного бюджету через необхідність виконання протизсувних робіт, станом на 01.01.2023 – 154 699,5 тис. гривень. Дані щодо обсягів протизсувних робіт, що проводилися протягом 2019–2022 років за рахунок коштів державного бюджету у межах договорів з ТОВ «Основа», наведені у таблиці 20.

Таблиця 20

Дані щодо обсягів протизсувних робіт, що проводилися протягом 2019–2022 років

тис. грн

№ та дата договору	Найменування робіт (в т. ч. вартість використаних будівельних матеріалів)*	Вартість робіт з ПДВ
№ 8/03 від 15.03.2018 (підготовчі роботи)	-улаштування підпірних стін ПС-1(о), ПС-2(о), ПС-3(о); -улаштування підпірної стіни ПС-7(о) для парковки автотранспорту; -улаштування підпірних стін ПС-4(о), ПС-5(о), ПС-6(о) для прокладання дороги від Дніпровського узвозу до будівлі музею.	56 166,6 7 955,7 20 515,7

Продовження таблиці 20
тис. грн

№ та дата договору	Найменування робіт (в т. ч. вартість використаних будівельних матеріалів)*	Вартість робіт з ПДВ
№ 38/03 від 15.03.2018 (підготовчі додаткові роботи)	-улаштування барет; -улаштування підпірних стін ПС-1(о) – ПС-6(о); -улаштування ПС-7(о) для парковки автотранспорту; - додаткові роботи на підпірних стінах.	40 903,6 5 249,9 477,1 2 233,2
№ 09/09 від 15.03.2018 (Будівельні роботи – II черга)	-улаштування підпірних стін ПС-1 – ПС-7; -улаштування підпірних стін ПС-8 – ПС-22 та зовнішніх сходів.	15 251,3 5 946,4
Разом:		154699,5**

* найменування робіт – за об'єктними кошторисами;

** у т. ч. облицювання гранітом підпірних стін.

Крім того, проведення будівництва на зсувонебезпечній території із складними інженерно-геологічними умовами обумовило неекономічне витрачання коштів державного бюджету через необхідність здійснення моніторингу стану схилів, наявних споруд та підпірних стін, який проведено у межах договорів Дирекції з ТОВ «Основа» у 2019–2022 роках на загальну суму 8 503,2 тис. гривень.

Довідково. Моніторинг деформацій схилу та прилеглих споруд, що розташовані навколо об'єкта будівництва та є охоронною зоною відповідно до Генерального плану м. Києва, під час проведення робіт з реконструкції I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва передбачений завданням на проєктування від 28.09.2018, реалізований в Проєкті «Системи моніторингу стану схилів, існуючих споруд та підпірних стін» (З-ПрПр/П/Р-СМС). Виконавець – ТОВ «Проєктні системи ЛТД», Київ, 2018 рік.

Моніторинг стану схилів, споруд та підпірних стін проводився як на стадії підготовчих робіт, так і будівельних по об'єкту. Зокрема, виконання та оплату робіт з моніторингу схилів та інженерних споруд проведено в межах договору від 15.03.2018 № 8/03 між Дирекцією та ТОВ «Основа» на суму 3 730,4 тис. гривень.

Довідково. За даними Дирекції, реалізацію проєкту «Системи моніторингу стану схилів, існуючих споруд та підпірних стін» генпідрядником доручено ТОВ «Сіксенс Україна» за договором № 38 від 25.05.2018 (сума договору – 3 730,4 тис. грн). Договірна ціна (складена з обсягів робіт, передбачених проєктно-кошторисною документацією стадії «Проєкт» для виконання підготовчих робіт на об'єкті) пройшла державну експертизу (експертні оцінки ДП «Укрдержбудекспертиза» № 00-2420-17/ЕО/ЦБ від 04.12.2017 та № 00-1761-18/ЕО/ЦБ від 12.12.2018).

Відповідно до зведеного кошторисного розрахунку в складі інших витрат у главі 9 передбачені кошти на моніторинг стану схилів, споруд та підпірних стін на суму 3 730,4 тис. гривень. Зазначені витрати визначені у ціні договору від 15.03.2018 № 8/03 в сумі 3 730,4 тис. гривень. В акті приймання виконаних будівельних робіт за формою КБ-2в № 32 за грудень 2019 року, підписаному Дирекцією з ТОВ «Основа», обсяг виконаних робіт з моніторингу становить 3 730,4 тис. гривень. Остання звітна дата надання ТОВ «Сіксенс Україна» щомісячного звіту про здійснення моніторингу – липень 2019 року.

Також Дирекцією з метою продовження моніторингу стану схилів та інженерних споруд на об'єкті проводились розрахунки в межах укладеного з ТОВ «Основа» договору підряду від 09.09.2019 № 09/09 на суму 4 772,8 тис. гривень.

Довідково. За даними Дирекції, ТОВ «Основа» в межах виконання договору від 09.09.2019 № 09/09 укладено договір від 10.09.2019 № 38/09 з ТОВ «Сіксенс Україна». Договірна ціна складена з обсягів робіт, передбачених проєктно-кошторисною документацією на стадії «Проєкт», що пройшла

комплексну державну експертизу (експертний звіт ДП «Укрдержбуд-експертиза» № 00-0345-19/ЦБ від 09.08.2019). Постійний геодезичний моніторинг за схилами та інженерними спорудами виконується відповідно до затвердженого проєкту «Оцінка впливу на навколишнє середовище» Том 10.1 (З-П-ОВНС)».

Відповідно до зведеного кошторисного розрахунку в складі інших витрат у главі 9 передбачені 5 500,7 тис. гривень на моніторинг стану схилів, існуючих споруд та підпірних стін. Зазначені витрати визначені у договорі від 09.09.2019 № 09/09 з ТОВ «Основа». Згідно з актом приймання виконаних будівельних робіт форми КБ-2в № 38кор за листопад-грудень 2020 року, підписаним Дирекцією з ТОВ «Основа», виконано робіт з моніторингу на суму 2 753,5 тис. грн, за актом № 96 за листопад 2022 року – 2 019,3 тис. гривень.

Довідково. В інформації Дирекції зазначено: зважаючи на складні інженерно-геологічні умови та місце розташування майбутнього Національного музею «Меморіал жертв Голодомору», необхідно передбачити облаштування автоматизованої системи моніторингу (АСМ) існуючих інженерних споруд та схилів, в складі якої має бути передбачено контроль за інженерними спорудами згідно з проєктом будівництва. Моніторинг стану схилу та інженерних споруд необхідно здійснювати до початку будівельних робіт, у процесі будівництва та після введення побудованого музейного комплексу в експлуатацію. При цьому автоматизована система моніторингу повинна забезпечувати контроль за такими параметрами: горизонтальні переміщення ґрунтових мас на різних глибинах (схилів); горизонтальні переміщення інженерних споруд, що будуються (підпірні стінки); абсолютні відхилення контрольних точок інженерних споруд та головної будівлі Меморіалу в трьох координатах; рівень ґрунтових вод. Відповідно, необхідні 6 спостережних інклінометричних станцій у ґрунті; 5 спостережних інклінометричних станцій у інженерних спорудах, що будуються; 3 н'єзометричні станції для нагляду за рівнем ґрунтових вод; 2 автоматизовані станції геодезичного моніторингу «ЦИКЛОП».

За даними Дирекції, усе обладнання та комплектуючі (обсадні інклінометричні і н'єзометричні труби, інклінометричні датчики нахилу та датчики спостереження за рівнем ґрунтових вод, елементи контрольно-вимірної апаратури та засоби телеметрії) будуть передані на баланс Національного музею «Меморіал жертв голодомору», що дасть змогу здійснювати постійний контроль за станом побудованих споруд та схилом.

Враховуючи зазначене, моніторинг має обов'язково здійснюватися, зокрема, на етапі експлуатації будівлі Музею Революції Гідності, що створює умови недостатньо прогнозованого у часі та неекономного витрачання коштів державного бюджету після введення в експлуатацію об'єкта будівництва.

Під час аудиту Дирекцією надано 36 звітів про результати проведеного у 2018–2021 роках моніторингу (інклінометричних вимірювань, виконаних на території об'єкта будівництва), складених і затверджених ТОВ «Сіксенс Україна». У деяких звітах фіксувалися, зокрема, переміщення ґрунтових мас із зазначенням відповідних відхилень від початкових значень.

Встановлено, що протягом 2019–2022 років Музеєм Революції Гідності та Дирекцією у порушення вимог законодавства не забезпечено виконання пункту 8 Порядку 147 щодо надання в установленому порядку щокварталу до 10 числа місяця, що настає за звітним періодом, Мінкультури звітів про використання бюджетних коштів та фактично виконані роботи, а також пункту 21 Порядку 91 щодо надання щомісяця до 10 числа інформації про стан виконання робіт та використання бюджетних коштів. При цьому Мінкультури не доводило до Музею Революції Гідності та Дирекції форм цих звітів та інформації. Як наслідок, звітування здійснювалося Музеєм Революції Гідності і Дирекцією у довільній формі.

Так, контрольній групі під час аудиту в Мінкультури надані різні за формою звіти та інформація Музею Революції Гідності і Дирекції. Супровідні листи до низки звітів та інформації не додавались, звіти не містили відомостей щодо вхідних номерів Мінкультури з датами одержання.

Наприклад, у порушення пункту 8 Порядку 147 звіту Дирекції за I квартал 2019 року немає, звіти, складені за II, III та IV квартали 2019 року, мають назву «Звіт про виконання бюджетної програми за КПКВК» замість «Звіт про використання бюджетних коштів та фактично виконані роботи», показники цих звітів не містять належної інформації щодо стану фактичного виконання запланованих робіт (у графі види робіт зазначено лише загальний напрям: «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва»), що унеможлиблює встановлення фактичного обсягу виконаних робіт за видами. Немає звітів про використання бюджетних коштів та фактично виконані роботи за I, II, III квартали 2020 року (Мінкультури не подавалися).

У порушення пункту 8 Порядку 147 також не подано звіту про використання бюджетних коштів та фактично виконані роботи за I квартал 2021 року, за перше півріччя 2021 року Дирекція листом від 07.07.2021 № 81 надала Мінкультури довідку про використання бюджетних коштів та фактично виконані роботи замість звіту. За III квартал 2021 року Дирекція листом від 21.10.2021 № 128 надала звіт про виконання фінансового плану за III квартал 2021 року за КПКВК 3801280 замість звіту про використання бюджетних коштів та фактично виконані роботи. На відміну від попереднього звітування за 2019–2021 роки, листом Дирекції від 10.01.2022 № 03/2 Мінкультури надіслано звіт про використання коштів та фактично виконані роботи за 2021 рік (КПКВК 3801280), в якому більш детально відображені дані щодо фактично виконаних робіт за напрямками (видами), при цьому за низкою видів робіт обсяги використаних коштів не вказані.

Протягом 2022 року Дирекцією не надавалися Мінкультури щомісяця до 10 числа інформація про стан виконання робіт та використання бюджетних коштів, що є порушенням пункту 21 Порядку 91. При цьому, за даними Дирекції, упродовж 2022 року виконувалися окремі роботи, пов'язані з реконструкцією I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» на суму 84 415,4 тис. гривень. У порушення пункту 21 Порядку 91 Дирекцією інформація про стан виконання робіт у 2022 році та використання бюджетних коштів на суму 84 415,4 тис. грн Мінкультури не надавалася.

Звітування з порушенням вимог законодавства здійснювалося також Музеєм Революції Гідності, зокрема, лист Музею Революції Гідності від 09.07.2018 № 02/11 про надання звіту Мінкультури про стан використання бюджетних коштів за КПКВК 1801280 за II квартал 2018 року (додатком до якого є таблиця з інформацією, зокрема, про передбачені на 2018 рік 115 600 тис. грн, на II квартал 2018 року – 5 000 тис. грн, виконано (каса) – 0 тис. грн). Звітів за III, IV квартали 2018 року у порушення пункту 8 Порядку 147 ненадані.

Довідково. Листами Музею Революції Гідності від 13.06.2019 № 02/285 та від 16.10.2019 № 02/444 Мінкультури подавалися звіти про результати діяльності (будівництво) за січень-травень 2019 року та січень-вересень 2019 року. Листом від 05.02.2020 № 02/41 надано інформацію про стан використання бюджетних коштів, передбачених за КПКВК 1801280, без зазначення періоду та років, за якими надається інформація.

Згідно з пунктом 8 Порядку 147 Мінкультури щокварталу до 20 числа місяця, що настає за звітним періодом, подає Мінфіну інформацію про стан використання бюджетних коштів, а відповідно до пункту 21 Порядку 91 – щокварталу (до 25 числа місяця) звіт про використання бюджетних коштів. У періоді, що досліджувався, низки листів Мінкультури, які мали надаватись Мінфіну з такою інформацією, немає.

Довідково. Зокрема, за 2018 рік є лише один лист Мінкультури (від 11.10.2018 № 2763/15-4/14-18) з інформацією за III квартал, листів за I, II та IV (або за рік) квартали немає. За 2019 рік є листи Мінкультури з інформаціями за I, II, III квартали та рік. За 2020 рік листів за I, II, III квартали та рік немає. За 2021 рік є листи за II, III квартали та рік, за I квартал немає.

Загалом така реалізація Музеєм Революції Гідності, Дирекцією положень порядків 147 та 91 протягом періоду, що досліджувався, свідчить як про систематичне порушення вимог вказаних порядків щодо своєчасності та повноти відповідного звітування, так і про відсутність на рівні головного розпорядника коштів об'єктивних даних щодо фактичного стану виконаних робіт (у т. ч. за їх видами) за рахунок коштів державного бюджету, ступеню будівельної готовності об'єктів на звітні дати, що унеможливлювало належний аналіз звітів та ухвалення ефективних управлінських рішень на рівні Мінкультури.

Враховуючи неналежне звітування Музею Революції Гідності та Дирекції до Мінкультури щодо виконання запланованих робіт та витрачання коштів державного бюджету, під час аудиту надіслано, зокрема, Дирекції запит контрольної групи Рахункової палати щодо надання інформації на 01.01.2019, 01.01.2020, 01.01.2021, 01.01.2022 та 01.01.2023 про стан виконання запланованих робіт у розрізі укладених договорів (ступінь готовності об'єкта у відсотках), обсяги використаних коштів державного бюджету за КПКВК (180)3801280, дебіторської/кредиторської заборгованості тощо.

Аналіз наданої Дирекцією інформації свідчить, що рівень виконання робіт з будівництва об'єкта (I та II черги) на 01.01.2023 (табл. 21) – 49,2 відс. (на 01.01.2019 – 5,5 відс.). Отже, на початок року (протягом 4 років) здійснено лише половину запланованих робіт, що створює ризики подальшого перенесення термінів виконання цих робіт та збільшення загальної кошторисної вартості будівництва, зокрема, через зростання цін на будівельні матеріали.

Таблиця 21

Інформація про рівень виконання робіт з будівництва об'єкта

відс.

Показники	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023
Рівень виконання робіт з реконструкції I черги	0,04	0,33	20,99	52,02	65,12	80,8
Рівень виконання робіт з будівництва II черги	0,46	6,34	13,45	22,44	41,02	44,31
Загальний рівень виконання будівельних робіт (I+II черги)	0,4	5,54	14,46	26,39	44,24	49,18

При цьому рівень фінансування робіт з будівництва об'єкта (I та II черги) на 01.01.2023 – 61,3 відс. (на 01.01.2019 – 17,6 відс.), дебіторська заборгованість на 01.01.2023 – 207 237,2 тис. грн (на 01.01.2019 – 209 697,7 тис. грн), тобто скоротилася протягом 4 років на 2 460,5 тис. гривень. Введення в дію зазначеного об'єкта (відповідно до останнього затвердженого Дирекцією 24.12.2021 за погодженням з

Мінкультури Титулу об'єкта будівництва на 2021 рік) було визначено III квартал 2022 року. Слід зазначити, що на показники виконання будівельних робіт та введення в дію об'єкта впливає введення воєнного стану в Україні. На час проведення аудиту роботи на об'єкті тривають (рівень виконання запланованих робіт на 01.01.2023 – 49,18 відс.), термін введення в дію – III квартал 2022 року (визначений Титулом об'єкта будівництва на 2021 рік) порушено, нового терміну (без затвердження Титулу об'єкту будівництва на 2022 та 2023 роки) не визначено, що створює ризики подальшого зростання загальної кошторисної вартості будівельних робіт та неекономного використання коштів державного бюджету.

Довідково. Під час проведення аудиту в Дирекції контрольною групою Рахункової палати в присутності в. о. керівника Дирекції проведено 14.04.2023 візуальний огляд з фотофіксацією об'єкта будівництва «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва». Встановлено, що будівельні роботи в визначені терміни не завершені та продовжуються. Стенд, який має встановлюватися на будівельному майданчику в доступному для огляду місці, є, проте окрема інформація втратила свою актуальність (зокрема, термін завершення будівництва – квітень 2021 року, при тому, що згідно з Титулом об'єкта будівництва на 2021 рік, затвердженим Дирекцією 24.12.2021 за погодженням з Мінкультури, змінено терміни завершення робіт – серпень 2022 року). Інформації про документ (дозволи на виконання будівельних робіт на I та II черги, видані ДАБІ), що дає право на виконання будівельних робіт, а також відомостей про клас наслідків (відповідальності) об'єкта, у порушення частини шостої статті 34 Закону 3038 на стенді немає. Проведено більшу частину робіт з Реконструкції I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні, триває будівництво II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору», зокрема, майже збудовано основну конструкцію музею, тривають роботи на даху. Також в основних конструкціях вже готовий міст, що сполучає територію музейного комплексу з Дніпровським узвозом та паркувальним майданчиком, встановлено ліфти. Проведено будівництво інженерного колектору з шахтним стовбуром, похилого ліфту, що знаходиться поруч зі сходами від будівлі майбутнього музею до Свічі Пам'яті та має забезпечити зручні умови доступу до відповідних локацій комплексу для відвідувачів.

4. ОЦІНКА СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗПОРЯДНИКАМИ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

Відповідно до частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу визначено, що розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організовують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів.

Аудитом встановлено, що у 2020–2022 роках у Мінкультури не забезпечено підпорядкування відділу внутрішнього аудиту та здійснення координації внутрішнього контролю безпосередньо Міністром (підпорядковуються²⁸ заступнику Міністра або державному секретареві), чим не дотримано вимог частини третьої

²⁸ У період 2020–2022 років наказами Міністерства визначено розподіл обов'язків між Міністром та його заступником, відповідно до яких організацію внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту покладено у 2020 році на заступника Міністра; у 2021–2022 роках – на державного секретаря.

статті 26 Бюджетного кодексу, пункту 4 Основних засад внутрішнього контролю, пункту 2.2 Інструкції з організації внутрішнього контролю в Мінкультури, затвердженої наказом від 03.04.2020 № 1644, що свідчить про неналежне забезпечення якісного внутрішнього контролю Мінкультури.

Разом з тим пунктом 10 Положення 885, яким визначені повноваження Міністра, не передбачено покладення повноважень на Міністра щодо організації внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту та забезпечення їх здійснення у своїй установі і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління розпорядника бюджетних коштів, що свідчить про невжиття у достатньому обсязі заходів з реалізації вимог частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу. Організаційно-методологічні засади здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту визначаються Мінфіном, яке забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері державного внутрішнього фінансового контролю, у т. ч. здійснює оцінку функціонування систем внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту. Зокрема, наказом Мінфіну від 04.10.2011 № 1247 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 20.10.2011 за № 1219/19957) затверджено Стандарти внутрішнього аудиту.

Одним із базових принципів внутрішнього контролю, визначених Основними засадами внутрішнього контролю, є чітке розмежування внутрішнього аудиту і внутрішнього контролю. Протягом 2019–2022 років у Мінкультури не розроблені та не затверджені внутрішні документи, спрямовані на забезпечення функціонування елементів внутрішнього контролю з урахуванням вимог Основних засад внутрішнього контролю, а також не видані розпорядчі акти, інші внутрішні документи, які мали регулювати внутрішнє середовище, чим не дотримано вимог абзаців других пункту 6 та пункту 5 Основних засад внутрішнього контролю. Подібно у музеях Голодомору-геноциду та Революції Гідності.

У Мінкультури у 2019–2022 роках не дотримано вимог абзацу третього пункту 6 Основних засад внутрішнього контролю в частині інформування керівництва установи про ризики, що виникають під час виконання покладених на них завдань і функцій, вжиття заходів контролю, здійснення моніторингу, обміну інформацією.

Результати аудиторського дослідження засвідчили, що Мінкультури протягом 2019–2022 років не організовано належного внутрішнього контролю у закладах культури, які належить до сфери управління Мінкультури, що призвело до недотримання вимог підпункту 2 пункту 8 Основних засад внутрішнього контролю. Подібно у музеях Голодомору-геноциду та Революції Гідності..

У порушення вимог частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу Мінкультури у 2019–2022 роках не організовано належного внутрішнього контролю та здійснення його як у Міністерстві, так і підвідомчих установах, які належить до сфери управління Мінкультури.

Відповідно до статті 26 Бюджетного кодексу та Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах, затверджених наказом Мінфіну від 14.09.2012 № 995, Мінкультури наказом від 03.04.2020 № 1644 затвердило інструкцію з організації внутрішнього контролю в міністерстві (далі – Наказ 1644 або Інструкція 1644), розроблену з метою удосконалення функціонування внутрішнього контролю та системи

управління ризиками, забезпечення досягнення результатів відповідно до визначених цілей.

Аудитом встановлено, що у Мінкультури не надало документального підтвердження реалізації Інструкції 1644, що свідчить про формальний підхід до організації системи внутрішнього контролю у Міністерстві та створення ризиків у діяльності центрального органу виконавчої влади.

Крім того, відповідальність за виконання Наказу 1644 не покладено на жодну посадову особу Мінкультури, що створює відповідні ризики, унеможлиблює належну організацію (реалізацію) системи внутрішнього контролю та призводить до неефективного виконання Міністерством повноважень та завдань. Також слід зазначити, що в Інструкції 1644 на підрозділ внутрішнього аудиту покладено низку функцій внутрішнього контролю, що суперечить одному із головних принципів внутрішнього контролю (чітке розмежування внутрішнього аудиту і внутрішнього контролю) та положенням статті 26 Бюджетного кодексу.

Згідно із наказом від 25.04.2022 № 151 «Про внесення змін до структури апарату Міністерства культури та інформаційної політики України» у Міністерстві створено відділ організаційної роботи²⁹ (наказ від 15.08.2022 №355-к), який має здійснювати організаційно-координаційні заходи щодо функціонування системи внутрішнього контролю в Мінкультури. Як засвідчив аудит, цим відділом заходи фактично не реалізовані.

Довідково. Відділом організаційної роботи підготовлено інформаційно-роз'яснювальні матеріали з питань внутрішнього контролю та службовою запискою від 16.09.2022 № 1247/37/42-22 надіслано керівникам структурних підрозділів міністерства; розроблено проєкт наказу «Про організацію внутрішнього контролю в системі Міністерства культури та інформаційної політики України», який погоджено структурними підрозділами міністерства, однак не підписаний Міністром; узагальнено інформацію структурних підрозділів, сформовано та скеровано Мінфіну звіт про стан організації та здійснення внутрішнього контролю у розрізі елементів внутрішнього контролю.

Незабезпечення внутрішнього (управлінського) контролю у Мінкультури призвело до порушення вимог абзацу другої частини п'ятої статті 8 Закону 996 у частині забезпечення, розроблення та затвердження протягом п'яти років (починаючи з 2018 року) внутрішнього розпорядчого документа щодо визначення облікової політики, чим створено високий ризик допущення бухгалтерських помилок. Зазначений недолік відображено у відповідних розділах Звіту.

Довідково. У Мінкультури частково забезпечено ідентифікацію ризиків та реагування на ризики в частині ухвалення Антикорупційної програми на 2021–2022 роки (наказ від 13.01.2022 № 7), яким ідентифіковано ризики в діяльності Міністерства за пріоритетністю низький/середній/високий, та заходи щодо їх усунення.

Аудитом встановлено, що у порушення вимог пункту 10 Основних засад внутрішнього контролю звіт про стан організації та здійснення внутрішнього контролю за 2020 рік (без підписів посадових осіб) Мінкультури подано до Мінфіну на 15 днів пізніше визначеного терміну (лист від 15.02.2021 № 1554/31.1), 2021 рік (без підписів посадових осіб) – на 18 днів пізніше визначеного терміну (лист від 18.02.2022 № 1779/20.4), що свідчить про незабезпечення внутрішнього контролю у Міністерства.

²⁹ Безпосередньо відділ розпочав своє функціонування з 21.06.2022, після призначення перших працівників до нього.

Згідно із цим звітами (зокрема, підпунктами 5.1, 5.2, 5.3, 5.5 Розділу V «Здійснення моніторингу») у Мінкультури у 2020–2022 роках внутрішня оцінка результативності системи внутрішнього контролю не здійснювалася, відхилення, недоліки, у системі внутрішнього контролю керівниками структурних підрозділів не виявлялась, управлінські рішення для усунення таких відхилень та недоліків не ухвалювались.

У пункті 5.8 звіту за 2022 рік зазначено: система внутрішнього контролю в установі (Мінкультури) не здатна забезпечити дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів і вимог, у Міністерстві не функціонують механізми управління ризиками. Отже, заходи з моніторингу, які мають бути спрямовані на відстеження ефективності стану функціонування системи внутрішнього контролю в цілому та/або окремих його елементів, не реалізовані. У 2019–2022 роках Міністр не отримував об'єктивних і незалежних висновків щодо стану внутрішнього контролю на рівні Мінкультури для ухвалення відповідних управлінських рішень, що створювало ризики невиконання окремих повноважень, зокрема ефективне управління коштами державного бюджету за бюджетними програмами, які були предметом аудиту.

Відповідно до пункту 3 Постанови 1062 (із змінами) керівників головних розпорядників коштів державного бюджету зобов'язано забезпечити у двомісячний строк підписання декларацій внутрішнього аудиту, а у разі утворення аудиторських комітетів поінформувати Мінфін у місячний строк після їх утворення з приведенням у двомісячний строк власних нормативно-правових актів у відповідність з цією постановою. Як засвідчив аудит, 12.06.2020 підрозділом внутрішнього аудиту (начальником управління) та Міністром підписано декларацію внутрішнього аудиту. У 2021 році (після внесення змін до штатного розпису Міністерства та перетворення управління внутрішнього аудиту у відділ, звільнення з посади начальника управління внутрішнього аудиту) нового керівника підрозділу внутрішнього аудиту не призначено, відповідно, нової декларації не підписано. Після внесення змін до штатного розпису Мінкультури, положення про відділ внутрішнього аудиту протягом 2021 року не затверджено, що свідчить про недотримання вимог підпункту 17 пункту 10 Положення 885, де визначено повноваження Міністра щодо затвердження положень про самостійні структурні підрозділи апарату міністерства, та незабезпечення внутрішнього контролю.

Аудитом встановлено, що працівники відділу внутрішнього аудиту у 2022 році з недотриманням вимог Стандартів внутрішнього аудиту виконували неприцяманні підрозділу завдання (участь у щорічній інвентаризації у складі інвентаризаційної комісії відповідно до наказу Мінкультури від 23.12.2023 № 526 «Про інвентаризацію матеріальних цінностей, що обліковуються на балансі Міністерства культури та інформаційної політики України» (зі змінами); супровід зовнішніх контрольних заходів у Міністерстві та реалізація результатів на постійній основі; опрацювання вхідної кореспонденції, підготовка та надання на запити інформації, документів, пропозицій і роз'яснень, консультацій за напрямками діяльності інших структурних підрозділів міністерства), що негативно вплинуло на здійснення внутрішнього аудиту та, відповідно, унеможливило охоплення внутрішнім аудитом ризикових сфер

діяльності Мінкультури відповідно до Стандартів внутрішнього аудиту, у т. ч. діяльності Музею Голодомору-геноциду та Музею Революції Гідності.

Крім того, встановлено постійну неукомплектованість управління/відділу внутрішнього аудиту, що не дало змоги забезпечити виконання покладених законодавством функцій. Забезпеченість кадрами управління (відділу) внутрішнього аудиту становила від 44 відс. до 57 відсотків.

У 2019–2022 роках штат підрозділу внутрішнього аудиту формувався з недотриманням вимог пункту 3 Порядку 1001: чисельність працівників підрозділів внутрішнього аудиту має визначатися з урахуванням, зокрема, кількості та обсягів фінансування бюджетних програм, які виконуються розпорядниками бюджетних коштів відповідно до покладених на них функцій, та кількості об'єктів, щодо яких державним органом виконуються функції управління об'єктами державної власності (у 2019 році загалом за Міністерством обліковувалося 125 установ, з них 14 музеїв, у 2020 році – 219 установ, з них 13 музеїв, у 2021 та 2022 роках – 134 установи, з них 13 музеїв).

Після забезпечення з серпня 2022 року відділу внутрішнього аудиту кадрами передачу справ щодо результатів діяльності попереднім складом підрозділу не здійснено (з 13.04.2022 по 02.08.2022 підрозділ внутрішнього аудиту не був укомплектованим), що призвело до порушення Мінкультури у 2022 році вимог частин першої та другої статті 89 Закону України від 10.12.2015 № 889-VIII «Про державну службу» та внутрішніх документів³⁰, чим створено ризики втрати документів, що також вказує на брак внутрішнього контролю з боку Міністерства.

Встановлено, що у 2019–2021 роках внутрішні аудити щодо використання коштів державного бюджету Мінкультури не проводились, у т. ч. щодо будівництва об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури.

У 2022 році відповідно до наказу Мінкультури від 30.09.2022 № 361 проведено перевірку діяльності Музею Голодомору-геноциду та матеріали надіслано до Національної поліції України (лист Мінкультури від 26.04.2023 № 05/25/2718-23).

Крім того, за наявності у Мінкультури як головного розпорядника коштів державного бюджету інформації щодо низки проблемних питань, які виникли при будівництві Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності та використання коштів державного бюджету, контрольні заходи підрозділом внутрішнього аудиту Мінкультури упродовж 2018–2022 років не проводилися.

Як наслідок, у 2019–2022 роках головним розпорядником коштів державного бюджету (Мінкультури) не забезпечено реалізації положень частини другої статті 19 та частин першої і третьої статті 26 Бюджетного кодексу.

³⁰ Порядок планування та проведення внутрішнього аудиту в системі Мінкультури та інших центральних органах виконавчої влади, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, затверджений наказом Мінкультури від 18.05.2020 № 1786, та пункту 15 Порядку формування справ внутрішнього аудиту, їх зберігання, використання, знищення та передачу в Міністерстві, затвердженого наказом від 15.05.2020 № 1769.

ВИСНОВКИ

1. Мінкультури як головний розпорядник бюджетних коштів не забезпечило в повному обсязі своєчасного і повного ухвалення управлінських рішень, продуктивного, результативного, економного та законного використання бюджетних коштів на забезпечення реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, діяльності Музею Революції Гідності та Галузевого державного архіву, функціонування Музею Голодомору-геноциду та на будівництво об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури.

Так, за щорічними бюджетними призначеннями, встановленими законами про державний бюджет на 2018 – 2022 роки, Мінкультури визначалося головним розпорядником бюджетних коштів за бюджетними програмами «Заходи з реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, забезпечення діяльності Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності та Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті» (КПКВК 1809020 у 2019 році і КПКВК 3809020 у 2020–2022 роках); «Забезпечення діяльності національних музеїв, національних і державних бібліотек та культурно-просвітницьких центрів» (КПКВК 1801190 у 2019 році і КПКВК 3801190 у 2020 – 2022 роках) за напрямом «Забезпечення функціонування національних музеїв» у частині функціонування Національного музею Голодомору-геноциду; «Будівництво об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури, у т. ч. організація та проведення архітектурного конкурсу, проектування та будівництво Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності» (КПКВК 1801280 у 2018 році), «Будівництво об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури» (КПКВК 1801280 у 2019 році і КПКВК 3801280 у 2020–2021 роках) та «Фонд розвитку закладів загальнодержавного значення, в тому числі їх будівництво» (КПКВК 3801280 у 2022 році). Водночас відповідальним виконавцем бюджетної програми за КПКВК (180)3809020 визначався УІНП – розпорядник нижчого рівня, який забезпечував виконання бюджетної програми у системі головного розпорядника (Мінкультури).

Загальний обсяг бюджетних призначень за цими бюджетними програмами становив 7 546 129,9 тис. грн: за загальним фондом – 7 271 532,3 тис. грн (96,4 відс.), в т. ч. видатки споживання – 3 550 881,3 тис. грн (48,8 відс.), розвитку – 3 720 651 тис. грн (51,2 відс.); спеціальним – 274 597,6 тис. грн (3,6 відс.), в т. ч. видатки споживання – 206 839,1 тис. грн (75,3 відс.), розвитку – 67 758,5 тис. грн (24,7 відс.).

2. Обсяг охоплених аудитом бюджетних асигнувань на початок звітних періодів становив 4 213 635,3 тис. грн, у т. ч. за КПКВК (180)3801280 у 2018 – 2022 роках у сумі 3 727 700 тис. грн, КПКВК (180)3809020 у 2019 – 2022 роках – 371 595,8 тис. грн та КПКВК (180)3801190, встановлені на 2019 – 2022 роки для Музею Голодомору-геноциду, – 114 339,5 тис. гривень.

На кінець звітних періодів (з урахуванням внесених змін) обсяг бюджетних асигнувань становив 1 797 041,8 тис. грн, у т. ч. за КПКВК (180)3801280 у 2018 – 2022 роках у сумі 1 432 523,3 тис. грн, КПКВК (180)3809020 у 2019 –

2022 роках – 240 622,6 тис. грн та КПКВК (180)3801190, встановлені на 2019 – 2022 роки (із змінами) для Музею Голодомору-геноциду, – 123 895,9 тис. гривень.

Як засвідчив аудит, загальний залишок невикористаних бюджетних асигнувань становив **319 929,5 тис. грн (17,8 відс. бюджетних асигнувань на кінець звітного періоду)**, в т. ч. за КПКВК (180)3801280 – 219 033,3 тис. грн (15,3 відс.), КПКВК (180)3809020 – 98 403 тис. грн (40,9 відс.), КПКВК (180)3801190 – 2 493,2 тис. грн (2,0 відс. бюджетних асигнувань, встановлених для Музею Голодомору-геноциду). **Утворення залишків невикористаних коштів бюджету є наслідком незабезпечення учасниками бюджетного процесу ефективного управління бюджетними коштами**, що зумовлено неналежною організацією та незабезпеченням ними ефективного внутрішнього контролю за дотриманням бюджетного законодавства у бюджетному процесі, зокрема за обґрунтованістю планування потреби в коштах бюджету, ефективністю використання та управління бюджетними коштами.

Водночас аудитом встановлено, що за цими бюджетними програмами упродовж 2018–2022 років допущено низку суттєвих недоліків та порушень на загальну суму **3 293 694,9 тис. грн**, у т. ч.:

порушень бюджетного законодавства у сумі 3 084 316,0 тис. грн, з яких на стадії підготовки бюджетних запитів – 550 244,3 тис. грн, затвердження кошторисів – 2 531 906,4 тис. грн, виконання кошторисів – 346,3 тис. грн, інших порушень – 1 819,0 тис. гривень;

недотримання законодавства – 626,1 тис. грн;

непродуктивне використання коштів – 38 933,3 тис. грн;

нерезультативне використання коштів – 111 581,3 тис. грн;

неекономне використання коштів – 58 238,2 тис. гривень.

Так, розпорядниками бюджетних коштів використано:

за КПКВК (180)3809020 у 2019 – 2022 роках:

246 915,9 тис. грн з порушенням бюджетного законодавства: 184 517,9 тис. грн визначені у бюджетних запитах без належного обґрунтування потреби у видатках, 34 110 тис. грн з яких в порушення нормативно-правових актів економічно неаргументовані; 62 051,7 тис. грн – затверджені в кошторисах видатків без підтвердження належними розрахунками та економічними обґрунтуваннями, з яких 9 350 тис. грн – із порушенням застосування економічної класифікації видатків; 306,2 тис. грн – витрачені на цілі, які не визначалися розрахунками до кошторисів; 40,1 тис. грн – попередня оплата (аванс) за послуги, не передбачені бюджетним законодавством;

39,1 тис. грн з порушенням вимог законодавства: 35,3 тис. грн – оплата не підтверджених первинними документами наданих послуг; 3,8 тис. грн – сплата ПДВ за товар, звільнений від оподаткування;

38 933,3 тис. грн непродуктивно: 27 183,7 тис. грн використані Галузевим державним архівом без провадження основної діяльності; 11 749,6 тис. грн – витрати бюджету на розробку проєктно-кошторисної документації, що потребує коригування;

26 582,4 тис. грн неекономно: 19 615,8 тис. грн – нарахування та виплата заробітної плати з підвищеними коефіцієнтами до посадового окладу; 6 966,6 тис. грн –

нарахування стимулюючих виплат без належного забезпечення Галузовим державним архівом основної діяльності;

1 819 тис. грн – інші порушення бюджетного законодавства: 1 783,7 тис. грн – втрати доходів до спеціального фонду державного бюджету; 35,3 тис. грн – визначення недостовірних обсягів бюджетної заборгованості. **Всього порушень та недоліків за бюджетною програмою на суму 314 289,7 тис. гривень;**

за КПКВК (180)3801190 у 2019 – 2022 роках:

19 181,1 тис. грн з порушенням бюджетного законодавства: 15 326,4 тис. грн – визначені у бюджетних запитах без належного обґрунтування Музеєм Голодомору-геноциду потреби у видатках; 3 854,7 тис. грн – затверджені в кошторисах видатків, не підтверджених Музеєм Голодомору-геноциду належним економічним обґрунтуванням;

16 146,9 тис. грн неекономно – нарахування та виплата заробітної плати з підвищеними коефіцієнтами до посадового окладу,

587 тис. грн з порушенням вимог законодавства: нарахування та виплата заробітної плати з недотриманням вимог законодавства про працю. **Всього порушень та недоліків за бюджетною програмою на суму 35 915 тис. гривень;**

за КПКВК (180)3801280 у 2018 – 2022 роках:

2 816 400 тис. грн з порушенням бюджетного законодавства: 350 400 тис. грн – визначені у бюджетних запитах без належного обґрунтування потреби у видатках, 2 466 000 тис. грн – затверджені в кошторисах видатків без підтвердження належними розрахунками та економічними обґрунтуваннями;

111 581,3 тис. грн нерезультативно: внаслідок ухвалення Музеєм Революції Гідності з відома Мінкультури необґрунтованих управлінських рішень та здійснення 27.12.2018 попередньої оплати будівельних робіт (реконструкції) за КЕКВ 3142 «Реконструкція та реставрація інших об'єктів» у розмірі 111 581,3 тис. грн під час дії ухвали суду, що триває донині, про накладання арешту на відповідні земельні ділянки та заборону проведення будь-яких дій на них. Це створило умови та ризики неефективного використання коштів, утворення простроченої заборгованості в розмірі 111 581,3 тис. грн та втрати підрядником будівельних робіт товарно-матеріальних цінностей, придбаних за рахунок отриманої попередньої оплати, зокрема дерев на суму 9 144 тис. грн, виробів з граніту – 29 030,4 тис. грн, що тривалий час перебувають на зберіганні;

15 508,9 тис. грн неекономно: не забезпечена максимальна економія та ефективність за результатами проведення закупівель. **Всього порушень та недоліків за бюджетною програмою на суму 2 943 490,2 тис. гривень.**

Крім того, внаслідок несвоєчасного ухвалення управлінських рішень створено умови для неефективного використання бюджетних коштів за КПКВК (180) 3801280 в сумі 90 550,1 тис. грн, в т. ч. 79 452,6 тис. грн через суттєве збільшення загальної вартості будівництва (реконструкції) Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні з 1 628 311,7 до 1 707 764,3 тис. грн та необхідність коригування робочої документації за окремим договором вартістю 11 097,5 тис. гривень.

3. Нормативно-правові акти щодо забезпечення реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, діяльності Музею Революції Гідності та Галузевого державного архіву, функціонування

Музею Голодомору-геноциду та будівництва об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури потребують правового урегулювання.

Зокрема, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2008 р. № 364-р схвалено Концепцію Загальнодержавної національно-культурної програми дослідження Голодомору 1932–1933 років в Україні та увічнення пам'яті його жертв на період до 2012 року (далі – Розпорядження 364), пунктом 2 якого УІНП разом із заінтересованими центральними органами виконавчої влади доручалося розробити і подати у тримісячний строк Кабінетові Міністрів України проєкт зазначеної програми, проте до цього часу, протягом 17 років, такої загальнодержавної програми не затверджено.

Постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2001 р. № 1557 затверджені Перелік закладів культури і мистецтва, які утримуються або яким надається фінансова підтримка з державного бюджету, та Перелік заходів у сфері культури і мистецтва, видатки на які здійснюються з державного бюджету, до якого включено, зокрема, Національний музей «Меморіал пам'яті жертв голодоморів в Україні». Незважаючи на те, що назва Музею неодноразово змінювалась, до переліку відповідні зміни не внесені.

На виконання статті 23 Закону 2778 наказом Мінкультури від 17 червня 2016 р. № 450 затверджений Перелік закладів культури базової мережі загальнодержавного рівня (розділ «Музеї»), до якого включено і Національний музей «Меморіал жертв Голодомору». Зміни до цього переліку у частині назви Музею, яка неодноразово змінювалась, також не внесені.

Невнесення змін до цих переліків свідчить про неналежне виконання Мінкультури завдань і повноважень, визначених пунктом 4 Положення 885.

4. Встановлено, що проєкти кошторисів за бюджетною програмою КПКВК (180)3809020, дані яких є базовими для складання УІНП бюджетних запитів, Музеєм Революції Гідності, Галузевим державним архівом та апаратом УІНП у порушення вимог бюджетного законодавства не складалися і, як наслідок, до УІНП не подавалися.

За таких обставин УІНП не забезпечив реалізації повноважень щодо належного розгляду показників проєктів кошторисів розпорядників нижчого рівня.

Аудит засвідчив, що до бюджетних запитів на планові 2019 – 2022 роки УІНП включено необґрунтовано 184 517,9 тис. грн (2019 рік – 83 439,6 тис. грн, 2020 рік – 30 326,1 тис. грн, 2021 рік – 37 728,1 тис. грн, 2022 рік – 33 024,1 тис. грн) (50,9 відс. граничного обсягу) видатків: 150 407,9 тис. грн (41,5 відс.) – не підтверджені детальними розрахунками (2019 рік – 76 967,2 тис. грн, 2020 рік – 24 228,2 тис. грн, 2021 рік – 24 413,3 тис. грн, 2022 рік – 24 799,2 тис. грн); 21 669,4 тис. грн (5,6 відс.) – обсяги визначені недостовірно (2019 рік – 3 990,6 тис. грн, 2020 рік – 4 695,6 тис. грн, 2021 рік – 6 389,9 тис. грн, 2022 рік – 6 593,3 тис. грн); 12 440,6 тис. грн (3,4 відс.) – економічно необґрунтовані (2019 рік – 2 481,8 тис. грн, 2020 рік – 1 402,3 тис. грн, 2021 рік – 6 924,9 тис. грн, 2022 рік – 1 631,6 тис. гривень).

Зазначене зумовлено недотриманням УІНП при складанні бюджетних запитів вимог Інструкції 687, а саме пунктів 2.1, 2.3 щодо здійснення розрахунку обсягів видатків з дотриманням принципів, на яких ґрунтується бюджетна система, зокрема обґрунтованості витрат «від першої гривні», який передбачає детальні розрахунки з урахуванням норм, нормативів, зобов'язань за договорами тощо, а також

незабезпеченням усіма учасниками бюджетного процесу (Мінкультури, УІНП, Музеєм Революції Гідності, Галузевим державним архівом) реалізації вимог статті 26 Бюджетного кодексу щодо контролю за обґрунтованістю планування витрат бюджету.

Отже, у бюджетних запитах УІНП за КПКВК (180)3809020 на 2019 – 2022 роки закладено, зокрема, значні резерви – 18,5 відс., або 34 110 тис. грн, за рахунок недостовірно визначеної, економічно необґрунтованої потреби в бюджетних видатках, що відповідно до пункту 1 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства та призводить до виникнення ризику неефективного управління та використання бюджетних коштів.

5. Мінкультури як головним розпорядником бюджетних коштів бюджетні запити за КПКВК (180)3809020 у порушення бюджетного законодавства подавались без економічних обґрунтувань, розрахунків кількісних та вартісних показників, затвердженої в установленому порядку проектно-кошторисної документації, зазначення кількості наявного обладнання та предметів довгострокового користування та ступеня їх фізичної і моральної зношеності.

Внаслідок порушення Мінкультури вимог частини третьої статті 35 Бюджетного кодексу та пункту 1.14 Інструкції 687 не забезпечено обґрунтованості та достовірності поданих до Мінфіну бюджетних запитів, які мають містити всю інформацію, необхідну для аналізу показників проєкту Державного бюджету України, що **відповідно до пункту 1 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.**

Цим створено передумови неефективного управління та використання бюджетних призначень з порушенням законодавства.

6. У цілому виконання зведених кошторисів за КПКВК (180)3809020 за 2019 – 2022 роки становило 59,1 відс., обсяг неосвоєних асигнувань – 98 403 тис. грн (видатки споживання – 16 541,7 тис. грн (11,9 відс.), розвитку – 81 861,2 тис. грн (80,5 відс.)).

Найбільшу за обсягом питому вагу залишків неосвоєних бюджетних асигнувань 2019 року становили асигнування за кошторисом Галузевого державного архіву – 84,1 відс., або 47 228,1 тис. грн, за іншими кошторисами: Музею Революції Гідності – 15,1 відс., або 4 409,3 тис. грн, апарату УІНП – 4,3 відс., або 433,7 тис. грн; у 2020 році найбільше по апарату УІНП – 14,5 відс., або 1 014,8 тис. грн; за іншими кошторисами: Музею Революції Гідності – 11 відс., або 2 647,1 тис. грн, Галузевого державного архіву – 9,6 відс., або 931,2 тис. грн; у 2021 році найбільше по Галузовому державному архіву – 75 відс., або 33 037,4 тис. грн, за іншими кошторисами: Музею Революції Гідності – 9,5 відс., або 2 673,1 тис. грн, апарату УІНП – 4,2 відс., або 219,6 тис. грн; у 2022 році найбільше по апарату УІНП – 87,5 відс., або 1 150,4 тис. грн; за іншими кошторисами: Музею Революції Гідності – 17,3 відс., або 4 645,1 тис. грн, Галузевого державного архіву – 12,5 відс., або 513,2 тис. гривень.

Невиконання кошторисів зумовлено затвердженням УІНП у кошторисах неналежно економічно обґрунтованих видатків та незабезпеченням Мінкультури повноважень у частині здійснення управління бюджетними коштами та контролю за повнотою взяття бюджетних зобов'язань, УІНП – подібних повноважень, а також незабезпеченням усіма учасниками бюджетного процесу (Мінкультури, УІНП, Музеєм Революції Гідності, Галузевим державним архівом) належного контролю за обґрунтованістю планування витрат бюджету.

Так, невід'ємною частиною кошторисів є розрахунки показників видатків. За результатами аналізу таких розрахунків встановлено випадки неналежного обґрунтування показників видатків бюджету, включених до кошторисів: окремі видатки кошторисів Музею Революції Гідності на 2019–2022 роки у загальному обсязі 33 135 тис. грн (21,7 відс. обсягу встановлених на початок відповідного року бюджетних асигнувань (152 615,4 тис. грн)) (2019 рік – 5 841,8 тис. грн (18,4 відс.); 2020 рік – 5 353 тис. грн (12,9 відс.); 2021 рік – 1 190 тис. грн (3 відс.); 2022 рік – 20 750,2 тис. грн (52,9 відс.)) неналежно обґрунтовані розрахунками (не деталізовані за видами та кількістю товарів (робіт, послуг)), з них видатки на суму 9 350 тис. грн затверджені учасниками бюджетного процесу (Музеєм Революції Гідності та УІНП) з недотриманням положень Інструкції 333.

Подібно УІНП у кошторисах Галузевого державного архіву на 2019 – 2022 роки без економічних обґрунтувань та детальних розрахунків затверджувалися видатки у сумі 1 173,9 тис. грн (2019 рік – 270,3 тис. грн, 2020 рік – 292,8 тис. грн, 2021 рік – 293,6 тис. грн, 2022 рік – 317,2 тис. грн) на оплату комунальних послуг та енергоносіїв (КЕКВ 2270), які ним фактично не споживалися і не споживаються й досі, та 883,1 тис. грн (2019 рік) на заробітну плату та нарахування на неї, разом – 1 957 тис. гривень.

Також УІНП у кошторисах свого апарату на реалізацію у 2019 – 2022 роках заходів (КЕКВ 2282) без економічних обґрунтувань та детальних розрахунків затверджено 25 766,1 тис. грн (2019 рік – 10 045,6 тис. грн, 2020 рік – 9 045,6 тис. грн, 2021 рік – 5 214,7 тис. грн, 2022 рік – 1 460,2 тис. грн).

Затвердження у кошторисах показників, не підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями є порушенням пункту 29 Порядку 228 та відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу визнається порушенням бюджетного законодавства.

7. Аудитом виявлено незадіяні в бюджетному процесі резерви потенційних надходжень коштів за бюджетною програмою за КПКВК (180)3809020 до спеціального фонду бюджету, надходження та видатки за якими у бюджетних запитах на планові 2019 – 2022 роки УІНП взагалі не визначалися. Лише за 2019–2021 роки обсяг втраченої вигоди щодо потенційних надходжень за КДБ 25010100 «Плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю» до державного бюджету становив 1 783,7 тис. грн (2019 рік – 839,5 тис. грн, 2020 рік – 387,2 тис. грн, у 2021 році – 557 тис. гривень).

Зазначене свідчить про невиконання наданих УІНП бюджетних повноважень щодо координації роботи розпорядників нижчого рівня та здійснення контролю за повнотою надходжень до бюджету, що зумовлено незабезпеченням керівниками УІНП і Мінкультури належного внутрішнього контролю.

8. Внаслідок затвердження УІНП у штатних розписах Музею Революції Гідності на 2019 – 2022 роки додаткових коефіцієнтів підвищення посадових окладів працівників, функціональні обов'язки яких не передбачають забезпечення та безпосереднього здійснення музейних функцій, додаткові витрати на оплату праці за рахунок коштів загального фонду державного бюджету за 2019 – 2022 роки, за розрахунками, становили 19 615,8 тис. грн (КЕКВ 2110 – 16 078,6 тис. грн (2019 рік – 2 732,2 тис. грн, 2020 рік – 3 251,7 тис. грн, 2021 рік – 4 956,6 тис. грн, 2022 рік – 5 138 тис. грн); КЕКВ 2120 – 3 537,3 тис. грн (2019 рік –

601,1 тис. грн, 2020 рік – 715,4 тис. грн, 2021 рік – 1 090,5 тис. грн, 2022 рік – 1 130,4 тис. грн)), **що є неекономним використанням бюджетних коштів.**

9. Встановлено, що за договірними умовами з Управлінням поліції охорони м. Києва (виконавець) Музей Революції Гідності (замовник) забезпечував щомісячно попередню оплату (авансування) від вартості місячної послуги. Загальна вартість оплати становила 184,7 тис. грн, з них 158,4 тис. грн (85,8 відс.) – попередня оплата, 26,3 тис. грн – за фактом надання послуг за відповідний звітний місяць.

Невідображення Музеєм Революції Гідності в порушення вимог частини п'ятої статті 9 Закону України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» в бухгалтерському обліку на рахунках господарської операції на суму попередньої оплати, не підтвердженої відповідними актами прийому-передачі виконаних робіт/послуг за звітні місяці, призвело до включення до бюджетної звітності (місячна, квартальна, річна) недостовірних показників про дебіторську заборгованість на загальну суму 35,3 тис. грн (2019 рік – на 9,4 тис. грн, 2020 рік – на 11,1 тис. грн, 2021 рік – на 14,8 тис. грн), **що згідно із пунктом 33 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.**

Крім того, враховуючи вимоги пункту 1 Постанови 117 (втратила чинність з 01.01.2020 відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 04 грудня 2019 р. № 1070), щомісячна попередня оплата охоронних послуг Музеєм Революції Гідності у 2019 році **на загальну суму 40,1 тис. грн** (75 відс. вартості усіх договорів – 53,5 тис. грн) забезпечувалась у порушення вимог цієї постанови (не передбачала авансування такого виду послуг), **що є порушенням бюджетного законодавства.**

10. Перевіркою окремих розрахунків із контрагентами щодо дотримання положень постанови Кабінету Міністрів України від 20 березня 2020 р. № 224 «Про затвердження переліку товарів (у т. ч. лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання), необхідних для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, операції з ввезення яких на митну територію України та/або операції з постачання яких на митній території України звільняються від оподаткування податком на додану вартість та які звільняються від сплати ввізного мита» та пункту 71 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України встановлено недотримання умов цих регуляторних актів, **чим завдано державі матеріальної шкоди (втрат) на суму 3,8 тис. гривень.**

Музеєм Революції Гідності забезпечено повне відшкодування такої матеріальної шкоди (втрат), заподіяної державі.

11. Галузевим державним архівом без належного забезпечення основної діяльності при запровадженні обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, у 2020 році та дистанційної роботи у 2022 році у зв'язку із введенням воєнного стану, на стимулюючі надбавки та премії працівникам **неекономно використано коштів загального фонду державного бюджету в сумі 6 036,6 тис. гривень.**

За погодженням з УІНП директору Галузевого державного архіву виплачено загалом 930 тис. грн, що є нерезультативно використаними бюджетними коштами.

12. У 2019–2020 роках Галузевим державним архівом забезпечено розробку проєктно-кошторисної документації по об'єкту: «Реконструкція нежитлових приміщень у будівлі (корпус № 5) для розміщення Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті по вул. Пухівській, 7 у м. Києві» для розміщення та здійснення та здійснення його статутної діяльності.

Попри наявність розробленої проєктно-кошторисної документації, реконструкція приміщення не проводилася через недостатнє фінансування.

Станом на 01.01.2023 проєктно-кошторисна документація потребує коригування у зв'язку із внесенням змін до ДБН А.2.2-3-2014 та законодавства щодо бомбосховищ.

Відповідно до Експертного звіту щодо розгляду проєктної документації загальна кошторисна вартість реконструкції становить 685 665,7 тис. гривень.

На сьогодні проєктна документація втратила свою актуальність (потребує коригування), враховуючи девальвацію національної валюти, зростання цін на будівельні матеріали, енергоносії тощо. Отже, **витрачені у 2019 – 2022 роках кошти державного бюджету в сумі 11 749,6 тис. грн є непродуктивними витратами.**

13. Аудитом встановлено, що створений у 2019 році Галузевий державний архів не забезпечував виконання основних завдань, визначених пунктом 7 Положення 91: пошук, приймання, передавання, формування, облік та зберігання профільних документів; забезпечення права доступу до інформації, що міститься в профільних документах та довідковому апараті.

За неналежного провадження основної діяльності як такої, за бюджетною програмою на забезпечення діяльності та зміцнення матеріально-технічної бази Галузевого державного архіву витрачено 27 183,7 тис. грн (видатки споживання – 12 369,9 тис. грн, розвитку – 13 411,2 тис. грн), що є непродуктивними витратами.

14. Для належного функціонування Галузевого державного архіву потребують вирішення такі питання:

проведення реконструкції та встановлення необхідного обладнання в переданому архіву приміщенні. Без цього неможливо забезпечити виконання основного завдання, визначеного у підпункті 1 пункті 7 Положення 91, – забезпечення пошуку, приймання, формування, обліку та зберігання профільних документів, а також використання інформації, що міститься в них. Як наслідок, Галузевий державний архів не забезпечує право доступу до інформації, що міститься в профільних документах та довідковому апараті;

отримання в тимчасове користування офісного приміщення для здійснення діяльності його апаратом на період проведення реконструкції наявного майна;

впорядкування умов оплати праці та штатної чисельності працівників.

Отже, станом на 01.01.2023 Галузевий державний архів не забезпечує встановленого статтею 12 Закону 316 права доступу до архівної інформації репресивних органів. Залишаються невиконаними визначені в законах 3814 та 316 вимоги щодо передачі архівних документів (носіїв архівної інформації)

репресивних органів, що належать державі, на зберігання до Галузевого державного архіву.

15. У порушення пункту 10 Порядку 421, **Мінкультури не розроблено та не затверджено форми подання УІНП інформації про виконання плану заходів.** Як наслідок, така інформація надавалася у довільній формі. При цьому заходи не згруповані за напрямками використання коштів, визначеними в Порядку 421, вказано лише їх загальний перелік, орієнтовну суму, затверджену наказом УІНП, відкриті асигнування та фактично використані кошти за кожним заходом. Це не дає змоги проаналізувати кількість заходів, проведених за кожним напрямком використання коштів.

16. Аудитом встановлено, що **Музеєм Голодомору-геноциду при плануванні бюджетних показників на 2019 рік за бюджетною програмою (180)3801190, в проєкті кошторису без економічного обґрунтування витрат визначено потребу в бюджетних коштах на суму 1 802 тис. грн (за загальним фондом 1 471,5 тис. грн; спеціальним – 330,5 тис. грн); на 2020 рік – 3 685,3 тис. грн (за загальним фондом 3 406,1 тис. грн; спеціальним – 279,2 тис. грн); на 2021 рік – 4 637,7 тис. грн (за загальним фондом 4 261,5 тис. грн; спеціальним – 376,2 тис. грн); на 2022 рік – 5 201,4 тис. грн (за загальним фондом 4 805,3 тис. грн; спеціальним – 396,1 тис. грн), що є порушенням вимог пунктів 13, 22 Порядку 228: показники видатків бюджету та надання кредитів з бюджету, що включаються до проєкту кошторису, повинні бути обґрунтовані відповідними розрахунками за кожним кодом економічної класифікації видатків бюджету або класифікації кредитування бюджету і деталізовані за видами та кількістю товарів (робіт, послуг) із зазначенням вартості за одиницю.** Як наслідок, головним розпорядником (Мінкультури) у порушення вимог пункту 1.5, абзацу четвертого пункту 2.1 розділу II Інструкції 687 не дотримано принципу обґрунтованості витрат «від першої гривні», який передбачає детальні розрахунки в межах коду економічної класифікації видатків або класифікації кредитування з урахуванням кількісних та вартісних факторів, що впливають на обсяг видатків та надання кредитів у плановому та наступних за плановим двох бюджетних періодах. **До бюджетних запитів на відповідні планові бюджетні періоди за бюджетною програмою за КПКВК (180)3801190 включено без належного обґрунтування загалом 15 326,4 тис. грн, що відповідно до пунктів 1, 3 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.**

17. Аудитом встановлено, що **Музеєм Голодомору-геноциду у 2019 році видатки до кошторису за КПКВК 1801190 у загальному обсязі 1 654,9 тис. грн (за загальним фондом 1 324,4 тис. грн; спеціальним – 330,5 тис. грн); у 2020 році до кошторису за КПКВК 3801190 – 641,9 тис. грн (за загальним фондом – 392,7 тис. грн; спеціальним – 249,2 тис. грн); у 2021 році – 768,9 тис. грн (за загальним фондом – 392,9 тис. грн; спеціальним – 376 тис. грн), у 2022 році – 789 тис. грн (за загальним фондом – 392,9 тис. грн; спеціальним – 396,1 тис. грн) не підтверджено економічними обґрунтуваннями. Мінкультури в порушення вимог пункту 29 Порядку 228 затверджувало ці кошториси. Затвердження Мінкультури показників кошторисів за КПКВК (180)3801190 Музею Голодомору-геноциду на 2019–2022 роки на суму 3 854,7 тис. грн,**

непідтверджену економічними обґрунтуваннями є порушенням бюджетного законодавства (пункт 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу).

18. Аудитом встановлено відсутність бюджетних запитів за КПКВК 3801280 з відповідними розрахунками на 2018 та 2019 роки. При цьому належних обґрунтувань та розрахунків показників щодо обсягу потреби у бюджетних коштах, відображених у бюджетних запитах Мінкультури (на 2020 – 2022 роки), для реалізації бюджетної програми за КПКВК (180)3801280 також немає, що не відповідає вимогам пункту 9 частини першої статті 2 Бюджетного кодексу та принципу обґрунтованості, визначеному пунктом 5 частини першої статті 7 цього Кодексу.

Зокрема, відповідно до бюджетного запиту Мінкультури на 2022 – 2024 роки (індивідуальний, форма 2022-2) плановий обсяг видатків за бюджетною програмою за КПКВК 3801280 на 2022 рік визначено у сумі 350 400 тис. грн, а Законом 1928 затверджено 1 850 400 тис. грн, або у понад 5 разів більше.

Це не сприяло ефективності управління Мінкультури коштами державного бюджету, а також створило умови для недостатньо обґрунтованого затвердження відповідних фінансових показників у кошторисах (зокрема, кошторис Мінкультури на 2021 рік затверджений на суму 300 000 тис. грн, на 2022 рік – 1 850 400 тис. грн), видатки в яких у порушення пункту 29 Порядку 228 не підтверджені належними розрахунками та економічними обґрунтуваннями. Згідно із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу таке порушення визнається порушенням бюджетного законодавства.

19. Аудитом встановлено, що планування коштів державного бюджету, затвердження відповідних кошторисів, складання та затвердження паспортів бюджетної програми за КПКВК (180)3801280 здійснювалося Мінкультури з порушенням бюджетного законодавства, що не сприяло виконанню окремих результативних показників та досягненню запланованої мети використання коштів державного бюджету повною мірою. Складання звітів про виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК (180)3801280 здійснювалося з порушенням вимог пункту 14 розділу I Правил 1098. Звіт про виконання паспорта бюджетної програми за 2018 рік на час проведення аудиту не складався. У звітах про виконання паспортів бюджетних програм за 2019 та 2020 рік у порушення цих Правил немає узагальненого висновку про виконання бюджетної програми, який має містити інформацію про ступінь досягнення мети та стан виконання завдань бюджетної програми. Низку затверджених у паспортах бюджетної програми, зокрема на 2021 та 2022 роки, результативних показників у запланованих обсягах не досягнуто.

В інформації про досягнення Мінкультури запланованої мети, завдань та результативних показників бюджетної програми на 2018 рік міститься необґрунтований узагальнений висновок про виконання бюджетної програми – мета та завдання досягнуті. Водночас за результатами аналізу встановлено: завдання програми щодо реконструкції I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні у запланованих обсягах не виконано.

Зокрема, за затвердженим показником 5055 м² площі збудованих будівель І черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні зазначено про недосягнення фактичних результатів виконання (відхилення – 5 055 м²), розбіжність (відхилення) пояснено тим, що будівництво ще не розпочато. Подібно щодо показника площі забудови 16135 м² Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності: фактичних результатів виконання немає (відхилення – 16 135 м²), розбіжність (відхилення) пояснено тим, що забудова не розпочалась, кошти у сумі 115 599,9 тис. грн витрачені на вишукувальні роботи – 529,7 тис. грн, історико-містобудівне обґрунтування – 101,1 тис. грн, розробку та виготовлення проєктно-кошторисної документації – 3 387,8 тис. грн, авансовий платіж на будівельні роботи на 8 місяців – 111 581,3 тис. грн з погашенням у 2019 році.

Аудитом встановлено, що **показник площі забудови (16 135 м²) Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності не досягнений і донині, зокрема, через неефективне управління коштами державного бюджету та бездіяльність посадових осіб Мінкультури.**

20. Встановлено, що в порушення законодавства про бухгалтерський облік станом на 31.12.2022 у бухгалтерському обліку Музею Голодомору-геноциду (рах. 1013) відображено лише 1 об'єкт основних засобів – нежитловий будинок (приміщення літера «А»), інвентарний номер 101300001, первісною вартістю 143 034,735 тис. грн (Зала пам'яті), сума зносу – 30 988,9 тис. гривень.

Протягом майже 10 років керівництвом Музею Голодомору-геноциду не вживалися заходи щодо відображення в бухгалтерському обліку частин нерухомого майна – «Будівництво І черги «Меморіальний комплекс пам'яті жертв голодоморів в Україні» як окремих об'єктів основних засобів.

Невідображення в бухгалтерському обліку Музею Голодомору-геноциду скульптурних компонентів, розміщених на території Меморіального комплексу (скульптури ангелів; «Жорна долі»; «Гірка пам'ять дитинства»; «Свіча пам'яті», що оточена комплексом художніх композицій – лелеки, залізні хрести, кам'яні брили, плити із викарбуваними роками злочину проти Українського народу; алея «Чорні дошки» – гранітні плити із переліком населених пунктів, до яких був застосований спеціальний режим винищення населення під час Голодомору), які при проведенні інвентаризації не обліковані як окремі об'єкти основних засобів у бухгалтерському обліку, створює ризики втрати державного майна, оскільки у разі їх пошкодження (знищення) в умовах воєнного стану, суму завданих державі збитків визначити буде неможливо.

21. Аудитом встановлено, що генеральному директорів Музею Голодомору-геноциду у 2019 – 2020 роках зайво нараховано та виплачено з порушенням законодавства премії у загальному розмірі 203,8 тис. грн, що мають бути відшкодовані та повернені до бюджету в установленому законодавством порядку.

Крім того, у 2019 році в порушення вимог частини третьої статті 29 Закону 2778, абзацу восьмого частини другої статті 28 Закону 249 та пункту 4 постанови Кабінету Міністрів України від 22 січня 2005 року № 82 «Про реалізацію окремих положень частини другої статті 28 Закону України «Про

музеї та музейну справу», генеральному директорові вдруге виплачена, за погодженням з Мінкультури, протягом року допомога на оздоровлення при наданні щорічної відпустки у сумі 34,1 тис. грн (у т. ч. ЄСВ – 6,2 тис. гривень). Ці кошти також мають бути відшкодовані та повернені до бюджету в установленому законодавством порядку.

При цьому Мінкультури як уповноваженим органом у порушення вимог частини шостої статті 26 Закону 249, пункту 1 статті 21 Закону 2778, пункту 4 частини першої статті 6 Закону 185 протягом вересня – грудня 2022 року та на дату проведення аудиту рішення про необхідність проведення конкурсного відбору на заміщення вакантної посади генерального директора Музею Голодомору-геноциду або призначення на посаду генерального директора із застосуванням частини п'ятої статті 10 Закону України від 12 травня 2015 р. № 389 «Про правовий режим воєнного стану» не ухвалювалися, що є порушенням законодавства. Як наслідок, за виконання обов'язків генерального директора більше двох місяців з 01.10.2022 по 31.12.2022 нараховано 349,1 тис. грн (у т. ч. ЄСВ – 63 тис. гривень).

Крім того, внаслідок затвердження уповноваженим органом (Мінкультури) у штатних розписах Музею Голодомору-геноциду на 2019 – 2022 роки додаткових коефіцієнтів підвищення посадових окладів працівників, функціональні обов'язки яких не передбачають забезпечення та безпосереднє здійснення музейних функцій, додаткові витрати Музею на оплату праці за рахунок коштів загального фонду державного бюджету за 2019 – 2022 роки, за розрахунками, становили 16 146,9 тис. грн (2019 рік – 2 577,8 тис. грн, 2020 рік – 3 723,8 тис. грн, 2021 рік – 4 604,8 тис. грн, 2022 рік – 5 240,5 тис. грн), що є неекономним використанням бюджетних коштів.

22. Аудитом встановлено, що право замовника будівництва на земельних ділянках, розташованих за адресою: вул. Лаврська, 3, м. Київ, відповідно до положень Закону 3038 має Національний музей «Меморіал жертв голодомору», а не Дирекція.

Призначення Дирекції відповідно до пункту 3 Порядку 147 замовником будівництва об'єкта загальнодержавного значення у сфері культури (реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні) та виконання повноважень щодо будівництва II черги – Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» не відповідає положенням частин четвертої та п'ятої статті 26, частини першої статті 35 Закону 3038 та пункту 5 Порядку 466.

Крім того, внаслідок ухвалення Мінкультури недостатньо обґрунтованих управлінських рішень щодо передачі Дирекції функцій замовника з проєктування та будівництва II черги Національного музею «Меморіал жертв голодомору», що проводиться на земельних ділянках, наданих Київською міською радою з іншим цільовим призначенням виду їх використання (експлуатація та обслуговування Національного музею «Меморіал жертв голодомору»), у 2019 – 2022 роках Дирекцією проводились підготовчі та будівельні роботи з будівництва II черги Національного музею «Меморіал жертв голодомору» на суму 561 831,9 тис. грн з порушенням вимог частини першої

статті 35 Закону 3038 та рішення Київської міської ради від 14 вересня 2017 р. № 10/3017.

23. Нормативно-правове регулювання питань надання та використання у 2019 – 2022 роках коштів державного бюджету за КПКВК (180)3801280 загалом було достатнім для забезпечення ефективного управління та використання коштів і досягнення відповідної мети бюджетної програми. Водночас аудитом виявлено низку **недоліків. Зокрема, у порушення частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу в порядках 147 та 91 не визначено заходів впливу у разі невиконання бюджетної програми, а також шляхів погашення бюджетної заборгованості за наявності, чим створено ризики несвочасного погашення дебіторської заборгованості.**

Ухвалення у періоді, що досліджувався, Кабінетом Міністрів України та окремими розпорядниками (зокрема, Музеєм Революції Гідності), одержувачем бюджетних коштів (Дирекція) з відома та за погодженням з головним розпорядником коштів (Мінкультури) необґрунтованих управлінських рішень щодо авансування окремих робіт призвело до утворення значної за обсягами простроченої дебіторської бюджетної заборгованості та нерезультативного використання коштів в особливо великих розмірах, а також виникнення ризиків нанесення збитків державі.

Так, у грудні 2018 року (з відома Мінкультури) Музей Революції гідності платіжним дорученням від 27.12.2018 № 16 на суму 111 581,3 тис. грн здійснив попередню оплату ТОВ «Реставрація» (генпідрядник) за договором № 2-МК (із змінами), чим створив значні ризики дебіторської заборгованості на невизначений час, оскільки така оплата проведена під час дії ухвали Печерського районного суду м. Києва від 23.10.2018 №757/518885/18-К про накладання арешту на земельні ділянки на Алеї Героїв Небесної Сотні та **заборону проведення будь-яких дій на них (зокрема, будівельних робіт, передбачених цим договором).**

Музею Революції Гідності була надана також інша земельна ділянка на Алеї Героїв Небесної Сотні (вул. Інститутська), 3, із земель комунальної власності в користування для будівництва, експлуатації та обслуговування меморіально-музейного комплексу. **Будівництво меморіально-музейного комплексу на цій земельній ділянці протягом 5 років так і не здійснювалося.** Під арештом зазначена ділянка не перебуває. Непроведення будівництва пов'язано з тривалим узгодженням контракту з переможцем міжнародного архітектурного конкурсу.

24. Аудитом встановлено, що протягом 2019 року і до цього часу будівельні роботи за договором № 2-МК не проводилися через низку причин, зокрема арешт земельних ділянок, виділених для облаштування та експлуатації пішохідної зони, благоустрою та озеленення території у складі меморіально-музейного комплексу.

Музеєм Революції Гідності (замовник) протягом 2019 року окремі положення договору № 2-МК належно не виконувалися, зокрема, акт про визначення фронту робіт не оформлювався.

У порушення пунктів 29 та 69 Загальних умов укладання та виконання договорів підряду в капітальному будівництві (затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 01 серпня 2005 р. № 668 із змінами) замовником (Музеєм Революції Гідності) не надано генпідрядникові у належний спосіб будівельного майданчика

(фронт робіт) та частково іншої (зокрема, проєктної) документації, передбаченої договором № 2-МК.

25. Встановлено, що генпідрядник у січні 2019 року з порушенням умов календарного графіка, визначеного договором № 2-МК, ухвалив рішення про закупівлю за кошти отриманого авансу (111 581,3 тис. грн) дерев у кількості 100 шт. на суму 9 144 тис. грн без проведення першочергових будівельних робіт. Закупівля дерев (лип) проводилася в умовах накладання судами арештів на земельні ділянки.

У додатку 1 (календарний графік) до договору № 2-МК передбачено проведення протягом січня – квітня 2019 року низки першочергових робіт, роботи з озеленення заплановано на травень – серпень 2019 року. **Закупівля дерев (лип) є порушенням умов виконання договору, що призвела до виникнення ризику нанесення державі збитків на 9 144 тис. гривень внаслідок загибелі дерев, які понад 5 років зберігаються у контейнерах без висадки у ґрунт.**

26. Оглядом за адресою: м. Київ, вул. Є. Маланюка, 114-А, встановлено, що під відкритим небом з 2019 року, тобто протягом 5 років, зберігаються вироби з каменю світлого кольору різної форми та розмірів, придбані генпідрядником за кошти отриманого відповідно до договору № 2-МК авансу (111 581,3 тис. грн). Без оригіналу сертифіката походження цих товарів та/або інших документів неможливо встановити країну походження товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ), назву матеріалу, з якого вони вироблені, дати ввезення на митну територію нашої країни, прийняття на зберігання, власника.

Крім того, на цих виробах немає відповідних маркувань (інвентарних номерів). З'ясовано, що на кожному виробі початково (у 2019 році) були такі маркування, які до цього час не збереглися.

Акт контрольної перевірки інвентаризації цінностей від 30.11.2022, складений за результатами інвентаризації 156 найменувань цінностей (у загальній кількості 1297 шт. бордюрів, бортових каменів, вертикальних стел, горизонтальних стел монументів, підпірних стінок, плит площадки, сходинок, тумб) на суму 29 030,4 тис. грн, містить за кожною з 156 позицій інформацію про матеріал, з якого вони вироблені (граніт White Mount Airy), а також інвентарні номери (наприклад, № 7 – бордюр прямий 400x150x1270, відображено номер Б37, № 20 – бордюр прямий 400x150x620, відображено номер Б24). Водночас без таких номерів на виробах з каменю, відображення та підтвердження їх акті, здійснене представниками Музею Революції Гідності та ТОВ «Реставрація», є необґрунтованим.

Під час огляду встановлено, що внаслідок тривалого зберігання під відкритим небом окремі вироби з каменю мають пошкодження (тріщини та сколи). **Отже, витрачені на придбання виробів з граніту White Mount Airy кошти на загальну суму 29 030,4 тис. грн використані нерезультативно.**

27. Всупереч вимогам Закону України від 21 лютого 2017 р. № 1854-VIII «Про внесення зміни до розділу V «Прикінцеві положення» Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» щодо заходів із забезпечення вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні» щодо здійснення будівництва меморіально-музейного комплексу відповідно до проєкту, розробленого за результатами відкритого конкурсу на кращий проєкт

цього меморіально-музейного комплексу, Мінкультури відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. № 501-р «Про організацію та проведення міжнародного відкритого архітектурного конкурсу проєктів на кращу проєктну пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності» організовано і проведено конкурс та визначено дві номінації: I «Меморіал Героїв Небесної сотні» та II «Музей Революції Гідності».

28. Встановлено, що в 2018 році Музеєм Революції Гідності складено проєкт кошторису за КПКВК (180)3801280 на суму 115 600 тис. грн без лімітної довідки. **Недоведення Мінкультури до розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня лімітної довідки є порушенням пункту 27 Порядку 228, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.**

Крім того, немає економічно обґрунтованих розрахунків до проєктів кошторисів Музею Революції Гідності на 2018 рік на суму 115 600 тис. грн та 2019 рік на суму 200 000 тис. грн, чим порушено вимоги пункту 22 Порядку 228. Затвердження кошторисів без цих розрахунків є порушенням Мінкультури вимог пункту 29 Порядку 228. Встановлені порушення згідно із пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушеннями бюджетного законодавства.

29. Аудитом встановлено, що договір про передачу майнових авторських прав на твір архітектури (проєктна пропозиція на будівництво Музею Революції Гідності) від 17.05.2021 підписаний (через 2,5 роки після проведення міжнародного конкурсу) гендиректором Музею Революції Гідності та двома представниками «Kleihues + Kleihues Gesellschaft von Architekten mbH» – авторами (Федеративна Республіка Німеччина) – переможцями Міжнародного конкурсу на кращу проєктну пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності (м. Київ)» у номінації II «Музей Революції Гідності», яких було визначено як авторський колектив. Персональний склад цього авторського колективу затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 р. № 697-р.

Водночас цей договір підписаний лише одним з авторів, інший член цього колективу договір не підписував, що призвело до виникнення певного ризику щодо легітимності передачі авторських прав на вказаний твір.

30. Встановлено, що ухвалене в 2021 році управлінське рішення тендерного комітету Музею Революції Гідності про відміну закупівлі (UA-2021-09-08-005707-b) не відповідало вимогам статті 5 Закону України від 25 грудня 2015 р. № 922-VIII «Про публічні закупівлі» та призвело до повторного проведення конкурсу та, як наслідок, неекономного витрачання коштів державного бюджету, за розрахунками, на суму 15 508,9 тис. грн: перша пропозиція становила 33 888 тис. грн, переможець – 49 396,9 тис. гривень.

31. Аудитом встановлено, що внаслідок неналежного контролю керівництва Дирекції та уповноваженого органу управління (Мінкультури), не виконано низку показників діяльності, визначених фінансовими планами Дирекції на 2019–2022 роки, та здійснено непередбачені цими планами зайві витрати на загальну суму 1 192,5 тис. грн (2019 рік – 1093,1 тис. грн, 2020 рік – 61,4 тис. грн, 2021 рік – 20 тис. грн, 2022 рік – 18 тис. грн), що є порушенням

вимог пункту 1 статті 75 Господарського кодексу у частині виконання затверджених показників фінансових планів на відповідний рік. Також Мінкультури порушено пункт 10 Порядку 205: контроль за своєчасним складанням фінансових планів підприємств та виконанням показників затверджених фінансових планів підприємств здійснюють суб'єкти управління.

32. Встановлено, що у порушення вимог частини шостої статті 3 Закону 2059 господарська діяльність та втручання в природне середовище і ландшафт на відповідній території провадяться без висновку з оцінки впливу на довкілля. Відповідно, екологічні умови, що мають бути передбачені у цьому висновку, не дотримуються. Знесення (в межах виконання договору між Дирекцією та ТОВ «Основа» від 15.03.2018 № 8/03 про проведення підготовчих робіт) зелених насаджень (за погодженням 16.03.2018 заяви про наміри в. о. начальника Управління екології та охорони природних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради (КМДА)) на відповідній території проведено із порушенням законодавства та призвело до нанесення збитків (відновлювальна вартість зелених насаджень на 27.07.2017 становила 7 995 тис. гривень).

33. Внаслідок ухвалення недостатньо обґрунтованих управлінських рішень Кабінетом Міністрів України, Мінкультури, Київською міською державною адміністрацією щодо проведення вказаного будівництва на зсувонебезпечній території, а також недосконалих проєктних рішень за результатами виконання проєктних робіт, підрядник вимушений систематично коригувати проєктну документацію, що призводить до додатково витрачання бюджетних коштів.

Так, протягом періоду, що досліджувався, суттєво збільшилася загальна вартість будівництва – з 1 628 311,7 до 1 707 764,3 тис. гривень. Зокрема, за результатами коригування проєкту «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3 у Печерському районі м. Києва» (перша черга), затвердженого наказом Мінкультури від 24.12.2021 № 1023, збільшено загальну кошторисну вартість будівництва (порівняно з проєктом, затвердженим наказом Мінкультури від 20.12.2018 № 1133 проєктом) на 79 452,6 тис. грн та створено умови для неекономного використання коштів державного бюджету.

Встановлено, що необхідність коригування протягом 2019 – 2022 років проєктної документації пов'язано, зокрема, з тим, що будівництво Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні здійснюється на зсувонебезпечній території в межах Дніпровського узвозу, Паркової дороги, території парку Вічної Слави та Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника та є недостатньо обґрунтованим. Це створює суттєві ризики негативного впливу на стійкість ґрунту будівельних конструкцій (підпірні стіни ПС-12, ПС-13, ПС-14, ПС-15, пішохідні паркові доріжки в зоні цих стін, які заплановані на зсувонебезпечній ділянці у Панкратієвому Яру), передбачених проєктом, та потребує їх виключення зі складу будівельних робіт.

34. Аналіз додатка 4 до договору від 05.12.2022 № 5П-К, укладеного між Дирекцією та генпідрядником, вказав на необхідність внесення суттєвих змін до проєктних рішень щодо II черги будівництва (реконструкції) Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні та, як наслідок, необхідність

коригування робочої документації за окремим договором та додаткового витрачання коштів. **Це свідчить, враховуючи коригування у 2021 році проєктних рішень щодо I черги цього будівництва, про недосконалість та недоліки проєктних рішень за результатами виконання підрядником проєктних робіт. Також створюються умови для неекономного витрачання коштів державного бюджету, зокрема, за цим договором – в обсязі 11 097,5 тис. грн (обсяг передбачених договором бюджетних коштів).**

35. Неоднозначне трактування поняття «предмети мистецтва» та зволікання Мінкультури щодо вирішення питання відображення вартості творів мистецтва у складі інших необоротних активів **привели до невідображення Музеєм Революції Гідності в бухгалтерському обліку придбаних у 2019 – 2021 роках за рахунок коштів загального фонду державного бюджету (КПКВК (180)3809020, КЕКВ 3110) музейних предметів (у т. ч. творів мистецтва) загалом на суму 2 719,9 тис. гривень. Це зумовило заниження реальної вартості інших необоротних матеріальних активів на вказану суму.**

36. Невидання у 2019–2022 роках внутрішніх розпорядчих документів, які б регламентували процеси, операції внутрішнього середовища та механізм управління ризиками, заходи контролю, визначення відповідальної особи за координацію управління ризиками, моніторинг, інформаційний та комунікаційний обмін, координацію діяльності в Мінкультури щодо організації ефективної системи внутрішнього контролю, **привело до незабезпечення належної роботи системи внутрішнього контролю та створення ризиків незабезпечення Міністерством як головним розпорядником бюджетних коштів виконання норм пункту 7 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу в частині дієвого управління бюджетними коштами в межах встановлених йому бюджетних повноважень, ефективного (продуктивного, результативного, економного) використання бюджетних коштів за КПКВК (180)3801280, (180)3809020 та (180)3801190, а також дотримання положень бюджетного й іншого законодавства.**

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Звіт про результати аудиту та рішення Рахункової палати надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів з дня затвердження Звіту.

2. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту у порядку інформування надіслати Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики і рекомендувати розглянути на засіданнях.

3. Про результати аудиту повідомити народних депутатів України Я. Юрчишина та А. Богданця шляхом надсилання їм рішення Рахункової палати і Звіту про результати аудиту.

4. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати розглянути:

результати аудиту та прийняти рішення про стан та перспективу завершення будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності та реконструкції будівлі Галузевого державного архіву, а також об'єкта «Реконструкція I черги Меморіального комплексу пам'яті жертв

Голодоморів в Україні з будівництвом II черги Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору в Україні по вул. Лаврській, 3, у Печерському районі м. Києва»;

актуальність пункту 2 Розпорядження 364;

питання про внесення змін до Постанови 413 для уникнення подвійного трактування підстав для застосування додаткових коефіцієнтів підвищення посадових окладів працівників національних закладів культури, які не належать до окремих категорій працівників національних закладів культури.

5. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Міністерству культури та інформаційної політики України та рекомендувати забезпечити:

розроблення та затвердження плану заходів щодо усунення виявлених аудитом порушень та недоліків;

внесення змін до нормативно-правових актів у частині актуалізації назви Музею Голодомору-геноциду, а також доповнення порядків 147 та 91 заходами впливу у разі невиконання бюджетної програми, а також визначенням шляхів погашення бюджетної заборгованості у разі її наявності;

включення до бюджетних запитів лише обґрунтованої потреби в бюджетних коштах розпорядників бюджетних коштів за КПКВК 3801280, 3809020 і 3801190 та одержувача бюджетних коштів за КПКВК 3801280, які зобов'язані надавати головному розпорядникові бюджетних коштів детальні розрахунки потреби, що базуються на економічно обґрунтованій кількості необхідних товарів (робіт, послуг) та вартості за їх одиницю;

недопускання фактів неефективного управління бюджетними коштами та невикористання виділених розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня бюджетних асигнувань;

дотримання розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня (одержувачем бюджетних коштів) норм чинних нормативно-правових актів, що регламентують складання проєктів кошторисів (планів використання бюджетних коштів), та включення до них економічно обґрунтованих обсягів бюджетних асигнувань;

ефективне і законне управління бюджетними коштами та недопущення невикористання виділених бюджетних асигнувань, зокрема, шляхом здійснення своєчасного і належного аналізу невикористаних бюджетних асигнувань та ініціювання за необхідності їх перерозподілу на інші цілі;

активізацію роботи головного розпорядника бюджетних коштів та розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня щодо забезпечення належного функціонування Галузевого державного архіву;

активізацію роботи головного розпорядника бюджетних коштів, розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня та одержувача бюджетних коштів за КПКВК (180)3801280 щодо забезпечення погашення простроченої дебіторської заборгованості та уникнення втрат бюджетних коштів;

зарахування на баланс Музею Революції Гідності придбаних за бюджетні кошти КПКВК (180)3809020 музейних предметів та на баланс Музею Голодомору-геноциду скульптурних компонентів, розміщених на території Меморіального комплексу, виготовлених і встановлених за бюджетні кошти;

невідкладне вжиття заходів для проведення конкурсу на заняття вакантної посади (призначення на посаду) генерального директора Музею Голодомору-геноциду;

відшкодування та повернення до бюджету в установленому законодавством порядку неправомірно виплаченої генеральному директору Музею Голодомору-геноциду у 2019 році допомоги на оздоровлення при наданні щорічної відпустки;

ефективне функціонування системи внутрішнього контролю головного розпорядника бюджетних коштів та розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня на всіх стадіях бюджетного процесу;

вжиття відповідних заходів впливу до посадових осіб об'єктів аудиту, де виявлені порушення законодавства, неефективне управління та використання бюджетних коштів;

інформування Рахункової палати у встановленому законодавством порядку про стан виконання наданих за результатами аудиту рекомендацій.

6. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Музею Голодомору, УІНП, Музею Революції Гідності, Дирекції та рекомендувати забезпечити:

розроблення та затвердження плану заходів щодо усунення виявлених аудитом порушень та недоліків;

належне обґрунтування потреби в бюджетних видатках для підготовки головним розпорядником бюджетних коштів бюджетних запитів;

подання головному розпоряднику інформації, необхідної для складання бюджетних запитів на наступні бюджетні періоди, належно обґрунтованої потреби в бюджетних видатках;

дотримання вимог Порядку 228 при складанні та виконанні кошторисів (планів використання бюджетних коштів);

недопущення фактів неефективного управління бюджетними коштами та невикористання виділених бюджетних асигнувань;

інформування Рахункової палати у встановленому законодавством порядку про стан виконання наданих за результатами аудиту рекомендацій.

7. Про виявлені під час аудиту в частині витрачання коштів за КПКВК 1801280 у 2019 році, КПКВК 3801280 у 2020–2022 роках ознаки кримінального правопорушення повідомити Національну поліцію України, Національне антикорупційне бюро України та Офіс Генерального прокурора шляхом надсилання Звіту про результати аудиту і рішення Рахункової палати, копій актів, складених за результатами аудиту Музею Революції Гідності та Дирекції.

Член Рахункової палати

Андрій ДІДИК